הארץ

95 אג', יום ו' י' באדר ב' תשמ"ו, 21 במרס 1986 VOL. 68/20333 MARCH 21 1986
כולל מע"מ

מוצרי מסקו-הפתרונות לכל בעיות האחסון
מסקו
טלטלוניות בע"מ
04-705967 03-442184

מובארק נחוש להדק את היחסים עם ישראל; יסיר הגבלות על קשרי־סחר

ישראל הגיבה באיפוק על הפיגוע נוכח התגובה המצרית החד־משמעית נגד הטרור והטיפול המסור בפצועים • ארגון "מצרים־המהפכה": נפעל שנית

ישראל חידשה בקשתה ממצרים להמיר לוחיות הזיהוי הדיפלומטיות של מכוניות השגרירות בלוחיות רגילות

מאת עקיבא אלדר, עוזי זראי וזהר בלומנקרנץ,
סופרי "הארץ"

נוכח התגובות המהירות והחד־משמעיות נגד הטרור של ההנהגה המצרית לפיגוע בקהיר והטיפול המסור בפצועים, הוסכם בדרג המדיני בירושלים לנהוג איפוק בתגובות הפומביות. אתמול הודגש מפי אישים שונים, ובהם השר עזר וייצמן, כי ישראל לא שינתה את יחסה כלפי איטליה ומדינות אחרות שעל אדמתן נפגעו אזרחים ישראלים מהטרור הפלשתיני.

מקהיר דווח אתמול על מגמה של הנשיא מובארק להפגין, כי חרף

(סוף בעמוד 2, טור 7)

תצלום אתמול. שר התיירות אברהם שריר מבקר בביתן הישראלי בקהיר דקות אחדות לפני הרצח. בתמונה נראה השר משוחח עם אתי טל־אור הניצבת מימין (תצלום: י.פ.א.)

ביתן ישראל נפתח כרגיל

רבים הביעו תנחומים

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

הביתן הישראלי בקהיר נפתח אתמול כרגיל, על אף התקופה הרצחנית, וממכון היצוא נמסר, כי כבר בשעות הראשונות של הפתיחה היתה תנועה ערה של מבקרים מצרים רבים, אשר באו להביע את תנחומיהם על ה־התקפה ולהתבונן בתצוגה.

התערוכה תסגר היום. משה נייד, שניהל אותה מטעם מכון היצוא, מסר, כי למציגים הישר־אלים היו הצלחות לא מבוטלות בביקור בביתן הישראלי, שכלל 45 משתתפים בענפי החקלאות, השקיה, טלקומוניקציה ו־אלקטרוניקה, כ־ 4000 קניינים פוטנציאלים וכ־ 40000 מבקרים. המצרים התעניינו ב־מיחשוב בהתפלת מי ים, ציוד תקשורת טלפוני, מערכות טפטוף והשקיה וחלקי חילוף לרכב.

משה נייד אמר, כי נחתמו עיסקאות רבות עם קניינים שונים. אבל עדיין אין בידי מכון היצוא מספרים לגבי היקפם.

ארה"ב הגיבה בצער וגינוי

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). משרד החוץ האמריקאי הגיב בצער ובגינוי על מעשה הרצח בקהיר. דובר מחלקת המדינה אמר, כי שלטונות מצרים עושים כל שביכולתם כדי למצוא את הרוצחים ולהביאם למשפט. הוא העביר את תנחומי הממשל למשפחה השכולה ולמשפחות הפצועים. הדובר נמנע מלתת הערכה על המצב הפנימי במצרים ועל ההשפעה שתהיה למעשה הרצח על יחסי מצרים ישראל.

פקידים בממשל מסרו, כי הם מעודדים מתגובת מובארק אשר הבטיח, כי הרצח לא יעיב על נחישותו להמשיך ולקדם את יחסי מצרים־ישראל ולהגיע לפתרון בעית טאבה.

לוב משבחת הרצח בקהיר

מבצע אמיץ של העם המצרי לעקירת הציונים

פאריס 20 (ע"צ). רדיו לוב שיבח אתמול את ההתנקשות הקטלנית בקהיר והגדיר אותה "מבצע אמיץ".

"פעולה הרואית זו, שנועדה לעקור את הציונים ממצרים, מבטאת את סירובו של העם המצרי להשלים עם תהליך הכניעה, הנקוט בידי המשטר בקהיר", נאמר בשידור רדיו טריפולי, שנקלט בפאריס.

ראש הממשלה: מצרים נחושה להילחם בטרור

מובארק פועל גם כן באילוצים לא מבוטלים

מאת צבי זרחיה ואיתן רבין
סופרי "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אמש ל"הארץ", כי פגישת חוסיין מובארק היא יותר חילופי אינפור־מציה מאשר תיאום עמדות. ראש הממשלה הביע ספק באשר לאפשרות של התקדמות מדינית חדשה עקב פגישה זו ואמר שיש להמתין ולראות את התוצאות. "בשלב זה נראה לי שעמדות חוסיין אש"ף בלתי אפשריות", הוסיף פרס. מצרים יכולה לקבל החלטות על דעת עצמה. חוסיין זקוק לאלמנט של הפלסתינים".

בנושא הפיגוע שבו נרצחה הישר־אלית אתי טל־אור אמר ראש הממשלה כי זהו אירוע חמור. "אני חושב שהתגובה של מובארק היתה [illegible] להלום נגד טרור זה מה שקבע. זה שיש אנשים מתנגדים לשלום זה לא מפתיע. לנו אין ידיעות ממי ביצע את הפיגוע פרס למה שהודיעו."

פרס הטעים, כי הנשיא המצרי, חוסני מובארק, פועל גם כן באי־לוצים לא מבוטלים וגם הוא צריך, כמו ישראל, לכרות את הרוע האלימה המאיימת על אזורנו. גם ממשלת מצרים ונשיאה רואים את השלום כברירה הטובה ביותר באי־זור. הוא הביע את בטחונו שממשלת מצרים תתפוס את האשמים.

אחיה של אתי טל־אור עמד לצאת היום לביקור אצל אחותו בקהיר

ארונה הגיע אמש והיא תובא היום לקבורה בב"ש בהלוויה ממלכתית

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

אתי טלאור בת ה־24, הרוגת הפיגוע שלשום בקהיר, תובא היום בשעה 11 בהלוויה ממלכתית לקבורה בבית הק־ברות בבאר שבע. ארונה הובא אמש מקהיר. הארון היה אמור להגיע קודם לכן, אולם המצרים עיכבו את העברת הגופה לצורכי החקירה.

גיל טלאור, בעלה של אתי ז"ל, הגיע אתמול בשעת בוקר לבית הורי המנוחה, שם המתין לארונה של רעייתו.

בבית משפחתה של אתי ז"ל בבאר שבע שרר אתמול אבל כבד. הוריה, ירדנה ושמואל רבינוביץ, הגרים בשכונה ד' בבאר שבע, היו המומים. אביה שמואל הוא בעל מכבסת למכוני סיגריות. אתי בת ה־24 למדה בתיכון מקיף ג' בבאר שבע, שירתה בחיל האוויר ולאחר מכן סיימה סמינר למורות במגמה להינוך מיוחד. בתום לימודיה היא הכירה את בעלה, גיל טלאור, ונישאה לו. זמן קצר לאחר מכן יצאו יחד לקהיר.

נמרוד בן 21, אחיה של המנוחה, עמד לבקר אצלה במצרים. במסגרת טיול שתכנן לערוך שם. ביום שני התקשרה אליו אתי טלפונית והודיעה לו, שהכל מוכן לביקורו במצרים וכי היא מצפה לבואו. היום אמור היה נמרוד לצאת בטיסה ל־מצרים.

הרופאים המצריים הצילו חייו של אחד הפצועים הישראליים בפיגוע

אודי זיו (31) מבאות מרדכי שנפגע בידיו, דוד צדיה (36) מיקנעם שנפגע בחזה ובירך ואסתר יפת (25) מאשדוד שנפגעה בלסת ובכתף הוטסו לישראל

עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

הרופאים המצריים הצילו את חייו של אחד הפצועים הישר־אלים בפיגוע בקהיר. מקורות במשרד החוץ בירושלים אמרו אתמול, כי הטיפול הרפואי היה יעיל וטוב, אם כי האמבולנסים הגיעו רק כעבור עשר עד חמש עשרה דקות מהפיגוע. התברר, כי לכך לא היתה חשיבות, כיון שאתי טל אור מתה במקום.

הפצועים הם אודי זיו (31) מבאות מרדכי, דוד צדיה (36) מיקנעם ואסתר יפת (25), אשת עובד השגרירות מאשדוד.

מצבם של שלושת הפצועים הישראלים שנפגעו בהתנקשות בקהיר הוא יציב ואין נשקפת סכנה לחייהם.

אודי זיו נפגע בשתי ידיו ונותח אתמול בבית־החולים. הוא הועבר לחדר ההתאוששות.

אסתר יפת בת 26, נשואה, נפגעה מקליע בלסת ומרסיס בכתף שמאל. אף היא נותחה והועברה למחלקה כירורגית בתל־השומר.

דוד צדיה נפגע בחזה ובירך שמאל. הוא נותח בקהיר והוצא מגופו הקליע.

דאגה בקרב סוכני הנסיעות ערב עונת השיא הצפויה בחג הפסח

קיפאון בתנועת התיירות למצרים

מאת זהר בלומנקרנץ
סופר "הארץ"

קיפאון מוחלט השתרר אתמול בנושא תנועת התיירות של ישראלים למצרים והמגמה ה־מסתמנת היא לדחות את מועד יציאתן המתוכננות של קבוצות ישראלים או לבטל כליל את השתתפותם בקבוצות המאור־גנות. גורמי התיירות, המתמחים בתנועת תיירות למצרים, הביעו אתמול את חששם לפגיעה משמעותית בתנועת התיירות של ישראלים למצרים דווקא בעונת חופשת חג הפסח ה־קרובה, הנחשבת תמיד לעונת שיא בתנועת התיירות למדינה הערבית השכנה.

לפחות אחדי הרמים בקהיר תצא הבוקר כמתוכנן קבוצה של 16 ישראלים ותיירים לחופי האי־סיני באמצעות החברה להגנת הטבע.

שיחות טאבה נמשכו בקהיר

המשלחת בראשות טמיר ביקרה במקום ההתנקשות

קהיר (ע"צ). הפורום המצרי־ישראלי על עתיד טאבה התחדש אתמול בקהיר, בתום הפסקה של 12 שעות לרגל ההתנקשות הקטלנית, שאירעה ביום ד' בערב.

המשלחת הישראלית בראשותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר ביקרה בשעות הבוקר במקום ההתנקשות בקירבת היריד הבינלאומי בקהיר. סיבוב השיחות הנוכחי, החמישי במספר, הסתיים אמש. מיד אחרי כן יצאה המשלחת הישראלית ארצה.

השיחות מתמקדות עתה בעיקר סביב ניסוח שטר הבוררות הבין לאומי לפתרון הסכסוך הטריטוריאלי על עתיד טאבה.

ז'ק נאסר קנה את הבינלאומי

תמורת 21 מליון ד' • 4 קבוצות השתתפו במכרז במלון פלאזה

מאת אריה לביא

לאחר תקופה ארוכה של חוסר בהירות יש לבנק הבינלאומי הראשון בעלים חדשים. אמש סמוך לחצות זכה איש העסקים ז'ק נאסר במכרז לרכישת הבנק הבינלאומי הראשון. נאסר הביע נכונות לשלם עבור השליטה בבנק 21 מליון דולר והוא הוכרז אמש כבעלים החדש על הבנק הנחשב לרווחי ביותר מבין חמשת הבנקים הגדולים.

המכרז למכירת הבנק הבינלאומי נערך לאחר שבנק ישראל התיר אמש ל־4 קבוצות משקיעים להשתתף במכרז לרכישת הבנק: איש העסקים האוסטרלי יוסף בר־גזה, איש העסקים דוד עזריאלי מקנדה שהוא בעל רשת הקניונים, חברת קנדה־ישראל בבעלות משפחת ברונפמן ואיש העסקים ז'ק נאסר.

מועמדותו של נאסר לרכוש את הבנק הבינלאומי גרמה להפתעה בחוגים פיננסיים שכן לא היה ידוע כלל שהוא מגלה ענין בבנק הבינ־לאומי הראשון. נאסר ניהל במספר פעמים מו"מ לרכוש את חברת אתא אך חזר בו ברגע האחרון. יצויין שמספר קבוצות משקיעים שגילו ענין ברכישת הבנק הבינלאומי הראשון לא קיבלו מבנק ישראל היתר להשתתף במכרז.

ארבעת נציגי המשקיעים שקיבלו היתר עקרוני לרכוש את הבנק הבינלאומי הראשון התכנסו אמש סמוך לשעה 10 במלון פלאזה בתל אביב. כונס הנכסים של חברת ההשקעות דנות עו"ד יורם אלרואי ויישראל קיבוד הסביר למשתתפים את עקרונות המכרז.

הוחלט לא לערוך את המכרז באמצעות מעטפות סגורות כפי שחשבו בתחילה אלא בשיטה של מכירה פומבית. המחיר ההתחלתי נקבע והיה פחות מ־20 מליון דולר והוא טיפס באיטיות עד ל־21 מליון דולר אותם הציע ז'ק נאסר.

שיראק מינה את שגריר צרפת במוסקווה לשר חוץ בממשלתו

מרצה בסורבון המתמחה בתחום האנרגיה מונה לתפקיד שר ההגנה

מאת יואב טוקר

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא מיטראן מינה אמש רשמית את מנ־היג המפלגה הגוליסטית ז'אק שיראק כראש הממשלה החדש וסמך את ידו על רשימת השרים שהגיש שיראק לאישורו. הטקס הרשמי של חילופי השלטון נערך אמש באווירה חמורת־סבר. שעה שראש הממשלה היוצא, לורן פאביוס, הקביל את פניו של ראש הממשלה הנכנס בפתח לשכת ראש הממשלה בארמון "מאטיניון".

לתפקיד שר החוץ בממשלה החדשה מונה דיפלומט מקצועי, ז'אן ברנאר ריימון, בן 60, המכהן עתה כשגריר צרפת במוסקווה, ומוערך כמומחה לשאלות המזרח התיכון ומזרח־אירופה. לצידו מונה תת־שר צעיר לעניני חוץ, דידייה באריאני, הנחשב זה שנים לאחד מן הידידים המובהקים ביותר של ישראל בצרפת. הוא ביקר פעמים רבות בישראל ובתקופת מלחמת לבנון היה אחד מאישי המדינה הצרפתים הבודדים שטסגנדו על פעולות ישראל.

לתפקיד שר ההגנה מונה אנדרה ז'ירו, מרצה בסורבון, מומחה לענייני אנרגיה, ששימש בעבר כשר התעשייה בממשלתו של הנשיא ז'יסקאר דסטאן.

פיצוץ בשאנז אליזה

בשעה שנערך הטקס למינויו של שיראק כראש הממשלה, אירע פיצוץ ליד תשלובת תגזיות־פאר בשאנז אליזה, פאריס. אדם אחד נהרג ו־22 נפצעו, מהם 11 נפצעו קשה.

תבוסה לרייגן: בית הנבחרים דחה בקשתו לסייע למורדים בניקאראגואה

רוב 222 מול 210 הצביע נגד הבקשה להעביר מאה מליון ד' למורדים

מאת צבי בראל

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא רייגן ספג אתמול תבוסה קשה לאחר שבית הנבחרים דחה אתמול את בקשתו לתת סיוע למורדים בניקאראגואה.

ברוב צר של 222 ל־210 הצביע אתמול הבית נגד הבקשה להעביר סכום של מאה מליון דולר לכוחות המורדים, ולאשר בכך לסי אי איי ולמשרד ההגנה האמריקאי להתחיל בתכנית חמוש ואימון של כ־20 אלף המורדים בניקאראגואה.

הנשיא רייגן ועוזריו הבכירים במ־משל הטילו את מלוא כובד משקלם כדי לאשר את הבקשה בקונגרס כאשר הנשיא מקדיש את כל הופעו־תיו הפומביות לנושא זה ואילו שר החוץ ושר ההגנה מספקים מצידם אינפורמציה והוכחות המצביעות על סכנותיו של המשטר הסנדיניסטי בניקראגואה שתפס את השלטון ב־1979. בין השאר טוען הממשל כי המשטר הסנדיניסטי אחראי להפצת סמים בארה"ב, כי הוא מתנכל לקהילה היהודית הנצרתית.

שמיר מחה בשיחת טלפון עם פרס על תוכן נאומו של שחל בכנסת

אנשי מחנה דוד לוי נעדרו מישיבת מזכירות תנועת חרות

מאת עקיבא אלדר

מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר מחה אתמול באוזני ראש הממשלה שמעון פרס על תוכן נאומו של השר משה שחל בכנסת. בשיחת טלפון, שקיימו אתמול השניים, אמר פרס, כי נתן לשחל אישור לומר בתשובה להצעה לסדר היום, כי הארועים בשטחים אינם עניין ל־ממשלה לעסוק בו.

מקורבי שמיר אמרו אתמול, כי יש להעמיד את שחל במקומו. לקראת ישיבת הממשלה הקרובה הניח השר משה קצב שאילתא לפרס, שבה הוא מבקש לדעת את הנימוק להחלטתו של ראש ה־ממשלה להטיל על שחל לייצג את הממשלה בהצעה לסדר היום על ועידת חרות וכן להחלטה לבקש ממזכיר הכנסת בר יעקבי להשיב להצעה בנושא הסיוע לעיירות הפיתוח.

בינתיים לא הושגה שום הת־קדמות לפתרון המשבר בחרות ואתמול נעדרו אנשי מחנה לוי מישיבת המזכירות בטענה, כי בעקבות הוע־ידה אין למזכירות שום מעמד חוקי. אנשי המחנות הנצים מבקשים להפגיש שוב את שמיר ולוי בנסיון למצוא מוצא ממשבר ההנהגה. עד כה נדחו כל הצעות הפשרה, לרבות הצעתו של השר אריאל שרון לחלק את תפקידי המפתח בין ארבעת הב־כירים שמיר, לוי, שרון וארנס.

חדשות הארץ

שיחות היום
עם: ח"כ פרופ' דוד ליבאי. לשעבר דיקן הפקולטה למשפטים בת"א
על: פרישת עו"ד אלי קלס
(עמ' 2)

*

יהודי שברח מחשש לפלישת הנאצים זכאי לפיצויים
(עמ' 3)

*

כמחצית העולים מהמערב יורדים כתום 5 שנים
(עמ' 3)

*

בעל אופציות בקופל נהיגה עצמית מבקש דחיית מיכרזן
(עמ' 6)

*

הנער החשוד ברצח כל בני משפחתו יוכל לעמוד לדין
(עמ' 12)

*

חולי סרטן הנזקקים לפטור נדחים על ידי קופ"ח כללית
(עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

(עו). עליה בטמפרטורות וירידה בלחות. ירושלים 9–16, הגולן 9–16, נהריה 10–20, צפת 8–14, חיפה 13–19, טבריה 9–20, עפולה 8–21, השומרון 10–17, תל־אביב 12–21, לוד 10–21, יריחו 10–25, עזה 11–20, באר־שבע 9–22, אילת 14–27.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4880	−0.0048
נוסעים	1.7686	−0.0057
שחור	1.6200	−

בגליון זה 20 עמודים בתוספת 40 עמ' מוסף

האזינו בשבת
רשת א' – שעה 11:00
יעקב סולן
מנכ"ל סולן
תקשורת ומחשבים
מתארח בתכנית "פרופיל"
עורך: אמנון אחי־נעמי

סניורה ואבו־רחמה יצאו לארה"ב באישורו של פרס ובברכת ערפאת

מקיימים מסע הסברה ועורכים פגישות עם אנשי ממשל וקונגרס

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

שני תושבי השטחים, שישראל אישרה את השתתפותם במשלחת הירדנית־פלשתינאית, יצאו באישורו של ראש הממשלה שמעון פרס וכן בברכתו של ראש אש"ף יאסר ערפאת למסע הסברה בארצות הברית. השניים, חנא סניורה ופאיז אבו רחמה, שהיום זה כשבוע בארה"ב וקיימו שם בין השאר פגישות עם אנשי ממשל ואישים בקונגרס.

שני האישים הפלשתינאים נמנים עם תומכי המלך של עיסאת בפטות. מקורות מדיניים בירושלים אומרים, כי ההסכמה, שניתנה למסע, נועדה להצביע על גמישותה של ישראל. עם זאת אין מייחסים למגעים, שקיימו אבו רחמה וסניורה כל חשיבות מדינית.

חוסיין שוחח 4 שעות עם מובארק; ייצא מחר לשיחות בערב הסעודית

מצרים הבטיחה לחפש נוסחה לחידוש הדו־שיח בין ירדן לאש"ף

מאת סופר "הארץ"
לעניינים ערביים

מצרים התחייבה אתמול להמשיך במאמציה למציאת נוסחה, שתאפשר חידוש הדו־שיח בין ירדן לאש"ף ולהפשרת מאמצי השלום באיזור מקיפאון. מקורות ערביים בקהיר מסרו, כי הנשיא מובארק חזר על התחייבות זו בשיחתו הממושכת עם המלך חוסיין בקהיר. שני המנהיגים נועדו לשיחה בארבע עיניים ולאחר מכן הצטרפו המשלחות משני הצד־דים. השיחות נמשכו כארבע שעות. בסיומן יצא המלך הירדני חזרה לרבת עמון. לדברי המקורות עומד חוסיין לבוא מחר לסעודיה.

ערפאת הצהיר אתמול בעבדר ראובי, כי אש"ף צופה לפתיחת דו־שיח ביחסים עם סוריה. ראש מחלקת החוץ של הארגון קדומי אמר אתמול לעתון אל־עדוה המופיע בלונדון, כי סוריה הביעה את התנאים, שהציבה לחידוש היחסים עם הנהגת אש"ף וכי יש לצפות להפשרת הקיפאון ביחסי שני ה־צדדים.

סוריה מסייעת לחיזבאללה

סגן נשיא סוריה חדאם אמר אתמול לעתון המערב "נוסטאי די וולה", כי הקיפאון ביחסים עם הנהגת אש"ף מצד סוריה היא לארגון. הוא ציין, כי סוריה מסייעת לתנועת חיזבאללה על בסיס התמיכה הבלתי מסויגת של סוריה בכל הגורמים הפועלים נגד ישראל בלבנון. לד־בריו סופה של ישראל לא יהיה שונה מסופם של גורמים אימפרי־אליסטים, אשר באו לאיזור לאורך ההיסטוריה ונדחו.

יערי כופרת בכתב האישום

אין לה טענת אליבי

מאת צבי הראל

זהבה יערי, הנאשמת, כי ביחד עם חברתה אביבה גרנות רצחה את התיירת גלה מלכסקי ז"ל מארצות הברית, כפרה אתמול בכתב האישום. הסניגורית, עו"ד ד"ר עתנה קפלן, הודתה רק בשני פרטים, המופיעים בכתב האישום, כי שתי הנאשמות קיימו ביניהן קשרי ידידות הדוקים ורצופים והמנוחה ניהלה שלושה חשבונות בנק בישראל.

עו"ד קפלן, המנהלת את הגנתה של יערי ביחד עם עו"ד דוד מקייז, הבהירה אתמול, כי אין לנאשמת טענת אליבי.

פלאטו שרון שוחרר בערבות

חייב להישאר במילאנו

מאת סופר "הארץ"

שמואל פלאטו שרון שוחרר אתמול בערבות על־ידי בית משפט במילאנו.

השחרור בערבות ניתן למשך שלושה חודשים בלבד ופלאטו שרון חייב להתייצב לעיתים תכופות בפני המשטרה האיטלקית בעיר ולא לצאת מתחומה.

הבנקים יעלו העמלות ב־10%

באפריל • במאי יועלו העמלות שוב בעוד 5%

מאת אריה לביא סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

הבנקים יעלו את העמלות הבנקאיות ב־10 אחוז. חודש מאוחר יותר, במאי, יועלו העמלות ב־5 אחוזים נוספים. זאת בעקבות היתר, שניתן לבנקים על ידי הממשלה.

יצוין שהבנקים טרם החליטו איזה עמלות יועלו ובאיזה שיעור.

שוק ההון

מהפך בבורסה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בשוק המניות היה אתמול מהפך. להלך גדול ממכירות הנוך הופיעו ביקושים ולייצ נוח נרשמו קפיצים בלבד. בבורסה מסבירים את פשר המהפך בהודעות המוסיבנקאיות של ראש הממשלה שמעון פרס, כי לא יוטל היטל על עיסקות בניירות ערך.

[illegible]

אזהרה-משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

مكان الأصل

ראיתי שמעתי

עיר הנצח נטולת רוטאציה

באחד הימים, כשהתארח ראש הממשלה שמעון פרס בביתו של ראש עיריית ירושלים טדי קולק, התפעל פרס מבקבוק יין מבציר 1911, שנת הולדתו של קולק. אתמול, לכבוד הענקת תואר אזרח כבוד של עיריית ירושלים לראש הממשלה, טרח קולק ומצא בתום החלק הרשמי של המעמד, עלו המוזמנים ללשכתו של ראש העיר. שם חיכה לפרס בקבוק ארמניאק מבציר 1923, שנת הולדתו של פרס, נתון בארגז עץ קטן.

בדברי הקדמה לנאום התודה הרשמי, סיפר פרס כי משנודע לו על הענקת התואר, בדק מיד אם גם תואר זה כפוף לרוטאציה. "ברגעתי", סיפר, "רק כשהתברר כי בעיר הנצח, גם תואר אזרח הכבוד נשאר לתמיד".

לילי גלילי

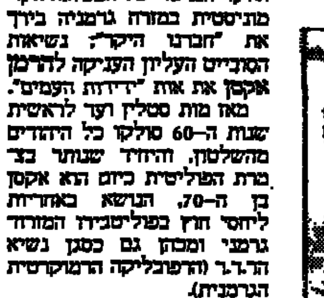

טדי קולק

צבנם יין — יצא אזרח כבוד

המגשימים והתרנגולות

ראש עליית הנוער אורי גורדון מתרעם על העיוות בסדרי העדיפויות ובמאמצים שהסוכנות וההסתדרות הציונית משקיעות בחו"ל. לדבריו, במקום להשקיע משאבים ניכרים כליכך בפרדציות הציוניות וביקובם של גופים שאינם מתכוונים לעלות לישראל, יש להשקיע בתל"ם (תנועה לציונות מגשימה), המבוססת על בני הדור הצעיר המאמינים בהגשמה אישית.

גורדון ציין כי המדיניות של הנהגת ההסתדרות הציונית משולה ליהודי שהיו לו שתי תרנגולות. אחת חולה והאחרת בריאה. היהודי שחט את התרנגולת הבריאה כדי להכין מרק עוף להשקות בו את התרנגולת החולה. בסופו של דבר מצא עצמו יהודי בלא שתי התרנגולות.

ג.ארם

יצא שגריר ונשאר אוהד

מי שהיה שגריר גרמניה בישראל, נילס הנסן, שומר על קשר. הנסן שהתמנה לתפקיד נציג גרמניה במטה נאט"ו בבריסל, כתב לאחרונה לאחד ממכריו הישראלים.

הנסן יצא מן הארץ כמליץ יושר נלהב של המדינה והוא פועל למענה בדרכים רבות. לא מכבר השתתף בתרומה למען אוניברסיטת תל־אביב שהתקיימה בעיר ריגנסבורג. בעיר שטוטגארט הוקמה על שמו קרן מלגות למען אוניברסיטת תל־אביב ושם גם נתבקש להרצות על יחסי ישראל–גרמניה, ב־9 בנובמבר, הוא ליל הבדולח.

הנסן נפגש עם שגריר ישראל בבריסל, פגש את משה ארנס, ומבקש תדיר להיפגש עם עיתונאים ישראלים כשהם עוברים בגרמניה.

ע.ר.

"היהודי האחרון" בצמרת הפוליטית בגרמניה המזרחית

בשבוע שעבר הקדיש העיתון המזרח־גרמני "נויס דויטשלנד" את עמודו הראשון לפרסום דברי ברכה ליהודי האחרון בצמרת הפוליטית של מזרח גרמניה. הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית במזרח גרמניה בירך את "חברנו היקר", נשיאת הסובייטים העליון העניקה להרמן אקסן את אות "ידידות העמים".

מאז מות סטלין ועד לראשית שנות ה־60 סולקו כל היהודים מהשלטון, והיהודי שנותר בצמרת הפוליטית כיום הוא אקסן בן ה־70, הנושא באחריות ליחסי חוץ בפוליטביורו המזרח גרמני ומכהן גם כסגן נשיא הד.ר.ג (הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית).

בדברי ההערכה שפורסמו עליו אין רמז למוצאו היהודי. אך מעשים שעשתה גרמניה המזרחית למען יהודים ושימור תרבות יהודית, כולל הקמת אנדרטה במזרח ברלין ליהודי ברלין שגורשו למחנות השמדה, הן כנראה פרי יוזמה של אוזרי הקלעים, של הרמן אקסן.

קופנהאגן

אליהו זהבי

החלה הסרטת "עוץ לי גוץ לי"

בתחילת השבוע החלו ביפו העתיקה ובמקומות שונים בתל־אביב בהסרטת אגדת הילדים "עוץ לי גוץ לי" על־ידי חברת גולן–גלובוס. זוהי אגדת הילדים הראשונה, מתוך 12, שיוסרטו על־ידי חברת הסרטים ג.ג. בבימוי של דייויד אירווינג ובהפקתם של איציק קול ושמי רוזבק. אגדות ילדים אחרות המתוכננות להסרטה הן "היפהפיה הנרדמת" ו"הנזל וגרטל".

בסרט מככבים איימי אירווינג כבת הטוחן, בילי ברטי – הגמד, קלייב רבל – המלך, בוב סיימונדס – ויקסוד, פריסילה פוינטר כמלכה ר ג'והן מולדר בראון כנסיך.

לצדם משתתפים גם שחקנים ישראלים כיהודה אפרוני ויענקלה בן סירא.

את הסרט מצלם דוד גורפינקל. הסרט נועד, יחד עם כל שאר סרטי הסידרה, להפצה ברחבי העולם באמצעות חברת "קנון" הבינלאומית.

ש.נרעה

בעריכת עירית רוזנבלום

בריה"מ הקטינה הצי שלה במזרח הים התיכון

מאת ראובן פדהצור

סופר הצבאי של "הארץ"

הסובייטים דיללו באחרונה את מצבת הכוחות הימיים שלהם באגן המזרחי של הים התיכון. נראה כי הצאתן של מספר ספינות סובייטיות מן האיזור באה בעקבות ההערכה הרוסית כי המתח באיזור שכך במידה מסוימת וקטנה הסכנה למלחמה בין סוריה לישראל.

יש לציין כי הסובייטים השאירו מול חופי ישראל ספינת ביון. זו ספינה בעלת מערכות ביון משוכללות ומתוחכמות המסוגלות לעקוב אחר שידורי הרדיו ואף לקלוט שיחות טלפון הנערכות בישראל.

רצח על רקע סכסוך בין עבריינים בירושלים

(ע). יוסי כהן־צמח, בן 32, מירושלים, נרצח אתמול לפנות בוקר ושלושה צעירים נוספים נפצעו, בהתפוצצות מטען חבלה שהוטמן במכוניתו של צמח. הרקע למעשה הוא פלילי.

יוסי צמח ותנויו — הרצל שבו, חיים בן שיטרית ורבקה אפנג'ר — בילו יחד במשך הערב וסמוך לחצות אתר ליום המישי הגיעו לדירה ברחוב בר יוחאי בשכונת קטמון כדי לשחק קלפים. הם שהו בדירה קרוב לחמש שעות ועם שחר יצאו ממנה ונכנסו למכונית וולוו, השייכת לאחיו של ההרוג, המרצה עונש מאסר בבית סוהר. לפי עדותה של רבקה אפנג'ר, ניסה צמח להתניע את המכונית, אך ללא הצלחה. בניסיון ההתנעה השני, אירע הפיצוץ.

יוסי צמח נפגע בפלג גופו התחתון ומת, למרות נסיונות ההחייאה של צוותי מד"א, שהוזעקו למקום. הרצל שבו וחיים בן שיטרית נפצעו באורח בינוני ורבקה אפנג'ר נפגעה בעינה ומצבה מוגדר קל. שלושת הפצועים הועברו לבית־החולים "הדסה" עין כרם.

בדיקת חבלני המשטרה העלתה, כי לבנת חבלה עם נפץ חשמלי הוצמדה לחלק הקדמי־שמאלי של המכונית והובילה אל מערכת ההתנעה.

לצמח היה עבר פלילי והשערת המשטרה היא כי "חיסול החשבונות" היה על רקע סיכסוך עם עבריינים אחרים, בנושא משחקי קלפים או אולי סחר בסמים. מונה צוות חקירה מיוחד בראשות ראש מחלק הפשעים החמורים במשטרת ירושלים, מפקח שלמה אייל.

במשטרה מעריכים, כי למבצעי הפשע היה מידע מוקדם כי צמח ישהה באותה דירה זמן רב. עד כה אין בידי המשטרה עצורים.

נשים הפגינו נגד איחוד טיפות־חלב עם מרפאות קופ"ח

(ע). כמה עשרות נשים מירושלים ערכו הפגנה אתמול מול בניין עיריית ירושלים, נגד ההחלטה של משרד הבריאות, לאחד את "טיפות החלב" עם מרפאות קופ"ח.

הנשים נשאו שלטי מחאה וקראו קריאות בגנות ההחלטה. לטענתן, האיחוד יגרום לכך שילדים בריאים וחולים ישהו בכפיפה אחת, ותיתכן העברת מחלות מילדים חולים לבריאים.

דובר משרד הבריאות אמר, כי משרד הבריאות פועל עתה במסגרת תוכנית התייעלות במערכת הבריאות הציבורית ע"י מניעת כפילות. לכן החליט לאחד שירותים המצויים בסמיכות, דבר שיביא לייעול ולחיסכון ניכר.

עוד ציין הדובר, כי בשלב ראשון הוחלט לבצע זאת ב־80 מקומות ישוב קטנים. בנוגע לירושלים, טרם נתגבשה ההחלטה לשלב ביצוע. בהתייחס לטענת הנשים שילדים חולים ידביקו ילדים בריאים, ציין הדובר כי יותקנו סידורים לאפשר הפרדה בין ילדים בריאים לחולים.

הדולר ירד

לונדון (אי־פי). הדולר האמריקאי ירד אתמול לעומת כל המטבעות האירופיים החשובים תוך פעילות מתונה. מחירי הזהב עלו.

הליש"ט עלתה בלונדון זה היום השני ברציפות למרות החלטת הבנקים לקצץ בשער הריבית הבסיסית מ־12.5 אחוזים ל־11.5.

בשער הדולר בטוקיו לא היה שינוי מאז יום רביעי והוא נסחר ב־176.80 יאן, לעומת השפל של 174.80 בראשית השבוע.

מתעכב הדיון בחוק שנועד לבטל הטבות חריגות במשק

עשוי לחסוך מאות מיליוני ד'* ח"כי ליכוד: שפייזר מעכב מטעמים פוליטיים

מאת יהושע מאירי

סופר "הארץ"

הדיון ב"חוק גולדשמיט", שנועד לבטל את ההטבות החריגות במשק, מתעכב אף שהנתונים שדורשה ועדת הכלכלה לקבל ממבקר המדינה ומרשות החברות הממשלתיות, כבר הגיעו.

חברי כנסת מהליכוד מאשימים את יו"ר ועדת הכלכלה ח"כ אליהו שפייזר כי הוא מעכב את המשך הדיון בחוק מטעמים פוליטיים.

על פי אומדנים של פקידים באוצר מדובר בחסכון של 200 עד 300 מיליון דולר בשנה, אם יאושר החוק. ח"כ רן תיכון אמר כי הוא משתומם על שפייזר מעכב את הליכי אישור החוק. "מדברים על הטלת אגרת היטל ומיסים על קצבאות זיקנה כדי להכניס 30 מיליון דולר – וחוק שיביא לחסכון של כ־250 מיליון דולר מתעכב" – אמר תיכון.

הצעת החוק שהגיש גולדשמיט כבר עברה קריאה טרומית במליאת הכנסת והועברה לדיון בוועדת הכלכלה. שם נדון החוק פעם אחת והוועדה החליטה לבקש נתונים מגורמים שונים. אף שהחומר כבר הגיע לוועדה טרם נקבע מועד להמשך הדיון. אף שסדר יום הוועדה אינו מלא ולעתים קרובות כלל לא מתקיימת ישיבה. מהנתונים שהגיעו לוועדה ממבקר המדינה ומרשות החברות הממשלתיות עולה כי בחברות אלה נהוג להעניק הטבות העולות להחרה סכומי עתק. לדוגמא: כרטיסי טיסה חינם באל־על; הובלות חינם ב"צים"; הנחות בשכר לימוד למשפחות עובדי רשויות מקומיות; פטור משכר לימוד למשפחות עובדי המשטרה להשכלה גבוהה.

ח"כ שפייזר סרב להגיב. ואמר: איני מגיב על האשמות של חברי כנסת דרך עיתונאי. אם יש להם טענות שיפנו אלי.

ראש לשכת עורכי הדין עו"ד ברגר:

אין פגם במתן רשיון עו"ד לחבר הכנסת אליעזר קולס

מאת צבי הראל

סופר "הארץ"

ראש לשכת עורכי הדין עוה"ד מנחם ברגר אמר כי בדק אתמול בבוקר את תיקו של ח"כ אליעזר קולס ומבחינת הלשכה לא התגלה פגם כלשהוא בנוגע לרשיון עריכת הדין שניתן לו. עוה"ד ברגר אמר עוד כי אם היה פגם כלשהו הוא נוגע לאוניברסיטה העברית בירושלים שהעניקה לקולס את התואר בוגר למשפטים. (התואר משפטן ניתן ע"י האוניברסיטה ואילו הרשיון לעריכת דין ניתן ע"י הלשכה).

לגופו של עניין אמר עו"ד ברגר כי אינו יודע במדוייק את אמות המידה באוניברסיטה העברית בירושלים בנוגע להענקת תואר בוגר, ולכן אינו יכול להביע דיעה אם קולס הופלה לטובה. עוד אמר, כי נושא הענקת התארים הוא נושא אקדמי שללשכת עורכי הדין אין שליטה עליו.

ברגר ציין עוד, כי מבדיקת תיקו האישי של קולס עמד חבר הכנסת בקריטריונים של לשכת עורכי הדין הן כאשר התחיל את התמחותו והן כאשר בינואר 1986 השלים את כל הובתתיו לאוניברסיטה לפני שניגש לבחינות של לשכת עורכי הדין (הרשיון לקולס הוענק בפברואר שנה זו).

פרשה זו נחשפה לראשונה לפני שבוע במקומון הירושלמי "כל העיר" ע"י הכתב חיים בר עם. מתוך שיחות שניהלו ה כתבים ברעם והאב יפת מעיתון "הארץ" עולה כי דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים פרופ' יצחק אנגלרד עקף בהליך חריג מנוגד לתקנון האוניברסיטה את ה הוראות הקובעות כי סטודנט שנכשל ארבע פעמים בבחינה אינו רשאי לגשת יותר לאותה בחינה ואינו יכול לסיים את לימודיו כחוק. פרופ' אנגלרד איפשר לח"כ אליעזר קולס, שנכשל בלימודיו באוניברסיטה העברית בירושלים, להגיש עבודה לאוניברסיטת ת"א. על עבודה זו קיבל קולס ציון של 90 ולאחר עבודה זו קיבל את התואר בוגר במשפטים.

להלן תגובות של מספר עורכי דין שהתבקשו להגיב על הפרשה. הדוברים הדגישו כי הם מביעים את דעתם בהנחה כי הממצאים שאספו שני הכתבים הם נכונים. יהודה מודיק: "בעיני כל הפליה לטובה או לרעה היא פסולה. אדם במשרה כזו צריך לשמש כדוגמא לעם ישראל. ירוח מקירק: הדבר הוא חמור גם כאשר מדובר בעו"ד מן השורה. על אחת כמה וכמה כאשר המדובר בעו"ד העומד בראש ועדה חשובה כזו. אני זוכר כי בשעתו כאשר נמצאו פגמים בלימודיו של פרקליט מחוז בת"א לשעבר. הוא נאלץ להתפטר".

רו"ד יעקב ויגרוטה: אם זה נכון שקולס זכה להעדפה משמעות הדבר כי מתחיל שלב של התפוררות המימסד האקדמי האובייקטיבי.

שמעון שובר, שקיבל רשיון לעריכת דין לפני שנים אחדות: "פעם נוספת מוכח כי במדינה דמוקרטית יש שווים ושווים יותר. חמור מאוד שזה קורה לאדם העומד בראש ועדה שמתפקידה להלחם למען השוויון".

מפרקי "מעוף" יתבעו מחברות תעופה 31 מיליון דולר

מאת נחמיה שטרסלר

נשיאת בית המשפט המחוזי גב' חנה אבנור אישרה אתמול למפרקי "מעוף", עורכי הדין משה שלוש ואריה מגל, להגיש באמצעות עורך הדין חנן מלצר תביעה נגד חברות התעופה־הבריטיש איירוויס, איר פראנס, לופטהאנזה, אליטליה ר חברות נוספות וגם נגד סוכנות הנסיעות איירטור. התביעה תוגש בסך כולל של 31 מיליון דולר על נזקים שהם גרמו לחברת "מעוף" לפני פירוקה. נגד חברת אל על, אמרה השופטת, יש להגיש בקשה לבית המשפט המחוזי בירושלים עקב הטובה שאל על נמצאת בהליכי פירוק.

התביעה שתוגש בקרוב טוענת שהחברות הסדירות הקימו הסדר כובל ביניהן נגד חברת "מעוף". הן תיאמו הפחתות במחיר כרטיסי הטיסה והגדילו את העמלות לסוכני הנסיעות כדי שהנוסעים יוסטו ממעוף לחברות התעופה הסדירות.

סופר "הארץ" מציין שזוהי תביעה תקדימית בארץ לעניין נזקים הנגרמים מהסדר כובל. תביעה דומה הוגשה לאחרונה על ידי מפרקי חברת השכר "לייקר" הבריטית כנגד החברות הסדירות שם הושגה פשרה שהחברות הסדירות ישלמו למפרקי לייקר כמאה מיליון דולר.

פרקליטים מארה"ב ביקרו את "איוואן האיום" בכלאו

מאת ראובן שפירא

סופר "הארץ"

שני פרקליטים מארה"ב שייצגו את הפושע הנאצי איוון דמיניוק בעת ההליכים המשפטיים נגדו הגיעו לארץ וביקרו אותו אתמול בתא המעצר בכלא איילון ברמלה.

הפרקליטים מרק אוקונור וג'ימס מקיזולד שוחחו עם דמיניוק כשעה וחצי וסיכמו שיחזרו לשיחה נוספת בעוד כמה ימים. למנהל כלא איילון פריץ חן הם אמרו שהם מרוצים מתנאי מעצרו של דמיניוק וכי התנאים שהוא זוכה להם בכלא בישראל טובים אפילו מהתנאים שהיו לו בכלא בארה"ב.

סקר: בנק הפועלים גבה מלקוחות עסקיים ב־1985 ריבית נמוכה יותר מבנקים אחרים

מאת אריה לביא

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים גבה מלקוחות עיסקיים ב־1985 שיעורי ריבית הנמוכים מאלה של הבנקים האחרים. כך עולה מניתוח סקר שנערך על ידי גורם פיננסי בכיר, הבודק את שיעורי הריבית שגובים הבנקים. הנתונים מתייחסים לריבית הכוללת במיסגרות המאושרות, ריבית חריגה ועמלות.

19 נפצעו בתאונה בנגב

(ע). 19 בני אדם נפצעו, בתאונת דרכים שאירעה אור ליום ה' בצומת הכבישים נתיבות־עזה־אשקלון בנגב המערבי, כאשר רכב מסחרי התנגש במשאית. שניים מנוסעי המכונית המסחרית נפצעו באורח אנוש, ושניים אחרים באורח בינוני.

כתב עתי"ם מוסר, כי סמוך לשעה 11.45 בלילה הגיעה מכונית מסחרית מסוג "טרנזיט", שהיתה נהוגה על ידי שלמה מדינה. אל הצומת ולפתע התנגשה חזיתית בדופן סידלית, שהסיעה פועלים לרפיח. מעוצמת ההתנגשות התהפכה הסידלית, ו־11 מנוסעיה נפצעו באורח קל.

במכונית המסחרית, שכל נוסעיה היו תושבי באר שבע, נפצעו 8 אנשים, מהם 4 קל. באורח אנוש נפצעו חיים אלהייני ורפאל נעמן, בן 59, רעייתו, עזיזה נעמן, בת 48 ובתו אסתר נעמן בת 19 – באורח בינוני.

הדתיים בפ"ת מתכוננים לפתיחת קולנוע "היכל"

מאת נורית אמיתי

אתמול נורתה הירייה הראשונה לקראת מאבק השבת בפתח תקוה. בישיבת הרום שכונסה בביתו של הרב הראשי בפתח תקוה הרב משה ברוך סלומון הוצגה בפני שומרי השבת תמונת המצב הנוכחית באשר לפתיחת קולנוע היכל, ביום חמישי הקרוב.

במקום נכחו עשרות אנשים, תלמידי ישיבות וכן חברי מועצת העירייה מטעם החזית הדתית.

אשר מייבסקי חבר החזית הדתית במועצת עיריית פתח תקוה קרא לגורמים הנוגעים בדבר לתרום ולא רק "לדבר" באשר לרוע הגזרה. צריך כספים למאבק כזה. הסביר מייבסקי.

מייבסקי אף חזר על דברי אחרים והדגיש כי אם יפתח בית הקולנוע בימי שבת בבקר יציפו את העיר ערבים מכפר קאסם, מג'לג'וליה והמשולש. "החבר'ה האלה יגיעו לכאן ויציפו את העיר כי אין להם בידור במקום שהם גרים", הסביר מייבסקי וציין גם את תושבי הערים כבכפר סבא שיגיעו לפתח תקווה משום שאין בידור במקומות בהם הם גרים.

עו"ד הדין שמואל לינצר הציג סוגיות שהועלו לבית הדין הגבוה לצדק ואת פסיקתו בנושא.

קולנוע היכל אמור להיפתח ביום חמישי ולכל הנראה כבר יוקרנו סרטים ביום שישי הבא.

גורמים חילוניים ודתיים כבר הגישו למשטרה בקשות להפגין ואנשי רצ, שהפגינו במהלך השבתות שלפני סגירת בית הקולנוע לשיפוצים כבר הודיעו כי ימשיכו בתמיכתם והפגנתית בעד פתיחת בית הקולנוע.

שיחת היום / עקיבא אלדר

עם: ח"כ פרופ' דוד ליבאי, לשעבר דיקן הפקולטה למשפטים בת"א

על: פרשת עו"ד אלי קולס

היתה לי הרגשה מרה ועצובה

בתור דיקן לשעבר, אתה מיטיב מן המתם להכיר את התקנות שתוקנו לטובת ח"כ קולס

ראיתי את הכותרת בעיתונכם ועדיין איני יודע עד כמה הדברים מדוייקים. נדהמתי, היתה לי הרגשה מרה ועצובה. מקובל שסטודנט שנכשל מספר פעמים אינו זכאי להמשיך בלימודים, לפחות למשך תקופה מסויימת. אני מתפלא בעיקר על הפקולטה בירושלים: האם היא נהגה לפי התקנון? אם לא – יש מקום לקבל הסברים.

האם אתה חושד שפרופ' אנגלרד, המוזכר כמועמד ליועץ המשפטי לממשלה, רצה להיטיב עם יו"ר ועדת החוקה של הכנסת?

אינני מסוגל לייחס לפרופ' אנגלרד כוונות שליליות. הוא מוכר לי כאדם הגון תקיף כפיים. אבל התוצאה – אם אמנם נהגו ביו"ר ועדת החוקה לפנים משורת הדין וחרגו מהתקנון ועקפו הפקולטה ופנו לאחרת

והחליטו בזהו בעבודה אישית ובמקום לקבוע ציון על סמך רמה מקובלת .באותה פקולטה איפשרו לסטודנט להיבחן שלא בהקשר לרמת הפקולטה שלו – אם כל זה נכון, זה גם מדאיג וגם מדהים אותי.

ועכשיו שים על ראשך את כובע חבר ועדת החוקה. כיצד אתה מרגיש לאור כל זה בוועדה שבזהו יו"ר שלה?

בהנחה שאכן כך קרה, אני חש כאי נוחות להמשיך להיות חבר בוועדה שבזהו היו"ר שלה. שקלתי אפשרויות רבות לתגובה. לא שמעתי הסברים מהדיקן ומקולס האסור בנושאים כאלה להורץ דין. יתכן שאבקש דיון בוועדה לביקורת המדינה שיאפשר לקבל הסברים.

נרמה שאין מחלוקת שקולס לא היה סטודנט מבריק. איך הרגשה לפעול תחת מרותו בוועדה כה חשובה.

לא אני ולא מפלגתי בחרנו בקולס. חברי חיים רמון הגיש את התפטרותו מהוועדה כאשר קולס נבחר. אם חברים אחרים היו נוהגים כמוהו, מה היה נשאר מהרכבה של הוועדה. צר לי שכך קרה לגבי תפקיד כה נכבד כיו"ר ועדת החוקה שאינה ועדה סיעתית, אלא גוף הקובע במידה רבה את רמתו של שלטון החוק בישראל.

מובארק מבקש להדק את היחסים

(סוף מעמוד 1)

מעשי הסורד הוא נחוש ברצונו לפעול להידוק היחסים עם ישראל. בפגישה עם שר התיירות אברהם שריר אמר מובארק כי יורה להסיר את כל ההגבלות החלות על קשרי הסחר והתיירות עם ישראל. סופר "הארץ" מציין, כי הבטחות ברוח זו השמעו לפני שנה גם באוזני השר עזר וייצמן בפגישתו עם מובארק, אך נראה, כי הוראות הנשיא אינן מבוצעות במלואן.

אתמול מסר מקור במשרד החוץ, כי ישראל חידשה את בקשתה משלטונות מצרים להמיר את לדרוות הדיוני הדיפלומטיות של מכוניות השגרירות בקהיר בלוחיות רגילות, על מנת להקשות על ידי הזיהוי. בקשה דומה הופנתה למצרים לאחר רצח איש השגרירות אלברט אטרקצ'י לפני מספר חודשים.

מובארק הביע אמש את צערו על תקיפת ארבעת הדיפלומטים הישראלים בקהיר. בשיחה עם שר התיירות אברהם שריר הביע את תקוותו כי האשמים ייתפסו. מובארק ושריר הדגישו בפני העיתונאים כי מקרה התקיפה לא ישפיע על היחסים בין שתי המדינות.

בהודעה שפורסמה אתמול על ידי משרד הפנים במצרים נאמר, כי צוירו קלסתרונים של שני החשודים. האחד בשנות ה־35 לחייו והשני בגיל 32.

הארגון שנטל על עצמו את האחריות לתקיפה, "מצרים המהפכה", פירסם אתמול הודעה שנייה בה חזר על דיווחו כתנועה נאצרית. הארגון מודיע כי ימשיך "לשגר גרפת של מסבים ציונים" עד אשר יסולקו ממצרים כל הישראלים והאמריקאים ויבוטל הסכם קאמפ דייוויד.

בפגישה בין הנשיא מובארק והשר התיירות שריר שנערכה אתמול בקהיר, הרגיש מובארק כי תקריית הירית פגעה במצרים והשלטונות עושים כל מאמץ, כדי "לתפוס את הפושעים".

שר התיירות קיצר ביומיים את ביקורו הרשמי במצרים ושב אמש סמוך להוצגת בלוויית פמלייתו, במטוס ישירה של חברת אל־על.

שריר מסר למובארק אגרת מראש הממשלה שמעון פרס. השר שריר מסר למובארק, כי שמעון פרס אישר את הצעתו, שכל תייר מצרי יוכל לקנות בישראל בכסף מצרי – הוראה שאינה חלה לגבי כל מדינה אחרת. מובארק העיר הערות שונות לגבי השורד שקיבל, אותן יעביר השר שריר לשמעון פרס. הפגישה בין השניים ארכה כשעה תמסר. כי היתה "ארוכה, עניינית ונוכמו בה נושאים מדיניים ותיירותיים". שריר אמר כי הפגישה היתה "חמה, ידידותית ומעשית". לדבריו הפגין נשיא מצרים "רצון מלא וכנה לביצוע השלום.

לדברי שגריר ישראל במצרים, משה ששון, שהשתתף בפגישה, היתה זו "אחת הפגישות הטובות ביותר שהיה לשר מישראל עם הנשיא מובארק". בנוכחות שריר וששון הורה מובארק להסיר מיידית את כל המגבלות הקשורות בתנועת התיירות ממצרים לישראל והודיע, כי "יתן את כל ההוראות והאישורים להסיר את המכשולים בדרכם של תיירים מצרים שיבקשו לבוא לישראל." מובארק גם אישר לשר התיירות המצרי, פואד סולטן, לצאת כבר בעתיד הקרוב לביקור בישראל. כדי לעשות להידוק קשרי תנועת התיירות בין שתי הארצות. כן סוכם, כי משלחת של אנשי תקשורת מצריים תבוא בהקדם האפשרי לישראל ומשלחת גומלין מישראל תבוא למצרים.

הפגישה נועדה להערך מחרתיים. אולם בגלל ההחלטה לקצר את הביקור על רקע ארועי הדמים נאות מובארק לפגוש את שריר בין פגישה עם נשיא סין ובין פגישה עם המלך חוסיין.

מצוד במצרים אחר 2 חשודים בפיגוע ביריד

תאורם ידוע למשטרה

מאת סופר "הארץ"

לענייניים ערביים

העיתון הקהירי "אל־ג'מהוריה" מציין בגליונו היום, כי שלטונות הבטחון המצריים מחפשים עתה שני חשודים שתאורם ידוע והם עורבים במתקפה על המכונית הדיפלומאטית הישראלית בקהיר. החשוד הראשון תואר כאדם חסון בעל שיער בהיר ועיניו מלאות נמשים. השני, עורו בהיר ושערו שחור. המכונית, שפתחה באש אל עבר ארבעת הישראלים, נשאה לוחית מזוייפת, השייכת לחברת הנפט הפועלת באלכסנדריה.

בס"ד

16 שנה לאבדן...

בצער רב אנו מודיעים על אָבדן

זהותנו היהודית

בגין חוק השבות ("מיהו יהודי"),
אשר נתקבל בי"א אדר ב' תש"ל,
שעקר את ההלכה (הל"ת)

ונתן לגיטימציה ל"גיורים" פיקטיביים למיניהם,
והעיקר – זרת תהליך ההתבוללות בקרב תפוצות ישראל –
וכל זה תחת הגושפנקא "וההכשר" של ממשלת ישראל!

החותמים בצער
בשם בית ישראל

הועד למען שלמות העם

רח' שלום עליכם 20, ת"א
טל. 03-282098

י"א אדר ב' תשמ"ו

האזינו הערב

בתכנית מוסף רדיו לספרות
קול ישראל, רשת א' בשעה 18.00
לראיון עם הסופר

א.ב. יהושע

לרגל הופעת ספרו חפצים

בתוכנית בין שישי לשבת
רשת ב', שעה 23.00
ל"שיחה בשניים" של יצחק לבני

עם שבתי טבת

על ספרו בן גוריון וערביי א"י

ש

הוצאת שוקן/ירושלים ותל־אביב

ביום העיון של איגוד המפרסמים
שיתקיים ב־27 למרץ 1986
ישתתפו בנוסף למרצים
ששמם פורסם במודעה מיום
20.3.86 גם ה"ה

בני גאון – מנכ"ל קואופ
מנחה מיכאל בורקס –
הנהלת תוצרת מזון

ההרשמה עד יום ג' 25 במרץ

זכו בפיס

בהגרלת רב־פרס בצבור של מפעל הפיס מס. 12/86 שהתקיימה ביום 20/03/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150.000.00 ש"ח זכה המספר 153324.

כרזר המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 180.000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 420.000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 7.500.00 ש"ח זכה המספר 054700.

בסך 4.000.00 ש"ח זכו המספרים: 816138 104036.

בסך 200.00 ש"ח זכו המספרים: 121585; 121766; 133415; 141529; 188916; 196908; 223440; 233493; 246860; 256900; 258266; 309632; 331382; 338112; 376444; 397463; 400437; 438261; 447856; 462774; 561953; 566329; 616799; 649621; 655497; 666165; 740002; 759682; 799962; 832777; 861694; 889000.

בסך 100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 8901; 9578.

בסך 18.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 038; 127.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 155; 562; 878.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 5 זכו בסך של 1.80 ש"ח.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של דודתנו

רבקה שטיבל ז"ל

ההלוויה תצא היום, י' אדר ב', (21.3.86) בשעה 12.30 מבית שטיבל רח' אפרים מס' 22 קרית ביאליק לבית העלמין בצור־שלום

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת אמנו היקרה

מרתה (מרים) גרינבוים

לבית פיילכנפלד

בשנתה הי91

ההלוויה תתקיים היום, יום ו' י' אדר ב', 21.3.1986, בבית העלמין "ארץ־החיים" (ליד צומת שמשון) בשעה 14:00.

יושבים שבעה ברח' הבנאי 23 ירושלים.

המשפחה

המעלות של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכס'			המעלות אתמול
אמסטרדם	5	9	גשם	3	10
אתונה	10	16	מעונן	9	15
בוקארשט	2	6	מעונן		
בריסל	5	9	גשום	2	10
וינה	5	10	גשום	−1	10
ז'נבה	6	9	גשום	5	9
לונדון	6	9	גשום	5	12
ליסבון	11	16	מעונן	9	15
מדריד	10	15	מעונן	6	16
ניו־יורק	5	13	גשום	8	21
פאריס	6	10	גשום	2	12
פרנקפורט	5	10	גשום	−2	15
ציריך	4	7	גשום		
קהיר	13	24	מ.חלקית	11	23
קופנהאגן	5	8	גשום	2	7
רומא	9	14	גשם קל	2	9
שטוקהולם	6	11	מ.חלקית	5	9

הנוסע המאושר

אלעל ELAL

למנחמינו – תודה

משפחת יעקב (ג'ימס) ססובר ז"ל

עדות שלישית לפיה נהרג "איוון האיום" מצויה בידי טוביה פרידמן

מוסר העדות, משנת 1947, חי כנראה בתל־אביב

(ע). עדות נוספת, שלישית במספר, לפיה נהרג "איוואן האיום" בשוד שפרץ במחנה ההשמדה טרבלינקה באוגוסט 1943, מצויה בידי טוביה פרידמן, מנהל המכון לחקר מסמכים בחיפה.

פרידמן, שהגיע אתמול לביקור שאהה בנהריה, סיפר כי בשנת 1947, בהיותו מנהל מכון הדוקומנטציה בווינה מטעם ה"הגנה", נמסרה לו עדות על ידי פליט יהודי בשם אליהו רוזנברג, שהצליח להימלט מטרבלינקה בעת המרד. בעדותו הכתובה בשפה הגרמנית והמשתרעת על פני 5 עמודים, מספר רוזנברג על מעלליו של "איוואן האיום", ועל כך שבעת פרוץ המרד הרגו אותו המורדים במכת את חפירה בראשו.

רוזנברג, שכנראה חי היום בתל־אביב, חתם על העדות בנוכחות מזכירו של פרידמן, ד"ר קורט וייגל, שהוא היום פרופסור ב"בילינסון".

ניתן לאמת

פרידמן הדגיש, כי ניתן לאמת את זהותו של איוואן דמיאניוק העצור בישראל באמצעות חקירתם של פושעי המלחמה הנאציים, שהיו בטרבלינקה ושנשפטו בערך בשנת 1959 בגרמניה. ארבעה מהם נידונו למאסר עולם והשאר לעונשי מאסר של 12 - 15 שנה.

העדות של רוזנברג נשלחה בזמנו לתביעה הכללית בלודוויגסבורג ושימשה כאחת הראיות במשפטי הרוצחים הנאציים בטרבלינקה. פרידמן מסר, כי הוא עומד לשלוח הבוקר את החומר המצוי ברשותו לשר המשפטים משה ניסים על מנת שיעבירו לידי הצוות החוקר את דמיאניוק.

פרידמן, שאימו ואחותו נרצחו בטרבלינקה, טוען, כי עדותם של אלה שעבדו במשרפות בטרבלינקה אינה יכולה להיות אמינה משום שהם שיתפו פעולה עם הרוצחים.

בהחלטה תקדימית של בית המשפט העליון:

יהודי שברח לפני פלישת הנאצים זכאי חוקית לפיצויים כ"נרדף"

(ע) בית המשפט העליון פסק אתמול, בהחלטה תקדימית, כי יהודי שברח מחשש לפלישה קרובה של הנאצים בתקופת מלחמת העולם השניה, ובשל כך נגרמו לו מתח ועוגמת נפש, זכאי להיחשב כ"נרדף" עפ"י חוק נכי הרדיפות הנאציות ולקבל פיצויים.

מדובר באשה אשר השתתפה בשנת 1943 יחד עם אחותה במסע של 50 ילדים מהונגריה לארץ ישראל. הילדים צוידו ע"י הסוכנות בסרטיפיקטים שהשמות הרשומים בהם לא תאמו את שמותיהם. המסע הארוך היה מלווה בתלאות פיסיות קשות, במתח ובפחדים בשל היותם מנותקים ממשפחותיהם ובשל החשש מגילוי הזיוף בסרטיפיקטים.

האשה ביקשה לפני 4 שנים פיצויים עקב נזקי בריאות, שנגרמו לה בעקבות המסע, לרבות הסבל שנגרם לה בשל היותה מנותקת מהאם שנשארה בהונגריה, תחת הכיבוש הנאצי.

לפי ההסכם עם גרמניה, קיבלה על עצמה המדינה אחריות כלפי הנכים בגין הרדיפות ועליה לקבוע בכל מקרה, אם התובע זכאי לפיצוי לפי המשפט הגרמני.

דחייה וערעור בפועל

המבקשת פנתה להועדה לאישור קבלת פיצויים ונדחתה. היא ערערה על ההחלטה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, שקבע, כי יש לראות בה "נרדפת" ועל כן זכאית היא לפיצויים.

המדינה ערערה על ההחלטה לבית המשפט העליון. הערעור נדחה.

את ההחלטה כתב השופט גבריאל בך, אליו הצטרפו השופטים אהרן ברק ואליעזר גולדברג. הבעיה המשפטית שהתעוררה במקרה זה נובעת מן העובדה, שחוק נרדפי הנאצים מחייב לקבוע אם האדם זכאי לפיצוי עפ"י המשפט הגרמני.

השופט בך מציין עוד, כי בבית המשפט העליון התגבשה הלכה לתת פרשנות לחוקים לפי ההלכות המשתקפות ברוב פסקי הדין הניתנים ע"י שופטי בית המשפט הגרמני בסוגיות אלה. השופט קבע עוד, כי המדינה תשלם 2000 ש"ח שכר טירחה לעורך דינה של המשיבה.

עדות ראיה / אוד גונדר

הקרב על הדגל בקמפוס

את דגל ישראל הזיזו אתמול ממקומו מחוץ לאולם "כס המשפט" באוניברסיטת תל אביב, הרחק אל הירכתיים. משהוזז את הדגל, ראו גם להציבו מאחורי דגל האוניברסיטה תוך סיבוב הבד עליו הצבע שני הדגלים. בכך מולאה דרישתה של עורך דין מונה רשמאווי מרמאללה, כתנאי להשתתפותה ביום עיון על חוק הכוונת האזרח שארגן "פורום" - גוף ארצי המאגד בתוכו בעלי דעות פוליטיות שונות בחלק מהאופוזיציה הפוליטית בישראל.

בהפסקה, בין שני חלקי יום העיון, הודיעה עורך דין רשמאווי, כי לא תיכנס לאולם בו מונף דגל ישראל. טניה רינהרט, מפעילות "פורום", מנסה לשכנע את רשמאווי, שלא להכשיל את העיון עוד בשלב הזה. רשמאווי, פעילת ארגון "החוק בשירות האדם" ברמאללה, אומרת, כי המונח על ידי קבוצת מרצים ולא על ידי האוניברסיטה או מדינת ישראל. בסופו של דבר, מגיעות השתיים לפשרה. בשקט מבלי לעורר את תשומת לב הקהל באולם מעבירה רינהרט את הדגלים ממקומם ליד הבמה, אל ירכתי האולם.

כשאני פונה לפרופ' רינהרט ומציג עצמי כעיתונאי, היא מגלה מבוכה "ראית, היא אומרת לי, שזו היתה סיטואציה של לחץ. אנחנו לא מסכימים עם הבעיתי רשמאווי, הופעה תחת דגל ישראלי פירושו הכרה במדינת ישראל. אני מרגישה שזה סיפון שלהם, שהוחמו על ידי מרצים, נכון. אנחנו איננו מייצגים את האוניברסיטה. הדגלים נמצאים כאן, כי זה אולם רשמי". מאוחר יותר, מבהירה פרופ' רינהרט את עמדתה: האולם משמש גם לכנסים רשמיים של האוניברסיטה ובאלו יש מקום לדגלי הלאום. באירוע של קבוצת מרצים אין מקום לדגלים כאלה, כיוון שזה עלול להתפרש כאירוע רשמי של האוניברסיטה.

עמדות מנוגדות בין מינהלה והפקולטה

התגובה הרשמית של אוניברסיטת תל אביב שנמסרה מפי יורם שמיר, מנהל יחסי הציבור של המוסד, מסכימה עם רוח סיטניה של פרופ' רינהרט. שמיר אומר, כי הצבת הדגלים באולם ביום עיון זה היתה מוטעית מלכתחילה. האוניברסיטה מציבה דגלים אך ורק באירועים רשמיים מטעמה ולא באירועים של גופים חוץ־אוניברסיטאיים. בתנאי הלחץ שבהם נמצאה פרופסור רינהרט בהזזת הדגלים למקום אחר - הוא המתאים ביותר.

עמדה מנוגדת בתכלית משמיע פרופסור אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים, שבתחומה נערך האירוע. הדגלים, הוא אומר, הם חלק אינטגרלי של האולם. אין לאיש רשות להזיזם. מוזר בעיני שצריך להסתיר את דגל ישראל ואם הייתי יודע, לא הייתי מאשר להם להשתמש באולם. הפקולטה למשפטים היא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל ומי שלא רוצה לכבד את דגל ישראל - שלא יכנס. אבל, ממשיך רייכמן, שלגבות רינהרט אין רבע מהכבוד הלאומי שהפגינה הפלשתינית.

שוטרים ואנשי־מס הותקפו במג'דל שמס

מאת מנחם הורוביץ, כתב "הארץ" בצפון

בכפר הדרוזי מג'דל שמס היו שוב מהומות, והפעם בעקבות פשיטה של מס הכנסה על בית האריזה בכפר, השייך לאחד מנכבדי העדה הדרוזית. במהלך ההתפרעות בכפר עצרה המשטרה ארבעה תושבים, אותם שחררה לאחר החקירה.

תושבים ובידיהם מקלות ניסו לפגוע בשוטרים, למרות פניות חוזרות ונשנות של שלטונות מס הכנסה הרי מאז שנת 80 לא הגיש מנהל בית האריזה דו"ח לשלטונות מס ההכנסה. אנשי המס וההוצאה לפועל בראשותם של יוסף שירזי מנהל ההוצאה לפועל בחיפה ומשה לדור פקיד שומה בצפת הגיעו לכפר מג'דל שמס ויחד עם אנשי מס אחרים, בליווי משטרתי, נכנסו לבית הקירור בו מאוחסנים תפוחי עץ של העיקול.

אנשי המס החלו לרוקן את בית האריזה על גביהם של 3 סמיטריילרים. תושבים במג'דל שמס מיהרו אל בית האריזה תקפו את אנשי ההוצאה לפועל פצעו אחד מהם וניסו למנוע בכוח את הוצאת הפרי מבית הקירור.

שביתה צפויה היום בכפרים הדרוזיים

בארבעת הכפרים הדרוזיים ברמת הגולן אמורה להתחיל היום שביתה מלאה וזאת בעקבות קריאה הלילה של כמה מראשי העדה הדרוזית לקיים יום מחאה על מה שהם מגדירים "יחס השלטונות הנוקשה כלפי הדרוזים בגולן". אמש קיימו מאות דרוזים במג'דל שמס הפגנה במרכז הכפר והם קראו סיסמאות נגד מדינת ישראל ובעד סוריה.

עצרות במלאת 66 להגנת תל־חי

מאת מנחם הורוביץ, כתב "הארץ" בצפון

בחצר תל־חי התקיימו אתמול שתי עצרות, האחת מהן ממלכתית, במלאת 66 שנים להגנת תל־חי. בטקס הראשון שאורגן על ידי מרכז ההסברה נשא דברים סגן יו"ר הכנסת ח"כ אהרון נחמיאס לפני כ־1500 בני נוער שהשתתפו בעצרת קריית שמונה ובמרוץ הגליל קרא נחמיאס לאחד את שתי העצרות, זו הממלכתית וזו של תנועת בית"ר, לטקס ממלכתי אחד שבו ישתתפו בני נוער מכל התנועות והזרמים.

מאיר כהנא הפגין לבד נגד הנשיא

מנמק זאת בכך שאי אפשר לשפטו

מאיר כהנא ערך אתמול הפגנת יחיד מול משכן הנשיא בירושלים, בקריאה להתפטרותו. הוא נשא שלט "חומץ בן יין" בהסבירו, כי הנשיא הרצוג הוא חומץ ובנו של יין - הרב הרצוג ז"ל שהיה הרב הראשי לישראל.

כהנא הגיש לשומרי בית הנשיא בקבוק קטן ובו חומץ בן יין. כהנא הסביר כי הוא מפגין לבד, משום שאותם שהביעו דעתם נגד הנשיא, צפויים לעמוד לדין, אך נגדו לא ניתן לנקוט בהליכים בשל חסינותו. כתב עתים מוסיף, כי משטרת ירושלים טרם סיימה את החקירה נגד שני פעילי "כך" על התבטאויותיהם נגד הנשיא הרצוג במהלך העצרת "כך".

כמחצית העולים הבודדים מהמערב ירדו אחרי 5 שנים

הלשכה לסטטיסטיקה בדקה הנושא אצל בני 18 ומעלה שעלו מאירופה וצפון אמריקה בעשור 1970—1980

מאת גדעון אלון, כתב "הארץ"

כ־50 אחוז מכלל העולים הבודדים מצפון אמריקה וממערב אירופה ירדו מהארץ אחרי חמש שנים - כך עולה מאומדנים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על היקף הירידה מהארץ של עולים ועולים בכח בני 18 ומעלה, שעלו לישראל בשנים 1970־1980. (עולה בכח הוא אדם הבא לארץ כעולה או להעודות עולה לפי חוק השבות, רוצה ולשהות בישראל תקופה העולה על 3 חודשים ומקבל אשרה לישיבת ארעי).

מן הממצאים המתפרסמים בירחון הסטטיסטי לישראל עולה, כי מבין הבודדים שעלו ארצה בשנת 1980, ירדו מהארץ 17 אחוז תוך שנה, כ־30 אחוז תוך שלוש שנים.

כן נמצא, כי אחוז היורדים גבוה במיוחד בקרב העולים בכח בני 18 - 29 שנה, והחלוקה לפי יבשות - העולים בכח שבאו מאמריקה הצפונית, חלקם בקרב היורדים בתוך שלוש שנים מ־1980 הגיע ל־25 אחוז, ובין אלה שעלו ב־1974 ל־39 אחוז. אחוזי ירידה ניכרים נמצאו גם אצל עולי מערב אירופה.

קרנות הנאמנות נטע, כתר וכרמל

כל 3 הקרנות השיגו תשואה דולרית ומדדית גבוהה מאז הקמתן עד 28/2/86, כפי שמוצג בטבלאות באחוזים.

תשואה

נטע - קרן גמישה

הקרן הגיעה למקום 8 מבין 112 הקרנות שפעלו בתקופה זו

	מאז הקמתה 28.1.85	12 חודשים אחרונים	6 חודשים אחרונים	3 חודשים אחרונים
נטע	229.1	188.0	24.5	17.1
מדד	172.9	139.2	9.9	1.5
דולר	118.1	92.9	-1.6	-0.1

כתר - קרן אג"ח

לפחות 75% מנכסיה באג"ח של המדינה

הקרן השיגה מקום 4 מבין 30 הקרנות בעלות מדיניות השקעה זהה.

	מאז הקמתה 18.7.84	12 חודשים אחרונים	6 חודשים אחרונים	3 חודשים אחרונים
כתר	713.9	153.1	16.5	7.0
מדד	552.7	139.2	9.7	1.5
דולר	465.5	92.9	-1.6	-0.1

כרמל - קרן מט"ח

לפחות 50% במט"ח ומחלקת דיבידנד חודשי של 0.75% נטו צמוד לדולר.

הקרן הגיעה למקום 1 מבין 12 הקרנות המתמחות במט"ח.

	מאז הקמתה 4.11.85	3 חודשים אחרונים
כרמל	9.7	7.9
מדד	2.0	1.5
דולר	-0.3	-0.1

בטחון

★ **נאמן:** בנק איגוד מקבוצת בלייל משמש כנאמן לקרנות וכספיהן מוחזקים ברשותו ובפיקוחו.

★ **דיווח:** חידוש בלבדי של מיטב: מידי חודש נשלח דו"ח על הרכב הקרנות למשקיע (בהתאם לאמור בתשקיפים).

★ **פיזור:** פיזור השקעה בין "מוחותי" שונים (מנהלי קרנות אחדים) - מהווה מרכיב חשוב בבטחון ההשקעה.

מיטב

במבצע עד 3.4.86

המנהל: פלסם (ש.צ.) יעוץ כלכלי ופיננסי בע"מ

חברת אחות לחברת היעוץ "מיטב"

(בשליטת צבי סטפק ושלמה סימנובסקי שהם גם מנהלי החברה)

ר"ג, ביאליק 51א' טל' 727506

ת"א, נחמני 9 טל' 290251

אין מודעה זו מהווה הצעה לרכישת תעודות השתתפות בקרנות

קול המפרסם

קורט ואלדהיים בראיון למוסף "הארץ"

טענות הסנטור מוינהאן כלפי הן חוצפה, איוולת וגסות־רוח

מכחיש שהוא אנטישמי, מכריז שיהודים רבים נמנים על ידידיו

מאת סופר "הארץ"

מזכיר האו"ם לשעבר קורט ואלדהיים, המתמודד על נשיאות אוסטריה, יצא בהתקפה חריפה על הסנטור האמריקני פטריק מוינהאן ומגדיר את דבריו חוצפה, איוולת, גסות רוח, נבזות ושפלות.

בראיון בלעדי המתפרסם היום במוסף "הארץ", מגיב ואלדהיים על טענות מוינהאן, שבעת היותו מזכיר האו"ם פעל נגד ישראל משום שנסחט על ידי ברית המועצות אשר ידעה על עברו הנאצי. ואלדהיים מכחיש שהוא אנטישמי וטוען כי על ידידיו נמנים יהודים רבים. הוא טוען שלא היתה לו יד בהחלטות האנטי ישראליות שקיבל האו"ם בעת שכיהן כמזכיר הכללי. ואלדהיים מאשר ששירת בסלוניקי בעת שיהודיה גורשו למחנות ההשמדה אך הוא טוען שישב במשרדו ולא ידע על המתרחש.

נבון ביקש לקבל בהקדם הצעת החוק לסגירת הטלוויזיה

יוכל להפעיל הסגירה אם יוחרפו השיבושים

מאת סופרת "הארץ" בירושלים

שר החינוך יצחק נבון ביקש מחברי ועדת המשפטנים שמינה בימים אלה, להגיש לו בהקדם את הצעת החוק שתאפשר לסגור את הטלוויזיה במקרה שיוחרפו השיבושים בשידורים.

השר נפגש בלשכתו עם חברי הועדה הפרופ' שמעון שטרית (יו"ר) ועורכי הדין א. אליאסוף, א. בדיק ת. כהן. כן השתתף בפגישה היועץ המשפטי לממשלה הפרופ' יצחק זמיר.

נבון ביקש מחברי הועדה להגיש לו את כל האלטרנטיבות האפשריות לכך שהציבור לא ייפגע אם יוחלט לסגור את הטלוויזיה, וזאת על־ידי מתן שירותים בדרכים אחרות.

היועץ המשפטי לממשלה אמר בישיבה, כי בכל מקרה יש להבטיח, לדעתו, כי תקופת הסגירה שתבוצע בחוק, תהיה קצרה ככל האפשר ותאפשר הבראה אמיתית של התחנה.

"ועדת שטרית" עומדת להתחיל כעת בהוצאת שמיעה ארוכה של עדים שיציגו בפניה את עמדותיהם. בין השאר יפגשו עם חברי המוסדות הציבוריים של רשות השידור, הנהלת הרשות, מנהלי הטלוויזיה (בעברית ובערבית), נציגי העובדים, ההסתדרות הכללית ואחרים.

ערך את העמוד: חיים פל

מורים המחנכים לדו־קיום עם ערבים — מנודים בידי עמיתיהם

יש הנרתעים וחוזרים מפעילות זו ★ רבים מהנוטלים חלק במפגשים בין תלמידים יהודים וערבים, עושים זאת מהשפה ולחוץ

מאת גילי מגדל, כתבת "הארץ"

המורים המפעילים, הפועלים בבתי ספר יהודים למען חינוך לדו־קיום עם הערבים, מנודים על ידי עמיתיהם במערכת החינוך וזוכים, הולים, לעתים, מפעילותם. חלק ניכר מאנשי החינוך, הנוטלים חלק במפגשים בין תלמידים יהודים וערבים אינם מאמינים בתועלתם, בחשיבותם ועושים זאת מן השפה ולחוץ. הילדים קולטים את הדבר והמפגשים הופכים להצגה ולמשחק.

אלו אחדות מהבעיות שהועלו אמש בתל אביב, באסיפה כללית השנתית של "בניבי שלום", גוף הפועל לשיתוף פעולה יהודי־ערבי. אחד ממחברי הארגון, פרופ' אגבריה, אמר, כי הבעיה העיקרית בעניין המפגשים, היא של המורים והמנהלים, ולא של התלמידים.

פרופ' אליס שלוי, מנהלת המכון התורני לבנות "פלך" בירושלים, המקיימת מפגשים בין תלמידותיה ובין תלמידות ערביות, סיפרה, כי אינה מעזה יותר לדבר על הנושא בכינוסי מנהלים שעורך הפיקוח באגף לחינוך ממלכתי־דתי במשרד החינוך. היא אמרה: "אני ממש מבודדת. אני מרגישה שאורבים לי".

לדבריה, בבתי ספר אחרים לועגים לתלמידותיה הטוענים, כי אינן דתיות, משום שהן לומדות בבית ספר המקיים מפגשים עם ערבים.

עוד נמסר אתמול באסיפה, כי למשרד החינוך יש חילוקי דעות עם משרד הביטחון, בקשר למפגשים. על פי הנחיות קציני הביטחון הוראו באחרונה מנהלי בתי ספר לצאת למפגשים עם תלמידים בכפרים ערבים, בליווי נשק.

שר החינוך יצחק נבון, שהשתתף בדיונים, אמר, כי ביקש לקיים בעניין זה התייעצות הכי בדרך שמפגשי התלמידים ונשק אינם עולים בקנה אחד. עוד אמר נבון, כי אף שהוא ממליץ מאוד לערוך את המפגשים, אין בכוונתו לכפות אותם על מי שאינו רוצה בהם.

המהנדס הראשי של "מקורות": להגדיל הקיצוץ במים ולהקטין השאיבה השנתית מהכנרת

מאת אלי אלעד, כתב "הארץ"

יש לקצץ את מיכסות המים ב־380 מיליון מ"ק עד דצמבר, במקום קיצוץ של 125 מיליון מ"ק שהחליט נציב המים: "מקורות" הציע לשאוב השנה מהכנרת רק 160 מיליון מ"ק מים, לעומת יותר מ־400 מיליון מ"ק בשנה רגילה — אמר אתמול המהנדס הראשי של "מקורות", שמואל קנטור, בישיבת מועצת המנהלים של החברה, שבה הוצגה תמונה קודרת של מצב משק המים הלאומי.

צמצום דרסטי זה בשאיבה מהכנרת יבטיח שמיפלס המים באגם לא ירד יותר מדי מתחת למיפלס המינימום, כפי שנקבע בתקנות מיפלסי הכנרת - 212 מ' מתחת לפני הים.

המהנדס הראשי של מקורות מסר, כי בשל עצירת הגשמים סיפקה הכנרת בשנה זו כ־125 מיליון מ"ק מים יותר מן הצפוי. הוא הציע לצמצם את השאיבה מכל מאגרי מי התהום (האקוויפרים) בשיעור ממוצע של 25%, וב"אקוויפר ירקון תנינים" לשאוב רק 110 מיליון מ"ק מתוך 410 מיליון מ"ק הנשאבים בשנה רגילה.

קיימת סכנה של מחסור במי שתייה באזורי תל־עדשים־בצלה־בית יוסף, בקעת "משואה" בבקעת הירדן ועוד, בגלל ירידת המיפלסים בבארות המים שם ובגלל המליחה הגוברת. "מקורות" תיאלץ לצמצם את השאיבה מקידוחים רבים באזור ירושלים, והתבע להקטין את שטחי החקלאות באזורי וגלדה ופרוזדור ירושלים.

יו"ר מועצת המנהלים של "מקורות", גדעון הכהן, והמנכ"ל החברה, יחזקאל הכאי, קראו להכריז על מצב חרום במשק המים על כל המשתמע מכך.

תבוסה מוחצת לרשימה המתקדמת בוועדי הסטודנטים הערביים

מאת יהודה ... סופר "הארץ"

בבחירות לוועדי הסטודנטים הערביים באוניברסיטאות חיפה, תל־אביב, באר־שבע והטכניון, וכן להתאחדות הארצית של הסטודנטים הערביים, שנערכו בשבוע שעבר, זכו נציגי "החזית" ו"בני הכפר" לחברית המועמדים בהתאחדות, ואילו נציגי "הרשימה המתקדמת לשלום" נחלו תבוסה מרה, כאשר במספר אוניברסיטאות לא הצליחו להכניס ולו נציג אחד לוועד, ובשאר המקומות נותרו במיעוט.

המשמר האזרחי הצטמק כמעט בשליש תוך השנה שעברה

מאת ראובן שפירא

על אף העלייה במספר פיגועי המחבלים והפעילות הפלילית בתוך תחומי הקו הירוק, נרשמה בשנה שעברה ירידה גדולה במספר המתנדבים הפועלים במסגרת המשמר האזרחי. בסוף שנת 1985 מנתה מצבת מתנדבי המשמר האזרחי בכל הארץ כ־49 אלף אנשים בלבד לעומת כ־70 אלף מתנדבים בסוף שנת 1984 (ירידה של כ־30 אחוזים).

פיקוד המשטרה המשמר האזרחי החליטו לפתוח בראשית החודש הבא במבצע גיוס ארצי למשמר האזרחי שילווה בפעילות הסברה מקיפה.

הסבר-ירידה טכנית

דובר המשמר האזרחי, נצ"מ עירן ישראל, אמר, כי מצבת מתנדבי המשמר האזרחי ירדה בגלל סיבה טכנית בעיקר, לאחר שמרשימות המתנדבים נמחקו לאחר מיון קפדני מתנדבים שהיו רשומים על הנייר בלבד ולא ביצעו פעילויות בפועל במשך השנים האחרונות. לדבריו, על אף הירידה במספר המתנדבים לא פחתה הפעילות המבצעית של המשמר האזרחי בשנה שעברה. בכל יממה פועלים ברחובי המדינה 2300 מתנדבים במשמרות של כ־4 שעות.

אלפא מיזוג אויר מציע עכשיו:

מזגן רב מפצל ידיד

3 חדרים ויותר בעת ובעונה אחת

	מזגן רב מפצל ידיד	מזגנים אחרים
מיזוג מרכזי רב מפוצל	מיזוג חדרים המרוחקים זה מזה ו/או במפלסים שונים בעת ובעונה אחת ע"י יחידת כוח אחת.	אין
מספר יחידות הפיזור (שלוחות) לכל יחידת כוח	עד 3	1 בלבד
עיצוב	כל מגוון הצבעים	צבע אחד או שניים
מידות	74×23×26	פי 4
חימום	כלול במערכת המיזוג	תמורת תוספת תשלום
אחריות	לשנתיים מלאות	לשנה אחת בלבד

★ מבצע לבתים בבניה! תשתית צנרת להרכבה בעתיד.

★ ייעוץ מקצועי חינם!

אלפא מיזוג אויר דיזנגוף סנטר (שער 4), ת"א, טל: 03-293992

מלון "מצפה הימים"

דיאטות יופי והרזיה

התאריך הקרוב 30.3.86 — 3.4.86

בפיקוח רפואי צמוד

קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג',

רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור

התעמלות, חדר כושר

פרטים: טלפון: 069—37013-4

מלון "מצפה־הימים" כביש ראש־פינה צפת

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ, חיפה

היחידה ללימודי ניהול

מודיעים על קיום סדנה וסמינר בנושא:

פיתוח מוצרים חדשים

ע"י מערכות תומכות החלטה

בעזרת מיקרו — מחשב

במלון דן כרמל בתאריכים 4־3־2 באפריל 86.

הסדנה מיועדת למנהלי מו"פ בכירים, מנהלי שווק, מהנדסים בכירים ומנהלי חברות/מפעלים בכירים.

לכל צוות משתתפים יסופק מחשב עם יכולת גרפית.

ההרשמה מוגבלת ל־24 משתתפים בלבד.

בדבר פרטים והרשמה היחידה ללימודי ניהול, בנין המדור ללימודי חוץ, בסמוך לבנין הטכניון הראשי בהדר טל. 661151־5, 04־667818.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו — תיק אזרחי 216/86 — תיק המרצה 1009/86

הצעה להציע הצעות

המפרקים הזמניים של גבא שרותי נסיעות בינלאומיים בע"מ מבקשים לקבל הצעות לרכישת פריטי הציוד המפורטים להלן:

1. ריהוט וציוד משרדי.
2. 2 מחשבים I.B.M. - P.C. כולל מדפסות.
3. מכונות חישוב אלקטרוניות.
4. 2 מכונות צילום.
5. מכשירי מלקס I.T.T.
6. מכונת פקסימיליה.
7. מרכזיה אוטומטית "תדיקס".

התעודה הצעות לרכישת כל פריטי הציוד דהיינו.

בדבר פרטים והאם ביקור במקום יש ליצור קשר עם עו"ד י. ארגמן, רח' הגבורים 21, תל־אביב טל' 281454־03. הצעות יש להגיש עד ליום 10.4.1986 בכל אחד ממשרדי הח"מ. לכל הצעה יש לצרף שיק בנקאי בשיעור 10% מסכום ההצעה.

אין הח"מ מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

קבלת הצעה כפופה לאישור בית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו.

זכריה פריבר, עו"ד	יהושע ארגמן, עו"ד
רח' הבורר 29 ת"א	רח' הגבורים 21
טל' 658514, 658786	ת"א טל' 281454

המפרקים הזמניים של

גבא שרותי נסיעות בינלאומיים בע"מ

משרד הבריאות — מרכז ההסברה

יום עיון בנושא

יחיד חברה ובריאות

יתקיים במסגרת פעולות יום הבריאות העולמי

ביום ד' כ"ב באדר ב' תשמ"ו (2.4.86)

במכון ואן ליר, רח' ז'בוטינסקי ירושלים

9.30—10.00 התכנסות והרשמה

10.00—10.15 ברכות.

מרדכי גור, שר הבריאות — דברי פתיחה.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו — סגנית שר הבריאות

10.15—12.40 רב־שיח 1

מנחה: גב' פנינה הרצוג

היבטים פילוסופיים ורפואיים

פרופ' אברהם ההפריים(?)

היבטים תקשורתיים

ד"ר עמירם אלינזון(?)

היבטים דלכתיים(?)

הרב עדין שטינזלץ

היבטים משפטיים

השופט חיים כהן

12.40—13.30 הפסקת צהריים

רב שיח 2

מנחה: גב' פנינה הרצוג

עידוד התנהגות בריאותית

ד"ר טובה לויר(?)

חלות והתמכרות

ד"ר מיכאל רייטר

פעילות גופנית

ד"ר הלל רשקן(?)

תזונה נכונה

פרופ' האודור יגס(?)

בריאות השן

סא"ל ד"ר משה גורדין

דיון

העוסקים בבריאות הציבור והחינוך, מוזמנים להשתתף ביום העיון.

דמי ההשתתפות – 15 ש"ח כולל ארוחת צהרים וכיבוד קל.

אנא אשרו השתתפותכם בטלפון 637279־02, לגב' אתי ביטון.

סרטי עידו — רבואן את דניאל

שמחים להזמינך לשמוח בשמחת

יהודה ברקן — ע"ל — המצלמה הנסתרת

החגיגה תתקיים בכל רחבי הארץ

(החלה מכירת הכרטיסים !!)

ניפגש בסיבוב

ליהודה ועזרא

העיר חיפה יהצהל ותשמח

כשניפגש בסיבוב

במוצאי שבת בהצלחה.

קולנוע "עצמון" חיפה

مكان الأصل

שערי המניות 20.3.86

שם החברה	השער אתמול		המחזור ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ב	15150	תב	49	+750	+5.2	+135
המכבות 0.1	1144	תב	13217	+104	+10	+32757
הספנות א 0.5	923	תב	4654	+84	+10	+4984
הספנות אפ 2	804	תב	19657	+104	+14.9	+40316
כללי לא בהסדר	30200		91	+1220	+4.2	+215
בנק בנאבצר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בנאבצר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בנאבצר אופ			—	הפסקת	מסחר	—
רמות א 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רמות 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3420		1938			−480
פ.ב.נ. 0.5	3428		4782	+160	+4.9	+3908
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אדנ"ס רג 100.0	80900		955	+3400	+4.4	+4704
אדנ"ס ב 100.0	83500		20	+1600	+2	+27
אדנ"ס בב א	510000		2	+16000	+3.2	+3
אגוד 0.1	59400		59	+1400	+2.4	+520
דיסקונט ב	104000		20	+3800	+3.8	+121
דיסקונט א	102100		111	+3000	+3	+1456
דיסקונט יפה ב	11950	קב		+200	+1.7	+200
המזרחי ש	33050		766	+1250	+3.9	+8363
המזרחי ב	32531		14	+1		+184
המזרחי יפה 9	14960		20			−17
הפועלים מבב	118000	קב	.9	−2000	−1.7	−2.1
הפועלים ש	54480		837	+1850	+3.5	+6382
הפועלים ב	54400		39	+1570	+3	+571
כללי א 1.0	135750		12			+93
כללי אפ 9	133320	קב				
כללי יפה 5	107500	תב	12	+8000	+8	+228
כללי יפה 7	6580		6			+81
כללי יפה 9	46200		2	+200	+0.4	+398
כללי יפה 11	13250		34	+550	+4.3	+573
מימון ומסחר 1.0	46800	קב		+1200	+2.6	+57
מימון ומסחר 5.0	23619	קב				
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	5001		198	+13	+0.3	+184
לאומימשכ' ש	4092	תב	787	+372	+10	+1814
לאומימשכ' ב	3771		300			−245
כרמל ש	3430		98			−120
כרמל יפה 1	2721	תב	100	+200	+7.9	+239
בין ל' 5.0	4625	תב	58.8	−457	−9	−408.9
פת מבב ש	931		749			−42
משכן ב ש	1871		133			−38
עצמאות 0.1	4984	קב		+237	+5	+3309
טפחות מבב ש	13135		21	+500	+4	+16
טפחות רג ש	11350		141	+425	+3.9	+61
טפחות יפה 1	7000	קב				
טפחות יפה 2	3462		60	+11	+0.3	+95
יעסור 1.0	750		214			+25
יעסור 5.0	419	בה	380	+20	+5	+880
כרדב 1.0	2378	קב		+113	+5	+11531
מוסדות מימון						
ילקון אמ			—	הפסקת	מסחר	—
ההקלאות מבכ א	34650		23	+1650	+5	+17.6
ההקלאות מבכ ב	159900	לנ				
לאומי תעש' א ש	4963	תב	526	+451	+10	+694
פתוח תעש' מבב	51399	לנ				
פת תעש' בב ב	360700	לנ				
פת תעש' בב גג	211000	לנ				
פת תעש' בב גג	216000	לנ				−1
פת תעש' בב ד	206600	לנ				
פת תעש' בב דר	63792	לנ				
מרכז קבלנים 5.0	659		4799			−3790
הירות בב	166100	לנ				
כלל ליסינג 0.1א	8415	תב	78	+765	+10	+108
כלל ליסינג 0.5ב	3158	תב	1008	+287	+10	+895
כלל ליסינג אופ	10611		10	+11	+0.1	+11
אדנים 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
אדנים א 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
בטוח בניה 0.1	760	מק		+36	+5	+1277
בטוח בניה 0.5	282		3124			−635
הדר 1.0	1841	תב	1138	+150	+8.9	+1780
הדר 5.0	950	תב	2580	+67	+7.6	+5615
הבנה ש	2805	תב	4928	+150	+5.7	+12568
הפניקס 0.1	1161	קב		+56	+5	+4009
הפניקס 0.5	765		1581	+28	+3.8	+431
הסנהדר-ישראל 1.0	5850	תב	15	+504	+9.4	+69
הסנהדר-ישראל 5.0	2200		140	+94	+4.5	+380
יהודה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
יהודה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 1.0	6200		6	−118	−1.9	−41
מנורה 5.0	2437		56	−128	−5	−56
סהר ב 1.0	3713	קב		+177	+5	+3279
כלורטס 0.1	2480	תב	2421	+200	+8.8	+10762
צור ש	1306		277			−43
ציון החזקות 1.0	12300		26	+200	+1.7	+100
ציון החזקות 5.0	2410	קב		+115	+5	+1156
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	3255		17	+155	+5	+6
אינטר גאמא 5 ש	1108	תב	525	+101	+10	+467
אינטר גאמ אפ 1	592	קב		+101	+20.6	+2225
באוד עורא 1.0	4000	תב	285	−256	−6	−318
באוד עורא אפ 1	3700		100	−196	−5	−124
כתר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כתר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל סחר	3801	תב	946	+320	+9.2	+4535
קרוסל 1.0	2961	קב		+141	+5	+477
רבק 0.1	33500					
רבק 0.5	7790		75			−65
שופרסל א 2.0	4020		448	+30	+0.8	+121
שופרסל ב 10.0	2451		692			−923
שירותים						
דלק נ ש	4515		2528	+74	+1.7	+2135
הראל 1.0	2501	תב	120	+227	+10	+120
הראל 5.0	975		53	−10	−1	−3
סנונת הספקה 0.1	7938		78			−10
סנונת הספקה 0.5	2964		168			+95
קידר 0.1	980		315.4	+5	+0.5	+404.8
קידר 1.0	300	תב	8758	+22	+7.9	+8413
חברה הדבכל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
כהל עודה 0.1	2268	קב		+108	+5	+1715
כהל עודה 0.5	902		3464			−1103
קונסורטיום 0.1	992	בה	326	−52	−5	−579
קונסורטיום 0.5	477		690	−15	−3.1	−747
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זוהר 1.0	8864		8	−1		−6
גלי זוהר 5.0	2780		31	−100	−3.5	−31
מלונות דן 1.0	3600		144			−6
מלונות דן 5.0	2791	תב	70	+254	+10	+165
חוף האלמוג 1.0	3168		261			−261
בתי מר 1 ש	2100		50			
מלונות הירדן	3058	תב	603	+278	+10	+592
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחשבים ושירותי מחשבים						
רשת מידע 1.0	2133	תב	378	−376	−15	−612
ת.ו.ב.ה. 1.0	10497	תב	60	−353	−15	−60
יעגא 1.0	3100	תב	260	−471	−13.2	−187
יעגא אפ א	2916	תב	146	−280	−8.8	−71
כלל מחשבים 1.0	4054	תב	42	+300	+8	+588
מ.ל.ל. 1.0	5400		158			−139
מ.ל.ל. 5.0	2880		57			−57
מכון מחשבים 1.0	2260	קב		−119	−5	−509
ניקוב מחשבים 1	5000	תב	105	+255	+5.4	+105
ניקוב מחש' 5	2812		219			−219
תים מחשבים 1.0	1549		576			−209
תים מחש' אפו	15270		5	+500	+3.4	+10
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אמות בינוי 1ש	544	בה	1463	+26	+5	+3721
אמות בינוי 5ש	460	תב	1160	+23	+5.3	+583
אזור 1.0	670		1236			−464
אזור 5.0	330		6046			−5496
אזורים 1.0	3690		1869	+80	+2.2	+2490
אילון 1.0	1148		1356	+55	+5	+1702
אילון אפ 1	1035		50	+8	+0.8	+180
אל-רוב 1.0	2400	תב	160	+143	+6.3	+417
אל-רוב 5.0	2096	קב				
אבנגם 1.0	1571	בה		+75	+5	4611
אבנגם אפ 1	1314	קב		+75	+6.1	+290
אפריקה 0.1	36500		102	+500	+1.3	+140
אפריקה 1.0	26920		374	+1000	+3.9	+865
אורים	960		500	+17	+1.8	+183
אירדן 0.1	1817	תב	695	−202	−10	−1263
אירדן 0.5	1140		1542			+80
בן-יקר גת 1.0	2479	תב	98	−200	−7.5	−290
ברמבוים 1.0	3698	תב	1764	−520	−11.8	−1537
ברמבוים 5.0	2676	קב		−141	−5	−3842
גינדי 1.0	3230		159			+388
דוויד 1.0	514	תב	2296	+27	+5.5	+1538
דוויד 5.0	343		632			−87
דוויד אפ 1	251	תב	7340	+51	+25.5	+15755
דניר 0.1	4205	קב		+200	+5	+257
דניר 0.5	2268	קב		+108	+5	+465
ה.ל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ה.ל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
בגדים ובד	2505	תב	5830	+120	+5	+18958
גבים 0.1	4100		76	+157	+4	+30
גבים 0.5	2388		530	+49	+2.1	+251
הכבוצות הישוב ש	44840		452			−341
ישפרו 0.1	2433	קב		+117	+5	+12461
ישראלום 1.0	6334		191			−126
ישרס 10.0	12761	מק		+608	+5	+933
כת פתוח 1.0	7681		45	+366	+5	+24
כלל נדל ז	324	תב	75058	+23	+7.6	+321327
לוביד 1.0	2657		183			−143
לוביד 5.0	1190	תב	239	+74	+6.6	+419
מ.ת.ב. 1.0	1397	קב		+67	+5	+2670
מאגרי בניה 1.0	487	תב	23631	+40	+9	+54363
מאגרי בניה אופ	340	קב		+40	+13.3	+51008
מודל כנען	2185		113	−115	−5	−19
מינאל 5.0	424		2409	−13	−3	−3024
מבנק 5.0	643		4191			−2406
מרלו 1.0	367		5038			−5188
מרלו אפ 1	3380	תב	84	−309	−8.4	−84
לוינשטין 1.0	5035		74			−51
לוינשטין 5.0	1476		1311	+70	+5	+2446
ליפשיץ 1.0	754		2387	+35	+4.9	+1537
ליפשיץ 5.0	348		2879	+16	+4.8	+1129
נאות אביב 0.5	18900		38			+22
נכסי אורים	4718	תב	416	+305	+6.9	+1371
סהר החזקות 1.0	8760		49	+20	+0.2	+111
סהר החזקות 5.0	5908		77	+100	+1.7	+88
סולל מנה מבב א			—	הפסקת	מסחר	—
סוף 1.0	2400		235	−100	−4	−140
סוף 5.0	1350		136			−135
עזר ופלע בר 1 ש	8118	תב	603	−90	−10	−2656
קיסריה 0.1	1979	תב	673	+180	+10	+725
קיסריה 0.5	811		709	+9	+1.1	+179
רובינשטיין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובינשטיין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
רומנין 1.0	2319		1273			−718
רומנין 5.0	1398		871			−933
רסקו מבכל	5260	תב	292	−786	−13	−436
רסקו רג	5599		212	−67	−1.2	−137
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2295		109	−80	−3.4	−75
מטעי הדר 0.5	1098	תב	540	+53	+5.1	+308
מהדרין 0.1	5380		439	+480	+9.8	+2852
נכסי הדרים 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי אור 0.5	2416	תב	622	+220	+10	+962
שגור 5.0	7629	תב	449	+694	+10	+1360

פק"מ נייד
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
בנק לאומי

שם החברה	השער אתמול		המחזור ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ע"נ
מזון וטבק						
אסאס	1066	בה	184	+10	+1	+248
אטלנטיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלידרוסט 1.0	1350	תב	365	−74	−5.2	−548
גלידרוסט 5.0	673	תב	635	+61	+10	+612
גלידרוסט אפ 1	563	קב		+61	+12.2	+138
דובק מב ש	3068		1188			−787
דובק מב ב	3068		279			−88
הלכל 1.0	992	תב	1460	+90	+10	+2643
הלכל 5.0	554		652	+10	+1.8	+1490
פרי-הא 1.0	2549		1588			−684
פרי-הא 5.0	1815		872			+31
טמפו בירה 1.0	11000	תב	62	+890	+8.8	+146
טמפו בירה 5.0	7821	תב	86	+711	+10	+99
יצהר 1.0	1314		594	+60	+4.8	+334
יצהר א 5.0	775	תב	1650	+65	+8.9	+2807
בן 1.0	9550		10	+50	+0.5	+21
בן 5.0	5400	תב	28	+450	+9.1	+28
מעדנות 1.0	5377		501			−455
עלית	14250		217			+6
עסיס ב 0.5	34114		46			−18
אנגל שקל 1	1800		286	+73	+4.2	+131
שמן מבכ א	5100	תב	258.4	+350	+7.4	+392
טכסטיל והלבשה						
אינטר מר 1 ש	737	תב	1882	+67	+10	+4456
אפיס 1.0	1527	תב	750	+139	+10	+550
אפקת כרוך 1.0	1569	קב		+75	+5	+2512
אפקת כרוך 5.0	858	קב		+41	+5	+2054
אפתן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפתן אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	6646	קב		+316	+5	+3437
דלתא-גליל 1.0	4250		532	+4	+0.1	+67
דלתא-גליל א 3.0	3140		383	+24	+0.8	+270
מטויות כאמור 1	1400		98.9	−58	−4	−51.7
מטויות כאמור 5	649	תב	217.7	+55	+9.3	+367.8
מטויות כאו אפו	430		15.9	−9	−2.1	−15.9
ויסלט 1.0	3158	תב	1996	+287	+10	+2458
ויסלט 5.0	2743		969			−371
הדיינן 1.0	4593	תב	73	+418	+10	+464
זיקית 1.0	5700	תב	259	+290	+5.4	+279
זיקית 5.0	4164	תב	1244	+379	+10	+1240
טיב-טוב 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
טיב-טוב אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
יכמור 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
להדה 0.1	1700		50.6	+53	+3.2	+368.6
להדה 0.4	770	תב	7130	+68	+9.7	+8656
ליגת 1.0	894		1866	+40	+4.7	+2025
מיס גליק	575	תב	730	+52	+9.9	+2463
מקס 0.1	22743		4			−4
מקס 0.5	7000		29	+158	+2.3	+9
עים 1.0	8616		188			−86
עים 5.0	4577		130	+160	+3.6	+315
עמק מרינה 1 ש	1885	קב		+90	+5	+2628
פולגת א 0.1	8015	תב	1668	+500	+6.7	+2574
פולגת ב 0.4	5870		1953	+200	+3.5	+4291
פוליגון א 0.5	3985	תב	414	+340	+9.3	+1361
פינגו	1416		690			−100
שלדינה 1.0	14900	תב	246	+1100	+8	+504
תעש רוגוזין 1.0	3100	תב	927	+157	+5.3	+3514
מתכת ומוצריה						
אקסטון 5.0	1625	תב	242	+148	+10	+76
אורדן 0.1	9890		359			−594
אורדן 0.5	8548		9			−9
כבלים ש	13500	קב		+138	+1	+1
הנכוף 1.0	9306	תב	271	+846	+10	+384
הנכוף 5.0	5522	תב	260	+500	+10	+600
קומפאוות פח 1.0	949		3958			−1195
קומפאוות פח 5.0	724	תב	1050	+60	+9	+2045
בורון 1.0	555		708			−315
מרגן אפ א	460	תב	188	−31	−6.3	−588
מתכת סרום 1.0	2100	תב	180	+150	+7.7	+210
מתכת סרום אפ 1	990	תב	1640	+140	+16.5	+1374
מכלי ציון 1.0	2130	תב	945	+139	+7	+1051
מכלי ציון 5.0	827		4536	•		−2879
מכלי ציון אפ	715	תב	2156	+104	+17	+10536
קרגני 1.0	727		1000	+8	+1.1	+8
קרגני 5.0	356		3078			−666
נחושתן 0.1	14321	קב		+682	+5	+304
נחושתן 0.5	5830	תב	92	+530	+10	+337
עיר 3.0	1753		3338	+60	+3.5	+986
פקר פלדה 1.0	5301		283			+252
קנגן 1.0	980	תב	817	+68	+7.5	+1161
קנגן 5.0	600		1582	+20	+3.5	+268
קליל 1.0	2900	תב	300	+195	+7.2	+199
קליל 5.0	1582	תב	510	+100	+6.8	+485
שלוות 5.0	1690		100	−20	−1.2	−80
תעשיות לביש 1.0	988		202			−153
תעשיות לביש 5.0	497		630	−16	−3.1	−836
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	400000	תב	11	+19300	+5.1	+98
אלקו 0.1	3790		146			−136
אלקו 0.25 ש	2350		150	+101	+4.5	+400
אלקו 0.25 ב	2561	קב				
אלקטרה 0.1	13500	תב	13	+1000	+8	+21
אלקטרה א 0.5	6586		189	+313	+5	+361
אלרון 3.0	375000	תב	15	+22500	+6.4	+252
ארית 1.0	28755		237	+1300	+4.7	+325
כלל תעש אלק'	2532		4271			−13
מטקטרוניקס 1.0	1814		994	−10	−0.6	−1671
מטקטרוניקס 5.0	1130		1559			−1711
מיכטנגר 1.0	1600	תב	615	−109	−6.4	−865
מיכטנגר 5.0	826		360			+15
ציקלון 1.0	3870		424			−128
ציקלון 5.0	2680		190	+49	+1.9	+125
קנטכסין אילד 1	3205	בה	14	+32	+1	+5
קנטכסין אילד 5	1956	תב	400	+120	+6.5	+905
ת.א.ת. 1.0	3450		54	+2	+0.1	+163
ת.א.ת. 5.0	1634		1946			−136
ת.א.ת. אפ 1	13912	תב	46	+1673	+13.7	+165
תדאה	5376	תב	201	+489	+10	+766
מוצרי בניה						
א.מ. תעשיות 1	4490		432	+213	+5	+1347
אליקל 5.0	5957	תב	274	+542	+10	+275
אקרשטיין 1.0	1450	תב	1141	+132	+10	+1796
אקרשטיין 5.0	1143		486	+50	+4.6	+294
בטון תדיר 1.0	12028	תב	65.7	+1093	+10	+64.9
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-כון 1.0	2529	קב		−135	−5	−67
בר-כון 5.0	683	קב	60	+33	+5.1	+80
המכלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המכלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פורמאבטום 1.0	5962	תב	4	−662	−10	−16.7
פורמאבטום 5.0	1729		476			−476
מ.ל.ם. 1.0	1200		320	+22	+1.9	+110
מ.ל.ם. 5.0	614	תב	1375	+56	+10	+1027
מודל השק בוטצ ש	3402	קב		+162	+5	+3171
מתאיקה ולפטון 1	12287	לנ				
מתאיקה ולפטון 5	6964	לנ				
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	18288	תב	79	+1663	+10	+157
איאגם ב	1083		276	+18	+0.9	+59
גל תעשיות 1.0	7326	תב	391	+666	+10	+534
גל תעשיות 5.0	3560		377	+170	+5	+877
דקסמר 1.0	2984		280	−150	−4.8	−840
דשנים 0.1	9501		21	−257	−2.6	−21
דשנים 0.5	3610		273			−106
חושה כמי' 10.0	853		5459	+31	+3.8	+8521
טבע ש	50000		112	+125	+0.3	+12
טבע אפ 4	44600		11	+1300	+3	+42
לפסקו 1.0	1550		500	+49	+3.3	+220
ים המלח	13270	תב	3891	+751	+6	+11210
פטרוכימיים 10.0	346	תב	47957	+30	+9.5	+200102
מקסימה 1.0	4770		27	+226	+5	+377
מקסימה 5.0	2102	תב	702	+191	+10	+1958
מקה כמיקל 1.0	3000	תב	85	−420	−12.3	−198
סנו 1.0	7031		24			−24
סנו 5.0	4750		105			−109
קום בטיקל 1.0	4850		35	+150	+3.2	+35
ת.ג.ל. 1.0	1630		91	+1	+0.1	+92
ת.ג.ל. 5.0	870		634			−491
תיא 5.0	4600	תב	100	+370	+8.8	+133
פרוטארום 10.0	9571		150	+360	+3.9	+319
תרו א 5.0	3184		53			+17
עץ, נייר ודפוס						
דפרון 1.0	3800		18	+173	+4.8	+16
דפרון 5.0	1998		30	+19	+1	+30
ת.מ.ן. 1.0	2565		123			−105
ת.מ.ן. אפ 1	2488	תב	225	+220	+9.7	+265
יאה 1.0	3969	קב				−2
לבידי אשקלון 1	439		3960			−1521
לבידאשקלון אפו	681		398			−12
מולט ב 0.5	27225	תב	22	+1500	+5.8	+72
מפעלי ניר 10.0	164550	תב	191	+1625	+1	+261
סקאנדיה 1.0	1880		453			−138
רים 0.1	3088	תב	150	+280	+10	+148
רים 0.4	1826	תב	200	+166	+10	+1411
תעל ב 0.2	11678	תב	60	+700	+6.4	+55
תעשיות שונות						
אלומות 1.0	3356	תב	432	+305	+10	+411
אלומות 5.0	2310	תב	139	+210	+10	+139
אבריק 1.0	2350		571	−22	−0.9	−591
אבריק 5.0	1360		507			−322
אבריק אפ א	650		340	+30	+4.8	+626
תמישה יוד	7880		58	−100	−1.3	−99
דיקה 1.0	5087	תב	36.2	−565	−10	−169.7
דיקה 5.0	2505		41.1	+67	+2.8	+88.3
הגפליק 1.0	6950	תב	339	+632	+10	+350
הגפליק 5.0	3323	תב	465	+260	+8.5	+1376
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1	6050	תב	921	+425	+7.6	+1652
כור כב ש	4730000			+49000	+1.1	.1
כלל תעש' 1.0	1453		19046			−3723
מאגרי טכנולוגיה	488		4096			+194
מאגרי טכנו אפו	415	תב	4265	+40	+10.7	+3600
חברות השקעה						
אמפא ש	4665		224			−267
אדיבי פתוח 2.0	3564		7067			−4661
אינקובה 0.1	1415		255	+10	+0.7	+240
אינקובה 0.5	705		250	+2	+0.3	+53
אלגר ש	5378	קב		+256	+5	+1773
אלגר ב	5557	קב		+265	+5	+931
אלרן ש	2655		1226	+100	+3.9	+1294
אלרן ב	2897		1013			−1621
אמריקר כב'			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
גואלת 1.0	1287	תב	180	+117	+10	+206
חברה לישראל 1.0	6002	תב	1190	+546	+10	+2772
חברה לישראל 5.0	3306	תב	614	+200	+6.4	+1824
הלפמן 0.1	62000			+1700	+2.8	+4.7
הלפמן 1.0 ש	19800	תב	39	+990	+5.3	+24
אסמא א 0.5	8170		79			−41
פועלים השק ש	3914		1672			−1237
כלל השק	4615		465			−297
דיסקונט השק ש	2128		11097			−11685
מזרחי השק ש	14364		197	+684	+5	+168
מר השקעות124	11495	קב		−605	−5	−100
חירון 1.0	1871		52			−185
חירון 5.0	651		9275	+15	+2.4	+4337
יצוא ש	8200		435	+27	+0.3	+127
ירדן א 0.1	2429	מק		+116	+5	+1181
כלל 10.0	2432		2055			−1910
כלל 50.0	1797	תב	690	+130	+7.8	+417
לנדק 0.1	7400	בה		−390	−5	−121
לנדק 0.1	2060	תב	549	−201	−8.9	−479
מגוד 0.1	568		3071			−1710
מגוד א 0.5	371		1281			−838
עוז השק ב 0.1	2360	בה	166	+23	+1	+34
עוז השק ב 0.5	932	תב	850	−164	−15	−897
פז השק ש	17028	תב	377	+1100	+6.9	+837
פמה א 0.1	10114	תב	372	+500	+5.2	+712
פמה 0.5	4265		420	+80	+1.9	+1051
פריון ב 2.5	2300	תב	1599	+169	+7.9	+4103
ביטוח						
אריה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אריה אפ ב			—	הפסקת	מסחר	—
אריה שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
מחקר ופיתוח						
אמצעים מתוחל			—	הפסקת	מסחר	—
גליל טכנולוגיות	497	תב	8813	+26	+5.5	+25612
חיפושי נפט						
דלק חיפושים 1.0	2690		330	+127	+5	+449
דלק חיפושים 5.0	1250		1137	+15	+1.2	+1233
דלק חיפ' אפ 2	670		1727	+60	+9.8	+6484
פז חיפושי נפט	10245		86	+480	+4.9	+3459
מראויל 1.0	1836	קב				−1
מראויל 5.0	639	קב		+30	+4.9	+600
יואגל 5.0	1185		91	+40	+3.5	+502
מ.ג.ג. 1.0	1700		113	+37	+2.2	+78
מ.ג.ג. 5.0	738	מק		+35	+5	+2027
סיסמיקה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
פראויל ב 0.3	3025	תב	952	+275	+10	+473
נפאמריקנט 1.0	249	תב	4600	+16	+6.9	+5471
נפאמריקנט 5.0	175		3420	+4.5	+2.6	+4203
נפאמריקנט אפ 2	506		546			−659
נפטא ש	950000		1			
נסחורות במט"ח						
מית ב	225					+685

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מהפך בשוק המניות

שבוע המסחר ההפכפך הסתיים אתמול במגמה של עליות שערים בכל ענפי המסחר. לעומת יום המסחר שלשום, שבו ל־261 ניירות ערך נרשם שער מוכרים בלבד, אתמול התהפך הגלגל ול־29 ניירות ערך נרשם שער קונים בלבד. ורק ל־5 ניירות ערך נרשם מוכרים בלבד. בבורסה מסבירים את המהפך בדברי ההרגעה של ראש הממשלה שמעון פרס ובהכחשה הנמרצת שנתן, כי לא יוטל מס על הבורסה. קרנות הנאמנות צברו אתמול כ־3 מיליון דולר. היקף הפעילות במניות החופשיות הסתכם ב־5.2 מיליון דולר. בבורסה מתקשים להעריך אם המגמה החיובית שפקדה את שוק המניות אתמול תימשך גם בשבוע הבא.

	מדד	שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	110.11	+3.05
כללי ללא בנקים	120.59	+2.82
מדד אג"ח כללי	100.74	−0.00
אג"ח צמוד מדד	100.83	+0.08
אג"ח צמוד מט"ח	98.87	−0.29

ביקוש של 10 מיליון דולר למניות ההסדר

מניות הבנקים בהסדר נהנו אתמול מביקוש כולל של 10 מיליון דולר. ביקוש זה הביא לעליית שערים בממוצע של 3 אחוז, והוריד כלפי מטה את רמות התשואה לפדיון. עלייה חדה יחסית של 4.4 אחוז היתה במניית אי.די.בי. מחזור המסחר במניות ההסדר הסתכם אתמול ב־1.5 מיליון דולר. בסיכום השבועי ירדו מניות ההסדר בשיעור ממוצע של 0.2 אחוז.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
בל"ל 0.1	12.03
הפועלים ש	11.95
אי.די.בי. רג	11.57
דיסקונט א	12.05
המזרחי ש	11.89

ביקושים לבכורות

למרבית ניירות הערך בעלי רמת הסחירות הגבוהה נרשמו אתמול ביקושים גדולים. המהפך היה מפתיע. הסוחרים לא היו מוכנים לקלוט את מניות הסנה אף בירידת שער של 10 אחוז, ואילו שערה עלה אתמול ב־5.6 אחוז. יש הרואים במפנה מאתמול תיקון טכני. יש הסבורים כי המפנה נוצר לבורות רווח של לאומי פיא, ביוזמתן של קרנות בנק הפועלים ובטוחה. שחששו לאבד את ההגמוניה בשוק המניות. היצעים בניירות הערך הבודדים כמו כלל תעשיות, דיסקונט השקעות. ואי.די.בי פיתוח נחטפו ללא שינוי שער. נרשמו ביקושים גדולים יחסית למניות חברות הביטוח ובולקן נרשם שער קונים בלבד.

ביקושים גדולים מהרגיל

ביקושים בהיקף גבוה מהרגיל הורמו לאחדים מניירות הערך. כך, למשל, הורם ביקוש גדול למניית כלל נדלן שהופך בעליה של 7.6 אחוז. במניות ישפרו ומאגרי בניה נרשם שער קונים בלבד. היצע למניית פריוזה 5 נחטף ללא שינוי שער. באחרים מניירות הערך הספקולטיביים כמו גינדי. מתכת ערובה ואחרות נרשם מהפך של ממש, שבא לידי ביטוי ברישום קונים בלבד. במניית ברנובין 5 נרשם שער מוכרים בלבד בפעם השנייה.

יציבות באג"ח

שוק אגרות החוב נהנה אתמול מיציבות. היצעים קטנים באגרות הדולריות המדורגות נקלטו ללא שינוי שער במחזור מסחר של 2.6 מיליון דולר. בנק ישראל גייס אתמול 20 מיליון ש"ח באמצעות שתי סדרות של אגרות חוב מסוג גליל ושגיא. היקף הפעילות בגלובות קצרי המועד הצטמצם והסתכם ב־4.8 מיליון דולר.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה דולרית
346	5	99.75	1.53
416	12	99.35	
		1.67 בי"ח	
426	19	99.05	1.54
436	26	98.65	1.60
516	41	98.05	1.47
526	47	97.70	1.52
536	—	—	—
546	61	96.95	1.56
556	—	—	—
616	75	96.40	1.50
626	82	95.95	1.55

הודעות בורסה

* אורדם סיימה את 1985 ברווח של 1 מיליון ש"ח לעומת רווח של 498 אלף ש"ח בשנה הקודמת. החברה תחלק מניות הטבה בשיעור של 500 אחוז. יום האקס יהיה 17.4.86.
* נכסי הדרים סיימה את 1985 ברווח של 1.5 מיליון ש"ח לעומת הפסד של 452 אלף ש"ח שנה קודמת.

משרד האוצר מינהל מקרקעי ישראל ועיריית ירושלים
מעוניינים לענין משקיעים פוטנציאליים בהקמת מרכז מסחרי בדרום מערב ירושלים בהיקף בנוי של כ־25,000 מ"ר בשלב ראשון.
היזמים יידרשו להוכיח יכולת כספית ונסיון קודם בהקמת והפעלת פרוייקט כגון זה.
המעוניינים לקבל פרטים נוספים יתאמו פגישה עם מנהל מחוז ירושלים במינהל מקרקעי ישראל, רח' בן יהודה 34, טל' 245004 – 224121, ירושלים עד ל־15.4.86.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזירה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	3638.06	3589.26	71.48	2.03
אבוקה	24912.69	24671.85	1049.09	4.44
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אבוח	1141.62	1119.14	7.00	0.63
אביר	1232.14	1207.61	9.52	0.79
אדום	1459.72	1431.74	71.60	5.26
אופיר	1452.59	1423.74	12.13	0.86
אור	413.26	404.63	7.87	1.98
אורין	324.04	317.45	—	—
אורלי	19294.59	19063.53	124.30	0.66
אורן	8934.65	8760.46	97.66	1.13
אייל	2780.01	2726.32	10.11	0.37
איילת	3749.27	3666.88	50.66	1.40
איריס	3937.07	3851.77	24.61	0.64
איתן	542.48	531.23	5.98	1.14
אלון	7737.57	7575.15	42.23	0.56
אלמוג	559.57	548.60	1.68	0.31
ארז	601.45	589.67	32.23	5.78
אש	111.68	109.23	1.07	0.99
אשל	491.94	482.31	3.68	0.77
אתרוג	1106.80	1095.88	18.41	1.71
בדולח	1515.20	1486.28	62.63	4.40
ברוש	5633.06	5522.93	162.74	3.04
ברק	5798.78	5682.63	173.12	3.14
ברקת	750.75	735.96	14.47	2.01
גביש	1064.65	1043.86	24.94	2.45
גבע	796.02	784.29	7.26	0.93
גורן	542.96	532.38	9.82	1.88
גיא	7316.00	7207.92	111.34	1.57
גיל	2075.35	2035.05	79.39	4.06
גלית	489.29	485.09	8.64	1.81
דובדבן	1533.64	1519.18	59.37	4.07
דוכיפת	512.87	502.86	9.59	1.94
דולב	1153.51	1129.03	12.78	1.14
דורון	1182.39	1159.30	8.94	0.78
דותן	213.61	209.47	1.66	0.80
דרור	3107.07	3049.61	35.64	1.18
דקל	3905.71	3831.72	173.93	4.76
הדס	26275.07	26030.38	752.60	2.98
הדר	379.00	371.54	4.27	1.16
זהבית	2383.41	2329.57	43.16	1.89
זוהר	15050.63	14826.87	187.48	1.28
זיו	14352.72	14139.75	206.72	1.48
זמיר	597.37	585.71	34.16	6.19
חרוזית	130.78	127.92	0.84	0.66
חליפין	104.54	103.99	0.49	0.47
חלמיש	542.75	532.02	4.23	0.80
חן	103.99	103.58	0.97	0.95
טופז	1150.81	1123.91	15.46	1.39
טל	3889.01	3840.01	74.63	1.98
יובל	600.42	588.73	6.91	1.19
יהלום	1398.60	1371.52	55.71	4.23
יסודות	30178.80	29920.75	−792.97	−2.58
יערה	522.71	511.25	3.45	0.68
כוכב	685.72	672.34	35.90	5.64
כחל	120.70	118.35	2.30	1.98
כלנית	398.37	390.53	15.10	4.02
כספית	613.83	607.71	12.41	2.08
כרמל	114.18	112.69	1.79	1.61
כתר	856.84	846.18	9.71	1.16
להב	3230.69	3169.58	96.57	3.14
למשקיע	91711.50	89964.38	−943.31	−1.04
לפיד	8578.84	8412.13	355.77	4.42
לקט	1396.35	1368.07	9.07	0.67
לשם	737.64	723.08	4.58	0.64
מבחר	903.82	857.79	−9.50	−1.10
מבטח	2595.80	2571.00	17.60	0.69
מגד	197.79	194.98	1.77	0.92
מגוון	2461.90	2440.40	63.10	2.65
מגל	576.49	565.45	7.98	1.43
מור	1063.40	1048.80	49.90	5.00
מורן	585.67	582.96	24.92	4.47
מטה	23209.97	22605.22	−220.31	−0.97
מיטר	715.60	702.10	7.58	1.09
מנוף	2826.90	2771.50	98.90	3.70
מעיין	644.19	631.84	5.20	0.83
מקשה	764.47	749.55	−0.87	−0.12
מרגלית	919.86	902.18	36.63	4.23
מרום	898.62	881.39	7.93	0.91
נגה	19683.69	19388.62	319.12	1.67
נטף	567.48	556.51	28.97	5.49
נטע	347.40	343.05	9.74	2.92
נילי	3509.35	3456.74	177.52	5.41
סביון	395.57	387.79	20.56	5.60
סגולה	115.21	112.90	0.69	0.61
סלע	766.67	751.59	7.31	0.98
סנונית	530.68	520.28	5.58	1.08
סער	580.79	570.27	7.64	1.36
ספיר	535.51	532.85	10.96	2.10
עיט	602.05	591.05	17.72	3.09
עירית	1563.50	1532.92	69.07	4.72
עידן	5404.76	5325.56	101.20	1.94
ענבר	1188.37	1161.64	16.34	1.43
ענת	1955.40	1938.58	39.59	2.08
עפרוני	514.05	502.79	4.53	0.91
ערמון	305.40	299.45	0.51	0.17
פיא	1148.16	1125.68	29.21	2.66
צבר	538.73	528.13	9.59	1.85
צופית	497.16	487.41	7.20	1.50
צמיר	796.05	778.68	5.30	0.69
צמיחה	5824.61	5741.51	173.90	3.12
צפרית	1457.50	1429.86	24.26	1.73
קלע	1590.34	1582.38	41.19	2.67
רעות	15160.62	15034.30	237.49	1.61
רקפת	471.46	462.18	13.00	2.89
רשף	637.94	624.26	7.97	1.29
שבים	599.40	587.69	5.07	0.87
שהם	817.04	799.93	5.08	0.64
שירה	29470.95	28907.49	826.19	2.94
שמיר	64145.71	62875.48	597.27	0.96
שנהב	493.37	488.62	28.90	6.29
שחק	15929.98	15540.57	823.10	5.59
שקד	644.22	631.48	4.11	0.66
תאנה	1756.37	1739.62	58.31	3.47
תבור	712.16	701.90	2.40	0.34
תדהר	5420.34	5393.32	214.91	4.15
תהילה	99.38	97.21	0.40	0.41
תירוש	380.03	376.77	6.47	1.75
תמר	1044.93	1024.37	2.54	0.25
תפוח	1023.05	1015.45	8.01	0.80
תרשיש	1215.22	1191.30	7.09	0.60
תשרי	358.67	353.85	3.56	1.02

שערי אגרות החוב

סדרה	שער	שינוי
3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)		
3601	31025	+193
3602	28641	+132
3603	26844	+193
3604	24141	+13
3605	21718	+49
3606	20459	+47
3607	19013	+45
3608	17990	+43
3609	17029	+73
3610	15354	+65
3611	15129	+65
3612	14686	+64
3613	13842	+8
3614	13283	+7
3615	12262	+7
3616	11222	+6
3617	10360	+1
3618	9826	+1
3619	9036	— —
3620	8560	+5
3621	8128	+5
3622	7326	+4
3623	7081	+128
3624	6665	+122
3625	5965	+3
3626	5514	+3
3627	5111	+3
3628	4669	+2
3629	4372	+2
3630	4131	+3
3631	3790	+2
3632	3567	+2
3633	3367	+1
3634	3026	−8
3635	2922	−8
3636	2813	−8
3637	2538	+1
3638	2361	+1
3639	2160	+1
3640	1791	−51
3641	1550	−45
3642	1411	+41
3643	1223	+36
3644	1092	+31
3645	984.6	+28.9
4.25% מלווה מדינה		
3701	845.5	+14.2
3702	622.7	−13.6
3703	545	+0.4
3704	466.3	+0.3
3751	244.5	−5.4
3752	100.6	−0.4
3753	96.3	−0.3
3901	90.2	−2.2
3902	85.9	−2.1
3903	85.1	−2.2
3904	83.7	−2.1
4.25% שגיא		
4101	265.3	−2.5
4102	108.9	— —
4103	104.5	+0.1
4104	101.1	+0.1
4301	98.9	−0.3
4302	94.1	−0.3
4303	93.3	−0.4
4304	91.8	−0.3
4% מלווה פיתוח (הצמדה 90%)		
3105	246500	— —
3106	243200	+1200
3107	240910	+110
3108	227700	+699
3109	225050	+600
3110	224700	+800
3111	219400	+800
3112	218001	+1401
3113	219700	— —
3114	212300	+800
3115	210100	+800
3116	202100	+1100
3117	212000	+800
3118	203400	— —
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3201	173600	+200
3202	172900	+200
3203	170800	— —
3204	166500	+700
3205	163500	— —
3206	160200	+200
3210	160500	— —
3211	156700	— —
3212	153000	— —
3213	146600	+100
3214	140600	+100
3501	141000	— —
3502	138500	— —
3503	123800	— —
3504	122000	— —
3505	120000	— —
3521	120428	−106
3524	113838	−109
3522	115105	+593
3523	108655	+578
3525	111045	+44
3526	110809	+43
3527	108592	+42
3528	105644	+40
3529	105380	+62
3530	102916	+61
3531	102576	+60
3532	99571	+59
3533	99360	+58
3534	93684	+55
3535	93989	+279
3539	88494	+268
3536	93542	−57
3537	93431	−56
3538	87939	−53
3540	87697	−57
3541	84733	−55
3542	84551	−58
3543	80416	−55
3544	80589	+112
3546	78547	+110
3547	78359	+109
3548	78266	+109
3550	74141	+97
3551	73832	+97
3545	78282	−36
3549	73888	−37
3552	67758	−43
3554	70613	−36
3555	70613	−36
3553	67335	−82
3571	60861	−71
3556	67376	+40
3558	67234	+40
3559	64849	+38
3560	61333	+36
3561	61150	+36
3557	67987	+324
3572	61715	+309
3573	61534	−75
3574	56737	−70
3577	56659	−72
3578	52335	−67
3575	56349	−35
3576	56182	−35
3579	51818	−34
3580	48067	−78
3581	43680	−74
3582	40249	−70
3583	37375	−67
3584	35655	+231
3585	33781	+224
3586	30570	+203
3588	31869	+211
3587	32161	+19
3591	29289	+17
3592	29255	+18
3593	29203	+17
3589	28931	−87
3594	27559	−84
3590	28790	+17
3595	27407	+16
5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)		
2001	118221	+501
2002	117878	+503
2003	112663	+65
2004	113564	+66
2005	105854	+51
2006	109119	+64
2007	107012	+63
2008	107411	+61
2012	105084	+60
2015	102336	+59
2009	108718	+62
2010	106503	+63
2011	104433	+61
2013	104264	+62
2014	101587	+60
2016	102107	−158
2018	99375	−161
2021	96071	−165
2017	108348	+1583
2019	100056	+1632
2020	97126	+1587
2022	96243	+49
2023	91978	+53
2024	85326	+50
2027	82232	+48
2031	76002	+44
2025	86454	+901
2026	86152	+903
2028	84042	+1646
2030	79911	+1611
2029	80881	+1929
2033	74500	+1878
2035	68409	+1767
2032	76231	+45
2034	71960	+42
2036	65998	+32
2037	66006	+37
2052	55377	+31
2038	66672	+1084
2040	64191	+1073
2051	60723	+1041
2039	64237	+36
2041	60812	+33
2053	57946	+31
2054	55335	+27
2056	51293	+25
2058	46741	+23
2060	43192	+21
2055	52049	+29
2057	48165	+27
2059	43791	+24
2061	34791	+17
2062	32162	−430
2063	30888	+15
רמון		
7001	241.9	+1.8
7002	234.9	+1.5
7003	222.8	−0.7
7004	206.1	−0.6
7005	191.9	+0.1
7006	180.9	−1
7007	170.5	+0.7
7008	162	+0.7
7009	155.8	−0.5
7010	151.2	−0.4
7011	142.8	−0.4
7012	137.8	−0.4
7013	130.1	+0.6
7014	113.2	−0.7
7015	93.8	−0.3
7016	96.1	−0.3
7017	95.5	−0.2
7018	95.3	−0.2
7019	95.7	−0.3
7020	95.5	−0.3
7021	94.6	−0.3
7201	94.7	+0.6
גלבוע		
6101	12383	+202
6102	7463	−23
6103	6806	−22
6104	6190	−20
6105	5857	−19
6106	5674	−18
6107	5465	−17
6108	3939	−12
6109	3749	−12
6110	3687	−11
6111	3091	−9
6112	2998	−9
6113	2029	−5
6151	788.4	−3.4
6152	755.2	−3.2
6153	663.1	−2.6
6154	651.3	−2.6
6155	425.2	−13.8
6156	337.8	+1.6
6157	261	−0.8
6158	247.3	−0.7
6159	203.4	−2.3
6160	190.8	— —
6161	184.6	— —
6162	164.7	−0.3
6163	154.1	−4.3
6164	147.8	−4.3
6165	139.5	−3.3
6166	133	−0.4
6167	131.3	−0.5
6168	129.3	−0.4
6169	119.8	−0.4
6170	114.1	−0.4
6171	81.6	−1.2
6172	80.6	−1.1
6801	86.3	−1.3
ארדמן		
2501	159.6	−0.3
2502	156.8	−0.4
2503	151.9	−0.3
2504	151.1	−1.1
2505	145.4	−1
2506	140.8	−1.2
2507	135.9	−1.2
2508	101	−1.6
אחרים		
אלסינט	59.4	— —
תדיראן	93.5	−0.1
הב הים	191.5	+2
דיק הים	182	— —
כור תע	163.8	— —
כלל תע	450	— —
כלצפ ד	293	— —
כלצפ ב	378	— —
כלצפ י	429	— —
כול בת	192	— —
תיעש	174.7	−0.8

שערי מטבע חוץ 20.3.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4778	1.4962	1.45	1.52	1.4778	1.4964	1.46	1.52	1.4808	1.4992	1.4880	−0.0048
1 לישייט	2.16	2.26	2.2064	2.2338	2.16	2.27	2.2041	2.2318	2.17	2.28	2.2108	2.2384	2.2208	0.0169
1 מארק גרמני	0.64	0.68	0.6568	0.6650	0.64	0.68	0.6573	0.6656	0.65	0.68	0.6577	0.6659	0.6615	0.0016
1 פרנק צרפתי	0.21	0.22	0.2135	0.2162	0.20	0.22	0.2134	0.2161	0.21	0.22	0.2140	0.2167	0.2150	0.0005
1 גולדן הולנדי	0.57	0.60	0.5824	0.5896	0.57	0.60	0.5820	0.5893	0.57	0.60	0.5825	0.5898	0.5862	0.0014
1 פרנק שווייצרי	0.77	0.81	0.7829	0.7927	0.77	0.81	0.7831	0.7929	0.77	0.81	0.7828	0.7926	0.7880	0.0021
1 כתר שוודי	0.20	0.21	0.2063	0.2088	0.20	0.21	0.2061	0.2086	0.20	0.21	0.2067	0.2093	0.2074	0.0006
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2084	0.2110	0.20	0.21	0.2084	0.2110	0.20	0.21	0.2087	0.2113	0.2098	0.0003
1 כתר דני	0.17	0.18	0.1783	0.1805	0.17	0.18	0.1782	0.1804	0.17	0.18	0.1788	0.1811	0.1794	0.0007
1 מרק פיני	0.29	0.30	0.2909	0.2945	0.28	0.30	0.2911	0.2947	0.28	0.30	0.2919	0.2956	0.2929	0.0009
1 דולר קנדי	1.04	1.09	1.0605	1.0737	1.04	1.09	1,0610	1.0743	1.04	1.09	1.0622	1.0755	1.0686	−0.0066
1 דולר אוסטרלי	0.98	1.08	1.0529	1.0660	1.02	1.10	1.0527	1.0660	1.02	1.10	1.0556	1.0687	1.0607	−0.0014
1 ראנד דרא"פ	0.59	0.65	0.7123	0.7212	0.61	0.71	0.7137	0.7227	0.61	0.72	0.7145	0.7234	0.7180	−0.0165
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3208	0.3248	–	–	0.3206	0.3247	–	–	0.3219	0.3259	0.3231	0.0007
10 שילינג אוסטריים	0.92	0.96	0.9359	0.9476	0.92	0.96	0.9356	0.9473	0.92	0.97	0.9393	0.9510	0.9424	0.0018
1000 לירות איטלקיות	0.94	1.00	0.9657	0.9777	0.94	1.01	0.9671	0.9792	0.95	1.01	0.9691	0.9811	0.9721	0.0016
100 יינים יפאניים	0.82	0.86	0.8380	0.8484	0.82	0.86	0.8389	0.8494	0.83	0.87	0.8411	0.8516	0.8443	−0.0011

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 20.3.1986 באירופה:

מסירה מיידית (ספוט)

לי"ש סטרלינג	$ ארצות הברית	1.4915/1.4925
לי"ש ארה"ב	מרקים גרמניים	2.2480/2.2490
"	פלורינים הולנדיים	2.5375/2.5390
"	פרנקים שווייצריים	1.8870/1.8880
"	פרנקים בלגיים	46.0600/46.0800
"	פרנקים צרפתיים	6.9200/6.9240
"	לירטות איטלקיות	1528.00/1529.00
"	יינים יפאניים	176.15/176.30
לסד"ר.	$ ארצות הברית	1.1504/1.1509

שער הזהב $ 350.60 ארה"ב אונקיה לונדון מיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	לי"ש/$	פר"ש/$	מרג/$
1 ח'	1.4867/1.4878	1.8818/1.8833	2.2421/2.2436
3 ח'	1.4779/1.4792	1.8709/1.8724	2.2307/2.2322
6 ח'	1.4690/1.4705	1.8538/1.8558	2.2145/2.2165

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

هكذا في الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארד

ויינקרנץ: בלי משחק שלישי ופניארסקי: רצינו רק ניצחון

מה הם אומרים

● משה ויינקרנץ: שיחקנו בצורה בוגרת ובצורה מבוקרת. הני־סיון העדיף של מכבי תל אביב בא לידי ביטוי. הכדורים היו מוכנים למשחק. מכיוון שאלה המשחקים החשובים על האליפות אנחנו רוצים לסיים את הסיבוב הזה בשני משח־קים. אני מקווה שעשינו חצי עבודה. השחקנים היו מרוכזים יותר ולכן שיחקו טוב יותר.

● קווין מאגי: לא היה שום דבר מיוחד במשחק. אנחנו פשוט יותר טובים. שיחקנו את המשחק שלנו וזו הסיבה מדוע לי ג'ונסון ואני קלענו 72 ביחד. קיבלנו את הכדורים בעמדות שאנחנו רוצים לקבל אותם ויכולנו לקלוע. מכבי ת"א היה מוכן למשחק העובדה ששיחקנו משחק שלישי עם הפועל ת"א עזרה לנו לקראת המשחק הזה.

● משה ופניארסקי: זו היתה טבילת אש לא נעימה. הניסיון של מכבי הכריע את המשחק לטובתם. נוצחנו בהפרש של שבע נקודות בלבד, אך איני מרוצה. באנו לכאן כדי לנצח ולא הצלחנו במשימה. הפציעה של ג'ימי הול פגעה בנו קשות ולמרות שהמטרה היה שאנחנו אגרסיבים יותר השחקנים שלנו נפגעו. אני מקווה שבשבוע הבא יחד עם יוסי (הררי), נוכל להשיג נצחון.

כאשר הוצא מוטי ארואסטי למנוחה, עקב אחרי המישחק מן הצד יחד עם בנו איתי (צילום: עוזי קרן).

אן.בי.אי.

ניצחון לקליפרס על הלייקרס

ניו־יורק (איפ"י). הפתעה גדולה היתה בדרבי של העיר לוס־אנג'לס כאשר הקליפרס גברו על הלייקרס 115—114. מישחק נוסף הסתיים בניצחון על חודה של נקודה כאשר סקראמנטו ספרס גברה על אטלנטה הוקס 113—112.

תוצאות נוספות: פילדלפיה — שיקאגו 118—112, דנבר — דטרויט 114—98, פיניקס — סקראמנטו 108—104.

קרב גומלין ספינקס — הולמס

לאס־וגאס (איפ"י). לארי הולמס, שאיבד בספטמבר את כתרו העולמי באיגרוף במשקל כבד למייקל ספינקס, חזר בו מהחלטתו לפרוש מפעילות. הולמס החליט להתייצב לקרב גומלין נגד האלוף החדש שיתקיים כאן ב־19 באפריל.

מייק הנדרסון, שנבחן בשבועות האחרונים באליצור נתניה חזר אמש לארה"ב. בקבוצה הוחלט, כבר בשבוע שעבר, לא להחתימו.

מכבי ת"א ניצח 97—104 בעימות עייף ולא מלהיב

מאגי ולי לא הותירו לאליצור כל סיכוי

קלעו יחד 72 נקודות ונתנו לאלוף מיקדמה חשובה למיפגש הבא

גמר־סל

מאת מיכאל קרנון

הדרך לתואר האליפות זרועה הרבה מישחקים קשים. ככל שקר־בים יותר אל התואר, זה נהיה קשה יותר ויותר — זה הלקח העיקרי שלמדו אמש שתי הקבוצות שהת־מודדו בהיכל הספורט במישחק בו ניצח מכבי תל־אביב את אליצור נתניה 104—97, אחרי שכבר הוביל בהפרש 22 נקודות בדקה ה־28.

בניגוד לציפיות לא היה זה מישחק כדורסל גדול. גם הקהל שמילא את היציעים לא יצא מכליו, אולי משום שהיתה זו רק מערכה ראשונה מתוך שתיים, או משלוש, שיכריעו את גורל האליפות לעונה זו. חסרה בו האווירה המיוחדת המאפיינת את מישחקי הדרבי התל־אביבי, גם כאשר אינם מתעלים לרמה גבוהה.

מכבי נכנס ללחץ

מכבי ניצח בפעם הרביעית העונה את אליצור נתניה, אבל אין ספק שהמאמנים, צבי שרף ומשה ויינ־קרנץ מודעים לכך שהתואר עדיין אינו מונח בכיס. ביום חמישי של השבוע הבא יתחדש המאבק, ואם נתייחס לכל מה שראינו אמש, עדיין הכל פתוח. נתניה הוכיחה שוב בד־קות הסיום, כי אינה נבהלת אפילו מפיגור גדול, ולמרות ששיחקה בשבע הדקות האחרונות בלי הקפטן שלה וילי סימס, מחקה פיגור גדול, הכניסה את המכבים ללחץ, גם אם אף לרגע לא נראה כי היא מסוגלת לנצח.

מכבי תל־אביב השקיע הרבה במ־חצית הראשונה ולקראת הסיום נראו שחקניו עייפים מאוד. העומס עלי־הם בשבועות האחרונים היה גדול. שבוע המנוחה, עד לעימות הבא, אפשר להם להתאושש. האחרי לאר־סוף, שהציג מישחק מרשים כל כך ביום שני בדרבי נגד הפועל ת"א, היה אמש חלש. הודון ג'מצ'י שותף הפעם הרבה יותר, תרם למאמץ הקבוצתי, אבל זה עדיין לא הודון הגדול. ספק אם עוד נראה אותו העונה במיטבו עד שתיפתר בעיית הפציעה ברגלו.

למיקי היו בעיות בהתקפה, במ־חצית הראשונה, כאשר התקשה למצוא את הסל. אחרי ההפסקה קלע כהרגלו כמה סלים חשובים (שניים של 3 נקודות). אבל גם אמש ראינו אותו עובד קשה בהגנה וגם מפעיל היטב את שחקני הפנים. וב־כושר שהציגו ג'ונסון ומאגי, זה היה שיקול נכון ביותר.

מוטי מספר אחד

אבל האיש מספר אחד מבין שח־קני החוץ היה מוטי ארואסטי. הרכז הוותיק הוכיח, כי התגבר על הפציעות מהן סבל העונה והציג אמש את אחד ממישחקי השיא שלו. בכושר כזה יוסף מאוד לנבחרת הלאומית. ההתלהבות, הלחימה, חטיפת הכדורים והמסירות המפלאות לשני הגבוהים, עשו את מוטי לאיש המפתח של מכבי במרבית שלבי המישחק. הייתי בוחר בו לשחקן המצטיין אילו לא שיחק לי ג'ונסון כפי ששיחק אמש. זה זמן רב לא ראינו את הענק רק הגיורה ביכולת מעולה כזו, גם בהגנה גם בהתקפה. המאזן של ג'ונסון מדבר בעד עצמו — 35 נקודות, 9 כדורים חוזרים, 4 חסימות נפלאות ועבודה מצוינת בה־גנה. וכאשר לצידו ממשיך קווין מאגי לשמור על הממוצע המרשים שלו (אמש 37 נקודות ו־14 כדורים חוזרים), היתה לאליצור בעיה אמי־תית.

יאמר מיד — את הבעיה הזו הנ־תנייתים לא הצליחו לפתור. הוסיפו לכך את חולשתם של שני המצטי־נים העיקריים לפועל, קארל נור־סן ווילי סימס, ותבינו מדוע יש לאליצור סיבות טובות לקוות שבשבוע הבא יהיה סיפור שונה לגמרי.

נורסון וסימס

מכבי נקט לכל אורך המישחק בשמירה איזורית 2—1—2. שרף יכול היה להתמיד בה משום ששני הקלעים המצטיינים הללו, נורסון וסימס, היו בערב חלש מאוד. נור־סן קלע סל ראשון רק אחרי כעשר דקות וחצי וסיים את המחצית הראשונה עם 4 נקודות. סימס קלע לפני ההפסקה 5 נקודות והוסיף עוד 6 נקודות עד ליציאתו. מי שניצל את השטח החשוף היה הרכז דני ברזה שקלע מבחוץ ובכמה חדירות אל מתחת לסל.

מישחק טוב מאוד היה לטרי פייר, שניצל היטב את תוספו הגופני ואת היד הטובה שלו. הוא קילקל במידה רבה את הרושם החיובי בכמה תגובות אלימות שאותן מקו, כאשר הדף על פרצופו של חן ליפין, והיתה יכולה לגרום להרחקתו. ג'ף פל גבה הקומה, שהוכנס במהלך המחצית הראשונה, היה יעיל מאוד, אבל נחלש מאוד אחרי ההפסקה. אליצור סבלה גם מהפציעה בעינו של ג'יימי הול שנותר בחוץ זמן רב לטיפולים וגם כשחזר לא תיפקד כהרגלו.

הפתיחה של מכבי היתה מבטיחה (7—2 בתוך הדקה הראשונה). נתניה עלתה ליתרון 13—12 בדקה השמי־נית. אבל זה היה יתרונה האחרון. ג'ונסון ומאגי נכנסו לקצב גבוה ומכ־בי הוביל כבר 50—34, לפני שאליצור ניצלה קיפאון רגעי והק־טינה את הפיגור ל־46—56 בהפס־קה. כמה דקות נפלאות של מכבי, בעיקר של ארואסטי הבלתי נלאה, הביאו ליתרון שיא 80—58 כשנותרו 12 דקות לסיום. אחרי יציאתו של סימס בחמש עבירות במצב של 91—75, עברו הנתנייתים לשמירת לחץ. למכבי היו קשיים בחוזים מול שמירה זו, וכמה פעמים עבר הכדור לידי שחקני אליצור. אבל ברקוביץ' ומאגי הרגיעו את העצבים אחרי שג'ונסון התעייף מאוד (רק 8 נקו־דות במחצית השניה).

שני הצדדים יעשו בימים הקר־בים שיעורי בית. יוסי הררי יסיים את האבל ויחזור לקבוצתו. להתר־אות ביום חמישי.

לי ג'ונסון, בתצוגה מרשימה, נראה כאן מרחף בדרך לסל נוסף, מעל ג'ף פל (צילום: עוזי קרן).

מכבי תל־אביב — אליצור נתניה (46—56) 97—104

★ המצטיין: לי ג'ונסון

● למכבי קלעו: מאגי 37, ג'ונסון 35, ברקוביץ' 16, ג'מצ'י 9, ארואסטי 5, לאטוף 2.

● לאליצור קלעו: פייר 30, ברזה 22, פל 16, נורסון 13, סימס 11, הול 5.

★ כדורים חוזרים: מכבי — 22 בהגנה, 10 בהתקפה (מאגי 3+11, ג'ונסון 4+5). אליצור — 13 בהגנה, 12 בהתקפה (פייר 3+4, סימס 1+4, פל 1+4).

שפטו רוד דגן והאבן ויר־ובניק, 10,000 צופים, היכל הספורט.

היום חצי גמר טורניר הטניס סנארט־סבנה

במשחקי רבע גמר של תחרות "סנארט־סבנה" היו אתמול על מגרשי מכבי צפון תל־אביב התוצ־אות האלה: מנשה צור — גיא בייסל 6—3, 6—2, רביב וינפלד — תומר צימרמן 6—4, 6—2, אורן מוטואסל — חיים ציון 7—5, 6—1, יורם בראון — בועז פרנשטיין 6—4, 4—6, 6—1. בחצי הגמר יתמודדו היום צור מול וינפלד ומוטואסל מול בראון.

ברבע גמר הנשים: דליה קוריאס — פאולה אידלמן 6—1, 6—1, תגית אזחיון — יעל ויסלה 6—4, 6—3, אילנה ברגר — יעל שבים 6—4, 6—1, שירית שלו — סופי רשאל 6—1, 6—2. היום בחצי הגמר קוריאס מול אזחיון וברגר מול שלו.

באשקלון החלו אתמול תחרויות הסבב השני "מגהזהר" לוותיקים. התחרויות יימשכו היום ומחר.

● ויצנצה זכתה אמש בגביע אירופה לאליפות הנשים בכדורסל, כשגברה בגמר במילאנו על אבן דיסלדורף 72—55.

עריק כדורגלן מזרח־גרמני

קיפלה, מערב־גרמניה (שרות "ספורט הארץ"). פראנק ליפמן, כדורגלן דינאמו דרזדן ממזרח גרמניה, נעלם ביום רביעי בלילה ממלון בו שהתה קבוצתו אחרי הפסדה לבאייר אירדינגן 3—7 בגביע אירופה למחזיקות גביע. מעריכים שליפמן יבקש מקלט מדיני במערב־גרמניה.

טעות שלנו

בידיעה שפירסמנו אתמול נפלה טעות. ברצלונה היא שזכתה בגביע אירופה למחזיקות גביע בכדורסל בניצחון 101—86 על סקוליני פזארו ולא כפי שפורסם.

ליגה אנגלית

דרבי במנצ'סטר

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). רק שתיים מבין חמש הראשונות בטבלת הליגה האנגלית, משחקות מחר בבית. השניה בדירוג, ליוורפול (63 נק'), מארחת את אוקספורד יונייטד מקבוצות התחתית. בעוד שבמשחק יהיה הדרבי של העיר מנצ'סטר באיצטדיון אולד טראפורד בין היונייטד במקום השלישי (62 נק') והסיטי.

יונייטד וליוורפול יצפו למעידה של האלופה המובילה אברטון (66 נק'), המתארחת אצל לוטון (51 נק'). הרביעית, צ'לסי (59 נק') משחקת בסאות'המפטון בעוד שהחמישית, שפילד ונסדיי (58 נק'), מתארחת אצל וסטהאם.

יתר המישחקים: ארסנל — קובנטרי, אסטון וילה — ברמינגהאם, איפסוויץ' — ווסט ברומיץ', ניוקאסל — טוטנהאם, נוטינגהאם — לסטר, קווינס פארק ריינג'רס — ווטפורד.

בונדסליגה

כל הצמרת בבית

פרנקפורט (שרות "ספורט הא־רץ"). הצמרת משחקת בבית במחזור ה־28 של הבונדסליגה הערב ומחר. המובילה, ורדר ברמן (42 נק'), מארחת את קייזרסלאוטרן, השניה באיירן מינכן (38 נק') את בוכום, השלישית בורוסיה מנשנגלאדבך (35 נק') את אינטראכט פרנקפורט, הרביעית האמבורג (30 נק') את אירדינגן, החמישית לוורקוזן (28 נק') את דורטמונד והשישית, שטוטגארט (28 נק') את מאנהיים.

מישחקים אחרים: שאלקה — דיסלדורף, האנובר — נירנברג, סארבריקן — קלן.

התחזית של סופר "ספורט הארץ"

ניצחונות לשלוש המובילות בטבלה

טבלת הליגה הלאומית

1.	הפועל ת"א	20	35—16	41
2.	מכבי חיפה	20	30—15	38
3.	בית"ר י־ם	20	31—22	34
4.	בני־יהודה	20	12—10	33
5.	מכבי ת"א	20	27—20	30
6.	הפועל ב"ש	20	17—12	30
7.	שמשון ת"א	20	25—24	29
8.	מכבי פ"ת	20	27—27	28
9.	הפועל פ"ת	20	27—25	27
10.	מכבי נתניה	20	27—24	25
11.	מכבי יבנה	20	16—22	25
12.	הפועל כפ"ס	20	25—27	24
13.	מכבי יפו	20	15—26	19
14.	הפועל י־ם	20	21—32	18
15.	הפועל חיפה	20	13—33	17
16.	מכבי שעריים	20	11—24	16

התחזית שלי

מאת משה הרגעש

לאחר פגרה בת שבוע, עקב מישחקי הסיבוב השמיני בגביע המדינה, חוזרת הליגה הלאומית למרכז זירת הכדורגל. מרכז העניין שוב יופנה למאבק בצמרת. המוליך, הפועל תל־אביב, יתמודד בביתו עם מכבי המקומי, והאלוף מכבי חיפה יתמודד במישחק חוץ עם מכבי שעריים, ובירושלים יהיה הדרבי העירוני המסקרן תמיד בין בית"ר להפועל. השעה הראשית למישחקים 15.00.

מכבי יפו — הפועל תל־אביב

(בסיבוב הראשון 3—1 להפועל)

הפער הגדול בטבלה אינו מותיר אפשרויות רבות, על אף השיפור הניכר ביכולת של היפואים בתקופה האחרונה.

★ התחזית שלי: ניצחון להפועל.

מכבי שעריים — מכבי חיפה

(בסיבוב הראשון 0—0)

מכבי שעריים מהווה במגרשו אגוז קשה לפיצוח. במישחק הבית האחרון ניצחה שעריים את מכבי נתניה 2—1, אבל מול האלופים מחיפה, שחזרו באחרונה לכושר וליעילות, עלול הסיפור להיות שונה, בגלל העדיפות הברורה של החיפאים.

★ התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

בית"ר ירושלים — הפועל ירושלים

(בסיבוב הראשון 2—0 לבית"ר)

בסיבוב הראשון ניצחו הבית"רים ללא קושי את יריביהם העירוניים. מחר הם מועמדים לנצח פעם נוספת למרות שהפועל לא יוותר בנקל.

★ התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

מכבי נתניה — בני־יהודה

(בסיבוב הראשון 1—0 לבני־יהודה)

שחקני בני־יהודה יבקשו להתאושש מההפסד הצורב לבית"ר נתניה בגביע המדינה, אך ספק אם מישחק חוץ בנתניה הוא הכתובת לכך.

★ התחזית שלי: ניצחון לנתניה.

שמשון תל־אביב — הפועל באר־שבע

(בסיבוב הראשון: 1—1)

הצופים שיגיעו למישחק ובוקרים בנתניה עשויים לחזות בכדורגל מהנה. ההבדל ביחסי הכוחות אינו משמעותי. עובדה זו תתבטא ודאי גם בתוצאה.

★ התחזית שלי: תיקו.

הפועל כפר־סבא — הפועל פתח־תקווה

(בסיבוב הראשון 1—1)

הפועל כפר־סבא פתח את העונה בתנופה מרשימה, אך בתקופה האחרונה אכל מנה גדושה של מרורים. המישחק הביתי עם הפועל פתח־תקווה יהיה הזדמנות טובה להתאוששות. (היום 15.00).

★ התחזית שלי: ניצחון לכפר־סבא.

מכבי פתח־תקווה — מכבי יבנה

(בסיבוב הראשון 1—0 ליבנה)

מכבי פתח־תקווה ידוע כאי יציבותו. אם הוא יהיה ביום תבונן קלושים הסיכויים שמכבי יבנה יחזור עם כיבוש הביתה. (היום 15.00).

★ התחזית שלי: ניצחון לפתח־תקווה.

הפועל חיפה — מכבי תל־אביב

(בסיבוב הראשון 1—1)

הפועל חיפה עדיין מתקשה להתאושש מהמשבר העמוק הפוקד אותו כבר תקופה ממושכת. נראה שגם כושר בינוני יאפשר למכבי תל־אביב לנצל מכך.

★ התחזית שלי: ניצחון למכבי.

מבחני חוץ לשתי הבית"ריות

ליגה הארצית

מאת סופר "ספורט הארץ"

מחזור המישחקים ה־21 העיד מישחקי חוץ לשתי הבית"ריות המובילות את טבלת הליגה האר־צית. למרות זאת המוליכים, שחקני בית"ר נתניה, חניכיו של המאמן יהושע פייגנבאום, עשויים להגדיל את הפער בפסגה, כאשר יתמודדו עם בית"ר חיפה, סגנית הטבלה, המפגינה חולשה רבה. לבית"ר תל־אביב, לעומת זאת, צפוי מכשול גבוה יותר, ברמת הפועל טבריה המסוגל להשיג במגרשו נקודה ואולי גם יותר.

מישחק מעניין יהיה באיצטדיון "וינטר", כאשר הכח רמת־גן יארח בדרבי את מכבי רמת־עמידר. הסי־כויים פתוחים, הביתיות אינה מב־טיחה מאומה לשחקני הכח. הפועל לוד יתמודד במגרשו עם הפועל מרמורק וסיכוייו לנצח טובים. גם בית"ר רמלה מועמד לנצח במגרשו את הפועל יהוד. הפועל בית־שמש מסוגל להשיג משהו במישחק הבית עם הפועל חדרה. שיוויון צפוי במפגש בין הפועל רמת־גן להפועל חולון. הפועל רמת־השרון יארח את הפועל עכו. הסיכויים נוטים למאר־חים, אך גם חלוקת נקודות לא תפתיע.

טבלת הליגה הארצית

1.	בית"ר נתניה	20	36—17	41
2.	בית"ר ת"א	20	34—19	38
3.	הפועל לוד	20	25—17	34
4.	ר. עמידר	20	19—15	33
5.	בית"ר רמלה	20	18—12	32
6.	הפ. חולון	20	22—18	32
7.	הפ. טבריה	20	21—23	29
8.	הפ. עכו	20	20—15	26
9.	הפ. חדרה	20	21—20	26
10.	הפועל ר"ג	20	20—21	25
11.	רמת־השרון	20	23—26	25
12.	הכח ר"ג	20	16—26	24
13.	הפ. מרמורק	20	20—29	21
14.	הפ. יהוד	20	13—19	17
15.	בית־שמש	20	14—27	15
16.	ב. חיפה	20	12—31	9

מצרים — קאמרון היום בגמר גביע אפריקה

קאהיר (שרות "ספורט הארץ"). מישחק הגמר על גביע אפריקה לאומות יהיה כאן היום אחר הצהר־יים בין הנבחרת המארחת, מצרים, לבין מחזיקת הגביע, קאמרון. שתי הנבחרות הגיעו בדרך את נציגותיה של אפריקה למישחקי גביע העולם. קאמרון ניצחה את אלג'יריה 3—2 אחר בשלב המוקדם בעוד שמצרים גברה בחצי הגמר על מרוקו 1—0. חוף השנהב סיימה במקום השלישי, כאשר גברה אתמול את מארוקו 3—2.

סרטי עידו — רג'ואן את דניאל

שמחים להזמינך לשמוח בשמחת

יהודה ברקן עב"ל המצלמה הנסתררת

החגיגה תתקיים בכל רחבי הארץ

(החלה מכירת הכרטיסים !!)

ניפגש בסיבוב

ליהודה דינאל
יצרתם את קרנבל הצחוק הגדול מכולם שיהיה לכולנו בהצלחה
עזרא שם־טוב

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

ורדי — רקויאם

זובין מהטה מנצח

מונסרה קאבאייה, סופרן
מרילין הורן, מצו־סופרן
ניל וילסון, טנור
יאקו ריהאנן, באס
מקהלת גכינגר קאנטוריי משטוטגרט

כל הכרטיסים להופעות ב־26 וב־27 במרס נמכרו

לבקשת הצבור נקיים קונצרט נוסף במוצאי שבת, 29 במרס 1986 בשעה 8.30 בערב

תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן

כרטיסים מיום א', 23.3.86 — בתל־אביב בקופת התזמורת, היכל התרבות, מדי יום בשעות 10—1, 7—5, בימי ו' 10—1 בלבד וב"קסטל" אבן גבירול 153, טל' 03-444725. בחיפה במשרד התזמורת, בית הקרנות בימים א' ב' ד' ה' בשעות 10—2, ביום ו' 10—1, ביום ג' 4—7. בירושלים במשרד "קלעים", רח' שמאי 8 מדי יום בשעות 9—1 4—7, בימי ו' 9—1 בלבד.
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 104

אוניברסיטת תל־אביב

מזמינה תלמידים בעלי כישורים לימודים גבוהים להצטרף בשנת הלימודים תשמ"ז

לבית הספר להנדסאים

ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

הלימודים בחטיבה התיכונית הינם במגמה מתמטית פיסיקלית מורחבת בשילוב מדעי הטכנולוגיה ויישומי המחשב.

ההרשמה למסיימי כתות ח' ו־ט' בנות ובנים באזור תל־אביב והמרכז

תחל ביום ג', ו' בניסן תשמ"ו 15.4.86

ניתן לקבל פרטים על בית הספר או לקבוע סיור במקום, בפניה למזכירות, רח' האוניברסיטה 30 רמת־אביב. טל' 414069, 420702.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת חשמל

מודיעה על הרצאה לזכרו של

ד"ר פיליפ מ. מרלין

שתתקיים ביום ה', כ"ז באדר ב' תשמ"ו, 3.1986 בשעה 14.00, באודיטוריום 343 בנין הפקולטה להנדסת חשמל והפקולטה למדעי המחשב ע"ש פישבך קרית הטכניון חיפה

Dr. R.W. LUCKY

BELL LABS, HOLMDEL, N.J., USA

ירצה על הנושא

PROGRESS IN OPTICAL TECHNOLOGY FOR COMMUNICATIONS AND PROCESSING

ההרצאה תנתן בשפה האנגלית
דברי פתיחה: דיקן הפקולטה
— הציבור מוזמן

לידידנו

אלחנן פרידמן וחברת קריסטל

ברכות חמות

במלאת 30 שנה לפעילות הברוכה ולרגל קבלת מדלית היוקרה הצרפתית CFCE ע"י שגריר צרפת בישראל כאות הוקרה על פיתוח יחסי המסחר צרפת — ישראל.

בך נתקיים הפסוק: "ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה"

פייבל ושאול זילברשטין
מרקלין חשמל — חיפה

לאחי גיסנו דודנו היקר

אליעזר צפורן

להגיעך לגבורות כה לחי עד 120

מאחליך:

חנה, פסח וקובי צפורן
מרים צפורן
לאה צפורן
פנינה וקובי קורן
יעקב ולאה צפורן
פנינה ושלמה פורת
שרה למפרט
פנינה ואדם מורן (וולקומירסקי)
ורדינה אהרוני
רותי ונחמיה אהרוני ומשפחותיהם

גבעתיים, י' אדר ב' תשמ"ו 21.3.86

הודעה על שינויים בסדרי התנועה בת"א בעת מרוץ המרתון

לרגל מרוץ המרתון, שיתקיים ביום א' ה־23.3.86 בת"א, יסגרו מסלולי הנסיעה הרגילים ומסלולי הקווים הבאים יהיו כדלקמן:

קווי השירות מכפר־סבא והרצליה לת"א ובחזרה.

זמן השינוי הצפוי: בשעה 10.30-14.00

כלליות, הקווים המגיעים מצפון (525, 526, 531, 75) יסעו מרחוב בני־אפרים לרחוב רוקח, לדרך חיפה ולתחנה מרכזית תל־אביב. קו 572 יסע במסלול הרגיל עד צומת בדודצקי פינת רידינג ויחזור לכייס. היציאה חזרה מצומת זה. הקווים הבאים מדרום קרי: תחנת מרכזית (525, 526, 531, 75) יסעו במסלול הרגיל עד דרך פינת פינת דרך חיפה, ומשם בדרך פ"ת לכיוון רח' אבא הלל סילבר, רח' ששת הימים, רח' הרצליה עד פינת בני־אפרים ומשם ימשיכו במסלול הרגיל.

קווי השירות לחניון רידינג וממנו.

תפעול הקווים לחניון רידינג (89, 92, 174) יתבצע במסלולים בהתאם לפינוי ציר התנועה:

שלב א' - (8.30-9.30) הקווים הנ"ל יסעו עד רח' קרליבך פינת החשמונאים, יפנו ימינה לרחוב החשמונאים, דרך פ"ת ובחזרה ליעדים השונים.

שלב ב' - (9.30-11.00) שלשת הקווים (89, 92, 174) יסעו לאורך אבן גבירול עד כיכר מילנו (פינת יהודה המכבי), יסתובבו בכיכר מילנו ומשם יחזרו ליעדיהם תוך שימוש ברח' אבן גבירול (שהתנועה בו בינתיים מרצים).

שלב ג' - (11.00-14.00) הקווים 89 -92 יסעו מרח' אבן גבירול לשד' נורדאו ומשם לדיזנגוף ובמסלול הרגיל לחניון רידינג. קו 174 יסע במסלול הרגיל דרך שד' בן גוריון.

לוח הזמנים הנ"ל מתייחס לזמני היציאה מתחנות המוצא. יתכנו שינויים במהלך המרוץ.

אוניברסיטת תל־אביב

מרכז דיין ללימודי המזה"ת ואפריקה

יום עיון בנושא:

עשור של צמצום — המזה"ת בצל נסיגת משק הנפט

יום העיון יתקיים ביום ראשון, 23 במרץ, בחדר 496 בבנין גילמן

15.15—13.45 **מושב א': תהפוכות בצבא ובצריכת הנפט**
יו"ר: פרופ' אריאל דן
פרופ' גד גילבר: סכום עשור האנרגיה 1973—1982: המשמעות המצרית.
מר אלי ארנס: מלחמות המפרץ באופק.
פרופ' בנימין שבדרון: התחזית אופק בשנות ה־90: רקע ותחזית.

16.30—15.30 **מושב ב': ארצות המפרץ הפרסי בראשיתה של מועקה כלכלית.**
יו"ר: ד"ר אריה שמואלביץ
פרופ' אליהו קנובסקי: השפעת ירידת הכנסות הנפט על הכלכלה הסעודית.
ד"ר יוסף קוסטינר: "המהדורה החדשה" הנאסטר בארצות המפרץ.

18.00—17.00 **מושב ג': הקרנות המשבר על החברה במזרח.**
יו"ר: פרופ' שמעון שמיר
מר גיל פייליה: תמורות במצבו של כח העבודה הזר.
ד"ר עמי איילון: ההשלכות החברתיות והמדיניות של השפל בשוק הנפט — הדוגמא של מצרים.

19.15—18.15 **מושב ד': השלכות פוליטיות: שחיקה בכוחו של "משק הנפט"?**
יו"ר: פרופ' גבריאל ברינלר
ד"ר יעקב גולדברג: מדיניות החוץ הסעודית בעידן ההתערערות של המשמעויות המסורתיות.
ד"ר שי פלדמן: השפעת תנודות הנפט העולמית על מדיניות ארצות הברית כלפי המזרח התיכון.

הכניסה ע"י הזמנות. הזמנות ניתן לקבל במזכירות מרכז דיין חדר 419 בבנין גילמן.

هكذا من الأصل

הוגש צו מניעה ראשון מסוגו

בעל אופציות בקופל נהיגה עצמית מבקש דחיית מימושן

תוקפם של כתבי האופציות עומד לפוג ב־1 לאפריל ומי שלא יממשם יפסיד את השקעתו ★ עילת העתירה: הסתבכות הקונצרן

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

סמי אבינרי, המחזיק ב־1.8 מי־ליון כתבי אופציה של קופל נהיגה עצמית, הגיש אתמול לבית־המשפט המחוזי, באמצעות עו"ד עדן פלס, צו מניעה כנגד חברת קופל נהיגה עצ־מית. זו הפעם הראשונה שבעל כתב אופציה מבקש סעד משפטי מסוג זה. תוקפם של כתבי האופציה של החברה עומד לפקוע ב־1 באפריל, ומי שלא יממשם יפסיד את השקעתו באופציות. בצו מבקש העותר שהחברה תמנע את ביטולם של כתבי האופציה במועד האמור, מכיוון שהמסחר בבורסה במניות ובכתבי האופציה של החברה הופסק לפני חצי שנה.

עוד נטען, כי להסתבכות קונצרן קופל ופירוקם של חברת קי־מלונות, קופל טורס וקופל נסיעות, יהיו השלכות על מצב החברה. בנק דיסקונט הגיש לחברת קופל נהיגה עצמית צו המורה לה לממש ערבות שנתנה לחברות קונצרן קופל. קופל נהיגה עצמית כפרה בתוקף ה־ערבות. אם ייקבע כי לערבות שנ־תנה קופל נהיגה עצמית יש תוקף משפטי, כי אז עלולה להתחסל החברה. ולכן מבקש העותר, שכל עוד לא הובהר תוקפה של הערבות, וכל עוד לא חודש המסחר בבורסה בכתבי האופציה, יש לדחות את מועד המימוש של כתבי האופציה.

יש לציין כי תוקפם של כתבי האופציה של קופל היה עד ספטמבר 1985, ואולם אסיפה כללית של בעלי המניות וכתבי האופציות החליטה לדחות את מועד המימוש במחצית השנה, ל־1 באפריל.

העותר מבקש, כאמור, דחייה נוספת. בית המשפט המחוזי ידון בבקשה בשבוע הבא.

וולקן־ציקה נענתה לתביעות העובדים: ישולם שכר פברואר

ופיצויי פיטורין מוגדלים ל־13 המפוטרים ★ מקווים שמו"מ לסיום ספיחי השביתה יחל ביום א'

מאת נורית בהנא
סופרת "הארץ" בחיפה

וולקן־ציקה נענתה לתביעות העובדים ומועצת פועלי חיפה ותשלם לאלתר את שכר חודש פברואר ופיצויי פיטורין מוגדלים ל־13 העובדים המפוטרים, ללא פגיעה בקרנות הפנסיה שלהם. על כך מסר דובר מועצת פועלי חיפה, משה גוטר.

תביעות אלו של העובדים הועלו עוד טרם פרצה השביתה, אך הנהלת המפעל התנתה תשלום פיצויים ושכר חודש פברואר בוויתורים על זכויות מצד העובדים ובפתיחת שערי המפעל. התביעות אלו הוסרו אתמול, לאחר דיון בין נציגי ההנהלה לבין העובדים, שהתקיים אצל הממונה על המחוז ליחסי עבודה מטעם משרד העבודה והר־ווחה, דוד גולוב.

עוד סוכם, כי הצדדים יכנסו למשא ומתן על סיום ספיחי השביתה, כדי להגיע ליישוב ה־סכסוך ולפתיחת שערי המפעל. ההנהלה הצהירה כי תבטל את התביעות המשפטיות נגד 13 ה־מפוטרים ותדחה את התביעות האישיות והקולקטיביות שהוגשו בבית־המשפט ובמשטרה במשך השבי־תה. המשא ומתן לחידוש העבודה במפעל יחל היום או לכל המאוחר ביום א'.

הסכם השאי

ח"כ רן כהן, שסייר אתמול במפעל וולקן יציקה ונפגש עם העובדים השובתים אמר, כי יתבע מהנהלת כור לחשוף את ההסכם הסודי שנחתם בין כור ובין אורדן בעת העברת הבעלות על המפעל. בסיור טענו עובדי וולקן כי לא נגרם בזמן השביתה כל נזק לציוד או לתנורים ואפשר להפעיל מיד את המפעל.

יונתן שרמן, סופר "הארץ" ל־ענייני כלכלה מוסר: הנוסח המלא של ההסכם עליו חתמו הנהלת "וולקן יציקה", ועד העובדים ו־מועצת הפועלים של חיפה כולל בתוכו חמישה סעיפים. לפיהם בין היתר, יקבלו 13 העובדים המפוטרים פיצויים של כ־250 אחוזים, על פי ההסכם שהושג בין חיים הברפלד ועמוס מר חיים . פיצויים אלה ישולמו לעובדים בצורה חד־פעמית ולא יהוו תקדים מכל סוג שהוא.

כן סוכם,כי הצדדים ייכנסו למשא ומתן על סיום השביתה, כאשר בין הנושאים שידונו יהיו קיצוץ עלויות השכר והקטנת מצבת כח האדם. בע־קבות הסכם זה מקווים ב"כלל תעשיות" השלטת במפעל, כי המשא ומתן יחל כבר ביום ראשון וניתן יהיה להגיע להסכמים במשים תוך פרק זמן קצר.

כונסי הנכסים הביעו חשש בביהמ"ש:

ניירות הערך החסרים של "פיט" נמכרו בלא ידיעת הלקוחות

מבדיקה מתברר שחסרים פקדונות ניירות ערך, שהיו אמורים להיות על פי הרישומים בבנק הפועלים בהיקף של 8.8 מיליון דולר

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

היקף תיק ניירות הערך של לקו־חות חברת הברוקרים פיט, הסתכם על פי הרישום בספרי החברה, ב־17.33 מיליון דולר. אולם, מבדיקה של פקדונות ניירות בבנק הפועלים, שבו אמורים היו להיות ניירות ערך בהיקף של 8. 8 מיליון דולר,הובהר שהניירות כלל לא הוחזקו בבנק זה. זאת ועוד, גם יתרת ניירות הערך המוחזקת, בסניף המרכזי של בנק לאומי, על שם פיט ניהול תאבכות, היו משועבדות לטובת הבנק תמורת הלוואות שלקחו בעלי הפירמה כספים.

נתונים אלו האמורים עולים מדין וחשבון ראשוני שהגישו אתמול כונסי הנכסים של חברת פיט לשופטת בית־המשפט המחוזי, הגה אבנור. הכונסים הביעו חשש כי ניירות הערך החסרים, נמכרו בלא ידיעת הלקוחות והתמורה הועברה לידי מנהלי החברה ונעלמה. אין עדיין מידע לאן נעלמו הכספים. אך ככל הנראה הם נועדו לפרעון הלוואות וחובות לנושים. כונסי הנכ־סים, עורכי הדין יוסי שגב ומיכאל שפיגלמן, מציינים כי משמעות הדין וחשבון הוא שמסמכי החברה אינם משקפים את המציאות ואין לסמוך עליהם.

עוד מעירים השניים כי הפוליסה המעשית בקרן הנאמנות אביב היתה בידי פיט ולא בידי נאמן כפי שה־חוק מחייב. הכונסים מביעים ספק אם נכסי הקרן בהווי של 970 אלף דולר אכן קיימים בפועל.

בבעלות חברת פיט היתה שליטת [illegible] את [illegible] של 5 מיליון דולר. [illegible] אם הפוליסה עדיין בתוקף ואם ניתן על פיה לתבוע את חברת הבי־טוח.

בהליכה הפתאומית של המשטרה שקיבלה את הדין וחשבון של כונסי הנכסים החלה לבדוק בפרשה.

גורמים בכירים בהסתדרות

חברת עובדים חייבת לסייע לתכנית ההבראה בסולל בונה

מאת אריה לביא

חברת העובדים חייבת לסייע באופן מעשי לתכנית ההבראה שגובשה בסולל בונה. [illegible] אין כל [illegible] שהיא תתקבל על ידי העוב־[illegible] כך סבורים גורמים בכירים בחברת העובדים שציינו להתבא את האפשרות שהחברות הבת של חברת העובדים יקנו נכסים מסולל בונה [illegible] יתתפו בתכנית ההבראה.

הוועד הארצי של ארגון הפועלים [illegible] בקונצרן סולל בונה דחה את תכנית ההבראה שגובשה. יושב ראש הארגון, ישראל אדלשטיין, [illegible] 3500 פועלים אמר כי העוב־[illegible] החליטו לגבש תוכנית הבראה [illegible] ולהגיש אותה להנהלה.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

מודעי: פחדתי שהדיון על היטל בבורסה יפוצץ השוק

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

"כששמעתי כי התחליף ל־היטל על החינוך הוא היטל על הבורסה, פחדתי שהדיבורים על כך יפוצצו את שוק ההון", אמר אתמול שר האוצר יצחק מודעי בכינוס המחוז של הסתדרות המורים.

מודעי התפלא על התרעומת שמעלה ההצעה להטיל מס על גימלאים וטען, כי מדובר בגימ־לאים המשתכרים למעלה מ־900 ש"ח בחודש. שר האוצר גם יצא נגד הצעתו של שהל להעביר את כספי קרן ההשוואה בחלק למימון חינוך טכנולוגי בעיירות פיתוח. איך אפשר לנהל תקציב כאשר מישהו תורם למישהו אחר עודפים, ולי אין עודפים אלא רק גרעונות? שאל מודעי.

שר האוצר הרים קולו ואמר, כי הוא מזעיק את דעת הקהל, וקורא להמנע מבצועים של מציעים אישים פוליטיים שונים, כמו צמיחה מהיום למחר, הע־ברת עודפי כספים וכו'.

בתשובה לשאלה אמר מודעי, כי התוכנית הכלכלית סיפקה אליבי לגופים שונים במשק לתרץ את כשלונותיהם ה־כלכליים. המדינה חייבת ל־התנהל כמו עסק, ואני מנהל את התוכנית הכלכלית בהתאם ל־כך אמר.

תדיראן תשבית את רוב האגפים של חטיבת הקשר

בתגובה לעיצומי העובדים

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הנהלת "תדיראן" החליטה להשבית את מרבית האגפים של חטיבת הקשר ולהוציא את כל העובדים לחופשה. זאת בתגובה לעיצומי העובדים, שיצאו שלשום לחופשה מאורגנת בת שלושה ימים.

אלכס מילגר, מנכ"ל חטיבת הקשר מסר אמש, כי החלטה זו נת־קבלה כיוון שבתנאים הנוכחיים לא ניתן להפעיל את המערכת כראוי. בשלב זה ייסגרו כל יחידות הייצור שבחטיבת הקשר, דבר שיגרום להוצאתם לחופשה של כ־70 אחו־זים מ־4000 עובדי החטיבה. ועד העובדים עומד לבחון מחדש את המצב, לאור התפתחויות אלה, ואפשר שיבקש מבית־המשפט צו מניעה נגד ההנהלה.

העילה לסכסוך המתמשך ב"תד־יראן" היא סירוב נכונות ההנהלה להעניק לעובדים דרגות מידי שנה, וכן החלטתה לקדם רק מספר מצו־מצם של עובדים בגלל המצב הכלכלי הקשה של החברה.

כן מתכוונת ההנהלה לדרוש מהעובדים שיוותרו על תוספות שכר המגיעות להם על פי הסכמים ארציים, כדי להקטין את עלויות השכר ולאפשר להנהלה להתגבר על הפגיעה ברווחיותה.

הרווח של חברת ארדט גדל ב־110 אחוזים

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת הביטוח ארדט מקבוצת כלל סיימה את שנת 1985 בשיפור ניכר ברווחיותה. הרווח הנקי של ארדט גדל ב־110 אחוז והגיע ליותר ממיליון ש"ח לעומת פחות מחצי מיליון ש"ח בשנה הקודמת. ארדט היא מחברות הביטוח הראשונות המפרסמות את תוצאות העסקיות שלהן ל־1985.

הכנסות החברה מפרמיות גדלו במשך השנה ב־11 אחוז והגיעו ל־79 מיליון ש"ח לעומת 71 מיליון ש"ח ב־1984. ההכנסות מביטוח אלמנטרי היוו 62 מיליון ש"ח (כ־78 אחוז מסך הפרמיות) לעומת 56 מי־ליון ש"ח בשנה הקודמת, גידול של כ־11 אחוז.

כ־77% ממקבלי קצבאות זקנה ייהנו מפטור ממס

נקבע בחישובי מינהל הכנסות המדינה

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

כ־77% ממקבלי קצבאות זיקנה ושאירים יהיו פטורים מתשלום מס על קצבה שהם מקבלים מביטוח לאומי.נקבע בחישובי מינהל הכנ־סות המדינה.

באוצר מדגישים, כי תשלומי המס יהיו פרוגרסיביים ביותר וייגבו רק מאותם מקבלי פנסיה וקצבאות שה־כנסתם גבוהה יחסית להכנסה הממוצעת במשק, ולהם הכנסה נוספת. בהתאם להערכות שהוכנו על ידי מינהל הכנסות המדינה, פנ־סיונר שהכנסתו (כולל קצבה לזוג) עד 828 ש"ח לחודש, לא ישלם מס על הקצבה. פנסיונר שהכנסתו החו־דשית (כולל קצבת יחיד) עד 575 ש"ח לחודש לא ישלם מס על הקצבה.

The Israel Friendship Camp
מחנה רעות
מחנה קיץ אמריקאי בישראל

מחנה קיץ לנוער אמריקאי וישראלי, בגילאים 17–12, יתקיים בתאריכים 8 יולי – 18 אוגוסט בכפר סילבר ליד אשקלון. מחנה רעות מנוהל בידי צוות מקצועי ומיומן, ומהווה דרך בלתי אמצעית לשליטה בשפה האנגלית. הפעילות כוללת: טיולים ומסעות בארץ, עיסוק באומנות השונים, פעילות ספורטיבית, ומפגשים בין תרבויות.

מחנה רעות יתקיים זו הפעם השלישית ביוזמתו ובחסותו של מר ארגנר ברונפמן, נשיא הקונגרס העולמי.

לפרטים: מחנה רעות, ת.ד. 71134, ירושלים טלפון: 02–225726

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז לחקר הציונות והישוב הפקולטות למדעי הרוח והחברה | המדור ללמודי ציונות שליד המכון ליהדות זמננו והמוקלה לארגון בהסתדרות הציונית העולמית

הנך מוזמן לערב עיון שיתקיים
ביום א' י"ב אדר ב' תשמ"ו (23.3.86), בשעה 18.15
באולם הסינט, בנין המנהלה, האוניברסיטה העברית, הר הצופים

נושא הדיון: **ציונות ויהדות***
הדרה: פרופ' נתן רוטנשטרייך
דברי ברכה: פרופ' יצחק ורשבסקי — יו"ר מערכת "הספריה הציונית"
המרצים: ד"ר אביעזר רביצקי
ד"ר אהוד לוז

* לאור ספרו של פרופ' אפרים א. אורבך "על ציונות ויהדות" – עיונים ומסות בהוצאת "הספריה הציונית"

הזמנה זו משמשת אישור כניסה ברכב לקמפוס הר הצופים

סרטי עידו | רג'ואן את דניאל
שמחים להזמינך לשמוח בשמחת
יהודה ברקן עב"ל **המצלמה הנסתרת**
החגיגה תתקיים בכל רחבי הארץ
(החלה אכירת הכרטיסים !!)

ניפגש בסיבוב

ליהודה
אנו מקווים שהקולנע שלנו לא יתמוטט מרעמי הצחוק במוצאי שבת
(ואם כן, יש ביטוח!)
קולנע "דינה" חולון

SWITZERLAND
LAKE GENEVA · LUGANO, MONTREUX, GSTAAD REGION, LOCARNO & MANY MOUNTAIN RESORTS ETC. FOREIGNERS CAN BUY SUPERB NEW APARTMENTS CHALETS VILLAS ALL PRICES. LARGE CHOICE. SWISS RESIDENCY POSSIBLE.
H. SEBOLD S.A. TOUR GRISE 6 CH 1007 LAUSANNE TEL 21 25 26 11

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES
It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 925, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

מכרז 11/86
מכרזים" יפעת הוצאה לאור
מכרזים ארציים ובינלאומיים
לקבלנים, ספקים
תעשיינים וסוחרים
הזהר! "מכרזים" 20 שנה רק בדרך פ"ת 7 03–612192

למכירה

גרוטאות ברזל + חלקי מכונות ישנות
את הטובין ניתן לראות החל מיום א' 23.3.86 בין השעות 15.00–10.00. לפנות למחסן.
את ההצעה יש להגיש עד תאריך 30.3.86 שעה 12.00 בתיבת דואר מכרזים ולציין מחסן.
כתובת למשלוח ההצעות:
דרוקר בע"מ, ת.ד. 828 חיפה.

למוסד ממלכתי
דרושים בשכירות
4 חדרי משרד / דירת משרד + טלפון באזור שקט באזור הקריה בת"א
ללא דמי תווך
בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים: 03–205504, 03–205344.

משרד החנוך והתרבות · מכללת בית ברל
המרכז להכשרת יוצאי אוניברסיטאות ואקדמאים להוראה
גבעתיים, רחוב בורוכוב 3, מיקוד 53201 טלפונים 722207, 03-732943
(בקרבת תחנת הרכבת הצפונית, תל־אביב)

יוצא/ת אוניברסיטה אקדמאי/ת!

ההרשמה לשנת הלימודים האקדמית תשמ"ז 1986/87 — התחילה

מועמדים כב"ל שלמדו 32 ש"ש לפחות במוסדות להשכלה גבוהה ונבחנו כדין, יכולים להרשם לחוגים הבאים:

לגיל הרך
(גננות, מורות לכיתות א'-ב')

לבית ספר יסודי:
כיתות ג'-ח', לחינוך מיוחד ולהוראת האנגלית

לחטה"ב ולעל־יסודי ל:
חינוך מיוחד, אנגלית, מתמטיקה משולבת במחשבים, לימודי מחשב לצורך ההוראה, ספרות ולשון, מקרא ותורה שבעל־פה, גיאוגרפיה ולימודי א"י, היסטוריה של א"י וכללית, לשון ערבית ולימודי האיסלם, טכנולוגיה לימודית והכשרת מרכזים למרכזי משאבים, הכוון ויעוץ.

לתחומי חינוך מסייעים:
לימודי מבוגרים ומנחים לקבוצות הורים, טכנולוגיה לימודית – מרכזים למרכזי משאבים.
השתלמות למורים על־יסודיים – בחוגים.

רשיון הוראה קבוע בכיתות י'-י"ב יותנה בחוגי לימודים קודמים ובתואר אקדמי

מורים היוצאים לשנת שבתון:
השתלמות לתואר "מורה מוסמך בכיר" בהוראה כוללת, יצירתית, טכנולוגיה לימודית, לימודי א"י, ערבית, הוראת מחשבים והנחיית קבוצות הורים, יהדות ועוד.
- * קיימת אפשרות של לימודים מרוכזים ביומיים בשבוע לתלמידים הגרים במרוחקים.
- ** סטודנטים הזכאים לכך יוכלו לקבל הלוואות מותנות.
- *** מעוניינים, בעלי השכלה כב"ל, יוכלו לפנות גם אל יחידת הרישום של מכללת בית ברל בכפר סבא. טלפונים: 052-52155, 052-448727, 052-448733.

המעוניין בשנתון ובטפסי רישום, ישלח המחאה של 5 שקלים לפקודת "המכללה להכשרת אקדמאים להוראה – גבעתיים". בדבר מידע נוסף יש לפנות לכתובת הנ"ל בימים א'-ה' בין השעות 15.00-9.00.

בצער רב ויגון אנו מודיעים על פטירתו של אבי המשפחה
זוסיה ליבובסקי ז"ל
ההלויה תערך היום יום שישי י' אדר ב' תשמ"ו 21.3.86 בבית העלמין בכפר סמיר חיפה בשעה 14.00. אוטובוס יצא מבית המנוח רח' חורב 10 א' חיפה בשעה 13.30.
אשתו: רחל
[illegible] צמח
בתו: ימימה סופר
בנו וכלתו: יוסף ומיכל ליבנה
נכדיה: שרון, רן ותם

בצער עמוק ויגון קודר אנו מודיעים על פטירתה לאחר מחלה ממושכת של יקירתנו
שרה רביד ז"ל
לבית שבטאי
ההלויה תתקיים היום יום שישי י' אדר ב' תשמ"ו 21.3.86 בשעה 10.00 לפנה"צ בבית העלמין בכפר סמיר חיפה.
נפגשים בשער הראשי.
המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו
מנחם מזורסקי
אשתו – פנינה
בניו – חגי ונורית
עדו
לאה ושמואל הכהן
אחותו – לאה ועמוס פייגין
ובני ביתם

לפרופ' **יוסף זינגר**
משתתפים באבלך הכבד במות
אמך ז"ל
ההנהלה — דירקטוריון
התעשיה האוירית לישראל בע"מ

אנו אבלים על חברנו היקר
ד"ר **אדגר פרוינד**
כי איננו
חנה הראלי | נעמי ושלמה אריאל
יהודה רודריג | אבנר רום
לילי ואברהם שליב | משפחת חיים גולן
ד"ר אלזה שטראוס

לעזרא אנקר וב"ב
השתתפותנו הכנה בצערכם במות
דבורה ז"ל
בייזר בע"מ
רעננה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו
ישראל נצחן
ההלויה תתקיים היום ו' י' באדר ב' תשמ"ו 21/3/86 בשעה 12.00 בבית העלמין הדרום בגבול חולון־בת ים
הסעה תצא מבית המנוח רח' סוקולוב 60 רמת־גן בשעה 11.00
אשתו: יוכבד
בתו: דליה וב"ב
בנו: יואל וב"ב

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
מנחם (פיטיה) **ספיבק** ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, 23.3.86, י"ב באדר ב' תשמ"ו בשעה 15.00
בבית העלמין בכפר סמיר – חיפה.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.
משפחות
ספיבק ואלון

עברו י"ד שנים של כאב ללא מרפא
מאז נפל בננו האהוב
אליהו (אלי) **אביבי** ז"ל
נתייחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ביום חמישי ט"ו באדר ב' תשמ"ו (27.3.86) בשעה 3.30 אחה"צ
הליכה לעלוי נשמתו ייערך באותו יום בשעה 5.00 אחה"צ בביתנו, ברח' הרצל 75, פתח־תקוה
ההורים
יוסף ושולמית

מ.מ. ראש הממשלה
ושר החוץ
ועובדי משרד החוץ
אבלים ומזועזעים על נפילתה של
אתי טל־אור הי"ד
בידי מרצחים
בעת שליחותה במצרים

אבלים על מותה של
שושנה חיון ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה
ההנהלה והעובדים
בנק טפחות

לשלמה שביט
איתך באבלך במות
אחותך ז"ל
ההנהלה והעובדים
בנק טפחות

אוניברסיטת תל־אביב
הפאקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
אבלה על מותו של
פרופ' **שמאי דוידסון**
מהחוג לפסיכיאטריה
ומשתתפת באבל המשפחה

לישראל אברהמי ומשפחתו
השתתפותנו באבלכם הכבד במות
אמך ז"ל
כרמל כימיקלים בע"מ עתלית
העובדים וההנהלה
שרפי כרמל
העובדים וההנהלה
הה.כ. תבניות לבניה
העובדים וההנהלה

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
משתתף בצערם של
דוד קרני ובני משפחתו
על פטירתו של
שלום וולובלסקי ז"ל

לעו"ד יוסף ליבנה
ולבני משפחות ליבובסקי, צמח, סופר וליבנה
עמכם באבלכם הכבד במותו של
זוסיה ליבובסקי ז"ל
עובדי משרד
ליבנה זבריב עורכי־דין

מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

נשות מכירה
לאזור המרכז
שכר — 1500.
03-730571

האגודה הישראלית לטרשת נפוצה
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
לחצי משרה
עדיפות לבעל/ת נסיון בעבודה עם חולים כרוניים
לפנות למשרד האגודה עד 31.3.86, רח' אחד העם 10, ת"א, טל. 223264

למשרד המהנ"ש בר"ג
דרושה
מנהלת חשבונות
למשרה מלאה
טל. 201138

למועד אהבה
דרוש/ה
מדריך/ה חינוכי
לקבוצות נערים
רק מועמדים עם נסיון יפנו לת.ד. 4 ק. ביאליק

בגבעול - קולה שיקמונה
דרושות בחורות
(אחרי צבא)
לשם עבודה במשמרות
פרטים אצל שולה
טל. 057-31202

דרוש
מנפח זכוכית
(זכוכית מעבדה)
— תנאים טובים —
"סגב בארץ" בע"מ
טל. 03-581273

למשרד רואי חשבון
דרושים
★ רואי חשבון
★ מבקרים
טל. 03-294956

למשרד תכנון בירושלים
דרוש
מהנדס כבישים
אפשרי משרה חלקית
02-667292

למשרד רואי חשבון
דרושה
מעבדת תמלילים
מנוסה
612943 תל-אביב

למשרד רואי חשבון
דרושה פקידה
מנוסה
612943 ת"א

דרושה
עוזרת משפחה
+ לינה
מגורים נפרדים.
בגורה ותיכון לעזרה
בשעות הערב.
04-523954 04-245223

מנהל נקיון אזורי
בעל יכולת בארגון ונהיג עובדים, נשוי + טלפון
המוכן לעבוד מעבר לשעות המקובלות
03-813133

דיילת
לחצי יום
בשקם
בשבת 242093
ותול בערב

כלכלנים צעירים
לעבודה הכרוכה בקבלת קהל
בת"א או בירושלים
לפנות בכתב:
ת.ד. 3010 חולון, 5812.

דרושים
שוכני/מחלקי עיתונים
לשעות הבוקר המוקדמות
בעלי קטנוע באזור ת"א, ר"ג
824271 ליורם

בתל-ברוך
דרושה
עוזרת לעבודה
יום יומית
נסיון + המלצות
03-476388

לסלון שולמית
בפ"ת
מונטיפיורי 13
דרוש
חייט למכנסים
פרטים בשעות

דרושה
אורפר
(מטפלת + לינה)
לתקופה ממושכת
כולל עבודות בית
04-246570

ל"זמיר"
מנה"ח
מנוסה לעבודה עצמאית
+ ידע בחישובי שכר,
שכר גבוה למתאימה
03-240104

למשרד תכנון בירושלים
דרוש
מהנדס כבישים
אפשרי משרה חלקית
02-667292

למשרה חלקית
במשרד להנדסה
עדיפות קלדנית
י.ב.מ.
840572

דרושה
עוזרת
6 ימים בשבוע
3 שעות ביום
בהרצליה פיתוח
עם המלצות
052-72561

אקופונקטורה
New England School
N.C.C.A. — 1982
מעוניין ברופא-שותף
ת.ד. 10037
תל-אביב 69352

בפ"ת
למבוגר
לניהול משק-בית
אפשרות לינה
884182

למפעל
למוצרי בשר
בנדים
קצבים
תנאים טובים
5516597

DORINA

לדורינא — אופנת סריגה
דרוש/ה
מעצב/ת אופנה
עם נסיון בסריגים
נא לפנות – אבא הלל 25
רמת-גן, טלפון 7514702.

לרשת בתי כל-בו עם סניפים ברחבי הארץ
דרוש/ה
קניין/ית ביגוד ומוצרי טקסטיל

הכישורים הדרושים:
★ כשר ניהול מו"מ
★ ידע מקצועי בתחום הביגוד והטקסטיל
★ נסיון של 3 שנים לפחות בקניינות
★ כשר ארגון וניהול
★ נכונות לשעות עבודה ארוכות ומאומצות
★ מגורים באזור גוש דן

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים אל: אגף משאבי אנוש, ת.ד. 5255 רמת-גן מיקוד 52152 סודיות מובטחת.

משטרת ישראל

★ מעוניין/ת בתפקיד לא שגרתי?
★ מעוניין/ת בתפקיד אתגר?
★ מעוניין/ת במקום עבודה קבוע עם שכר ותנאי שרות הוגנים?

אם הנך בעל 11 שנות לימוד לפחות לאחר שרות צבאי, בריאותך תקינה, וגילך עד 35.

משטרת ישראל מעוניינת בך!

מועמדים/ות שימצאו כמתאימים יוכשרו לתפקידי סיור, חקירות, בילוש ומודיעין.
קציני צה"ל בעלי השכלה תיכונית מלאה ואקדמאים שהכשרתם תקבע כשימה לתפקידים במשטרה, ניתן לגייס בדרגת קצונה.
לקבלת פרטים נוספים, הנך מוזמן לגשת בצירוף תעודת השכלה ופנקס מילואים לאחת מלשכות הגיוס המפורטות להלן:

ירושלים	—	רח' המלך ג'ורג' 8, טל' 02-244433
חיפה	—	דרך חטיבת גולני 21, טל' 04-661067
תל-אביב	—	רח' הרכבת 14, טל' 3-627290-03
באר-שבע	—	רח' העצמאות 55, טל' 057-32521
רחובות	—	רח' הרצל 206, טל' 08-487488

— סודיות מובטחת —

אם —

– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעונין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, אתה מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד הולם, ולהתקדם;

ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה

אנו זקוקים לך!

ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).

פנה נא אלינו, רק אם אתה:
★ בן 23—32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית מושלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.

כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור מוטי בציון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

חיפה כימיקלים
המפעל הגדול בעולם לייצור חנקת האשלגן

דרוש
כימאי/ת
לעבודה מעניינת במחקר ופיתוח.

הכישורים הדרושים:
* תואר שני או שלישי
* יכולת ליזום ולקדם פיתוחים שונים.

תנאים טובים למועמד/ת מתאים/ה.
נא לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון למחלקת המנגנון, ת.ד. 1809 מפרץ חיפה.

קואופ ירושלים
אגודה צרכנית שיתופית בע"מ
רחוב ההגנה 19, ירושלים
דרוש טכנאי קרור
לבית הקרור ומכון הבשר של האגודה בעטרות לתחזוקה שוטפת ובכוננות של 24 שעות, המתמצא ביחידות קרור פראון 12, 22, 502 ובמערכות פיקוד חשמל ותחזוקת ציוד טכני.
הספק מכונות מ-5 עד 100 כ.ס.
לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 7-5-4-818090 ל-א. שי בכל יום (פרט ליום ששי) בין השעות 9.00—12.00, מנגנון.

ליחידת מחשב מתפתחת
דרושים
תוכניתנים

הכישורים הנדרשים:
1) השכלה תיכונית
2) שנתיים נסיון בתוכנות למחשב
3) הכרה טובה של מחשב IBM 38
4) נסיון מוכח בשפת RPG 3
5) תושבי גוש דן

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון תוך ציון טלפון להתקשרות לת.ד. 895 תל-אביב.
— סודיות מובטחת —

חברת החשמל לישראל בע"מ
דרוש:
חשמלאי/ת רכב
לבתי המלאכה המרכזיים בחיפה
הכישורים הדרושים: בעל הסמכה של משרד התחבורה.
המעונינים במשרה הנ"ל, יפנו בכתב יד, בצירוף קורות חיים, למחלקת כח-אדם המחוזי, ת"ד 10 חיפה — 31000.

דרוש **מנהל חברה**
לבקרה תעשייתית
הכישורים הדרושים: מהנדס חשמל/אלקטרוניקה, 10 שנות נסיון. נסיון 5 שנים ב-PROGRAMMABLE CONTROLS. נסיון במערכות בקרת תהליך. הכרת שוק הבקרה בארץ. נסיון בניהול צוות עובדים.
לשלוח קורות חיים לת.ד. 35052 תל-אביב

לחברה בינלאומית ברמת-גן
דרושה
מזכירה בכירה
בעלת נסיון
במשרה מלאה

הכישורים:
★ שפת אם אנגלית.
★ הדפסה מעולה באנגלית ובמעבד תמלילים.
★ הפעלת טלקס.
★ ידיעה טובה בשפה העברית.
★ קצרנות באנגלית רצויה.

נא לפנות במכתב, לת.ד. 21137 תל-אביב 61211, עבור פולי.
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה הפועלת בחו"ל

דרוש
מנהל סניף בצרפת
(פריז)

הכישורים הדרושים:
1. נסיון בניהול שיווק בחו"ל
2. הכרת התעשיה הישראלית העוסקת בייצוא
3. יכולת ניהול מו"מ עם גורמים ממשלתיים ומסחריים ברמה גבוהה
4. שליטה מלאה בשפה הצרפתית וידיעה בשפה האנגלית
5. הכרת המנטליות ואורח החיים הצרפתיים מתוך נסיון אישי

★ ★ ★

מועמדים מתאימים ייענו בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 6533 תל-אביב מיקוד 61064.

— רק מועמדים מתאימים ייענו —

דרושות דחוף!!
נשים וסטודנטיות
בנות 20 עד 30
למבצע מעניין למשך שבוע
(למעוניינות תתאפשר עבודה נוספת)

נא להתקשר ביום שישי ושבת בשעות 9.00—13.00 ר-17.00—19.00 וביום א' מ-9.00—13.00 בלבד
טלפון: 08-438525, 08-438897.

משטרת ישראל
דרושים

1. למחלקת עיבוד נתונים אוטומטיים
א. מדריך/ה בנושאי מערכות עבוד נתונים
כישורים נדרשים: ידע והכרת מערכות עבוד נתונים אוטומטיים. בעלי נסיון בהדרכה.
מקום השירות: בית ספר ארצי בשפרעם.
ב. מפעילי מחשב
כישורים נדרשים: 12 שנות לימוד, ידע בסיסי באנגלית, בוגר ת קורס הפעלת מחשבים או נסיון קודם בהפעלה.
מקום השרות: ירושלים והמרכז.
ג. מנתחי מערכות:
כישורים נדרשים: מנתח מערכות, רצוי הכרת ציוד ומערכות הפעלה של חברת בורוז או I.B.M.
מקום השרות: ירושלים והמרכז.
ד. קצין ניתוח מינהל ושיטות
כישורים נדרשים: מהנדס תעשיה וניהול או רקע דומה. רצוי נסיון בתחום ניתוח מערכות מינהל ושיטות. עדיפות לאקדמאים תואר שני. בעלי רשיון נהיגה.
מקום השרות: ירושלים.

2. ליחידה להנדסה וטכנולוגיה
א. מהנדס/ת או הנדסאי/ת מכונות
כישורים נדרשים: נסיון בתכנון ובניית דגמים מורכבים, רקע בניהול בית מלאכה מכני בתחום הפיתוח והתחזוקה. עדיפות לבעלי ידע בחומרים.
ב. הנדסאי/ת אלקטרוניקה
כישורים נדרשים: ידע ונסיון במערכות שדור קליטה, אנטנות, מערכות תמסורת ומערכות וידיאו מורכבות. עדיפות לבעלי ידע מעשי במערכות שבע מקצועיות.
מקום השרות: ירושלים.

3. ליחידת קצין חבלה ארצי
א. מהנדס/ת מכונות
ב. הנדסאי/ת אלקטרוניקה.
עדיפות לבעלי נסיון מעשי בתחום הפיתוח.

4. קצין רפואה ראשי
רופאים
כישורים נדרשים: רשיון רפואי קבע בישראל, בעל נסיון בעבודה ברפואה פנימית. על המעוניינים להתקשר לק. רפואה ראשי ד"ר גולדשמידט במטה ארצי ירושלים.
מקום שירות: כל הארץ.

על כל המועמדים להיות לאחר שירות צבאי, גיל עד 35, בריאות תקינה.
המעוניינים/ות מתבקשים לפנות בצרוף פנקס מילואים ותעודות השכלה לאחת מלשכות הקליטה המפורטות להלן:

ירושלים	—	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02-244433
תל-אביב	—	רח' הרכבת 14 (קבלת קהל עד שעה 19.00 פרט ליום ו')	טל' 3-627290-03
חיפה	—	רח' חטיבת גולני 21	טל' 04-661067
באר-שבע	—	רח' העצמאות 55	טל' 057-32521
רחובות	—	רח' הרצל 206 (מאחורי תחנת המשטרה)	טל' 03-487488

— סודיות מובטחת —

שירות התעסוקה לשירותך

מחפש עבודה?

אנו נעזור לך בעבודה, ייעוץ תעסוקתי, והכוונה לקורסים מקצועיים. גם אתה תוכל למצוא עבודה מתאימה לך, במגוון ההצעות שבידינו.

מרחב ירושלים
★ חרטים, כרסמים, מלחימות, הנדסאי אלקטרוניקה. חב' לשרותי כח אדם 4712/20
★ טכנאי הסקות/ חשמלאי מוסמך + ידע בהסקות. חב' לאלקטרוניקה 4713/20
★ פיזיוטרפיסט. לבית חולים 4714/20
★ איש מכירות + נסיון וידע בהנהלת חשבונות. לחב' אלקטרוניקה 4715/20
★ מסז'יסטית. מכון להתעמלות 4716/20
★ מעבדת תמלילים, עברית אנגלית. לתעשיה הצבאית 4717/20
★ מנהל ייצור. לחברה לשרותי כח אדם 4718/20
★ דפס אופסט. בית דפוס 4719/20
★ צבעים. לחב' קבלנית בנין 4720/20
★ נגרים. לנגריה 4721/20
★ מכונאי רכב. למוסך 4722/20
★ מדריך חינוכי טיפולי. למוסד לעיוורים 4723/20

תל-אביב
★ פקידת קבלה עם ידע בגרמנית, חדרניות, סטודנטים לעבודת מלצרות. בית מלון 5 כוכבים, ת"א 4724/20
★ פקידות כתבניות עברית אנגלית, מנהלי חשבונות. לבנקים ומשרדי ביטוח, ת"א 4725/20
★ בחור אחרי צבא, 12 שנות לימוד, למכירות. מפעל נעלים 1726/20
★ תופרות אוברלוק ויגוני, מנהל/ת מתפרה, גזרן, בחור אחר צבא, בעל רשיון נהיגה. מפעל לייצור בגדי אופנה תל-אביב קרית המלאכה 4727/20
★ בחורים ובחורות להפצת ספר משפטי, במשרדי עו"ד למשרד למאגר מידע משפטי ממוחשב בת"א 4728/20
★ עוזר למחסנאי. עבודה פיזית, מפעל ת"א 4729/20
★ פנטוגרפיסט — או בחור עם ידע טכני, ללימוד מקצוע השילוט בחריטה, מפעל שלטים ת"א 4730/20
★ תופרות מקצועיות. לבית אופנה, בדרום ת"א 4731/20
★ שליח לעבודות מחסן. עד גיל 26, רשיון נהיגה, או בעל וספה, מפעל בהדר יוסף 4732/20
★ 3 בחורות לאריזה. מפעל ת"א 4733/20
★ מציל מוסמך. להפעלת בריכה בתל-השומר, למרכז תעסוקת עובדי צה"ל 4734/20
★ אלקטרונאים. בוגרי בית ספר מקצועי, בעלי רשיון נהיגה, מפעל אלקטרוניקה ת"א 4735/20
★ עוזר לחשמלאי. מפעל למתקנים, ת"א 4736/20
★ מכשירן. בעל נסיון, ברמה של טכנאי, חב' בת"א 4737/20
★ חיקונציק. לחב' בניה, 4738/20
★ נגר מקצועי. נגריה 4739/20
★ עוזר למחסנאי. מוסד בת"א 4740/20
★ גנן מקצועי. לטלויזיה הלימודית 4741/20
★ עובד מחסן. בעל ידע בלטינית, ל' 5-4 שעות אוניברסיטת ת"א 4742/20

השרון הדרומי
★ מבקר פרי הדר. לבית אריזה בראש העין, 4743/20
★ מפיצי ספרות משפטית. באיזור גוש דן, שעות גמישות, למשרד עו"ד פ"ת 4744/20
★ נשים בלתי מקצועיות. לקטיף ואריזת פרחים, במושבי איזור פ"ת (משתלות) 4745/20
★ הדרניות. לבית מלון באיזור יהוד 4746/20
★ פקידה מזכירה, עברית אנגלית, בעלת נסיון למפעל מתכת, משרה מלאה, הוד השרון 4747/20

★ מנהלת חשבונות, סוג 3, [illegible], בהנהלת חשבונות ממוחשבת, בעלת יכולת עבודה עצמאית, למחסן חלקי חילוף, בסגולה ובפ"ת, משרה חלקית 4748/20
★ נגרים. למפעל צעצועים, באיזור יהוד 4749/20
★ פועלת ייצור (עבודות גבס), 2 משמרות, מפעל לציוד רפואי פ"ת 4750/20
★ פועלי ייצור. למפעל לבדים בפ"ת, 3 משמרות 4751/20
★ עובדות ייצור. למפעל נייר בפ"ת, משמרת אחת 4752/20
★ מנהל מוסך ומלגזות. בעל נסיון, לפחות 10 שנים, לחב' ייבוא, ציוד מכני פ"ת 4753/20
★ עוזרי דפסים. למפעל קרטונג', בפ"ת, 2 משמרות 4753/20
★ מסגרים/רתכים. ארגון למפעלי תעשיה בפ"ת והאזור 4754/20
★ לוטשי ספירים. למלטשת יהלומים, פ"ת 4755/20
★ מבלטן מעולה. למפעל פלסטיקה, פ"ת 4756/20
★ חשמלאי תעשיה מוסמכים. למפעלי תעשיה פ"ת 4757/20

מחפש עבודה זמנית?
באזורי ההדרים יש כעת אפשרויות רבות בקטיף, פיקוח, בקורת טיב, אריזה ועוד.

אזור הדרום
★ תופרות למתפרות. מפעל אשדוד 4758/20
★ הנדסאי אלקטרוניקה. מפעל אלקטרוניקה, אשדוד 4759/20
★ מכונאי רכב. למוסך, אשדוד 4760/20
★ מכונאי דיזל. למוסך אשדוד 4761/20
★ רתכים מעולים. לחב' מהנדסים, אשדוד 4762/20
★ נגרי רהיטים. לנגריות אשדוד, 4763/20
★ מסגרים למפעלים. אשקלון 4764/20
★ רפתן. בעל רשיון לטרקטור, למושב (ליד אשקלון) 4765/20
★ טכנאי קרור. בעל נסיון, למפעל מזון, ק. מלאכי 4766/20
★ מחסנאי טכני. רצוי משוחרר מצבא קבע, למפעל מזון, ק. מלאכי 4767/20
★ מפעיל קאט אוף. מפעיל סליטר, מפעל מתכת ק. מלאכי 4768/20
★ כימאי מעולה. בעל נסיון לבית חרושת למוצרים כימיים, יבנה 4769/20
★ מסגרים. בוגרי בית ספר מקצועי, בעלי נסיון, מפעל מתכת 4770/20
★ עובדים בכל מקצועות הדפוס. למפעל דפוס יבנה 4771/20
★ מכונאי מעולה. בעל נסיון/ עצמאי, למוסך, יבנה 4772/20
★ תופרות. למפעלי טקסטיל יבנה 4773/20
★ מזכירה, אנגלית עברית. בעלת נסיון, למפעל מתכת, יבנה 4774/20
★ טכנאי אחזקת מכונות. בעל נסיון של 3 שנים לפחות בפנאומטיקה והידראוליקה, מפעל מתכת, יבנה 4775/20
★ הנדסאי תעשיה וניהול. מפעל מתכת, יבנה 4776/20

הגליל המערבי
★ פקידה, עברית אנגלית, שליטה בשפה האנגלית + הדפסה למפעל תעשייתי, נהריה 4777/20
★ טכנאי ייצור, או הנדסאי ייצור. לפלסטיקה, נסיון, מפעל, כרמיאל 4778/20
★ תופרות. למפעל, עכו 4779/20
★ כרסמים C.N.C. מפעל שלומי, 4780/20
★ כרסם. בעל נסיון, מפעל, שלומי 4781

הגליל העליון
★ חרטים וכרסמים מקצועיים. מפעל מתכת, חצור 4782/20
★ חשמלאים מוסמכים וחשמלאים ראשיים. למפעלים בחצור 4783/20
★ הנדסאי מכונות. לתפקיד בקרי איכות, במפעל מתכת, חצור 4784/20
★ מהנדס כלים מקצועי. בעל נסיון, למפעל מתכת, חצור 4785/20
★ טכנולוג מזון וטכנאי קרור. למפעל מזון, בחצור 4786/20
★ חשמלאי רכב. סוג 3, למוסך, קצרין 4787/20
★ הנדסאי חשמל. לתפקיד מפעיל לוחות השכל. למושב באיזור קצרין 4788/20
★ טכנולוג מזון. למפעל באיזור שיפוט קצרין 4789/20

השרון הצפוני
★ חדרניות. לבתי מלון, נתניה 4790/20
★ תופרות. למפעלים בנתניה 4791/20
★ תופרות אופנה. בקדימה 4792/20

השומרון
★ לבורנט. מפעל, חדרה 4793/20
★ מתקן מכונות תפירה. מפעל אור עקיבא, 4794/20
★ חיילים משוחררים לקורס אריגה. לאחר הקורס עבודה במשמרות, מפעלי אור עקיבא 4795/20

דימונה
★ מסגרים רתכים. מפעל במצפה רמון 4796/20
★ 2 מהנדסי מכונות. מפעל במצפה רמון 4797/20
★ מדריכה בידיעת הארץ. לשמורת הטבע במצפה רמון 4798/20
★ מפעיל מחשב. מפעל במצפה רמון 4799/20

חיפה
★ נגרים. בתי מלאכה, חיפה 4800/20
★ טייחים טפסנים. חברות בניה חיפה 4801/20
★ תופרות, תופרים, גזרנים. בתי מלאכה, מפעלים חיפה והמפרץ 4802/20
★ מסגרים. בתי מלאכה, מפרץ חיפה 4803/20
★ רתכים C.O.2. איזור התעשיה קרית ביאליק 4804/20
★ חרטים וכרסמים טובים. מפרץ חיפה 4805/20

בפרטים נוספים גש ללשכת התעסוקה במקום מגוריך הבא אתך תעודת זהות וכל תעודה המעידה על השכלה, מקצוע, נסיון, וכן תלוש זה.

הבנה "יש עבודה – עבודה"
מס' תעודה: ______
שם: ______
מען: ______
תאריך: ______
______
סדרה מס' 13

הזדמנות שווה לכל

מעסיק, אנו לשירותך
באיתור ובמיון כח אדם מתאים ובהכשרתו. התקשר ללשכת התעסוקה הקרובה והודע נא על כל משרה פנויה.
תוכל לקבל סיוע ממלכתי משמעותי לקליטת עובדים חדשים ובהכשרה פנים מפעלית באזורי פיתוח במוקדי אבטלה ולעולים.

مكزامن الأصل

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעריב THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

ירושלים

דירות

וילות ובתים

● זו משפחתי בקרית יובל מיידי + אפשרות בניה 411508

● בארנונה קוטג' 4 גינה + דירת 2, כניסה תוך חצי שנה. 120.000 אנגלו סכסון 221161 מלר"ן

● ליד בקעה קוטג' 5 חדשה, לכניסה מיידית. 150 מ"ר. 99.000 אנגלו סכסון 221161 מלר"ן

● בעין כרם וילה. נוף הלומי, מוקפת גינה 850 מ'. סלון 100 מ"ר 250.000 אנגלו סכסון 221161 מלר"ן

● בלב קטמון הישנה, מנהאוז, 5 כשאר קומה נוחה + נוף 230.000 רק בשרון.מיידי 222317 מלר"ן

● להשכרה בארנונה קוטג' מפואר. בניה הדשה. בתול 533520

● בירמת קוטג' 6 + גינה 142.000 אפשרות תשלומים 867149

● בגבעת קוטג' 6 חדרים, נוף נהדר + גינה במטבחים בניה מיוחד. 668101

2–2.5 חדרים

● בקטמונים 2 ק"ב, מרפסת חיצונית, מסודרת 432152 בערב

● בבית הכרם 2.5 בבניין חדש הסקה + דו"ש + גינה פרטית ק"א 639995 .663685

● בתלפיות בית כדר 2 + מרפסת וגינה + נוף 711110

● בהדסה 2 + מחסן ק"ב יפהפיה. הסקה, דו"ש, נוף 63.000 .654651 בערב

● מהאורות חדשה באבו טור מטבח, סלון, חדר שינה, 3 מרפסות, מעלית, נוף מרהיב 70.000 231085 לא בשבת

● במעלה אדומים 2 + מרפסת ק"א, דו"ש, מאורה, מסודרת 351491

● הקודם זהבה 2 בקרית יובל + מרפסת 25.500 מיידי 225342

● בגילה במקום טוב, 2 מרווחת, 64 מ"ר. 765373

● בגילה 2 ק"א מתאימה לגבה "אג'. גבסים" 221860 .245414

1–1.5 חדרים

● 1.5 בקטמון הישנה מרווחת + הסקה. ק"ב. 666823

● בקרית יובל 1.5 משופצת נוף + גינה + 120 מ"ר לבניה + רשיון 411910

● במדרים (מקור ברוך) חדר וחצי 20.000. "משכן נכסים" 248396

דירות כללי

● למסירה מבחר דירות בבית וגן 3, 4, 5 באזורים רצויים ולא רצויים "אריה נכסים" 241338/6

● רחביה 5, מאוורת, מרווחת ק"ב דרומי "קיפל" 532131

● רחוב בגן סיפון 6 + פ"א ק"ב שקט. דרומי 590.000 "קיפל" 532131

דירות ברמת-מכבית

4 חדרים ויותר

● במעלות דפנה 100 מ"ר, דו"ש. ק"ב. 78.000 822095 בתול

● ליד התיאטרון, 4, שקט, ק"א, מרפסת סוכה, פינוי מיידי. 665591 בתול

● 5 חדרים יפהפיה, בגילה הגושה, דרומית, ק"ב. 767953

קבלנים מציעים

● עכשיו הזמן לקנות קוטג' בגבעת קנדה. לתקופה מוגבלת. כמה חדרים נשארו 668101

3–3.5 חדרים

● בתלפיות, 3 חדרים, משופצת. 31.000. ללא תיווך. 712415

● בנווה יעקב 3 + פ"א, דו"ש, בהרצליה, בית – 850645. עכודה – 818916 דגילי

דירות בשכר חודשי

● בשכנה זאב דירת 3 חדרים. טלפון 08"227270

● ליד התיאטרון 3 + טלפון.

דירות מרוהטות

● ברקע 2.5 + טלפון מרוהטת 712472 .02"635175 .04"386528

הצעות עבודה

● ל"מגור" דרושים אנשים/ות מטבביים/ות. קיימות לבוגרי קורס לשימוש במחשב 526904.

● מנהלת חשבונות סוג 2, 3 שנים ניסיון מעשי ומעלה. ידע סוג בהעתקה הממוחשבת. 229249. מיום א' 11.30–8.30

● למפעל רציני תעשייתי לסבתות כגד דרוש מפקח מכירות + רכב לתעשייה ולסופרמרקטים + נסיון בענף המזון 241821

● דרושים תורנים למשמרה רפואית לבית ביקור חולים ירושלים, נא להתקשר למנהלה ת"ד 3255 ירושלים

● מכירה זמנית לבת ביטוח 2045 ירושלים למכ' 883

● לחברת נרלן 85 בע"מ דרושים סוכני מכירות + רכב + נסיון לתיאטרונים והתחתונים 243679 .225569

● נתונים קבלנות מבחר דירות פנויות ומאוכלסות 863819 .521872

● לאומנות פנים דרושים: בחורים בעלי רקע בציור לעבודה מעניינת עם אתגר בתחום האמנות בירושלים, משרה מלאה, ללא אישי 522702 .536778

מציעים למכירה

מציעים למכירה

● בהזדמנות לבעלי באורים לבני דים כ-1280 פריטים חדשים, בגדי ילדים, נשימה 233727

● מקרר תדיראן ארון אריחים, תנור חימום ועוד 864198

● מקרר 26 קוב תוצרת פריג'ידר חדש באריזה 531083

● מערכת כלי אוכל וקפה, צלחות, פריטים מקריסטל 718975

אנגלי

● אסקורט 1984, 1300, 24.000 ,3 מכלי. 664962 .559444

● אוטו קרס 83 סטיישן אוטומטי 44.000 ק"מ 637012

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

● אלפא 1982, 30.000 ק"מ, נהיגה יד ראשונה 811582

אמריקאית

ב.מ.וו.

דייהטסו

● דייהטסו שרד 1983, ראשונה מזגן, 22.000 ק"מ 416589

וולבו

טלבוט

לנציה

מיני מינור

מסחריות

מרצדס

סובארו

● 1978 ,1600 יד שניה, בצורה. 247636 .410017

סיטרואן

פולקסווגן

פורד

● פורד אסקורט 1973, מנוע 1100, סוס טבטבטר. 765107

פיאט

● פיאט 124 1973, מצב מצוין 245155

פיג'ו

רנו

● רנו 1700 80 1974, מנוע ש"ח 418252

מכוניות

אודי

● אודי 80 סי.אל. 1983 אפשרות החלפה ב-85, 86. 716959 .719735

● אודי 80 בתול 77 אוטומטית. מצב מצוין 741471

● אודי 80 ג'יאל. 1600 ראשונה 1983 636152

● אודי 80 1981 ראשונה בתרשה מפוארת 531741

● אודי 80, 1986, 1600 חדשה 666687 בתול. אפשרות להחלפה

● אודי 80 1986 קודים אפשרות החלפה 272555 .272566

שונות

ביקוש דירות

● דירת 2–3 חדרים בגילה א', ק"א + טלפון לטווח ארוך. 761396

הלוח החדש
מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה
הארץ מעריב POST העיר כל העיר

תל אביב

דירות

וילות ובתים

● למכירה בהרמונה וילה מפוארת יד שלום 19 ר"ג 350,000 ש"ח 03-745878

● בסביבות קוטג' בגדר הבנים גדול — הרכבת גדולה — באישור האגודה. 03-251131 03-414391

● דרוש לבגירה קוטג' בבית תולין במגדל בצה"ל. 03-881199

● למכירה בית בגוש ציון 08-221644

● הודעתך — קבלת מודעות באמצעות הטלפון 24 שעות ביממה. 03-383858

● ליד נתניה וילה מרווחת ויפהפה נוף לים 053-96865 053-35155

● למכירה בשכון וילה 1/2 3 + כאן 3.4 דונם ארבה פרטית במקום שקט 03-745534

● למכירה וילה נהדרת בטופס בית נוסף בכפר 053-96074

● ברמת השרון + הסקה מרכזית. טלפון 052-78408

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

השכרות

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

דירות 2 — 2.5

[illegible]

דירות 3 — 3.5

[illegible]

דירות בעיר

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

תל-אביב

[illegible]

גוש דן

[illegible]

בקשו דירות

[illegible]

אזור השרון

[illegible]

חלון/בתים

[illegible]

עסקים

[illegible]

אולמות

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

חנויות

[illegible]

משרדים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

אבני הנשיה

[illegible]

אחיות

● "הדר" שירותים רפואיים — דרושות אחיות ומטפלות לעבודה פרטית. 03-256686

● "הדר" שירותים רפואיים דרושות אחיות ומטפלות לעבודה פרטית. 03-256686

גזירה ותפירה

[illegible]

הנהלת חשבונות

[illegible]

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעדיף THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

תל אביב

● לבעל בית הרצליה דרושה פקידה לניהול משרד, 5 ימים בשבוע. לפנות ביום א'. 052-545701

דרושים/מספרים

חשמל ואלקטרוניקה

פקידים/ות

● למשרד עורכי דין דרושה מזכירה בעלת ניסיון. 03-294282

מוכרים/ות

● דרושה מוכרת בקניון אילת לעבודה במשמרות. 704080

נגרים

נהגים

עובדי מתכת

שונות ומטבחון

● דרושה מטפלת לאישה חולה בהרצליה. 052-86160

אופנוע

אלפא רומיאו

אמריקאיות

בגרן

ביקוש עבודה

מכוניות

אסקורט

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

ב.מ.וו.

דייהטסו

הונדה

וולוו

טויוטה

לנציה

מאזדה

מזדה

מרצדס

משאיות

סובארו

סוזוקי

פולקסווגן

פורד

פיאט

פיג'ו

קרייזלר

רנו

מכירות ושירותים

אבזרים וקסטים

אופניים

אבידות ומציאות

אומנות

בולים

בריאות

הלוואות

השקעות

וידאו טייפ

חיות בית

חלפים

ביקוש רכב

רוצים לקנות

מציעים למכירה

חוגי הוראה

הקלאות

מלווים

מרקטורים

כלי נגינה

מוצרי אוכל

מחשבים

מכונות גילוח

מכונות כביסה

מכונות כתיבה

ריהוט ואירוח

מקררים

ניקוי צ'יפס

סריגה

עתיקות

צילום

צעצועי אבתבנות

קייט ומעשה

רהיטים

שיפוצים

תנורי בישול ואפייה

שמש

שידוכים

בת הג

בן הג

היכרויות

חוגים

P.O. BOX 1302 DOWNSVIEW

CANADA

P.O.B. 1176

HALLANDALE FLA

U.S.A.

מדריך הארץ

יום שישי
פרק יומי
משנה יומית
דף יומי
הלכה יומית

זמן הדלקת הנרות

	צ"ש	כ"ש
ירושלים	5.18	6.32
תל אביב	5.36	6.35
חיפה	5.28	6.34
באר־שבע	5.34	6.33

תורנות רופאים

תורנות בתי־חולים

תורנות בתי־מרקחת

יום שבת
פרק יומי
משנה יומית
דף יומי
הלכה יומית

דלת פתוחה

[illegible]

רשת עמל

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

תיכון בית הספר התיכון המקיף בגליל "עמל" ובי"ס לטכנאים טבריה

עקב גידול מספר התלמידים בביה"ס ופתיחת מגמות חדשות דרושים לשנה"ל תשמ"ז

מורים במקצועות הבאים:

1. מהנדס/הנדסאי חשמל – משרה.
2. מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה – לכתה י"ב–י"ג.
3. מהנדס/הנדסאי מכונות – משרה.
4. תנ"ך – משרה.
5. עברית – משרה.
6. אנגלית – משרה.
7. תולדות עם ישראל ואזרחות – משרה.
8. ביולוגיה – משרה.
9. ביאולוגיה – חצי משרה.
10. מדריך לחנך ולטבחים – משרה.
11. מקצועות מבקרות ומחשב – משרה.

למועמדים המתאימים מובטח אתגר חינוכי, השבות והטבות, לבעלי נסיון יוצעו תפקידי ריכוז.

בעלי הכשרה ונסיון יפנו בכתב למנהלת ביה"ס – שכון ב' טבריה או בטלפון בשעות הבוקר ‎067-94803, בשעות הערב ‎067-94184.

תל־אביב בית ספר עירוני מקיף י"ט ובית ספר לטכנאים "עמל" ע"ש לוינסון ז"ל תל־אביב

לשנת הלימודים תשמ"ז דרושים

מורים למקצועות:

1. אלקטרוניקה 2–3 משרות מלאות.
2. ביולוגיה משרה מלאה.
3. כימיה משרה מלאה. (הכנה לבגרות עד 5 יח"ל).
4. הנדסת מחשבים 1–2 משרות מלאות. (הכנה לבחינות בגרות עד 2–3 יח"ל).
5. מקצועות המחשב משרה מלאה. הוראה והדרכה.
6. אלקטרוניקה 2–3 משרות מלאות.

מורים המדריכים בעלי נסיון הדרוש להוראה קבוע מתבקשים להתקשר למנהלת ביה"ס – טלפון ‎476160, 479752 בשעות העבודה.

במגמה ההדסה דרושים:

1. צלם/ת – משרה/ת בחצי משרה.
2. דפס אופסט מעולה עם נסיון בעבודות צבע. משרה מלאה

לפנות למזכירות המגמה – ‎03-477237

"עמל" רשת מכללות לטכנאים ולהנדסאים, בתי ספר תיכוניים מקצועיים ועיוניים, בתי־ספר לנוער ולתכנית המקצועית, נוער בתי־ספר תעסוקתיים, נויים לנוער הכוונה וחינוך הכשרה למבוגרים.

Large company in the Haifa region seeks

SENIOR SECRETARY

Qualifications required:

* Able to do first class editing of reports.
* Born in the USA.
* Preference for candidates who are graduates.

Suitably qualified candidates should apply, giving curriculum vitae and details of experience, to No. 2162, P.O.B. 4353, Haifa 31040.

למפעלנו באיזור חיפה

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

הכישורים הדרושים:
* רואה חשבון או השכלה מקבילה.
* נסיון בעריכת דוחות כספיים.
* נסיון בעבודת במחשב.
* נסיון בנהול כח אדם.

נא לפנות בכתב בציון הפרטים המבוקשים לת.ד. 11109 תל־אביב, עבור מנהל חשבונות.

שופר־סל

עם התרחבות החברה דרושים לנו

לאזור גוש דן, חיפה וירושלים

★ מנהלי סניפים

לאזור גוש דן

★ סגני מנהלי סניפים

המועמדים שיתקבלו יוכשרו לתפקידם במשך חודשיים.

מועמדים בעלי נסיון ארגוני־ניהולי מתבקשים לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים ונסיון קודם, אל: שופרסל בע"מ, מחלקת כח־אדם, ת.ד. 84 פתח־תקוה מיקוד 49100.

חיפה

דירות

משרדים

● 6 חדרים גדולים במרכז העיר קומה לבד. 234955
● בבנין כולל משרד קטן + טלפון להשכרה ארוכה 249849, 249806
● להשכרה במרכז 3.5 מרפסות מעלית, חניה 400 "מבנה בנה" 226231
● במרכז בשכ"ח 6 חדרים, 130 מ"ר. 639837 בהול
● בשכ"ח בבנין כלל 2, 4, 6 חדרים 634590
● בשכ"ח 2, 3, 4, במרכז + טלפון "מרכז התוחד" 224940, 816575
● כשדרי יפה נוף 4 חדרים ק"ב, בבית יקאל, ימי 33. 226728, 6315603
● בכרמל הצפון 3.5 ק"א להשכרה לפרטנאה המרכזה 232298
● במרכז 4 חדרים לטוחה ארוך בשכ"ח אבבסתור 668101
● במרכז כלל 2 חדרים + טלפונים, מיידי 242562, 664841 בהול
● במרכז 2 + הול, בשכ"ת ק"א, טלפון 250 אבגלד מכפון 221161 בלד"ן
● במרכז כלל בשכ"ח 2 חדרים ברהסים + טלפון 528817, 533101

וילות ובתים

● בכפר יעקב קוטגים מפוארים 6 חדרים 75,000 דולר אפשרות לשדי רינג בשטה ברחוב הכובשים 12:30–11:00 ‎04-385126, ‎052-455750
● וילה כ־280 מ"ר הפרחים שכונה דונמה בכרמל ‎04-721818
● בכרמל וילה גדולה מפוארת 250,000 דולר, גמיש. ‎04-389990
● בית 2 1/4 + חנות פרדס באלרוד ‎04-245223, ‎04-521926
● בקריית טבעון בית יפן + מגרש ‎04-721598
● ביקנעם משפה וילה 188,000 דולר 1.2 דונם ‎04-995417

דירות למכירה

● 4 בוטמקן + חדר ארונות + מ"א מחסן חניה הסקה ותוספות ‎04-241852
● בהוצמות מנחמה 4 1/2 + 32 מ"ר 65,000 ‎04-640253
● בגבעליה 5 מסודרת קומה אנצעית + נוף "שמר" ‎04-335245-5

דירות 3 – 3.5

● 3 חדרים + הוספות, השרדות ‎03-9326292
● דירה מרווחת 3 1/2, בחוב הדר כן כניסה נפרדת + גינה + טלפון ‎02-883445, ‎02-343742
● בכרמל מגורים 3 + ק"ב ‎04-987393
● בכרמל 3 1/2 + מרפסת ‎052-450647, ‎04-383279

דירות 2 – 2.5

● לבכירה במרכז הכרמל 2 חדרים ‎03-474919

דירות 1 – 1.5

● בהדר 3 ללא ריהוט + טלפון 130 דולר ‎04-227163
● 2 1/2 + טלפון מרוהטת להשכרה מפוארת ‎04-388548, ‎03-236796
● 3 בירקות כלי רחוב, טלפון ארונות קיר ‎04-241874
● 5 להשכרה מוארות + טלפון ומחסן ‎04-388810, ‎04-247068
● 5 + גינה בקריית־ביאליק להשכרה 2500–2800 ‎04-715681

דירות מרוהטות

● 3 1/2 חדרים + חדר עבודה + ריהוט ‎04-255568, ‎03-768389

ביקוש דירות

● להשכרה דירות ‎04-708268

עסקים

● [illegible] 287973, 288588
● 719557, 828015
● ‎288867
● 539662
● 539662
● 222679
● 225786
● 245518
● 430368

שידוכים

● 244415
● 16151
● 2107
● 693397

שיעורים

● 716875
● 228331

שרותים

● 561869
● 710557

תבנה תעשיה

● ‎(04)721186

מגרשים

● 248666
● 526979
● 233657
● 422708

מחסנים

● 716617

מחשבים

● 430589
● 941135/8
● 863537, 855153

משרדים

● 3 חדרים + טלפון כ־45 מ"ר ‎04-242493
● להשכיר 3 חדרים למשרדים ‎04-518211
הצעת עבודה

● ‎04-670352
● 711181, 720235
● ‎04-664002, ‎04-663703

מכוניות

אופל

● אסקונה 1300 83 ‎04-755802

אלפא רומיאו

● אלפאסוד 82 65,000 ‎04-244191

ב.מ.ו

● 83, 2000, 55,000 ‎04-211556

מיצובישי

● דיה טיישן 1975 ‎04-523954, ‎04-59586

מזדה

● מזדה 504 82 ‎067-67528

סיטרואן

● ויזה 1983 27,000 ‎04-788227

פיאט

● 504 גיאר אוטומטית 1983 ‎04-714305
● פיאט 84 305 ‎04-750937
● פיאט טיפו 305 1984 ‎04-247373

מכירות שונות

● 242564, ‎04-257464

חקלאות

● ‎04-384480

חיות

● ‎04-712979
● ‎04-539285

שידוכים

● 1129

המשך לוח ירושלים מעמוד 7

● 824063, 60,000
● 241330/6
● 249579
● 521111
● 223017, 228993, 225226
● 521004
● 663384
● 867503, 861478
● 669951
● 224179

ביקוש עבודה

● 635249
● 351252-4
● 820257
● 667847
● 763163
● 718788
● 854248

בריאות

● 422364
● 221434

גרפולוגיה

● 14029

דירות להשכרה

● 225116, 635121
● ‎03-283631, ‎03-412223

הכרויות

● 43183

חיות בית

● 286574

תניות

● 635521, 232161
● 634880
● 227775, 223840
● 817210
● 247792, 343788
● 668101
● 241367, 225226
● 223840, 227775
● 713236
● 243679, 225569
● 272555
● 244059, 246146
● 233478

כלי נגינה

● 341213
● 414605
● 244166
● 760817
● 418767
● 815277
● 227984
● 15

צילום

● 855153, 863537

ברגע האחרון

משרדים

● בשכונת דירה 2 בשכ"ח 864650, 234680

וילות ובתים

● 03-470135
● 195,000 227416

דירות 4 ויותר

● 4 בגבעתיים 3 מרפסות + טלפון 08-436535

דירות 3–3.5

● 818416, 97,000

מכירות

● 821803

● 125,000 ‎03/253085
● 115,000 227414
● 819699
● 45,000 227416

אופל

● 863578, 247073
● 531504, 717430

משאיות

● 539043

פיאט

● 817678 52,000 1980

● 863578, 247073

לקונצרן גדול לתעשיות מזון

דרוש/ה

מיקרוביולוג/ית M.Sc.

תיאור התפקיד:

* בעל ידע רחב ונסיון בתחום בדיקות בקטריולוגיות וזיהוי חיידקים * בעל כושר ארגון ויכולת לבצע מחקרים שמושיים * מקום העבודה אזור מרכז הארץ * גיל עד 32.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בציון קורות חיים, לת"ד 1144 תל־אביב 61010, ויציינו על גבי המעטפה "עבור מיקרוביולוג".

סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה

דרוש

מועמד להקמת וניהול חווה לגידול פרחים במרכז אמריקה

בארץ דוברת ספרדית

הכישורים הדרושים:

1. ידע ונסיון רב בגידול מגוון רחב של פרחים; כולל בצלים ופקעות
2. השכלה חקלאית
3. ידיעת השפה הספרדית, ידיעת השפה האנגלית – יתרון
4. נסיון עבודה בחו"ל
5. נכונות למקום עבודה המרוחק ממקום מגורי המשפחה
6. אפשרות ליציאה מיידית

* * *

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ובצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 6609 תל־אביב מיקוד 61066.

– סודיות מובטחת –

– רק מועמדים מתאימים ייענו –

משאבי אנוש

גיוס והערכת מנהלים בע"מ

אמיר כהן

לחברה העסקת בפיתוח וייצור ממירי הספק/ספקי כח

דרוש

מנהל פיתוח

העיסוק: ניהול צוות פיתוח, ייזום מוצרים חדשים, סיוע למערכת השיווק והייצור.

הכישורים: תואר ראשון לפחות, רצוי תואר שני, בהנדסת חשמל/אלקטרוניקה.
נסיון מוכח בניהול צוות פיתוח בנושא ספקי כח ממותגים.

למועמד המתאים תנאי תגמול מיוחדים במינם.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101 סודיות מובטחת

האוניברסיטה הפתוחה

במרכז ללימודי מחשב של האוניברסיטה הפתוחה בירושלים

דרוש/ה

רכז/ת הדרכה

תאור התפקיד:
– ארגון והפעלת קורסים בתחום המחשב, בנושאים הבאים: מבוא למחשבים ולמיקרו־מחשבים, שפות תכנות, מעבדי תמלילים, גליונות אלקטרוניים, ארגון קבצים, בסיסי־נתונים, מחוללי יישומים – שיופעלו באמצעות מערכות מיקרו־מחשבים.
– גיוס וניהול צוות מדריכים לקורסים הנ"ל.
– הדרכה בקורס אחד לפחות.
– אחריות לתפעול מערכות המיקרו־מחשבים.

הכישורים הדרושים:
★ תואר אקדמי (רצוי במדעי המחשב).
★ כושר ארגון והדרכה.
★ הכרת נושאי הקורסים.
★ הכרת מערכות מיקרו־מחשבים.

מקום העבודה: ירושלים.
שעות העבודה: בעיקר בשעות אחה"צ והערב.

נא לפנות בכתב, לאוניברסיטה הפתוחה, מחלקת כח־אדם, רחוב קלאוזנר 16 רמת אביב, 61392.

למושב פארן בערבה

דרוש

מציל – מאמן מוסמך

להתקשר:
‎057-81312
‎057-81330

מעצב/ת גרפי/ת עם ראש טוב לעבודה אחראית

בחברה המתמחה בעיצוב והפקה ליצוא.

יוזמה, יכולת, אחריות, ונסיון מוכח־חובה.

פרי

הפקות מודפסות בע"מ

טלפון: ‎03-249717

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

דרושה/ה

עוזר/ת למינהל בפקולטה

תאור התפקיד:
טיפול בנושאי כח אדם מינהלי ותכני של הפקולטה.
הכנה, מעקב וטיפול בכל נושאי תקציב הפקולטה.
אחריות מינהלית על מבני הציוד הפקולטה.
סיוע לדיקן בכל נושאי המינהל.
הפעלת צוות העובדים.

הכישורים הדרושים:
רצויה השכלה אקדמית.
יכולת ארגונית, יוזמה ונסיון בניהול צוות עובדים.
נסיון בתכנון ובביקורת תקציבי.
ידיעת השפה העברית על בוריה, ושליטה טובה בשפה האנגלית.
יכולת הבעה בכתב בשתי השפות הנ"ל.
כושר לקיים מגע טוב עם חברי הסגל, עובדים, סטודנטים, מפים סביבתיים וגורמי חוץ.

מספר המשרה: מר/91.

מועמדים/ות מתאימים/ות המעונינים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 31.3.1986, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

למפעל כימי גדול באזור חיפה

דרוש

מהנדס כימאי

לעבודה בצוות מקצועי צעיר ודינמי

הכישורים הדרושים:
★ בוגר מוסד אקדמי מוכר
★ בעל כושר להשתלב ולהתקדם

בפני המועמד שיתקבל פתוחות אפשרויות קידום נרחבות

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 2170 (מיקוד 31040).

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920

משרה פנויה מס' ת/6/86

מהנדס/ת חשמל תבלי/ת

התפיבה להתיישבות

המקום: חיפה

הכישורים הדרושים:

1. בעל/ת תעודה מוכרת בהנדסת חשמל, רצוי בעל/ת נסיון, או הנדסאי/ת טכנאי/ת חשמל בעל/ת נסיון של 3 שנים.
2. בעל/ת רכב פרטי.
3. המועמד/ת שיתקבל/שתתקבל יידרש/תידרש לגור בחיפה או בסביבה הקרובה.

הדרגה המוצעת:

8–5 בדירוג המקצועי.

התאריך האחרון להגשת ההצעות: 9.4.86

לבית חולים ביקור חולים ירושלים

דרושה מיידית

אחות מוסמכת

אחראית ליחידה לב

אחות בעלת כישורים מתאימים המעוניינת בעבודה תפנה למשרד האחות הראשית בשעות למה"צ.

הארגז

דרוש

מהנדס/הנדסאי ייצור

בעל נסיון מוכח

לשם הקמת משרד ייצור ובניית מערך תיקוני זמן ושיפור שיטות.

נא לפנות בצרוף קורות חיים, ל"הארגז" צריפין, דואר באר יעקב, מיקוד 7030, עבור ייצור.

לסמינר התיכוני האמריקאי

ע"ש אלכסנדר מוס

בהוד־השרון

דרושה מדריכה

לסמינר ללמודי היסטוריה ויהדות.

הכישורים הדרושים:
1. לאחר שרות צבאי.
2. דוברת אנגלית שוטפת.
3. נסיון בתחום תנועת נוער, הדרכה קבוצתית ופרטית.

למועמדת המתאימה תנאים טובים!

לקביעת מועד לראיון נא להתקשר לטל. ‎052-33405

הטכניון

מכון טכנולוגי לישראל

דרושה/ה

ראש מחלקת תחזוקה

תאור התפקיד:
אחריות לאחזקת מערכות חשמל, מים, מיזוג אויר, קיטור, מכונות ומבנים בקמפוס הטכניון.
הפעלת צוות עובדים גדול לביצוע העבודות.
תכנון אחזקה מונעת.
ייעוץ להנהלה בנושאי אחזקה ותקציבה.
הזמנת עבודות לקבלני חוץ ופיקוח על ביצוע.

הכישורים הדרושים:
מהנדס מכונות/חשמל – רצוי בעל תואר שני.
נסיון של 10 עד 15 שנה בתחומים שפורטו.

מספר המשרה: מה/145.

מועמדים/ות מתאימים/ות המעונינים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 30.3.1986, אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000.

לחברה לעמילות מכס

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת

בעל/ת נסיון

‎03-7511338

אורבוט

מערכות בע"מ

חברתנו מפתחת, מייצרת ומייצאת מערכות עתירות ידע, המשלבות אינטליגנציה מלאכותית וראיה ממוחשבת, לבדיקה איכות של מוצרים אלקטרוניים.

דרוש לנו

אחראי רכש

לריכוז פעילות הרכש של רכיבים וציוד אלקטרוני ומכני בארץ ובחו"ל.

נדרש נסיון מוכח ברכש בארץ ובחו"ל, ידיעת השפה האנגלית על בוריה.

מועמדים הרואים עצמם מתאימים יפנו בכתב ל"אורבוט מערכות בע"מ", ת.ד. 215 יבנה 70650, בצרוף קורות חיים וממליצים.

נא לציין רמת סודיות נדרשת.

למושבים: עמינדב, בית זית, כסלון, זנוח, מטע, ישעי, מסילת ציון, אבן ספיר

דרושים

1. רכזי קינים תנועתיים
2. עובדי נוער וקהילה

העבודה במשרה מלאה

ימנו סיוע במגורים או אחזקת רכב

מועמדים מתאימים בלבד בעלי הכשרה ונסיון יפנו למועצה אזורית מטה יהודה, טלפונים ‎02-534212, ‎02-551954 למיכון מרציאנו.

למחלבת "תנובה" ת"א

דרוש

מהנדס מזון

הכישורים הדרושים
★ בוגר מוסד אקדמי מוכר
★ בעל נסיון מעשי של 2–3 שנים לפחות בתעשיית מזון
★ תינתן עדיפות לבעלי רקע ונסיון בענף החלב

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון של "תנובה" מחוז ת"א ת"ד 282 תל־אביב 61002 ולצרף קורות חיים בכתב, תעודות על הכשרה מקצועית ונסיון בעבודה.

תנאי שכר הולמים מובטחים למועמדים המתאימים.

סודיות מובטחת

לנתור בע"מ

דרוש/ה

פקיד/ת הזמנות

למחלקת FIT

המשרה ליום עבודה מלא
לבעלי נסיון בלבד
נדרש ידע באנגלית
נסיון בהפעלת מעבד המלילים – יתרון

נא לפנות הדל מיום א' לנר, טל. ‎03-654316
(הפונים ביום ו' לא ייענו).

هكذا من الأصل

מבנים מודולרים וניידים

תכנון לפי דרישת הלקוח

ברעון תכנון וייצור בע"מ

דרך הברזל 25 תל-אביב טל': 494996 /7

כפר ערבי בצפון תובע להכיר בו כישוב עימות

עתר לבג"ץ נגד ראש הממשלה, שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת

(עו). הכפר הערבי פסוטה, הסמוך לגבול הצפון, עתר לבג"ץ נגד ראש הממשלה, שר האוצר וועדת הכספים של הכנסת בטענה, כי אין מכירים בו כישוב עימות ולכן אינו זכאי להטבות שונות.

שופט בית־המשפט העליון, השופט אברהם חלימה, הורה אתמול להעביר את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים ולזמן את נציג היועץ המשפטי לממשלה.

ראש מועצת פסוטה ושנים מתושבי הכפר טוענים, כי הם מצויים בקרבת גבול הצפון ותושבי הכפר סבלו מפעולות איבה. נטען, כי ראש הממשלה הבטיח לתושבים שכפרם יוכר כישוב עימות, אך ההבטחה לא מומשה. עוד אמרו, כי תושבי הכפר "מופלים לרעה לעומת שאר הישובים, המצויים בקרבתם".

העותרים מבקשים מבג"ץ להורות למדינה להכיר בפסוטה כישוב עימות ולזכות את תושביו בכל ההטבות הנלוות.

ירוחם תושבת בסוף החודש

מאת איתן רבין

מועצת פועלי ירוחם קיבלה אתמול החלטה להשבית את העיר ירוחם על כל מפעליה ומוסדותיה. ההשבתה הכללית נועדה ל־30.3.86. ההחלטה באה בעקבות המצב החמור השורר בעיירה הן בתחום הכלכלי והן בתחום החברתי.

פרקליט מכפר ראמה הואשם בהוצאת 600 אלף ד' במרמה ממשרד השיכון

השיג עבור עשרות תושבים מכפרי הגליל משכנתאות, תוך הצגת חוזי מכירה פיקטיביים של דירות

מאת יהודה טל
סופר "הארץ" בחיפה

פרקליט מכפר ראמה, עו"ד נג'יב עלי גזאוי (36), בעל משרד לעריכת דין בכרמיאל, הואשם אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה בהוצאת 600 אלף דולר במרמה ממשרד הבינוי והשיכון. האיש מואשם כי במהלך השנים 84־1982 השיג עבור עשרות תושבים מכפרי הגליל משכנתאות, לאחר שהציג בפני הבנק חוזי מכירה פיקטיביים של דירות.

על פי כתב האישום שירבב הנאשם את שם אחיו לעיסקה של רכישת דירה בכרמיאל, בלי שהאח ביקש כלל לרוכשה. בדרך של זיוף תצהירים, הסכמים וחתימות, השיג הנאשם הלוואה של 4500 ש"ח בטענה כוזבת. כאשר נתקבלו כספי ההלוואה דרש האח מהפרקליט להחזירם לבנק, אך הנאשם גנב את הכספים לעצמו. במקרה אחר "המית" הנאשם את סלמן עלי אמון מכפר ירקא לצורך ביצוע עסקת מקרקעין עבור בן ה"מנוח" בעוד האב חי וקיים.

בכתב האישום צויין כי עורך הדין ביצע את העבירות לעיתים לבדו ולעיתים יחד עם אחרים, בהם מזכירה במשרד עורכי הדין בכרמיאל.

שני תושבי שטחים נעצרו לחמישה ימים בחשד לגניבת אבוקדו

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

שני צעירים, תושבי השטחים, נעצרו אתמול לחמישה ימים בכפר קדות? בבית־משפט השלום, בחשד לגניבת אבוקדו. הצעירים בני 22 ו־24 נלכדו על ידי סיור של משמר הגבול באזור השרון, כשברשותם חצי טון פרי.

בחקירתם הכחישו השניים את האשמות המיוחסות להם וטענו כי רכשו את האבוקדו תמורת חמישים שקלים. בא כוח המשטרה טען כי מחירו של חצי טון אבוקדו הוא שמונה מאות ולכן טענת החשודים אינה סבירה.

לצוות גן אורנים
לאבי ידלין – לירן הפקות
לניר פלטיאל "ניר שמח"
למושון ולאתי המצחיקנים

תודות מקרב לב על הערב הנפלא שהענקתם לכולנו

עדי ואילן שחורי

האזינו היום

לראיון עם מר יצחק נבון

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות

בתוכנית

"הטור השבועי"

אחרי חדשות 19.00 ברשת ב' בקול ישראל

ערביי יפו פולשים במאורגן למבנים מפונים של "עמידר"

הגוף העומד מאחורי הפלישות הוא הארגון למען ערביי יפו "דביתא", המתנגד לפרוייקט מדרון יפו ★ הטענה: התכנית נועדה לנשל את ערביי יפו הסובלים ממצוקת דיור ★ המשטרה: עמידר הגישה ארבע תלונות על פלישות ועם הוצאת צווי פינוי, נפעל כחוק

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

תושבים ערבים מיפו החלו בחודשים האחרונים לפלוש בצורה מאורגנת למבנים נטושים של חברת "עמידר". שפונו מיושביהם על ידי החברה כדי לאפשר הקמת פרוייקט מדרון יפו, האמור לאכלס תושבים יהודים וערבים.

הגוף העומד מאחורי פלישות אלו הוא הארגון למען ערביי יפו הנקרא "דביתא". ארגון זה מתנגד לפרוייקט מדרון יפו, בטענה כי מטרתו לנשל את ערביי יפו, הסובלים ממצוקת דיור קשה. עד כה פלשו שמונה משפחות לדירות שפונו על ידי עמידר והן מיועדות להריסה. נודע כי בכוונת הארגון לפלוש לעוד 63 מבנים שאותרו על ידו. כן נוהגים ראשי הארגון לרכוש שטחים באזור הפרויקט, כדי לעכב את הקמתו.

גורמים רשמיים טוענים כי חלק מהפולשים הם תושבי השטחים, שנישאו לבנות יפו ועתה הם מחפשים פתרונות דיור. בתגובה על דברים אלו אמר נזלה שקר, מראשי ה"דביתא", כי ארגונו פועל על פי החוק. לדבריו, הפלישות אינן מעשה חוקי, אולם בגלל מצוקת הדיור של ערביי יפו אין אפשרות למנוע אותן.

דובר חברת עמידר אמר, כי ידוע לו על שני מקרים בלבד של פלישות למבנים נטושים והכל לא ברור אם מדובר בהתארגנות. אולם במשטרת מחוז תל־אביב טוענים, כי עמידר הגישה למשטרה ארבע תלונות על פלישות. "אנו ממתינים שעמידר תוציא צווי פינוי בבית־המשפט ואז נוכל לסייע לה לפנות המבנים, כפי שמאפשר לנו החוק."

הנער החשוד ברצח כל בני משפחתו יוכל לעמוד לדין

עולה מהבדיקות הפסיכיאטריות שטרם נסתיימו

(עו). הנער שנעצר בחשד ברצח הוריו ושתי אחיותיו בירושלים לפני חודש ימים, יוכל לעמוד לדין. הוא מבין את הליכי המשפט ומסוגל לעמוד בהם — מתברר מכתב אישום שהוגש אתמול לבית־המשפט המחוזי בירושלים נגד הנער באשמת רצח.

בכתב האישום נאמר, כי ב־22 בחודש פברואר, ירד הנער בן ה־14 וחצי מחדרו, נכנס לחדר בו ישנו הוריו, נטל רובה מסוג מ־16, שאביו הביא משירות מילואים ויצא את החדר לאמבטיה. הוא טען את הרובה וחזר אתו ושוב חזר לחדר השינה של ההורים, ירה שתי יריות בראשו של אביו, ואז ירה בראש אמו. לאחר מכן, הוא עלה לחדר שבו ישנו אחיותיו ענת ושירלי וירה בהן בראשן.

בבקשה להארכת מעצרו עד תום ההליכים, שהוגשה גם היא לבית־המשפט נאמר, כי הבדיקות הפסיכיאטריות שעשו לו טרם נסתיימו, אך עולה מהן כי הוא מבין את הליכי המשפט ומסוגל לעמוד בהם. הדיון בהארכת המעצר יתקיים היום בבית־המשפט המחוזי לפני השופט שמואל פינקלמן.

חולי סרטן הנזקקים לפטורל נדחים על ידי קופ"ח כללית

נאלצים לרכוש את התרופה בבתי מרקחת פרטיים ★ "מדוע מטרטרים אותנו מבית מרקחת אחד למשנהו, האם לא די לנו במחלה", שאל אחד החולים

מאת ישעה גבה
כתבת "הארץ"

חולי סרטן חברי קופת־חולים כללית, הנזקקים לטיפול יומי מתמיד בתרופה פטורל, נדחים בלך ושוב בבתי המרקחת של הקופה, בטענה שהתרופה אינה נמצאת ולבסוף נאלצים לקנותה בבתי מרקחת פרטיים. מצב זה נמשך מזה כשבועיים.

חולה סרטן נזקק לארבע כפסות פטורל ביום. בקבוק המכיל תמיסים כבוסות עולה 80־100 ש"ח בבתי מרקחת פרטיים. חולה כזה נאלץ להוציא להוציא כ־250 שקל. קופת־חולים מחזירה כספי זה במלואו, בעוד שעלות התרופה לקופה, כשהיא מסופקת ע"י בתי המרקחת שלה, היא כעליש ואף רבע מסכום זה.

"קופת חולים בפסידה כאן כספי רב ואין שום הגיון בבהלה, כעוד אנחנו החולים מטורטרים מבית מרקחת לבשנה. האם לא די לנו בחולה עצמה?" – שאל אחד החולים. לדבריו, הוא פגש בחולים אחרים שנזקקים לתרופה, קשישים ובעיקר אבעקים, שאינם כשגלים לממן את הרכישה גם כאשר הקופה מחזירה את הכסף כעבור שבוע.

אותו חולה פנה למשרד הבריאות ולדבריו אמרו לו גורמים בכירים, כי קופת־חולים אמנם בפסידה כסף רב, כאשר אינה מספקת בעצמה את התרופות לחולי סרטן. אבל היא יוצרת מחסור רווקא בתרופות אלה, כדי להפעיל לחץ על האוצר. "אמרו לי שלכבל שלנו יש השפעה חזקה. האם סוכנות מבצלים אותנו כבורה ציבית כל כך?" שאל החולה. לא ניתן היה לקבל את תגובת קופת־חולים.

אהרוני מבקש דיון נוסף בהרשעתו ב"רצח הכפול"

טוען כי יש לקבל את החלטת בית־המשפט המחוזי בת"א לזכותו מרצח מחמת הספק

(עו). רחמים אהרוני, שהורשע ב"רצח הכפול" מבקש מבית־המשפט העליון לערוך דיון נוסף בהחלטת בית־המשפט להרשיע אותו ברצח.

לפני כשלושה שבועות קיבל בית־המשפט העליון את ערעור המדינה והחמיר בעונשו של אהרוני מ־12 שנות מאסר למאסר עולם, לאחר שהרשיע אותו ב"רצח הכפול" במפעל בר בקר, לפני 6 שנים, שם נורו למוות עזר כהן ועמוס אוריק.

רחמים אהרוני טוען, באמצעות פרקליטיו, ד"ר עדנה קפלן ועו"ד מרדכי גיתן, כי יש לערוך דיון נוסף בעניינו, לאור חשיבות ההלכה שנקבעה בבית־המשפט העליון. כי ההלטה להרשיע ברצח.

בנימוקי הבקשה נאמר, כי הכרעת הדין נבעה מצירוף שורה ארוכה של ראיות נסיבתיות, שבהצטברותם הוכחה אשמתו. אהרוני טוען, כי יש לערוך דיון נוסף בהלכה זו, בהתחשב בעובדה כי בעבירות רצח צריכה להיות מוכחת כוונה לרצוח.

נגד ההחלטה של בית־המשפט, לפיה בריחתו מהארץ של אהרוני לאחר הרצח יכולה להצביע על מעורבותו, נטען כי השופטים לא לקחו בחשבון, "כי היה יעד מודיעיני של המשטרה, ורקע התבורי והמצטליות שלו". אם בית־המשפט היה מתחשב בכל אלה, נטען בבקשה, ניתן היה להגיע למסקנה לטובתו. עוד נטען, כי תקדימי בית־המשפט העליון קבעו, שלא ניתן לראות בבריחתו של אדם מודעות לפשע ההנהגות מפלילה".

בבקשה נאמר, כי יש לקבל את החלטת בית־המשפט המחוזי בתל אביב לזכות את אהרוני מרצח מחמת הספק. באי כוחו של אהרוני מדגישים כי דיון נוסף בהחלטה חשוב במיוחד לבקרים כאלה בעתיד והדרכה לבתי־המשפט אחרים, לאור התנגשות ההלכה עם פסיקות אחרות של בית־המשפט העליון.

במכון וייצמן ינסו לאתר גיל הסירה מחוף הכינרת

מדענים מהמחלקה לחקר איזוטופים אמורים לקבוע בוודאות את המועד בו נכרת העץ, ששימש לבניית הסירה שנתגלתה לאחרונה

מאת יהודה טל, כתב "הארץ"

מדענים במחלקה לחקר איזוטופים במכון וייצמן ינסו לקבוע בבדייק את גילה של הסירה, שנמצאה לאחרונה על חוף הכנרת. אל בקשתו של המהנדס יהודה ... הבאר בכפר ... פירות ... [illegible]

העלות ... של ... וייצמן לבדוע ... [illegible]

בבדיקה אשר באמצעותה בוד־קים את ריכוז הפחמן 14, המצוי בחומרים שונים, אשר בעבר היו קולטים יסוד רדיואקטיבי זה מן האטמוספירה. כאשר חומרים אלה מפסיקים להיות, מתחיל תהליך הדעיכה של הפחמן 14 הנמצא בהם. כאשר הדעיכה ההתחלתי של הפחמן 14 ידוע, ובאשר וקצב הדעיכה גם הוא קבוע, ניתן לקבוע את גיל החומר על סמך בדיקת הריכוז של הפחמן 14 שנשאר בו. בבדיקה של הסירה, הבדיקה תקבע את תאריך כריתת העץ, הינו את המועד שבו העץ חדל להיות. יצויין, כי ליד הסירה לא נמצאו כל ממצאים ארכיאולוגיים אחרים, כגון חרסים, כשבעת או פריטים אחרים שיכלו להצביע על התקופה בה היא פעלה.

נעצרו שלושה ערבים בפרשת רצח התיירת ושוחררו כעבור 48 שעות

נמשכות הסריקות סביב קיבוץ רביבים

איתן רבין,
סופר "הארץ"

צוות החקירה המיוחד החוקר את נסיבות מותה? בציעתה של התיירת, מרים סטקר, בת ה־20, אשר נרצחה בחו־זילת שבוע שעבר במטע בסביבות קיבוץ רביבים, עצר שלושה חשודים ערבים, אך כעבור 48 שעות שוחררו – כך נודע לסופר "הארץ" מפי מקור משטרתי בכיר. שלושת החשודים מבאר־שבע הובאו לתחנת המשטרה ונחקרו במשך שעות רבות. לאחר שהוכיחו כי אין להם קשר לפרשת התיירת שוחררו. צוות החקירה וכוחות משטרה ממשיכים בסריקות בסביבות קיבוץ רביבים ותיחקור אנשים מהאזור. במצב של התיירות אין שום שינוי והיא ממשיכה להיות אנוש.

שני בקבוקי תבערה הושלכו לעבר ביתו של מזכיר מועצת טייבה

מאת נורית אמיתי
סופרת הארץ בשרון

שני בקבוקי תבערה הושלכו אור ליום אתמול לעבר ביתו של מזכיר מועצת טייבה, עבדול מגיד חד אבו־איש לא נפגע ולא נגרם נזק כלשהו.

במשטרה חושדים כי הרקע למעשה הוא אישי וקשור לפעילותה של המועצה המקומית טייבה.

ערכה את העמוד: עדה ארבסוט

אורן

שטיחי צמר נפלאים בעבודת יד מבית היוצר של הצמר

שטיחי "אורן" באיכות מעולה, רכים, סלאי חיים, אלגנטים, מותאמים לנכוי הבית בחירות ססגוניות ומיוחדות.

המכירה במפעל - במבצע

[illegible]

מעמד חלוקת פרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מ. נמיר

יום ראשון, י"ב באדר ב' תשמ"ו, 23 במרץ בשעה 16.30 במוזיאון תל־אביב שד' שאול המלך

דברי ברכה:

ח"כ ישראל קיסר – המזכיר הכללי של ההסתדרות

השר משה קצב – שר העבודה והרווחה

ח"כ דב בן מאיר – סגן ראש עיריית ת"א–יפו

דרוח הועדה וצוותי השיפוט:

עו"ד עוזי בלוך – יו"ר ועדת פרס העבודה

מסכת אור קולית
תכנית אמנותית

המנחה: עמיקם גורביץ

הכניסה עם כרטיסי ההזמנה

מ"מ נשיא התאחדות התעשיינים מר דב לאוטמן

יהיה אורח המועדון המסחרי בבית־סוקולוב ביום שישי, 21 במרץ בשעה 13.00

להזמנת מקומות נא להתקשר לטלפון 292667/8

EXPORT, EXPORT, EXPORT TO THE U.S.A.

Our Services Include:
- Market Research
- Product Development
- Recruiting Sales Managers
- Sales Representation
- Mergers & Acquisitions

MARGOLIN CONSULTANTS, INC.
275 Madison Avenue New York, NY 10016
Tel. (212) 679-3937. Tlx 6711386

פורים ופסח

במצרים

$299* – 8 ימים / 7 לילות, לקהיר, אסואן ולוקסור.
מלון דרגה דה־לוקס בקהיר - תוספת של $30
מועדי יציאה: בפורים: 23.3
בפסח: 20.4, 27.4

אנו נסדר את הויזה עבורך

אנו ממשיכים לנסוע יום יום לקהיר.

* מחיר למשתתף בחדר זוגי. לא כולל היטלים.

טיולי הגליל

הגדה חדשה לפסח

עריכת הנוסח:
פרופ' משה מאן־גשטיין

איור וכתב:
מישאל (נתה שואל)

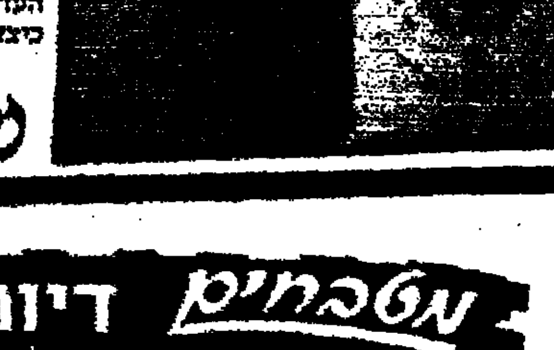

הגדה מהודרת, מאוירת צבעים, כתובה בכתב־יד ומעוטרת במיניאטורות בשלל צבעים ברוח כתבי קודש עתיקים.
הנוסח המסורתי מותאם לרוב העדות בישראל וכולל הדרכה כיצד לנהוג בליל הסדר.

הוצאת שוקן

מטבחים דיור 2000

תדריישינה, סלונים, מזנונים, פ. אוכל.

מול היפר־כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל' 04-720720

מערכות בקרה תעשייתיות טקסל TEXEL

המילה האחרונה בבקרים מתוכנתים – עכשיו בישראל.

טקסל שילוב בין טכנולוגית החומרה המתקדמת בעולם, מתוצרת TEXAS INSTRUMENTS, ותוכנה פרי פיתוח ישראלי ע"י Texel Electronics מקבוצת קצנשטיין אדלר.
טקסל מצטיינת ביכולת לפתרונות כוללים ביישומי בקרה.
אנשי טקסל ילוו את המפעל שלך חשלב ראשוני של הגדרת דרישות. דרך תכנון המערכת, אספקת חומרה, כתיבת תוכנה, התקנה והרצה.
מפעלים רבים כבר בחרו להתייעץ עם טקסל - מפעלי הברום, מפעלים אזוריים שער הנגב, חיל האויר, איגוד, תנובה. המפעלים אזוריים צמח, ועוד מפעלים קטנים ובינוניים, קיבוצים ומושבים.

הבחירה בטקסל אינה מקרית.

טקסל אלקטרוניקה בע"מ
מקבוצת קצנשטיין אדלר
TEXAS INSTRUMENTS

דרך פ"ת 37 תל אביב 67137
טל. 625057, 614032, 613708־03

פנה לאחד ממומחי הבקרה שלנו ונמשיך לספר לך למה.

תחרות לעיצוב חדר ילדים

רהיטי ברג

רהיטי ברג בשיתוף עם אגודת אדריכלי הפנים בישראל מכריזים בזאת על תחרות פומבית לעיצוב מערכת רהוט לחדר ילדים. ההתחרות פתוחה לכל אדריכל, אדריכל פנים או מעצב וכן לסטודנטים מן המנין בבתי הספר לאדריכלות, אדריכלות פנים או עיצוב המוצר שסיימו לפחות 3 שנות לימוד.

פרס ראשון -.7,500 ש"ח
פרס שני -.4,500 ש"ח
פרס שלישי -.3,000 ש"ח

לקבלת תנאי התחרות יש לפנות לאגודת אדריכלי הפנים
ברח' בן ציון ישראלי 17 גבעתיים טל: 03-721069 · ברח' שמריהו לוין 6 ירושלים טל: 02-431553

מפעל עם מוניטין בענף הצורפות בעיצוב יצור ויצוא

מחפש שותף פעיל
המוכן להשקיע 500,000 $

נא לכתוב לת.ד. 26450 תל־אביב 61263

סרטי עידו · רגואן את דניאל

שמחים להזמינך לשמוח בשמחת

יהודה ברקן ע"ל המצלמה הנסתרת

החגיגה תתקיים בכל רחבי הארץ

(החלה מכירת הכרטיסים !!)

ניפגש בסיבוב

לכל יוצרי הסרט
"ניפגש בסיבוב"
רק מילה אחת: **כל הכבוד**
ופורים שמח לכולם_
קולנע "דוד" הרצליה

הארץ

יום ו', י' באדר ב', תשמ"ו
21 במרס 1986

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245־6. ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661166־8. ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל־אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper. Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233. Tel 824261

ארגון נאצריסטי — סכנה למצרים

אתי סלאור נרצחה ושלושה עובדים אחרים של שגרירותנו בקהיר נפצעו. ההתנפלות הרצחנית עליהם, כשיצאו מעבודתם בביתן הישראלי ביריד הבינלאומי, נראית כהתנקשות באחד מצעדי הנרמול שהשלטון המצרי הוליך עליהם, כתרומה לקידומו של תהליך השלום. ואמנם אין המראה החיצוני מטעה: ארגון המתקרא "המהפיכה המצרית" הודיע כי אנשיו ביצעו את המעשה, כמחאה על נוכחות ישראל ביריד. "משלוח גופותיהם של הסוכנים הישראליים האחראים לאותו ביתן" מוצג בהודעת הארגון כביטוי למחאה זו.

עדיין אנו שרויים באבל על שבעה ישראלים שנרצחו בראס בורקה, והנה נתקלנו בפשע פוליטי נוסף שבוצע בידי מצרים. הארגון, שאנשיו ארבו לאתי סלאור וחבריה, ביקש להתנקש בחייהם של עובדי השגרירות שלנו גם בהזדמנויות קודמות. צבי קידר נפצע לפני קרוב לשנתיים; לאחר מכן התפוצץ מטען חבלה בחצר הקונסוליה הישראלית באלכסנדריה, ובקבוק תבערה הושלך לעבר בניין השגרירות בקהיר. אלברט אטראקשי נרצח ב־20 באוגוסט אשתקד. כמה ישראלים נוספים צריכים ליהרג ולהיפצע, עד שהממשל המצרי ייבש את הביצה המצמיחה גידולי פשע אלה?

ארגון "המהפיכה המצרית" רואה את עצמו מופקד על מורשתו של גמאל עבד אל־נאצר. הוא דוגל בפאן־ערביות, מתנגד לחוזה השלום עם ישראל ורוצה להחזיר את השלטון המצרי אל שלושת הלאווים של ועידת חרטום משנת 1967, אחרי מלחמת ששת הימים: לא שלום עם ישראל, לא הכרה בה, לא משא ומתן אתה. כלומר, הארגון דן לשבט את זכרו של אנואר אל־סאדאת, והוסני מובארק, שירש את אדרת המנהיגות הלאומית מהמנהיג הנרצח, מן הראוי לחתור גם תחתיו.

נשיא מצרים חייב לדאוג לביטחונם של ישראלים העושים בארצו — בין אם הם עושים בה בתפקידים רשמיים, ובין אם לצורכי עסקים או כתיירים. במילוי חובה זו ידאג גם לשלומו וביטחונו הוא. הפשע הנתעב האחרון אינו רק ממלא אותנו אבל וכעס. הוא צריך לשמש את התרעה לסכנה הנשקפת ליציבות המשטר המצרי מקיומו של ארגון נאצריסטי. אין די בשלילת ההכרה בו כמפלגה חוקית. דרושים אמצעים תקיפים יותר אם יורשו של סאדאת רוצה להוסיף ולנהל משטר המבטיח חוק וסדר, ולמנוע את גלישתה של מצרים, על עשרות מיליוני אזרחיה, לתוהו ובוהו.

אופ"ק בין עיקרון להסכם

שרי הנפט של מדינות אופ"ק שהתכנסו בז'נבה הגיעו ל"הסכמה עקרונית" שיש לקצץ בתפוקה כדי לבלום את המפולת במחירי הנפט ולהביא לעלייתם. אך הסכם מעשי על ביצוע הקיצוצים עדיין רחוק, ומעריכים שבקיץ ייערך כינוס נוסף של השרים בניסיון לתרגם את העקרון לשפת המעשה.

מאז דצמבר אשתקד נפלו המחירים מ־26־27 דולר ל־13־14 דולר לחבית. הסכמים לאספקה בעתיד נחתמים כעת ב־12 דולר. כל ירידה בדולר אחד עולה לאופ"ק כ־400 מיליון דולר, ומעריכים כי ההפסד בחודש האחרון היה בסך הכל כ־6.5 מיליארד דולר.

אופ"ק ניסה במשך חודשים לבלום את הירידה באמצעות הסכמים על קיצוצי תפוקה, אך רוב חברותיו הפיקו מעל מכסותיהן ומכרו מתחת לשולחן — על חשבונה של סעודיה שספגה את העודפים. לבסוף סעודיה נקטה בטקטיקה חדשה: הצפת השוק, כדי לאלץ את המפיקות שאינן חברות באופ"ק לצמצם את תפוקתן. גם טקטיקה זו לא הצליחה, וכעת הוחלט עקרונית לחזור לשיטה הקודמת.

אלא שבין העיקרון למעשה מפרידות שלוש עובדות: ראשית, לדעת מומחים, כדי שהקיצוץ יהיה יעיל, יש להפחית את התפוקה מ־17 מיליון חביות ליום לכ־10 מיליון. זהו קיצוץ חריף שקשה להאמין שיחולו לבצעו. שנית, אם כי חמש מדינות שאינן חברות באופ"ק שלחו נציגים לכינוס בז'נבה, הרי שתי המפיקות הגדולות ביותר שמחוץ לקרטל, בריטניה ונורווגיה, לא השתתפו והבהירו מראש כי הן לא מוכנות לקצץ בתפוקה. בלעדיהן, כל קיצוץ "נסבל" בידי חברות אופ"ק עשוי להתקזז על־ידי הגדלת התפוקה מצדן.

ושלישית, ובעיקר: לא הסתמנה כל הסכמה לחלוקת מכסות הקיצוצים בין מדינות אופ"ק. מכסות קיצוצים פוצצו הסכמים רבים בעבר ועשויות להכשיל גם את הניסיון הנוכחי.

יילכו המנהלים תחילה

מאת יואל מרקוס

לא יתכן שכל־כך הרבה מפעלים בקשיים ייחשבו ליתומים ומנהליהם יהנו מחסינות

קשה לא להבחין בהם. כאילו עוצבו על־פי אותו דגם. תמצא אותם במחלקות הראשונות ובמחלקות העסקים של הטיסות היוצאות והנכנסות. נהגים מביאים אותם במכוניותיהם הצמודות לנמל־התעופה, ולימוזינות ממתינות להם ביעדי הביקור. בחו"ל, כמו בארץ, הם חותמים על החשבונות במסעדות יקרות. במלונות "ריג'נסי" ו"הלמסלי פאלאס" בניו־יורק תמצא אותם מתחככים עם "אקזקיוטיבס" אמריקאים, עד שקשה במעט להבחין ביניהם. אלה הם חברי המועדון האקסקלוסיווי של המנהלים בישראל.

מספרם המדוייק אינו ידוע. אומדים את מספר העוסקים בניהול בישראל בארבעה אחוזים מכוח העבודה — כלומר, כ־50,000 איש. החשובים שבהם, מנהלים במפעל וחברי מועצת מנהלים, שעל־פיהם יישק דבר במשק — מונים לא יותר מאלפיים. אולם זה הוא מועדון יוקרתי חזק, חבריו נהנים מכבוד רב, והכבודים שמגיעים להם כל הקרדיטים וכל הזכויות שבעולם. ובאמת, מי יכחד שלזכות חלק מהם נזקפות הצלחות לא־קטנות? ואולם חלק מהם גם אשם במשבר הגדול שפוקד מפעלים רבים במדינה.

"המצב אשם"

וכאן אנו נתקלים בהבדל הגדול הקיים בין המנהל הישראלי לבין עמיתו בארצות־הברית. המנהל האמריקאי חייב בנתינת דין וחשבון, והוא נשפט על־פי גיליון המאזן שלו. כאשר חברה מצליחה, הוא זוכה לבונוס. כאשר החברה מפסידה ונקלעת לקשיים, הוא הראשון שהולך. אך לא אצלנו. כמובן, לא למשק הפרטי אלא בעיקר למשק הציבורי המתוקצב. אצלנו תמיד אשם רק המצב. המדינה אשמה. הריבית אשמה. כולם אשמים חוץ מהמנהלים והדירקטורים במועצות המנהלים, שלא שמעו, לא ידעו ולא ראו. הם אינם אשמים בשום דבר.

לא מכבר ראינו בטלוויזיה את המושב ההוא עם הווילות הדו־קומתיות־לכל־משפחה, שלא היה צורך בהם בגלל שהמנהלים בתנועת המושבים אמרו להם ש"זה בסדר". בינתיים נמצאים המושבים בצרות צרורות. ענפים שלמים מתמוטטים, הממשלה נדרשת להזרים להם כסף. אין זה סתם "בגלל המצב". אלא משום שמנהלים גרועים סטו בתכנון, בהכוונה ובעצה. הם פשוט לא ניהלו נכון. איש, כמובן, לא עף. היו גם בקיבוצים "מנהלים", "גאונים פיננסיים", שהצליחו לסבך את הקיבוצים בהשקעות קטסטרופאליות. לבד מאחד, שהתעורר ספק לגבי טוהר־מידותיו, נותרה הצמרת המנהלת על כנה. התנועה הקיבוצית לא תשקוט ולא תנוח, כנראה, עד שתפסיד את הפרוטה האחרונה שלה.

איני מפסיק לחשוב על החוב המפורסם של קופת־חולים, שצמח מ־20 מיליון דולר ל־200 מיליון בשנה אחת. איפה היו המנהלים, החשבים, התקציבאים ומועצת המנהלים במשך כל השנה הזאת? הם לא הזהירו? לא ראו מה קורה ומה צפוי? האם כך פתאום, משמים מגיעה קופת־חולים למצב של כמעט פשיטת־רגל, בלי תרופות בבתי־המרקחת שלה? קונצרן סולל־בונה הגיע למצב שבו הוא זקוק לסיוע של מאות מיליונים, ולפטר רבע מעובדיו כדי לא להתמוטט. גם מצב אינו מתהווה ביום אחד. מישהו לא פיזר את השקעות־ההון נכון, מישהו נמנע מניתוחים קטנים שהתבקשו בגלל ירידת הבנייה בארץ משיקולים לא־מקצועיים. איפה היו עשרות המנהלים הדירקטורים, שראו את הכתובת על הקיר כבר לפני שנתיים ושלוש. והיכן היו מועצת המנהלים, ומעל לכל מזכירות חברת העובדים, שתפקידה האחד הוא להשגיח שבדיוק מה שקרה לא יקרה? איך אפשר לשלוח אלפי עובדים הביתה, ולא להתחיל בראש וראשונה בסילוק כל המנהלים והחלפת ראשי חברת העובדים, שנתנו לדברים להגיע לאן שהגיעו?

צהוב או ירוק

אין ספק שחלק ממה שקורה היום נובע מכישלון בניהול. אך אצלנו מנהלים במשק הציבורי המתוקצב אינם משלמים. שולטת בהם מנטליות של "סמוך על הדוד" — הם סומכים על כך שבמקרה הגרוע ביותר תבוא הממשלה לעזרתם. משלם המסים כבר ישלם את טעויותיהם. "מועדון אקסקלוסיווי" באמת. חברה נופלת? קליאנטים מפסידים? פועלים מובטלים? נכסים נמכרים? רק אל תרגנו למנהלים. הם זזים מכסא לכסא, מכישלון לכישלון, עם חוזיהם השמנים — בלי שתיפול שערה משערות ראשיהם, אלא אם כן הסתבכו בפלילים.

על אחריות או חוסר־האחריות של מועצות מנהלים דובר רבות. הן ברוב־כלל מופעלות על־ידי מנהלים שאפתניים, ואינן עוסקות ביותר ממה שהמנהל מעוניין, או שהן משמשות חותמת שבהן שותלת הממשלה מינויים פוליטיים. בירחון הכלכלי האמריקאי היוקרתי "צ'לנג'", כתב דן בבלי במאמר על אחריות מועצות מנהלים, כי בעת שיא משבר הדלק בעולם עסקו מועצות המנהלים של שלוש חברות הדלק בישראל בשאלה הנכבדה, האם יצבעו בצבע צהוב או ירוק את תחנות הדלק של חברותיהן.

עתה, שנעשים מאמצים להבריא את המשק, מן הראוי שתוסר החסינות שמועדון המנהלים הצליח להשיג לעצמו. כישלון מפעל, גם בתנאים קשים, וחזקה בגלל חוסר יכולתו להתמודד עם התנאים הקשים, הוא בראש וראשונה כישלון מנהלים — בכל הרמות — שלא התמודדו עם המצב. עליהם לשאת באחריות לכישלונותיהם. לא יתכן לבקש סיוע ממשלתי, קשה לשלוח אלפי פועלים הביתה, ורק המנהלים יוסיפו להתכבד, בתנאי דה־לוקס, כאבותיהם ליתומים שיצרו. אם לא יונהג הכלל שמנהלים הולכים תחילה, לא תהיה הבראה אמת במשק הציבורי.

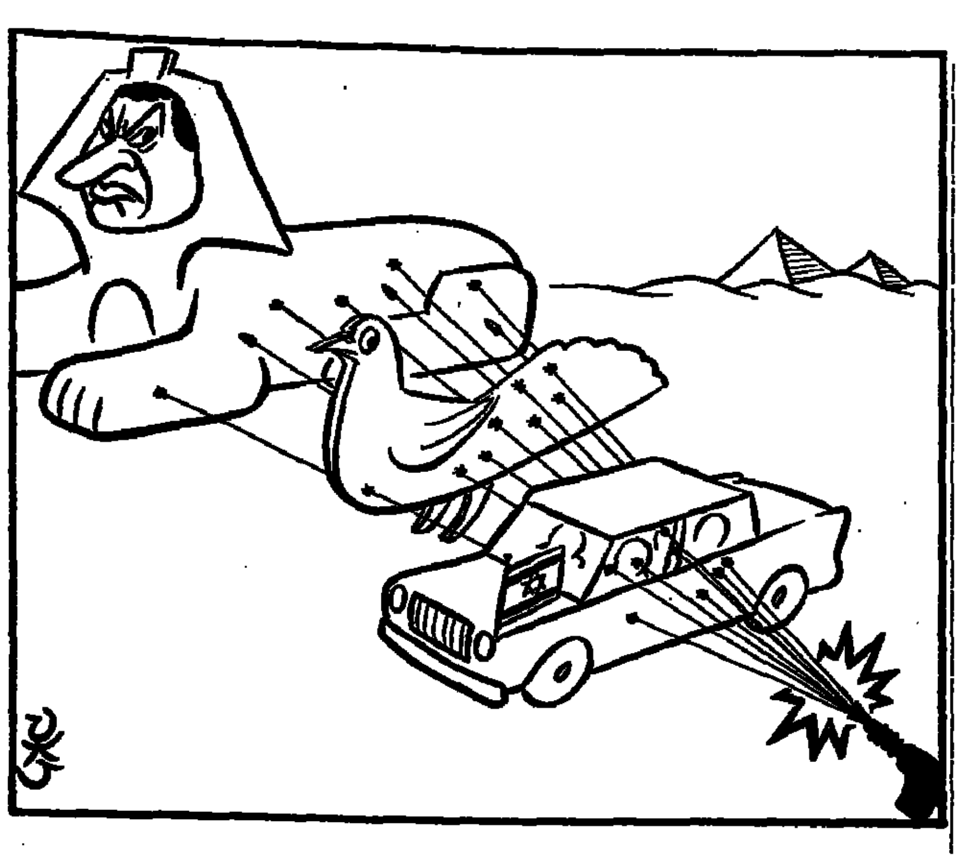

מי כמוך, סוריה?

מאת א. שוייצר

על־פי שיקולים רציונליים, האמורים להנחות את הנשיא אסד, סוריה לא תצא כשהיא לבדה נגד ישראל

המונח שוויון אסטרטגי הוא כה מעורפל — אפשר למלא ספריה בדיונים להגדירו בארה"ב בלבד, בהקשר האמריקאי־סובייטי — עד שמוטב היה שלא להסתבך במתן פירושים ישראליים לו. אך זה חדשים מסבירים לנו, אלה שהתואר יודעי דבר מגיע להם על פי קני־המידה המקובלים, כי סוריה הגיעה לאותו שוויון עם ישראל, וכתוצאה מכך יכול הנשיא אסד, על פי החלטתו העצמאית הבלתי תלויה, לפתוח בפעולות איבה מקיפות פחות או יותר, נגדנו. האולם נדמה, כי החוששים מפני מלחמה קרובה עם הסורים, מוטב שישתיתו את חששם על הכלל הידוע, כי במזרח התיכון צריך להתכונן לגרוע ביותר. שכן על פי הערכות רציונליות, סכנה זו איננה מעשית בשעה זו.

בימים אלה פרסם החוקר אריאל הלפרין (בהוצאת מכון פלק הירושלמי) מחקר מאיר עיניים, שבו הוא מבקש לאמוד את מלאי ההון הצבאיים שבידי ארצות האיזור. מלאי הון פירושו, טנקים, מטוסים, כלי שיט, טילים וכל היתר: הסיכומים, עם כל ההסתייגויות שמצמיד הלפרין עצמו אליהם, מאפשרים לתת תשובה כמותית ראשונית לשאלה, אם אמנם הגיעה סוריה לאיזון אסטרטגי במובן הפשוט של המונח. ובכן, על פי ההשוואה יוצא, ששווי המלאי הצבאי שבידי ישראל היה ב־1984 47.3 מיליארד דולר, ואילו סוריה החזיקה באותה עת מלאי בשווי של 30 מיליארד (יחס של 1:1.6). עדיפות זו משתקפת בכל אחד מפריטי המלאי היבשתיים, אוויריים וימיים, למעט הגנה אווירית.

המבט הבין־לאומי

מציאות זו מקנה, על פניה, יתרון מובהק לישראל בהתמודדות צבאית. ואמנם זו הסיבה לכך, שבעבר הקפידו ארצות ערב לפעול בקואליציות בשתי המלחמות שיזמו נגד ישראל, ב־1948 וב־1973 (אגב, היחס של המלאים הצבאיים היחסיים מוכיח יציבות מרשימה: ב־1973 כמו גם ב־1984, היה היחס בין ישראל לשלוש מדינות העימות, מצרים ירדן וסוריה 1:3.41).

עם הסייג, שבמזרח התיכון הכל יכול לקרות, מתבקשת מן הנ"ל מסקנה בדרגת סבירות גבוהה: סוריה זקוקה לשותפים, בטרם תפתח במלחמה נגד ישראל. שותפים הם, בשורה הראשונה, ארצות ערב. האולם, ספק אם ירדן, ששלומה ושלום משטרה תלויים בקיומה של ישראל חזקה, תרצה לשתף את עצמה במהלך סורי המכוון בסופו של דבר נגדה. אשר למצרים, גם לה יש סיבות טובות שלא לרצות בהצלחתה של מתחרה על ההנהגה הערבית. הארצות הערביות האחרות, כגון לוב ודרום תימן, אינן מעלות או מורידות הרבה בהקשר הצבאי; כלומר, סוריה תילחם, אם תילחם, לבדה, מול עדיפות ישראלית ברורה בכלי המלחמה.

באותם תרחישים (סצנאריו בלע"ז) ממלאה הפסקת הקרבות תפקיד חשוב, ואולי ראשון במעלה, בטרם תגיע לביטוי מלא, התאוששות הישראלית מהלם ההפתעה (הפתעה, המטרידה את מנוחתם של פרשנים ישראלים רבים). על פי המציאות, את הקרבות יכולות להפסיק ארה"ב וברית המועצות הפועלות בתיאום. הואיל ואין לשער, שסוריה תתאם את מהלכיה עם ארה"ב, הרי שדמשק חייבת להבטיח מראש, כי מוסקווה תהיה בתוך העניינים ותבוא לעזרתה כאשר תידרש לשכנע את האמריקאים, שצריך להפסיק את הקרבות. האולם, הסבירות שברית המועצות תסתבך בימים אלה בהרפתקה הכרוכה בעימות אפשרי עם ארה"ב היא נמוכה: סוריה איננה די חשובה, כדי להסתבך למענה במשהו מעין זה.

אין מלחמה דה לוקס

כן, אך הנשיא אסד עלול לפעול לבד, טוענים יודעי הדבר שהוזכרו לעיל, אם לא בעשיית מלחמה כללית, הרי בצורה מוגבלת, כלומר בכיבוש חלק מן הגולן, שלמען כיבושו בחזרה, לא תרצה ישראל להסתבך במלחמה כוללת. השערה זו אין לה על מה לסמוך: מה שקרה לפני שבועות אחדים בדרום לבנון מעיד על כך, שעדיין לא נס ליחה של ישראל. מהלך מן הסוג הנידון, פירושו מלחמה במלוא היקפה שאם ישראל לא תגיב, היא מזמינה מהלכים נוספים, ובסופו של דבר, התנפלות כללית עליה.

דין דומה למה שקרוי מלחמת התשה. בחלק, סוריה כבר מנהלת מלחמה כזו בדרום לבנון — אך ככל שהיא נבלמת ע"י צעדי נגד מקומיים, היא איננה גורמת להתלקחות כללית. האולם אם הלחימה תצא מכלל שליטה, או במקרה שהסורים ייזמו תקריות אש אינטנסיביות בדומה למה שיזמו המצרים בזמן ישיבת צה"ל על תעלת סואץ, תפרוץ מלחמה כללית. על אחת כמה וכמה, אם תפעיל סוריה טילים מונחים נגד ערים או יעדים אסטרטגיים בעורפה של ישראל: מלחמה דה־לוקס לא תהיה — והדעת נותנת, שנשיא סוריה מודע לכך.

הנשיא אסד איננו — וזה בניגוד לתיאורים שהתפרסמו בעיתונות הישראלית — כל יכול. הוא איננו שולט לבדו ביחסי הכוחות: אין לו בעלי ברית ערבים מובטחים; יש לו סיבות לפקפק בעמידה איתנה של הסובייטים לצדו; ואחרון אחרון, מולו עומד אויב, שבסופו של דבר איננו נחוש פחות ממנו. ההתפוצצויות בדמשק מעידות על ביטחון פנים עם סימני שאלה, ואי־יכולתו להכריע בלבנון מרמזת, שגם יריבים פחות חזקים מישראל יוצרים עבורו בעיות בלתי נפתרות. ברור לחלוטין, שאין באמור לעיל צידוק להרפיית הכוננות הישראלית: הפתעות, לרבות התקפי טירוף, אינן חיזיונות בלתי ידועים באזורנו. אך המאזן נוטה — בתנאי שלא נתגרה בסוריה בנקודה רגישה במיוחד — לצד הערכה כי מלחמה יזומה ע"י סוריה איננה עומדת בפתח.

בסוגריים / מתי גולן

שחל והזורקורים

שחל: דברים קשים

יכול להיות שכל הדברים הקשים שהטיח משה שחל שלשום בתנועת התחיה הם נכונים. אולי הוא גם צודק כאשר הוא מעלה הירהורים על עתיד הדמוקרטיה, על רקע פניה של תנועת התחיה כפי שהתגלו בוועידתה. אך השאלה הרלוואנטית המתבקשת היא מתי והיכן מותר לשחל לבטא את המחשבות האלה.

התשובה היא ששחל אינו מוסמך לומר דברים אלה במקום שאמרם. לא מעל בימת הכנסת, כאשר הוא משיב להצעה לסדר היום. שכן במעמד זה מייצג הוא את הממשלה כולה. תנועת התחיה היא שותפה בכירה בממשלה, ובתור שכזאת היא זכאית לכך ששחל, כמשיב, יגן עליה מפני התקפות האופוזיציה. אם שחל לא היה מסוגל לעשות זאת, היה עליו להימנע מלהופיע או, לחילופין, ראש הממשלה היה צריך למנוע זאת.

אין בכך כדי להצדיק את ההפרעות שגרמו לפיזור ישיבת הכנסת, אולם אין ספק שהתנהגותו של שחל היתה בבחינת פרובוקציה שלא במקומה.

* * *

חברי הכנסת במליאתם, אינם אותם האנשים עם זרקורי הטלוויזיה ובלעדיהם. ברגע שמציתים את הזרקורים את האולם, נפקחות העיניים המנומנמות, עדבות מתיישרות ודברי הנואמים עולים לאוקטבות גבוהות.

כדי למנוע תופעה לא מכבדת זאת, רצוי שתימצא הדרך אשר תאפשר לטלוויזיה לצלם מבלי שהנבחרים באולם ידעו מתי מתחיל הצילום ומתי הוא מסתיים. גם ציבור הצופים ייצא נשכר מכך שכך יראה את נבחריו כמות שהם ולא כפי שהם היו רוצים להישמע ולהיראות.

לא להיחפז בפירוק

מאת אברהם טל

אחדים מראשי המערך מתנהגים כאילו תוצאות הבחירות כבר מונחות בכיסם

הוועידה המפוצצת של תנועת החרות סיפקה למצדדי פירוק הממשלה הפתעה נעימה. אם חסרו סיבות טובות לתבוע שיושם קץ מהיר לממשלה בהשתתפות הליכוד — באה הוועידה וחשפה פרצוף של שותפה ש"אינה כשירה לשלטון". היתכן לשתף בשלטון מפלגה אשר ראשיה אינם מסוגלים להסכים על שום דבר, אינם מצליחים לנהל בצורה מסודרת ועידה מפלגתית רגילה, מחרפים ומגדפים איש את רעהו כמנהגם של פרחחי רחוב? מפלגה שנציגי הציבור שלה משתוללים באלימות ומגלים סממני בריונות שאינם מביישים את המתרחש ביציעי הכדורגל בשבת אחר הצהריים? לא ייתכן שמפלגה כזאת תשתתף בממשלה של מדינה מתוקנת. מפלגה המכבדת את עצמה (כלומר מפלגת העבודה) תרחיק מעליה ללא דיחוי שותף בלתי ראוי שכזה.

ועידת תנועת החרות ומה שנחשף במהלכה ולאחריה באמת אינם מחזה מלבב. אבל הקשר בין כל זה לבין מידת יכולתם של נציגי המפלגה הזאת בממשלה לשאת באחריות הוא קלוש ביותר. אחרי הכל — ולמזלנו הרב — לא ועידת חרות מקבלת החלטות ולא ה"פעילים" שאירגנו שם את העניינים מבצעים אותן. אותם משרי הליכוד אשר תרמו תרומה חיובית לתיפקוד הממשלה וניהלו את משרדיהם כשורה עד כה, ימשיכו לעשות כן גם אחרי הוועידה. אלה מביניהם ששיבשו והפריעו וקילקלו — לא יזיקו בעתיד יותר מאשר היזיקו בעבר. הממשלה מתנהלת על פי קווי יסוד והסכם קואליציוני, שהליכוד (יותר מאשר המערך) הקפיד לקיימם בעבר; יש לליכוד כל הסיבות שבעולם להקפיד על כך עוד יותר בעתיד. במיוחד לאחר שתבוצע הרוטציה, תחת עינו הפקוחה והחשדנית של המערך.

אחיזה איתנה

תיפקוד הממשלה לא ישתבש בעתיד בגלל המצב הפנימי בתנועת החרות, כפי שנחשף בוועידה. לא זו בלבד שמצדדי פירוק הממשלה לא יוכלו להיאחז במצב הפנימי בתנועת החרות כבעילה טובה לפירוק השותפות — היפוכו של דבר נכון: אם באמת נהפכה תנועת החרות ל"בלתי כשירה" לשלטון, כי אז מצווה ההיגיון לקיים את ממשלת האחדות זמן רב ככל האפשר. אחרי הכל, במסגרת ממשלה כזאת יש גבולות מוסכמים לכל המהלכים, ויש פיקוח הדדי על מעשיו של כל שותף. ממשלת ליכוד ללא המערך, אם תקום אחרי הבחירות, היא הממשלה שמפניה יש לחשוש — לא בגלל "אי הכשירות" של תנועת החרות, אלא בגלל מאפיינים אחרים של מפלגה זו, הידועים היטב.

אבל שוחרי פירוק הממשלה אינם מעלים על הדעת שאחרי הבחירות תקום ממשלה שבמרכזה הליכוד. הם יוצאים מתוך הנחה, שבבחירות יזכה המערך בניצחון, אשר יאפשר לו להקים ממשלה בכוחות עצמו (לאחר שיקנה את המפלגות הדתיות, אבל עם צרה זו כבר השלימו). הם מאמינים כי העם עייף מן הליכוד. בכלות הכל, הליכוד הגיע למבוי סתום בתחום הכלכלי ובתחום המדיני כאחד, והמערך מתווה דרך להיחלץ ממנו.

ועכשיו גם התגלו מנהיגי תנועת החרות וה־2000 בגיגיתם של חברי מפלגה זו בקלונם — הייתכן שלא תהיה לדבר השפעה על תוצאות הבחירות?

ייתכן שכן, אבל ייתכן מאוד שלא. כישלונות הליכוד שימשו רקע ממשי מאוד לבחירות של 1984. גם אז חשבו רבים כי הליכוד ייפרד מן השלטון לכמה וכמה קדנציות טובות, והמשאלים נתנו לכך גושפנקא. אבל עובדות הקלפי הוכיחו שלא כך הדבר. התברר שלליכוד (בלי בגין) יש אחיזה איתנה בציבור, ואפילו הכישלונות המהדהדים שרשם לחובתו בשבע שנות שלטון בלעדי לא עירערו אחיזה זו.

אין סיבה של ממש להניח שמשהו יסודי השתנה מבחינה זו. נכון, אפשר לטעון שרק לאחר שהמערך הצטרף לממשלה, הוצא צה"ל מלבנון ורק אז רוסנה האינפלציה. אבל באותה מידה אפשר לטעון כי הוכח בעליל שלמערך אין תרופת־פלא לשלום; כי הכישלונות הכלכליים המצלצלים ביותר התגלו דווקא במגזר הכלכלי שהמערך שולט בו; וכי בבוא המערך חוסלה האינפלציה — אך באה לעולם האבטלה. ומה שנוגע לפרצופה של תנועת החרות כפי שהתגלה בוועידתה — כבר מתנהל מסע מתוכנן ביותר בניצוחו של שרון, המסביר כי אין זה אלא ביטוי אותנטי למעורבות של המוני חברים מן השורה בחיים הפוליטיים ולשאיפתם הלוהטת להשתתף בעיצוב דמותה של המדינה.

מפלגת האדם הפשוט

אבל טענות אלה והטענות שכנגדן אינן העיקר. טענות ממלאות תפקיד חשוב בוויכוחים משכילים המתנהלים בין פוליטיקאים ובין פרשנים, הנוטים להגזים במידת הרלוואנטיות שלהן להכרעות של הציבור הרחב. ואילו הניסיון מלמד, שרבים מאוד בציבור אינם מכריעים בהכרעה לפי מראה עיניהם וגם לא לפי התוצאות בשטח. יש בליכוד — וביתר דיוק, בתנועת החרות — משהו המפתה ציבור גדול לעצום עין לנוכח כישלונות. מהו המשהו הזה? אולי זו התחושה שתנועת החרות מבטאת שאיפות ותקוות של האיש הפשוט, מבינה את אכזבותיו ותסכוליו, דוברת בשפתו, נושאת הבטחה אמינה לייצגו ומקיימת אתו קשר. לא כל כך חשוב אם כל זה נכון ומבוסס עובדתית — כאן קובעות התחושות.

מפלגת העבודה, לעומת זאת, לא הצליחה עדיין להשתחרר מתדמיתה של מפלגת־עילית, המייצגת שכבות מבוססות, בערים ובקיבוצים, מנהלת מפעלים כלכליים ענקיים ודוברת אל האיש הפשוט מלמעלה ולעתים בשפה שאינו מבין. נכון ששמעון פרס מתקבל באהדה בלבבות במקומות שבהם הוסדר והושמץ בעבר. אבל כאשר בוחנים את השדרה השנייה של אישים בשתי המפלגות, בכנסת, ברשויות המקומיות ובמיוחד בעיירות הפיתוח, מתגלית העובדה שתנועת החרות הצמיחה דור מנהיגים, מרשים יותר מספרית ואנושית, היכול לשמש מושא להזדהות ולהערצה. מבחינה זו, משה שחל אינו יכול להתחרות עם דוד לוי, רפי אדרי — עם משה קצב, אהרן נחמיאס — עם מאיר שיטרית, עובדיה עלי, שאול עמור ורבים אחרים.

אין זה כמובן הגורם היחיד הקובע תוצאות של בחירות, אבל זה גורם חשוב מאוד שנוטים להתעלם ממנו. תנועת החרות היכתה שורש בציבור רחב, והיא נהנית מיחס בלתי מותנה מצדו. לכן, מי שבונה על בחירות שיביאו למהפך אלקטוראלי במהרה בימינו, בונה על הנחה קלושה שאינה אומרת דבר למאות אלפי בוחרים — ייתכן מאוד שהוא בונה בניין קלפים. התוצאות עלולות להפתיע — ואפילו לעורר געגועים לממשלת אחדות לאומית.

דרושה ממשלה עניה

מאת סטף ורטהיימר

הכסף האמריקאי יצר מציאות משחיתה

כאשר אני מסכם לעצמי את ביקורו של מר שמעון פרס בכפר־ורדים, יומיים לאחר היבחרו לראש הממשלה, הנזכר בהבטחותיו, עולה בדעתי שבימינו זוהי נורמה מקובלת לפזר הבטחות, נוכחות לצרכים פוליטיים, ולא לקיימן כלפי כל גורם שאינו נמנה עם אחת מהקבוצות הבאות: נבחרי ציבור; קהל־בוחרים; אוכלוסיה המאיימת בשביתות, בשריפת צמיגים ובאלימות אחרת.

הסיבה לכך מובנת. כל הכספים שמקבלת ישראל מארה"ב נופלים לידי הפוליטיקאים. עיקר דאגתם הוא כמובן להישאר בתוך המערכת השלטונית. והעובדה שהם המחלקים, היא המבטיחה את הישארותם בשלטון. קבלת כספים אלה וחלוקתם עד היום, מרעילות את האווירה וגוזלות מאתנו את הכבוד העצמי, שכל עם זכאי וחייב בו, אם אכן הינו עם חופשי ועצמאי. בהקשר זה עולה בדעתי סיפור על אודות יוסף חיים ברנר. בשנת 1910 פנו 20 סופרים בראשותו וביקשו מאנשי "חובבי ציון באודסה" שיחדלו לשלוח כסף לארץ ישראל, כדי שמתיישבי הארץ יגיעו לעצמאות.

לעניין זה, אין הבדל בין שמעון פרס לבין ראשי ממשלות העבר, מכל המפלגות. הכסף האמריקאי יוצר מציאות שכל מי שמקבלה כמובנת מאליה ופועל בתוכה, נעשה בסופו של דבר בלתי מציאותי, בלתי אמין. וכך, גם מר שמעון פרס אינו מקיים הבטחות שניתנו לאנשים העובדים, יזמים ומייצרים, רוצים לחיות חיי איכות בסביבה נקייה בכל המובנים. ידוע מראש שאנשים אלה אינם מאיימים, כך שכלפיהם מותר לא רק להפר הבטחות, אלא גם להפלותם לרעה, ולהענישם.

למשל, באחרונה נחקק חוק, שעל פיו יינתנו למשקיעים מחו"ל הקלות במסים. לעומתם, לא יקבלו משקיעים ישראלים הקלות במסים אפילו בתקופה של הרצת מפעליהם. האם אין זו הפליה? האם רוצה ממשלת ישראל שאזרחיה יבריחו קודם את כספם לחו"ל ואחר כך יעמידו פני משקיעי־חוץ?

*

מר פרס הבטיח שינחה את בנק ישראל לאפשר לחברות רב־לאומיות, העוסקות ביצוא, להפקיד בחו"ל. אולם עד היום בנק ישראל דואג רק שלא יבריחו כסף, במקום שיאפשר לעבוד וליצור את הכסף. והתוצאה היא שהבנק פשוט מבריח את החברות הישראליות ומאלצן לפעול בחו"ל. הגבלות אלה מגבילות, כמובן, את הגמישות ואת כושר התחרות של המוצר הישראלי בשוקי העולם. וכך, מתחריה הבין־לאומיים של ישראל קונים יתרון בשוק, הודות לחוקי המדינה המעוותים.

נושא נוסף באותו הקשר הוא הטיפול במפעלים כושלים או מפעלים שנקלעו לקשיים. ההנחה הכללית היא, שעליך להיות בעליו של מפעל כושל, בדרך כלל ציבורי, או מנכ"ל של חברה ממשלתית כדי לזכות בסיוע ממשלתי. חלקם של מפעלים אלה לא עסקו בעיקר האמיתי: ייצור מוצרים טובים ומציאת שווקים רווחיים להם. עיקר דאגתם היתה "לעבוד" על הממשלה, כדי לזכות בהטבות, או בחלקם — לפעול בבורסה, אשר למעשה יחד עם הבנקים משתייכת למגזר המולאם.

מבלי להיכנס להערכה ומבלי ללבוש אצטלת שופט, מותר לקבוע שמפעלים אלה קראו נכונה את השיטה, ופרחו כל עוד פורחה השיטה. רק כאשר זו קרסה, החלו להתמוטט.

אולם החמור הוא, שבעקבות זאת, כל אותם מפעלים פרטיים המייצרים, מייצאים ומתקיימים מבלי שיהיה כל צורך להצילם — הם כיום מיעוט. מיעוט הנתון להפליה וצפוי גם לענישה. וכך, הגורם הפרטי העובד הולך לאיבוד בין החברות הממשלתיות, הבורסה, הבנקים המולאמים, המוסדות והמפעלים שהממשלה צריכה פעם אחר פעם "לשקם", "להבריא" ו"להציל". המפעלים הבריאים, שאינם זקוקים להבראה, הם בגדר מטרד חריג בנופנו הכלכלי.

עוד דוגמה להפליה ולענישה: תושבי כפר־ורדים נמצאים במרחק של 10 ק"מ מהגבול, בדיוק כמו שכניהם בסביבה, בהבדל אחד: הם אינם "ישוב עימות". אך איך יידעו הקטיושות להבדיל בין מעלות, תרשיחא, שלומי וכפר־ורדים? אולי הבעיה של תושבי כפר־ורדים היא שהם, כמו החלוצים לפני 75 שנים, רוצים להיות עצמאים. האם על כך נענשו?

היש פתרון? אולי הפתרון היחיד הוא ממשלה עניה. ממשלה שאין לה שום כסף לבזבז, כי אינה מקבלת סיוע מבחוץ. רק ממשלה כזאת תוכל להיות יעילה, ולחלץ אותנו מהבוץ והבושה. ממשלה שלא תקבל שום סיוע, להוציא לצורכי ביטחון, רק היא תוכל לחזור ולהחזיר את המדינה לעקרונות של עבודה עברית, של יהודי חורש, יוצר ויצרני.

Beged-Or

EXPORT

עודפי יצוא בהצעות מפתות

ת"א:
• לב דיזנגוף, דיזנגוף סנטר.
• בן יהודה 104.

יפו:
סמטת מזל דגים 15
פתוח במוצ"ש - 22.3.86.

ירושלים:
הקרדו-
הרובע היהודי, העיר העתיקה.

חיפה:
מרכז פנורמה.

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

אחרי הוועידה — לקראת הוועידה

כאשר דיברו השבוע על "הוועידה" עדיין עסקו בוועידה הבלתי־גמורה של גסטון מלכה. מהדורת "מבט" של יום שלישי לא הזכירה ולא בשמץ אחד את הבחירות שנערכו אותו יום לוועידת מפלגת העבודה. "המנות" היחידים שעליהם ידברו בוועידת העבודה, עוד שלושה שבועות, יהיו מנות שמיר־ארנס ולוי־שרון (אולי עד או כבר יחזרו שם כמה קודם).

מזכיר העבודה עוזי ברעם, עסקן מנוסה, אינו שולף הכרזות מהמותן. צריך להתייחס ברצינות להבטחתו כי לנוכח ההתרחשויות בחרות לא תוכל ועידת העבודה לפסוח על עניין הרוטציה. הוא מעדיף שפרס יקבל את הקריאה להקדים את הבחירות כשלושה אלפים חברים. מול המון כזה יהיה לראש הממשלה קשה יותר מאשר במרכז שידון ביום ראשון בהצעתו של מיכאל בר־זוהר, להפר את הסכם הרוטציה. יש איפוא מקום לעסוק בוועידה הבלתי־גמורה ובוועידה הבלתי־פתוחה תחת כותרת־גג אחת:

העתידות והרוטציה

ועידת "חרות" לא עשתה הרבה ליחסו המורכב של שמעון פרס לרוטציה. הוא לא השתכנע כי האלימות בגני התערוכה תחפה על אמינותו אם יפר את ההסכם. מקורבים אומרים שפרס רוצה להישאר במקומו, אך אינו יכול לגבור על אימת האמינות האוחזת אותו. שרים מספרים שבישיבות הממשלה האחרונות הוא מפגין עצבנות גוברת. השר יוסף שפירא, התנהג לומר משהו כמעט בכל נושא, נעשה קרבן קבוע לעקיצותיו של פרס. רבים מחבריו טוענים בעקשנות כי ראש הממשלה מאמין שהממשלה תתפרק מאליה זמן קצר לאחר שיעתיק את מושבו אל משרד החוץ. במפלגה אין הרגים התלהבות רבה לרעיון הזה שיאפשר לליכוד להחזיק את המערך כבן ערובה בממשלת־מעבר של שמיר ומשרד אוצר של יצחק מודעי. הם הוכיחו כבר את הידע שלהם בשיווק הסחות לעם בחירה.

יצחק שמיר יכול למצוא בין חברי־הכנסת של העבודה יותר שותפים להגנה על הרוטציה מאשר במחנה לוי־שרון בחרות. אישיות בכירה במפלגת העבודה העירה השבוע באוזני, כי הקדמת הבחירות תשאיר יותר מתריסר חברי־כנסת מהעבודה מחוסרי־עבודה. המזכ"ל עוזי ברעם חותר להעביר בוועידה הקרובה שינוי בתקנון, שיחסל סופית את ועדות המינויים ויעביר את הרכבת הרשימה לכנסת לידי הסניפים ומרכז המפלגה. לוועדה המסדרת יישאר לכל היותר לסדר את המקומות הריאליים. קבוצות אחרות (בראשן התק"מ) מנסות לרכך את הדמוקרטיזציה של המפלגה ולהשאיר משהו לוועדה המסדרת. כך או כך, הצבעה חשאית במרכז המונה כאלף חבר יכולה להוליד הפתעות לכמה וכמה חברי־כנסת ותיקים. יש בהם ששנתיים בטוחות בכנסת שוות להם במחיר הרוטציה. הם ידברו מן הסתם בוועידה על אמינות וכיבוד הסכמים. אותם חברים יצביעו בוודאי על ועידת חרות כדי לתאר את מחירה של הדמוקרטיזציה.

פרופסור על הכוונת

המאבק האמיתי, אומר ח"כ גדעון גדות (מהנהגת שרון) אינו בין שמיר ללוי ושרון. "זה קרב על הדור הבא בין המחנה שלנו לבין משה ארנס". אנשי שמיר מאשרים אף הם כי הצעתו של שרון לחלוקת הכיבודים נדחתה מפני ששמו של הפרופסור נעדר ממנה. אין זו רק נאמנות לבעלי־בריתו, הראיה: שמיר מיאן למנות את לוי לממלא־מקום יושב־ראש התנועה. תואר כזה, כאילו חסר משמעות מעשית, מלמד שאכן דוד לוי הוא המיועד לרשת את מקומו של מנהיג התנועה. שמיר בן ה־71 לא יאיים בעוד שנתיים על לוי ושרון (ואם בכל־זאת יתמודד — ימצא אותם מולו. השניים ילכו יד ביד כברית־דרך ארוכה (עד שדרכם תצטלב), עד כדי מניעת הרוטציה משמיר, בשביל לעצור את משה ארנס. בעלי־הברית־לשעה מבקשים לתרגם את הרוב המוכח שלהם בוועידה למינויי מפתח ולרוב במרכז, כדי שיוכלו לחלק בבוא היום את השלל ללא שותפים נוספים.

שמיר יכול לקבל עליו את מצוות הרוב בתנועתו, להגיע בבטחה אל ה־14 באוקטובר, לבלות עוד 25 חודשים במשרד ראש הממשלה ולצאת לגמלאות.

ואולם, הוא מסרב כנראה להיות לדייר מוגן ברחוב צמת. עוד אחד מנפגעי שרון (לדידו, לוי בראשות התנועה והממשלה אינו טוב משרון). שמיר יודע שהגסטונים השתלטו על חרות מתוך לאפס, אך ממאן לקבל את דין התנועה. הפגישה עם דוד לוי היתה חשובה בגלל מי שלא היה בה. אפשר ששמיר יסכין עם הדע במיעוטו — דוד לוי — ובלבד ש־15 האחוזים של שרון לא יתמסו סרמפ על 45 האחוזים של לוי, כדי לגרש בבוא היום את הנהג. מכל מקום, מכוניתו המקרטעת של שמיר אינה יכולה להסיע רחוק את ארנס.

רק הליברלים חסרים להם

אחרי ועידת חרות בגני התערוכה יכולים הליברלים להרגיש שם ממש כמו בבית, אבל לפי־שעה, אין פותחים להם את הדלת. בליברלים חוששים שדוד לוי יצטרף אל אריאל שרון גם בקרב הבלימה נגד האיחוד עם חרות. לוי ושרון לא יניחו לאלף ליברלים לעשות להם מה שעשתה להם לע"מ בוועידה האחרונה. הברית עם לע"מ היתה תוספת נטו של 150 צירים למחנה שמיר (אחדים מהם אנשי חרות מובהקים). שרון אמר לפני שבועות מספר בגילוי־לב לראשי הליברלים, כי ייאלצו להסתפק בבחירת מועמדיהם לכנסת מקרב חבריהם הוותיקים במרכז המשותף וחרות תבחר בעצמה את אנשיה.

על הצעה זו אמר לי שר המשפטים משה נסים: "זו הנאת הציבור ולא אתמוך בכך בשום אופן. זה לא נקרא איחוד. ברצוני להצביע גם בעד חברי חרות לשעבר, אחרת נמשיך להיות שתי מפלגות". הליברלים אינם ממהרים להקים סיעה נפרדת אם ועידת חרות לא תחליט לאלתר על האיחוד. "אין זה מתאים עתה לדחוק בחרות להכרעה ויש לאפשר לה לחזור לעצמה. עם זאת, ברור שההנהגה אינה יכולה להימשך עד סוף הדרך ויש להביא בחשבון גם אפשרות של הקדמת הבחירות, שתכתיב לנו לוח זמנים חדש".

מודעי פיזר השבוע שוב הצהרות בדבר תכניותיו להתמודד על הנהגת הליכוד. נסים מאשר כי על־פי ההסכם בין המפלגות אין הליברלים יכולים להתמודד על ההנהגה עד סוף 1990. מודעי יצטרך איפוא להמתין עוד חמש שנים עד ההתמודדות. בטרם יתייצב מול מחנה שרון, לוי, ארנס, הוא ימצא לפניו את מחנה שמיר.

במפלגת העבודה עוקבים בעניין רב אחר היחסים בין חרות לליברלים. אם יממשו הליברלים את האיום להתנתק מפטמותיה של האחות הבכירה, העבודה תמהר להציע להם הצעה שיהיה למודעי קשה מאד לדחותה. אם וכאשר ישביע את רצונם של לוי ושרון ויאחד את שורותיו מבית — יצטרך שמיר למצוא מקום לאורחים הלא־כל־כך קרואים המתדפקים ברעש על הפתח.

יוסי ביילין

ישראל גלילי

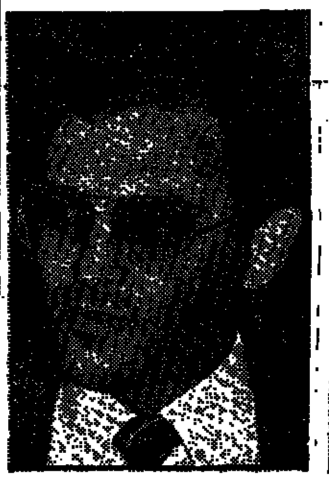
נמרוד נוביק

רוחו של גלילי

מעל המצע החדש קו שחור מתוח על המשפט הנועז: "ישראל תנהל מו"מ לשלום עם אישים וגורמים פלסטינים אשר יכירו בישראל ולא יעסקו (בעתיד — ע. א.) בטרור". מזכיר הממשלה, הד"ר יוסי ביילין, לא הצליח לחצות את מחסום הנצים בוועדת הניסוח מטעם הוועדה המדינית של מפלגת העבודה. בהצעת ההחלטה שתובא בפני ועידת המפלגה יוזכר משהו פשר בהרבה: "ישראל תחתור להשגת שלום עם ירדן ולפתרון הבעיה הפלסטינית באמצעות מו"מ ישיר עם נציגי ירדן והפלסטינאים. אש"ף וכן ארגון אחר המושתת על האמנה הפלסטינית השוללים את זכות קיומה של ישראל ואת אופיה הלאומי של העם היהודי או פועלים בשיטות הטרור, אינם יכולים להיות שותפים למו"מ".

אפשר כמובן למצוא כאן אפשרות להידברות עם פלסטינאים בודדים, כפי שמחזר גם במקום אחר בהצעה לאמור: "מפלגת העבודה תיזום הידברות נרחבת עם אישים וגורמים פלסטינאיים המכירים בישראל והשוללים את שיטות הטרור. ישראל תתיר פעילות פוליטית של גורמים פלסטינאים אלה". מכל מקום, זה המרב שהיה אפשר להוציא מפורום המשתרע משלמה הלל ועד אורה נמיר ובתווך גד יעקבי, חיים צדוק, יעקב צור, משה שחל, מיכה חריש אברהם כץ־עוז ואהרן ידלין (יו"ר).

היועץ המדיני של ראש הממשלה, הד"ר נמרוד נוביק, שהשתתף בדיונים, הקפיד על הסעיף העוסק בהגדרת תחומי אחריות רחבים ככל האפשר וסמכויות ניהול עצמי בעניינים מוניציפאליים ואזרחיים לגורמים אזרחיים בשטחים. "ישראל תתרכז בעיקר בקיום הביטחון". שר המשפטים לשעבר חיים צדוק הביא לסילוקו של המונח "האצלה", התביב התורך של פרס, בטענה כי נודף ממנו ריח של קולוניאליזם. טביעות אצבעו של גד יעקבי ניכרות בסעיף הקובע כי ישראל תיזום בדרך לשלום גם הסדרי ביניים ותציע את תוכנית האוטונומיה (לא אוטונומיה חד־צדדית). הצעתו של פרס בדבר שלטון משותף ירדני־ישראלי בשטחים (קונדומיניון) נדחתה מפני הנוסחה הכללית של יעקבי. יעקבי אחראי גם לסעיף המבטיח כי "ישראל תמנע התנחלות נוספת באזורים צפופי אוכלוסיה פלסטינית בשטחים ותבלום את ההשקעות הממשלתיות והאיכלוס ביישובים הקיימים". לעומת זה, ההסכם הקואליציוני מבטיח דווקא עיבוי ופיתוח ההתנחלויות הקיימות והקמת שש נוספות.

זו הפעם הראשונה שאשף הניסוח המדיני ישראל גלילי נעדר מדיוני הוועדה, אולם רוחו בכל זאת היתה שם. אפשר למצוא את סימניה בסעיף המוליך את המונח "פשרה טריטוריאלית" שעבר מהעולם המדיני. נאמר שם לא פחות ולא יותר "הבטחת גבולות בני הגנה שיכללו את המערך הביטחוני של כוחות צה"ל ואת ההתיישבות (בגולן) בבקעת הירדן, בגוש עציון, סביבות ירושלים ודרום רצועת עזה — בשטחה הריבוני של ישראל. הירדן יהיה גבולה הביטחוני של ישראל". ובמקום אחר נאמר: "סיום שליטה ישראלית על מיליון ו־300 אלף ערבים (תיקנו שם את פרס שנקב באזרחה בנתון מיליון וחצי, בהכלילו את ערביי ירושלים)".

אחרי ליבון והצבעה בוועדה המדינית ובוועדה המכינה יובא הנוסח הסופי בפני ועידת מפלגת העבודה. נראה כי אפילו גלילי היה מודה על רוב הסעיפים. אולי על כולם.

גראס־רדמן נגד ישראל

במסמך שהועבר לפני ימים מספר לירושלים, מפורטת חזות קשה לסיוע האמריקאי לישראל בשנים הבאות: ב־1986 — שלושה מיליארדי דולר; ב־1987 — 2.7; ב־1988 — 2.43; ב־1989 — 2.187; ב־1990 — 1.968; ב־1991 — 1.771.

על אף הקשיים בבניית תחזית משמעותית לקראת חמש השנים התקציביות הבאות, הזהירה שגרירות ישראל בוואשינגטון לפני ימים מספר כי הזווית האפשרית של העניין מבחינתנו מחייבת חשיבה ותכנון במוקדם ולא במאוחר. על־פי גרסת אגף התקציבים של הקונגרס לחוק גראם־רדמן, יושתת הסיוע על רמת ההוצאות בפועל של השנה הקודמת, במקום על הבסיס הקבוע בגובה שלושה מיליארדים. כך איפוא יהיה הבסיס לסיוע לשנת 1987 רק 2.871 מיליארדים (שהוא גודל הסיוע לשנת 1986, לאחר ניכוי 4.3 אחוזים). מכאן ואילך יילך הסיוע ויצטמק עד שיגיע, לפי חישובי הקונגרס, למעט יותר ממיליארד וחצי דולר בסוף העשור.

מומחי איפא"ק באה"ב מציעים לחפש מקורות מימון "יצירתיים" מחוץ לחשבון סיוע החוץ בתקציב. השגרירות בוואשינגטון כבר החלה לבדוק אפשרויות בלתי־מנוצלות, הטמונות בחוק כספי משרד ההגנה. במכתב ששיגרה לירושלים היא מציעה "לתדרך את השרים הנוגעים בדבר לגבי תסריט 'המקרה הגרוע' וליזום תכניות־מגירה לקראתו". בביקורו באה"ב, אמנם שוחח שר הכלכלה גד יעקבי עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ועוזריו ועם כמה סנטורים בעניין השלכות חוק גראם־רדמן על הסיוע לישראל. תומכי ישראל מבקשים להתחמק מהחוק על־ידי העברת הסיוע לישראל במסגרת חוק מיוחד ולא בתהליך הכללי של אישור תקציב סיוע החוץ.

ג'ורג' שולץ

עם זאת, שולץ מזהיר את ישראל להקל מעליו את הלחץ ולייצור לעצמה אופציות אלטרנטיביות להשקעות. כדי להמחיש את החשיבות שהוא מייחס לכך, יופיע שולץ בעוד שבועיים לצדו של שמעון פרס, לפני קבוצת המשימה הכלכלית באה"ב ויקרא לחברים להגדיל את מעורבותם בכלכלה הישראלית.

הטור השלישי / לילי גלילי

אכבאר גבר, מול החבר של שיראק

בשוק "מחנה יהודה" הירושלמי הנבוך מאירועי ועידת חירות, יש אמת מרוצה אחת: "אריק", הם אומרים כמעט בנוסח אחיד, "יצא אכבאר גבר". שם לא חשובים המספרים, וגודלם השני ממילא כמוך לוקח: האם לדוד לוי 40 אחוז, לעומת 45 אחוז של שמיר? או שמא לשמיר 33 אחוזים בלבד, כגרסת אנשי לוי? עם 15 האחוזים שלו, שרון עושה כאן הון פוליטי לא מבוטל.

לעומת ה"אכבאר גבר" של השוק, גילתה התקשורת הבינלאומית את הפוטנציאל הטמון בדוד לוי ככוכב תקשורת. "ניוזוויק" מכין עליו כתבה מקיפה בתחנות טלוויזיה זרות הוא נהפך למצרך מבוקש. גיבורי השווקים וגיבורי התקשורת הם אצלנו לעתים רחוקות בלבד אותו האדם עצמו.

בין מאון הכישלונות והניצחונות האישיים, התפנה לוי בימים אלה לניצחונו הוודאי של אחר: במברק ברכה חם, בירך את ז'אק שיראק לקראת מינויו החדש. שיראק ולוי הם ידידים אישיים ותיקים, ושיראק אף ערך ביקור פרטי יוצא דופן בלשכתו של לוי במזרח ירושלים בביקורו האחרון בישראל. ניצחונו של שיראק גילגל לידי מקורביו של לוי הזדמנות להציג את הקוסמופוליטי של ה"בוס". כבר לא רק גיבור מקומי.

והספינה שטה

האם תתקיים בסופו של דבר פגישת פסגה בין פרס למובארק? בעוד הכל מתלבטים בסוגיות אלה, הלך לו ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, ופגש את מובארק על תי־לוס. פגישת הצמרת ההידראולית אירעה כאשר אניית הפאר "נוטר דאם", שבה שט קולק בסיור התופים היוקרתי במימי האוקיינוס השקט, הגיעה לתעלת סואץ. כדרכם של ישראלים, שקע קולק בעיצומו של המעבר בהגיגים מעמיקים הקשורים בסקום ובמלחמת יום הכיפורים. אותה שעה עמדו על החוף מאות מתושבי האיזור, ונופפו בידיהם לשלום לספינת המיליונרים. לפתע, נשמעו מכל עבר קריאות: "מובארק, מובארק". קולק התפנה משרעפיו, וכששירר את עיניו, ראה למולו את סירת המירוץ של נשיא מצרים, שעשה בחופשה באותו המקום עצמו. השייט הנשיאותי עשה כמה סיבובים סביב הספינה שנשאה את קולק, ושני הצדדים נופפו זה לזה לשלום, בלי דעת כי באותו רגע ממש מתקיים מפגש היסטורי.

הסיור, אגב, עלה לקולק לא במיליונים, אלא ב־3 הרצאות שנשא בימי השיט, ובדרשה אחת בבית הכנסת הצף, שאותה הקדיש, כצפוי, לירושלים. את ימי היעדרו עשו אנשי לשכתו בחרדה גוברת מה יעשה ההסגר הימי ל"בוס" הפעלתן. אלא שבניגוד לציפיות, חזר קולק רגוע להפליא, כיאה למי שיורד מ"ספינת האהבה".

"אנו יודעים עליך הכל", חוץ מהעיקר

בסיסמה "אנו יודעים עליך הכל", יצאה חברת איי. בי. דטה במסע פרסומת תוקפני. במודעות בעיתונים, סיפרה החברה כי "איי. בי. דטה בע"מ מחזיקה קבצים של אינפורמציה ממוחשבת על מרבית אוכלוסיית ישראל, גברים נשים וילדים. אנו יודעים את כתובתך, תאריך לידתך, ומספר תעודת הזהות שלך, בן הזוג, ילדים, מין, רמת הכנסה". את הידע הזה, מעמידה איי. בי. דטה לרשות גופים מסחריים, המאתרים בעזרתו לקוחות פוטנציאליים.

אי. בי. יודעת, כדבריה, הכל — חוץ מאשר את העיקר, כפי שמוכיח הסיפור הבא: לפני שבועות מספר הגיע לביתה של הד"ר א. ר. (השם שמור במערכת) דף פרסומת של "גן אורנים", המלווה בטקסט הבא: "בחודשים הקרובים עומד לחול בר המצווה של בנכם, ואנו מאחלים לכם רוב נחת, אושר והצלחה. האם שאלתם עצמכם היכן תחוגו את שמחתכם". מכאן והלאה גן אורנים מספק כמובן את התשובה, ומפאר את שירותיו הטובים העומדים לרשותה של המשפחה המאושרת.

עד כאן הכל בסדר. אלא שאיי. בי. דטה הכל־יודעת, השמיטה בכל זאת פרט חשוב אחד: בנה של משפחת ר. נפטר לפני 11 שנה, בהיותו בן שנתיים. את עוגמת הנפש והצער של המשפחה עם התקבל הפרסומת מיותר לתאר. אלא שמשפחתה של הד"ר א. ר. גם פעלה בנחרצות. לאחר שבירדה ב"גן אורנים" מעיין הגיע אליהם המידע, העבירה את דף הפרסומת, בצירוף מכתב תלונה, לממונה על תלונות הציבור במשרד מבקר המדינה. ח"כ שולמית אלוני עשתה צעד נוסף: את מכתבה של משפחת ר. העבירה ליועץ המשפטי לממשלה, בדרישה לזרז את ההליכים המשפטיים נגד אי. בי דטה, בטרם יהיו נפגעים נוספים.

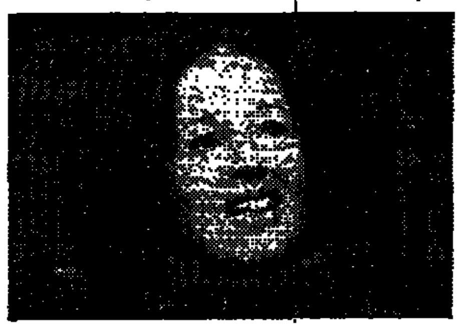
אנט דולצ'ין: ממתינים לתשובה

אנט דולצ'ין תייעץ לפרס

אולי איננו יכולים לשמש מופת בעניין זכויות האדם; אבל מודעות גבוהה, יש לנו בהחלט. בימים אלה, מתגבש מינויה של אנט דולצ'ין ליועצת ראש הממשלה לענייני זכויות האדם בעולם, בהתנדבות ובלא שכר. את הרעיון הגה מזכיר הממשלה, הד"ר יוסי ביילין, שעקב אחר העניין שמגלה דולצ'ין בתחום זה, ובשיחה שקיימה היה עניינים אחרים, הציע לה את המינוי. אנט דולצ'ין הבטיחה שתשקול, ועתה ממתינים לתשובתה הסופית.

ביילין מגדיר את התפקיד כ"פעמון אזעקה": אדם שיאתר מוקדים של הפרת זכויות בעולם, יכין חומר, יפנה את תשומת לבו של ראש הממשלה או של הממשלה כולה לעניינים שראוי להתייחס אליהם, לדון בהם, או אף להגיב עליהם בפומבי. תפקיד דומה מקובל בממשלים רבים בעולם, ומן הסתם יש לו מקום לצד ראש ממשלה שהוא גם סגן נשיא האינטרנציונאל הסוציאליסטי.

ציתותים

* בישיבת הממשלה האחרונה אושר תקציב ההשתתפות הממשלתית באירועי שנת בן־גוריון, באוזניות קולות מחלות כמעט. רק שר אחד התנגד להשתתפות הממשלה בהוצאות: שר המשפטים, משה נסים. ותיקי היישוב אומרים, כי בכך סגר נסים חשבון היסטורי עם בן גוריון: בעודו עול ימים, ופוליטיקאי מתחיל, קיבל משה נסים, בנו של הרב הראשי לשעבר, דחיות חוזרות ונשנות מהשירות הצבאי, פעם מסיבה זו, פעם בעילה אחרת, והדבר הסעיר את הרוחות בימים ההם. דחיות השירות לבנו של הרב לא נשאו חן בעיני שר הביטחון אז, דוד בן גוריון. בהתערבותו גויס נסים והשלים את שירותו הצבאי. היום, אומרים זקני הפוליטיקה וותיקי העיתונות שסיקרו אז את האירועים, סגר נסים חשבון עם הנצחת זכרו של בן גוריון.

* את ביקורו בשטוקהולם, בטקס האשכבה לאולוף פאלמה, ניצל ראש הממשלה שמעון פרס לקידום תוכנית מארשל הכלכלית, שהוא עושה לה נפשות. לאחר ש"מכר" אותה בהצלחה לקאנצלר קוהל, ולשר החוץ ג'ורג' שולץ, ביקש פרס לקנות גם את לבו של פוקודה, ראש ממשלת יפן לשעבר, והאיש החזק בה עד עצם היום הזה. במילים נלהבות תיאר פרס באוזני פוקודה את תוכניתו "הכלכלה למען השלום", תוך שהוא מדגיש כמה חשוב ליפן להיות חלק בתוכנית. פוקודה הקשיב בעיון, ובתרגום ליפנית, ואז עבר לדבר על מובארק, איראן־עיראק, ועוד נושאים שלא מן העניין, שמחייבת תרבות השיחה היפנית. בסופו של דבר חזר לנושא ואמר לפרס: "הרעיון מצוין, אבל אתה צריך לזכור שאני כבר לא ראש ממשלה". פרס, כמי שחווה ימים של "עוד לא ראש ממשלה", וחווה אולי ימים של "כבר לא ראש ממשלה", השיב מניה וביה: "מיהו מלך? המלך מלכים". פוקודה התרשם, הבין את הרמז, והבטיח להעביר את ההצעה לממשלתו. פרס הודה לו ב"ארי־גטו" חם, שהוראתו ביפנית: תודה.

* על כוס שמפניה צרפתית משקת בביתו של שגריר צרפת בישראל, ז'אק דופונט, הוענק השבוע התואר "אביר המסדר הלאומי" למנהל הטלוויזיה בעבר, יוסף בראל, על תרומתו להפצת התרבות הצרפתית בישראל. בעוד בראל סובב בין המוזמנים כשמדליה עטורה סרט כחול מוצמדת לחזהו, סיפר דופונט כי בחודש יוני הוא מסיים את תפקידו בארץ, ומעתה "יתפנה לטיפוח שיחי הוורדים שלו". אלא שרומה שעם עברו הדיפלומטי העשיר הכולל גם שירות בוואשינגטון, מוסקווה ומדינות רבות אחרות, לא ישוב דופונט במהרה לשושניו. הוא עצמו ציין כי הניסיון שרכש אצלנו בריבוי מפלגות ואחדות לאומית, ישמש אותו בזירה הפוליטית־פנימית המסתבכת בארצו. עם זאת, דופונט לא נשמע מופתע או מודאג מתוצאות הבחירות לאסיפה הלאומית. את ניצחון הימין הוא מסביר בשיטת הבחירות הנהוגה שם, וגם בהודיות אידיאולוגיות המטלטלות את צרפת בכיוונים סותרים מדי כמה שנים.

העידן החדש בצרפת

הקלפיות בצרפת הקדיחו השבוע תבשיל חסר־תקדים שבו נאלצים מיטראן ומתנגדיו מן הימין לשלוט בלית־ברירה זה לצד זה

מאת יואב טוקר
פאריס

פרנסואה מיטראן: דו־קיום שמאל־ימין

בחירות ובניקין מימסדיים הוליכו בימים האחרונים צרפת אל תוך מה שקודש ושופה במשך עשרות בשנים בכוונות ה"בלתי־אפשרי": בניגוד לרוב הגדול של הפרשנויות מחודשי הפולמוס האחרונים שקדמו לבחירות, וזו תקופת־ביניים עצבנית ומתמקמת, התקבלו השבוע הכרעות המפתח מהר ובסגנון ישיר תחרק.

שש שעות בלבד לאחר שהתנקזו בפאריס כלל התוצאות של ההצבעה בבחירות לאסיפה הלאומית הכריז הנשיא מיטראן, להפתעת רבים, על ההכרעה הראשונה. זו אמורה היתה להטיל את צילה על כל היתר: הקלפיות העלו רוב חדש, אמר הנשיא, רוב של מפלגות הימין והמרכז שעשו בחמש השנים האחרונות באופוזיציה. הרוב החדש רחוק ביותר, קטן אמנם מספרית, אבל הרוב החדש קיים, לפיכך, הכריז מיטראן על כוונתו למנות ראש ממשלה חדש משורות הרוב החדש.

בכך ירדו מייד מעל הפרק צרור "השערות הפוקר הנשיאותי" שהוזנו קודם הבחירות פרשנויות מלומדות רבות כל כך. אלו גרסו אפשרויות תימרון נשיאותיות שיישענו על חילוקי הדעות הפנימיים בין הפלגים השונים שבמחנה הימין ו"עריקות־ההזמנות" של צירים בשולי מפלגות הימין הגדולות. מיטראן גם לא נתפש בפיתויי המתנקד־משה שסבב בגלל הצלחתה היחסית של מי שהיתה עד לפני חמישה ימים מפלגת השלטון הסוציאליסטית.

זו יוצאה מן הקלפיות חזקה יותר ממה שניבאו רוב התחזיות: כ־32 אחוזי תמיכה, 202 מושבים בפרלמנט החדש.

בניתוח מיושב, לא היתה קרוב לוודאי לנשיא ברירה של ממש ונראה שהוא הכיר בכך באורח חד־משמעי זמן רב לפני יום הבחירות עצמו.

מיטראן נערך זה חודשים, שנים, לקראת התסריט המקורי החדש של דו־קיום שמאל־ימין בצמרת. הנואנסים הגבוליים שסיפקו תוצאות הבחירות לא האיטו את קצב ההחלטות שלו והבטיחו, לפחות בשלב ראשון, אסתטיקה מימשלית לדוגמא בליבה של זירה רוויית חומר־נפץ מכל הכיוונים.

הימים הפאריסאיים האחרונים היו עצבניים אמנם, כיאה לבאואר הפרלימי הגדול של מעשה מרכבה וחלוקת התיקים ממשלתיים: אבל בכל שלטה המסורת המקובלת. המשחק המוכר של שאפתנות ומיקומים של הרגע האחרון בין מפלגות חרמים. ואולם המיוחדות חסרת־התקדים המאפיינת את הדו־קיום החדש בצמרת כמעט ולא באה לידי ביטוי בתור שכזה. לרגעים אף נדמה היה שבמרוצת השבוע האחרון נשכחו התחזיות שניבאו מבוי סתום.

לשלוט ביחד — לחוד

זהו לפי שעה הישגו המובהק של השחקן הראשי בזירה — הנשיא פראנסואה מיטראן. יהיה אשר יהיה המשך, מיטראן הצליח לנווט בצלילות יעילה ובוטחת דרך מסלול המוקשים הראשון אל מינוי ראש הממשלה ואיוש התיקים בממשלה החדשה; אולם הפרק הראשון ה"נקי" הזה של עידן המגורים המשותפים בצמרת, בין נשיא איש השמאל וממשלה מן הימין, עלול להתגלות כבעל איכויות קוסמטיות יותר מאשר ענייניות: ההליכה על קצות האצבעות התחילה אמנם יפה וה"הארמוניזאציה" הראשונית בין שני המחנות העויינים התייצבה לנוכח צורך־העל בהמשכיות וביציבות. אבל זו רק ההתחלה התגניבית.

המבחן התיפקודי היומיומי הממתין בפתח עלול להתברר כמסובך הרבה יותר מאשר בחינת הכניסה לאור הזרקורים.

הנשיא, ראש הממשלה שלו־לא־שלו והשרים שלו־לא־שלו ייאלצו לתפקד זה לצד זה לצורך מימוש המדיניות הלאומית — מדיניות של מי בדיוק? האפשר שהנשיא "יסתגר" מאחס בתחומי הפעולה המוגדרים שתחמה עבורו החוקה: מדיניות חוץ, פיקוד עליון על הצבאות, הכפתור הגרעיני ו"שמירה על האינטרסים העליונים של האומה"? (הסתגרות שעשוייה לבשר, בין היתר, התמקדות מובהקת עוד יותר של ארמון האליזה בענייני חוץ; וגם בענייני המזרח התיכון, הקרובים ממילא לליבו של מיטראן); ואילו ראש הממשלה איש הימין, האפשר ש"יסתגר" מצידו בניהול המדיניות הכלכלית והחברתית? ושר החוץ, למשל, או שר ההגנה, האם יהיה בפועל "איש של מיטראן" הכפוף לראש הממשלה שמנגד, או "איש שתול" של ראש הממשלה בחלקה השמורה של הנשיא?

כיצד ייראה, למשל, הלכה למעשה, הייצוג הצרפתי הבכיר בפסגות בינלאומיות? האם יהיה זה הנשיא? ראש הממשלה? שניהם גם יחד? האמנם השניים אותם דברים? הייתכן למשל שבמו"מ מדיני־ביטחוני בענייני מזרח־מערב יישב הקאנצלר קוהל לסעודת צהריים עם מיטראן של צרפת־שמאל ואילו במו"מ כלכלי־מוניטארי בענייני השוק המשותף יסעד בערב בנפרד עם ראש הממשלה של צרפת־ימין?

ומה יעלה בגורלן של רקמות היחסים המסובכות ממילא שבין המימשל הפוליטי להיראכיה הצבאית? יותר מאשר אישיות כלל תיפקודית אחרת, רגיש הצבא למערכות כפולות ומעורפלות של חלוקת פקודות והנחיות.

הסוציאליסטים שהחזיקו במרוצת חמש השנים האחרונות בכל מוסדות השלטון למדו על בשרם כמה אמיתות עצובות בהקשר זה. ועתה, גידלו הרגליים והגוף שני ראשים ושני פיות?

אל תוך מערכת סימני השאלה האלו נדחק, באיכות היסטורית ופוליטית שונה לחלוטין — ההישג האלקטוראלי המרשים של הימין הקיצוני הניאו־פאשיסטי. "החזית הלאומית" בהנהגת ז'אן־מארי לה־פן תהיה מיוצגת בבית הנבחרים החדש על־ידי לא פחות מ־33 צירים, לאחר שקצרה שיעור תמיכה של כ־10 אחוזים בקלפיות. זו בכורה מפוקפקת שהיקפה הוא ראשון מסוגו לא רק בצרפת, אלא באירופה דמוקרטית מערבית גדולה אחרת.

אותם "מאפיינים חולפים" של הימין הקיצוני, שהאופטימיסטים בצרפת ביקשו לייחס בשנתיים־שלוש האחרונות להרמת הראש של הרעה הפאשיסטית, הצליחו — עוד לפני הבחירות — לשרוד בשלום ואף לשגשג מעברו השני של קו המחסומים הרציני הראשון: זהו הקו שמעבר לו גלשה הנוכחות הניאו־פאשיסטית אל המימדים המרופרפים־יחסית של שיגרת הוויכוח הציבורי. עתה נוסף לכך הייצוג בפועל, קרוב לוודאי רעשני, פרובוקאטיבי, אנטישמי, גזעני בליבה של הזירה.

יתרה מזו: אם הוכח עד כה שהאלימות המילולית משתלמת, אם ההפחדה — נגד הפשיעה, נגד הזר, נגד השונה — מניבה פירות, אם הפאטריוטיות השטוחה תחזור לשחק תפקיד בקלפיות — יימצאו מי שיקפצו עליהן גם מבלי שיהיו בהכרח פאשיסטים. הסכנה המתגלה היום מחודדת, עוד יותר בצרפת, זה הנהגה — בכל המהות — קרה לה. אבל המשחק הפוליטי השוטף עלול, שוב, להניח מה שניתן אולי לעשות לצורך קיצוץ כנפיים יעיל.

אישים יהודיים, למשל, לא שגו בהקשר זה באשליות, גם לפני שהמאיש להיפן בקלפיות עד כמה ביסס לעצמו את דריסת־הרגל הראשונית האחרונה: מנהיגי הקהילה היהודית, דוגמת נשיא הארגונים היהודיים (בעל השקפות סוציאליסטיות, מקורב אישית למיטראן) תיאו קליין, הזהיר בפומבי כבר לפני שנה מפני שינוי שיטת הבחירות שעתיד היה לפתוח את הדלת האחורית לכניסת הניאו־פאשיסטים לפרלמנט. תקדים היתה — ועודנה — שמיטראן, שורקם את שינוי שיטת הבחירות בכדי להעניק לשמאל הצרפתי "המנצח־שליטה" (המוכיח בינתיים את עצמו) בימים אלה, יידע מה לעשות גם אחר כך בתבשיל שהוקדח. באופק הזה, פני הדברים היום נראים מדאיגים בהחלט, גם בלעדי קשר הישיר עם התיפקוד המשותף שמאל־ימין בצמרת.

המילכוד — כסיכוי

היישום הלכה למעשה של סלטת הבחירות הגדולה ה"מגורים המשותפים" שמאל־ימין — בין השמאל לימין מתנהל עד עתה ברהיטות הצגה־לפעול, המסווה מאחוריה שורה ארוכה של פאראדוכסים ודורסת בדרכה הרבה אמיתות ותיקות. הדיזיון מישהו. לפי שעה תחושה של בגרות ציבורית מבוקרת, של שליטה מדוקדקת במצב: האם יתמידו אלה בחודשים הקרובים בנאמנות לעצמם או שיתגלו כאחיזת עיניים?

בזוה התקדים היחיד הקיים כרגע בעולם לסוג כזה של אילוץ — המפה הפוליטית הישראלית שלאחר בחירות 1984 והרוטציה הבפרייה בירושלים — סביר בהחלט לנבא למירושם ההולך ומקרין עתה במבכה הצרפתי ימים קשים. לגודלה של הרפובליקה החמישית, היא מצוידת בהקשר זה — בניגוד לנו — בטקסט־בסיס, בחוקה. זו נתפרה אמנם בשעתו על־פי מידותיו הבאר מסויימות של הגנראל דה־גול; איש לא העלה אז בדעתו — בוודאי לא הגנראל — שיום יבוא והצמרת התיפקודית תעמוד במבחן הזוגי שבין הפיקוד הבכיר בארמון האליזה וההוצאה לפועל השוטפת במשרדי הממשלה.

אבל במסדרונות הפאריסאיים נשמעים זה זמן מה קולות הגורסים שזהו מבחן הבגרות האחרון שנותר עדיין בדרכה של החוקה הזאת: אפשר על כך, שהצוות מיטראן־שיראק, מטעמים קודשים יותר או קודשים פחות, יעמוד במשימה. לפחות במשך תקופת הכהונה הראשונה. שכן מעבר לסיבוך החוקתי התיפקודי הצפוי — אולי אף למבוי הסתום — מסתתרות אמיתות ציבוריות מסובכות וגבוליות עוד יותר: כירורגיה מעודנת יותר של המפה הצרפתית חושפת היום הקבלה מהודה בין סימני השאלה שצופן העתיד לבין המבט־לאחור הקולקטיווי לעבר חמש שנות ההתנסות הצרפתית ב"חוויה" של מימשל השמאל.

מימשל השמאל של מיטראן מורואה־פאביוס הוכיח בשנים האחרונות שהסך־הכל המצטבר של כל השערות הכואבות שהוא עצמו נאלץ לעשות במישור האידאולוגי המעשי איננו בהכרח שלילי. במקביל, החלילים שבהם נופפו משך דורות במחנה השמרני התגלו בשנים האחרונות באוויליותם.

שני המחנות הגדולים, שהחלוקה הנוקשה כל כך ביניהם עיצבה את פני ההסטוריה המודרנית של צרפת, "יאלצו" להפשיל שרוולים, לשם שינוי — ביחד.

אלקום 86*

התערוכה הבינלאומית לתקשורת ולאלקטרוניקה
27-24 במרץ 86', בגני התערוכה בתל אביב

תכנית ימי העיון:

יום שני, 24 במרץ 1986, 18.00-14.00
התקשורת בבית המגורים העתידי
מאורגן ע"י סניף ישראל של האיגוד העולמי לחקר העתיד WFS, והמרכז הבינתחומי לניתוח ולחיזוי טכנולוגי, ליד אוניברסיטת תל־אביב — ICTAF.
נושאי ההרצאות:
— התפתחויות טכנולוגיות ומגורי העתיד.
— טכנולוגיית תקשורת ומידע בבית העתידי.
— תכנה ומאגר נתונים למערכות מידע בבית העתידי.

יום רביעי, 26 במרץ 1986, 17.15-08.30
מגמות וחידושים בתקשורת ומחשבים
נושאי ההרצאות:
— התפתחויות בטכניקות התקשורת ברדיו, בתקשורת נתונים ובדחיסת נתונים.
— תקינה בינלאומית בנושא שכבות הפרוטוקולים.
— מערכות בינה מלאכותית.
— מערכות תמיכה בפיתוח תכנות מערכות.
— רשתות תקשורת נתונים.
— טלפוניית התאים בעולם ובישראל.
— דואר אלקטרוני וההתפתחויות הצפויות.
— אפשרויות השימוש בוידיאוטקס לקידום הכלכלה והחברה.

יום רביעי, 26 במרץ 1986, 13.30-08.15
תקני תקשורת בינלאומיים וארגון התקשורת הבינלאומי ITU
מאורגן ע"י קבוצת התקשורת IEEE, סניף ישראל.
נושאי ההרצאות:
— תקנים בינלאומיים בנושאי תקשורת נתונים, דבור וחוזים.
— השפעת התקינה הבינלאומית על הפתוח, התכנון וההפעלה של רשתות תקשורת וציוד תקשורת.
(יום העיון מתן בשפה האנגלית על ידי מומחה מחו"ל).

יום חמישי, 27 במרץ 1986, 17.30-08.30
בזק 1986 פלוס — תמונת מצב
מאורגן ע"י אגף ארגון ומשאבי אנוש, בזק — החברה הישראלית לתקשורת.
נושאי ההרצאות:
— טכנולוגיות תקשורת.
— פתוח תשתית התקשורת בארץ.
— תקשורת לוויינים.
— שירותים למנויים.
— רשת ספרתית להעברת נתונים.
— הכנסה לשימוש של מערכות ציוד חדשות.

מחירים לבתי ספר מקצועיים — לתיאום נא להתקשר לטל. 03-422422.
להרשמה ולקבלת פרטים על ימי העיון נא להתקשר לטל. 03-660951
לקבלת הזמנות לתערוכה, לקבוצות מאורגנות, נא להתקשר לטל. 03-422422

iic
מרכז הירידים בישראל בע"מ
ומרכז הקונגרסים הישראלי
גני התערוכה, שד' רוקח, תל־אביב
טל. 03-422440, 03-422422

בזק
החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

אריאון

هكذا من الأصل

ילדים מעולי אתיופיה: בפורים נתחפש לילדים לבנים

לבן ליום אחד

יותר משנה לאחר עליית יהודי אתיופיה לארץ הם מתקשים להשתלב בחברה הישראלית בשל חוסר הנכונות לקבלם

מאת מרדכי ארציאלי

יצחק אינו מהווה חתך מייצג של העולים מאתיופיה. הוא בא מעיר ולא מכפר נידח. השכלתו עולה בהרבה על הממוצע בעדה. בניגוד לרוב עולי אתיופיה המועסקים בפועלי ייצור ובעבודות שירותים — ומשכורתם היא מהנמוכות במשק — יצחק הוא פקיד במשרד ממשלתי. גם רעייתו משתכרת לא רע. ואם קליטה משמעותה השתלטות על השפה העברית, תעסוקה, מקום מגורים טוב והישגים של הילדים בבית-הספר, הרי שמשפחתו של יצחק נקלטה יפה מאוד. אך בשעה נדירה של גילוי-לב יאמר: "לכל אדם יש חלום וגם לי יש חלום אחד — לקום בבוקר ולהיות לבן. אפילו ליום אחד".

את המועקה הקשה הזו שאין מדברים בה, הם מנסים להעלים, להסתיר, ואולם לא פעם היא צפה מעל לפני השטח. בראשית השבוע שאלה מורה בבית-ספר יסודי את תלמידיה למה יתחפשו בחג הפורים. תלמידה אחת אמרה שתתחפש לנסיכה. אחרת ענתה שתתחפש לפרפר. ילדה מעולי אתיופיה השיבה למורתה: "אתחפש לילדה לבנה", וכטרם עיכלה המורה את הדברים קראו יתר התלמידים האתיופים: "כן. כן. נשים קמח על הפנים ועל הידיים ונהיה לבנים".

פיזור בשכונות

בבאר-שבע, שבה נמצא הריכוז הגדול ביותר בארץ של עולי "מבצע משה", תופסת את המקום הראשון גם בקליטת עולי אתיופיה. 280 משפחות מתגוררות בה. במרכז קליטה שיסגר בסוף החודש — קבע ר' 140 משפחות. רוב הדיירים יעברו לדירות קבע בערים אחרות ומיעוטם ישאר בבירת הנגב. פקידי משרד הקליטה ניסו ללמוד מכישלונות העבר, וקבעו שאת עולי אתיופיה לא ירכזו בשכונה אחת, שתהפוך לגטו. דוגמאות אינן חסרות. עולי אתיופיה פוזרו, איפוא, בשכונות העיר. פרט לשכונה ד' שהיא הבעייתית ביותר. שכונת מצוקה קשה, על כל המשתמע מכך.

התקווה השאיפה שהאתיופים ישתלבו באוכלוסיה הוותיקה, שהיא אינטגרציה, שהאוכלוסיה הוותיקה תשלב בתוכה ותקבל לקרבה את עולי אתיופיה, לא התממשה. להיפך. הישראלים נרתעים ממגע עם "השחורים". לעניין זה אין הבדל בין "הלבנים" — צברים ילידי הארץ, אשכנזים ובני עדות המזרח, עולים מרומניה ודרום-אמריקה, צפון-אפריקאים ועולי גרוזיה וקווקאז — בעיניהם האתיופים השחורים הם יצורים מאפריקה, פרימיטיביים, חסרי תרבות. ומה לא?

אשה ממוצא מרוקאי שיגרה לא מזמן מכתב — מלא שגיאות כתיב — לעיריית באר שבע, ובו קבלה כי שתי המשפחות האתיופיות שקיבלו שתי דירות בבניין הורידו את ערך דירתה. וביקשה שהעירייה תעביר אותם מהדירות כדי שערך דירתה "ישמר". ואין זה מקרה בודד. צעיר אתיופי הלומד במכללה הטכנולוגית מספר: "עליתי לאוטובוס העירוני והתיישבתי ליד אשה מבוגרת, ומיד היא זזה לכיוון החלון. ממש נדבקה לחלון. נפגעתי נורא. אף פעם בחיים שלי לא הרגשתי עלבון כזה. ואז נגעתי לרגע את כף ידי על הגב שלה ואמרתי: זה לא משאיר צבע שחור. נכון?". מתווכי דירות מספרים, כי שאלתם השניה של המבקשים לשכור דירה, לאחר השאלה על המחיר, היא: האם מתגוררים בבניין אתיופים?

[illegible] ראשים [illegible] בתרבאות קופות חולים, ונר נים תכניות במגורות ובמרכולים, מתייחסים לעתים קרובות אל עולי אתיופיה באורח משפיל. יש הצועקים עליהם ויש המקניטים אותם. יש המזלזלים או המתעלמים לחלוטין מנוכחותם. שכנים לא יזמינו משפחה אתיופית לדירתם, לא ירשו לילדיהם לשחק עם הילדים האתיופים, או לתת להם ספר בהשאלה.

ברור שאין לעשות הכללות. יש גם דוגמאות אחרות של רצון לעזור ולסייע. בחגיגת בר-מצווה שהנהגה לאחרונה משפחה אתיופית השתתפו שתי משפחות של ותיקים, שלא הסתפקו בנוכחות אלא סייעו בארגון החגיגה. יש עוד דוגמאות של רצון לקליטה חברתית, אך אלה הן תופעות חריגות מאוד.

אמת, עולים אלה הגיעו ממדינה נחשלת. אלה שבאו מהכפרים לא ראו לפני עלייתם רכב ממונע, בניין רב-קומות, לא שמעו על מברשת ומשחת שיניים, על בית-שימוש, נייר טואלט וצמר גפן. לא על מים זורמים, חשמל וכירת גז. הנשים לא לבשו תחתונים והורות הילדים לא החזיקו בידיהם עט או עיפרון. אדם לבן ראו לראשונה על המטוס שהעלה אותם לישראל.

קפיצה נחשונית

אך לאחר תקופה קצרה, קצרה מאוד, הם עשו קפיצה נחשונית מהמאה ה־12 למאה ה־20. תוך שנה שנתיים הגיעו להישגים, שעולים אחרים בשנות ה־50 לא השיגו במרוצת 15 שנים. המורים, המדריכות והעובדות הסוציאליות אומרות שעולי אתיופיה הם בעלי מוטיבציה עצומה ללמוד, להיקלט ולהשתלב. הם מתגברים בצורה מופלאה על הפיגור הסביבתי ועל היעדר הרגלי למידה. אך בעייתם הקשה והאכזרית היא התמודדות עם סביבה עוינת, בעלת דיעות קדומות, המשדרת להם ללא הפסק שהם חריגים בגלל צבע עורם. [illegible]

[illegible] הם אינם רצויים. [illegible]

עיריית באר-שבע, משרד הקליטה והארגונים והמתנדבים עשו ועושים רבות לקליטתם. אין ילד אתיופי אחד שאינו נמצא במסגרת חינוכית. הוזל מפעלותם של ארגוני נשים וכלה בבתי-הספר. מורים אומרים, שהישגיהם של התלמידים האתיופים עולים לאין שיעור על התלמידים ממוצא מרוקאי, גרוזיני וקווקזי. רבים עברו ועוברים הסבה מקצועית. כל המבוגרים, פרט לזקנים, מצאו תעסוקה ואין הם בוחלים בשום עבודה. ואולם בשל חוסר מיומנות מקצועית הם מועסקים במפעלי טכסטיל, במשתלות, או בעבודות שירותים. שכרם נמוך מאוד. בין 250 ל־350 ש"ח לחודש. רמת-חייהם נמוכה ומצבם הכלכלי קשה. עם זאת, הם לא מתלוננים ו"מקטרים". אחוז ההיעדרות נמוך ביותר, ומוסר העבודה שלהם גבוה. אין היעדרויות. בעיני עמיתיהם לעבודה הם "פריירים" שאינם יודעים "לעבוד" על הרופא ולקבל תעודת מחלה.

אין בקרבם חבורות-רחוב והתחברות לגורמים פליליים. אין פשיעה הנות. לא סמים ולא אלכוהוליזם. זו עדה שקטה ונוחה, שהמסגרת הפטריארכלית עדיין נשמרת בה. כאשר זקן בא לביקור קמים לכבודו כל בני הבית. עם זאת, נראים כבר ניצנים ראשונים של ניסיונות לשבירת המסגרת הפטריארכלית. הוותיקים, הנמצאים בארץ יותר מ־5 שנים ורכשו השכלה, מנסים — בזהירות — לערער על מנהיגות הקייסים, וכבר החל מאבק בין שני צעירים שאפתניים על כתר "מנהיג" העדה.

שינויים חלו ביחסם של הגברים לנשים, בעיקר בקרב הצעירים. במכינה להנדסאות שבמכללה הטכנולוגית החלו את לימודיהם בנים ובנות. הבנים התיישבו, "כמובן", בשורות הראשונות והבנות בשורות האחוריות. הבנים דיברו, הבנות שתקו. אך במהרה נטלו הבנות יוזמה, התיישבו בשורות הראשונות, למורת-רוחם של הבנים. נשים יוצאות לעבודה והבעלים משלימים עם התופעה. הגברים כבר מרשים לנשותיהם ללכת בערבים לחוגים במרכזים הקהילתיים. אך הגבר לא יוריד פח זבל. "זו בושה", יאמר. ומנגד יאמרו, כי "בושה" זו היא [illegible]

שנה לחקירת מפולת הבנקאיות (א')

פזילה לעבר הוועדה

ועדת החקירה לעניין מפולת מניות הבנקים השפיעה על פעילות כל הגופים הקשורים בעבודת הוועדה, שהשבוע מלאה שנה לדיוניה הפומביים

מאת אריה לביא

ועדת החקירה לעניין מניות הבנקים לא ציינה את האירוע. אך השבוע, כ־17 במרס, מלאה שנה למועד שבו היא החלה את דיוניה הפומביים. את כתב המינוי קיבלו חברי הוועדה כבר לפני שנה ורבע. אך המועד שבו תפרסם את מסקנותיה היה עדיין לא ברור. עד לאחרונה רווחו שמועות שהוועדה תסיים את דיוניה עד סוף החודש, אך כעת נראה שרק באפריל ישורטטו המסקנות. הוועדה ביקשה מהנהלת בנק טפחות, שם נערכים דיוניה, להאריך את חוזה השכירות עד לסוף חודש אפריל. האף נרמז שלא מן הנמנע שהוועדה תזדקק למשרדיה גם לאחר מכן.

בקצב האירועים והתהפוכות המסחרר העובר על מדינת-ישראל, משבר המניות הבנקאיות הפך כמעט לאירוע היסטורי. מאז המשבר באוקטובר 1983, היו בארץ בחירות לכנסת ולהסתדרות, צה"ל יצא מלבנון והופעלה תוכנית כלכלית.

כאשר הוקמה הוועדה בראשותו של השופט משה בייסקי, נראה היה שהיא תוכל לסיים את דיוניה תוך חודשים אחדים לכל היותר. לפני חבריה היה מונח דו"ח של מבקר המדינה, שבו נקבעו עובדות לגבי תהליך הויסות בצורה חד-משמעית, אם כי הדו"ח נמנע מלהתייחס לגופים שאינם מבוקרים על-ידו כמו הבנקים והבורסה. נוצר רושם, שהוועדה הוקמה כדי "לטפל" במגזר זה ולהסיק את המסקנות המתבקשות.

עד מהרה התברר, שהתמונה אינה כה פשוטה. התקופה הארוכה שאליה מתייחסת החקירה (מאז ראשית שנות ה־70) ההיבטים המשפטיים, כלכליים והפיננסיים המורכבים, חייבו את הוועדה להקדיש זמן רב מהצפוי לדיון בחומר, ולשמיעת עדויות של ראשי הבנקים ועובדיהם הבכירים, הבורסה, הפקידות הבכירה של האוצר, בנק ישראל, הרשות לניירות-ערך, כמו גם מספר גדול של שרי האוצר שהתחלפו בשנים האחרונות.

חומר חסר-ערך

אך לצד הקשיים האובייקטיביים היו גם קשיים אחרים. הבנקים וגורמים אחרים התמהמהו בהגשת חומר לוועדה. היו גם בנקים שהלעיטו את הוועדה בפרוספקטים וחומר חסר ערך ממשי, כאשר חומר חסוי — פרוטוקולים ומסמכים אקרים שעל בסיסם ניתן להסיק מסקנות חד-משמעיות — לא הגיע לוועדה. לשיא הגיעו הדברים לפני כחודשיים, כאשר זימנה הוועדה במפתיע את יו"ר ההנהלה המצומצמת של בנק דיסקונט, אלי כהן, לעדות נוספת. במהלך החקירה אמר השופט בייסקי כי "קיבלנו מבנק דיסקונט נייר ללא שום ערך", והורה לבנק להמציא חומר נוסף על פעילות הבנק בתקופת הויסות.

עד כה קיימה הוועדה עשרות ישיבות פומביות, ושמעה כ־100 עדויות לאי-פומביות. החומר הרב שהצטבר אצלה חייב מאמץ עצום בכל הקשור ללימודו ולסינונו, ולא פעם ביקשה הוועדה השלמות של עדויות נוספות ומסמכים לצורך קבלת תמונה ברורה על תרומתו של כל גוף לוויסות.

אין זה סוד, שמאז הוחלט על הקמת הוועדה שקדו כל הגופים העלולים להיפגע ממסקנותיה על הכנת "כתבי הגנה". כאשר מיטב כוחות-האדם בבנקים המסחריים ובבנק ישראל עוסק בהכנות לקראת דיוני הוועדה. נוצר הרושם, שהעוסקים במלאכה רוצים לצבור נקודות-זכות בקרב חברי הוועדה. בתקופה זו עשו הבנקים מאמצים להבליט את תוצאות ההתייעלות ולהציג רווחים נאים בדוחות הכספיים-שנתיים ל־1985. ספק אם תיאר לעצמם, שיתכן ויצטרכו לפרסם דוחות שנתיים לסוף 1985, בשעה שהוועדה את מסקנותיה.

במקביל להקבלה ההחלטה נוספת היא הרבעות בהקבלת החלטות בנושאים רגישים, העלולים להיות נושא לביקורת ציבורית, או אחרת. בנק ישראל נרתע תקופה ארוכה מקבלת החלטה לגבי העברת השליטה בבנק הבינלאומי. יש הטוענים, שהדיונים בעניין זה זירזו את כניסת רנות לתהליך של פירוק. בעלי חברת בגרית, למשל, בטוחים שהם לא קיבלו היתר לרכוש את הבנק למשכנתאות בשום שבבנק ישראל היו עסוקים עם הוועדה. או בשום שפחדו לאפשר להם את הרכישה בחשש לביקורת ציבורית.

חשש מביקורת

הרצון להימנע מביקורת משותף לגופים הציבוריים ולמערכת הבנקאות. ההיבטים קשורים גם לפעילות אחרת של בנק ישראל: קבלת אישורים לגבי הגדלות-הון של שלוחות בנקים ישראליים בחו"ל ואחרות. תופעה דומה היתה גם במשרדי האוצר והמשפטים. ודו"ח ועדת נבאי, שהביע המלצות בקשר לייעוץ בניירות-ערך, הושלם רק לאחר חבלי לידה ממושכים. רק בשבועות האחרונים הכליבו כי משרד האוצר הציע תזכיר להצעת חוק בעניין ייעוץ השקעות בניירות-ערך, השקעות בקרנות נאמנות ותיקון לחוק הבנקאות ושירות ללקוחות.

גם פעילותיה של הרשות לניירות-ערך נבחנות על-ידי ועדת בייסקי. גם כאן ניכרת ירידה נכרצת בולטת פעילות הרשות בכל הקשור בהקידות על חברות שבניירותיהן נסחרות. הבורסה שינתה צורה בתקופה זו. דירקטוריון הבורסה שינה אף הוא את הרכבו. כאשר ד"ר כאריך חת החליף בחיים טשמל. במקביל נובע שורה של כללים בנושאי המסחר בניירות-ערך.

הבנקים עברו בשנתיים אלה תהליכים בעלי-משמעות, שלחלקם לפחות יש נגיעה לפעילותה של ועדת בייסקי. בבנק הפועלים, בבנק דיסקונט ובבנק המזרחי הוכנסו שינויים משמעותיים בהרכב הדירקטוריונים, כדי שיתאימו להוראות הפיקוח על הבנקים. בחלק מהבנקים צומצם מספר הדירקטורים כדי ליצור גוף קומפקטי יותר, המסוגל לפעול ולקבל החלטות.

בלט השינוי בדירקטוריון בנק הפועלים, שם החליף אפרים ריינר, אחד מ־16 הנחקרים על-ידי הוועדה. החליפו איש אקדמיה בעל עבר ציבורי, פרופ' איתן ברגלס. גם במזרחי התחלף היו"ר הקשיש, נפתלי פינגולד, שמלאו לו בימים אלה 85 שנה, בחיים נריטי בנבואות יצחק. במקביל שינו הבנקים את המדיניות בתחום הייעוץ לניירות-ערך. הפסיקו "לדחוף" במסלולי השקעה מסויימים, וממליצים ללקוחות לקבל בעצמם את ההחלטה. הכל בניסיון להצביע על כך, שגישת העבר — המלצה חד-משמעית על מניות הבנקים — נשכחה ואיננה עוד. פעולות ההתייעלות וסגירת עשרות סניפי הבנקים היו אמנם חלק מתהליך ההבראה, אך הפזילה לעבר של ועדת בייסקי היתה ברורה.

השופט בייסקי, יו"ר הוועדה: עשרות ישיבות פומביות וכ־100 עדויות לאי-פומביות

מה ביקשה הוועדה לדעת

מעיון בפרוטוקולים של דיוני הוועדה ובכתבי האזהרה ששלחה ל־16 אישים, עולות הנחות מספר לגבי המוקדים שעניינו את חברי הוועדה:

* מועד תחילת הויסות היווה שאלה חשובה. שאלה קשה יותר: מתי יצא תהליך הויסות משליטה.

הויסות החל בשנות ה־70, במניות בנק הפועלים, כנראה ביוזמתו של יעקב לוינסון, שקיבל עצות מיועצו דאז יוסי ריינר. בשנים הראשונות היה הויסות בעל מימדים קטנים וקל היה לשלוט בו ולהפסיקו. רק מאוחר יותר הפך ל"ויסות מניפולטיבי", כפי שהוגדר על-ידי חברים בוועדת החקירה, ועבר את תקופה שממנה אין חזרה. לקביעה ברורה של העיתוי שבו נכנסו הבנקים לתהליך הויסות, עשויה להיות השלכה מרחיקת-לכת על החלטות הוועדה. יש שוני בין בנק, שהשתלב בתהליך הויסות כאשר היה עדיין מצומצם, לבין בנק שהחל לפעול רק כאשר הויסות הפך למניפולטיבי.

* האחריות הבין-משרדית העסיקה לא מעט את חברי הוועדה. האחריות מתעוררת בראש וראשונה לגבי שרי האוצר. האם השרים יגאל הורביץ ויורם ארידור היו מודעים לתהליך הויסות? מה חלקה של המדיניות הכלכלית בהתפתחות הויסות? אחת הטענות המרכזיות של הבנקים היתה, שהמדיניות של יורם ארידור להלחם באינפלציה — בין היתר בדרך של הקפאה מלאכותית של שער הדולר — הביאה למעבר של הציבור להשקעה בצמודות מט"ח ולמט"ח, תוך בריחה מהשקעות אחרות ובכלל זה מניות בנקאיות.

* אחריות הבנקים שהנפיקו את המניות והדפו את הציבור אליהן. טול אחריות הרשויות, קרי האוצר, שאישר את ההנפקות, הרשות לניירות-ערך, בנק ישראל כמפקח על הבנקים, והבורסה שבמסגרתה נעשה המסחר.

* הפסקה אפשרית של הויסות. האם ניתן היה להפסיק את הויסות בנסיבות שבהן חלק ניכר מחסכון הציבור הוא במניות הבנקים? דו"ח מבקר המדינה ועדים שהופיעו בפני ועדת החקירה קבעו, שהיו בספר יוזמות להפסקת הויסות. מדוע נכשלו ניסיונות אלה?

* אחריות הבנקים ומנהליהם. כל הבנקים שמניותיהם נסחרו ויסתו את מניותיהם, למעט הבנק הבינלאומי. אך קיימים הבדלים רבים בדרך פעולת הבנקים בתהליך הויסות. הבדלים באים לידי ביטוי בהיקף הויסות ובאופיו. בהעדויות הפומביות בוועדה, עלה שלפחות בנקאי אחד, ג'ורא גזית בבנק הפועלים, הסכים לשתף פעולה בתוכנית להפסקת הויסות.

* הבנקאים מדברים רבות על ההשלכה שעלולה להיות למסקנות הוועדה על תדמית הבנקים בעולם. הם טוענים, כי מסקנות נחרצות כלפי כל הבנקים וכלפי כל ראשי המערכת עלולות להשפיע לרעה על אופן ההתייחסות של הבנקאות העולמית לבנקאות הישראלית. סביר לצפות, שהדו"ח יתייחס גם לטיעון זה.

על מי בדיוק אתה צוחק שם?

מהי בדיחה יהודית? מהם שורשיה והשלכותיה ולמי מותר לספר אותה כדי שתחשב "בדיחה טובה" או "בדיחה מורעלת"

מאת צבי בראל

[illegible]

כאשר הכומר הפלורידי, בילי גרהם, שר: "כל מה שאני רוצה הוא ישו" — 500 איש הפכו לפרוטסטנטים. כאשר האפיפיור שר "אוה סולה מיו" — 1000 מאזינים הפכו לקתולים. כאשר הזמר פאט בון שר "יש פגרה הב בשמיים" מאה אלף יהודים הצטרפו לחיל האוויר. כאשר שפירא נפטר הוא ביקש בצוואתו שאפרו יפוזר מעל חנות היוקרה בלומינגדייל "כך לפחות תבקר אותי אשתי פעמיים בשבוע". כשמר ליפמן חזר הביתה עייף מעבודתו שאלה אותו רעייתו אם הוא רוצה לארוחת ערב סטייק עגל, תפוחי אדמה אפויים, כוס יין ועוגת תפוחים: הוא ענה "לא יקירתי, אין לי כוח לאכול בחוץ".

אין זה עוד מקבץ בדיחות של יהודים ועל יהודים. אלה הן הדוגמאות לתורה שלמה העוסקת במהות הבדיחה היהודית, בסיבותיה, שורשיה, השלכותיה. מבחר מעין "הבדיחה היהודית — אתמול, היום ומחר". מאמר שפרסם איחוד הקהילות העבריות בארה"ב, קובע כי הבדיחה הראשונה שייכת ל"בדיחות על ישראל". השניה לקטגוריה של בדיחות יהודיות מובהקות. והשלישית לבדיחות על מקסום יהודי מסוים — האשה היהודיה.

וכאשר מתחיל המחבר היהודי לקבל צורה של "קטגוריות", "תבניות" ו"פרקים" ממיינים הרי כבר לכנס ועידה ו"להזמין מומחים מאה עשרה ארצות שידונו ויגדירו את הבדיחה היהודית". ואכן [illegible] הבדיחה. שוויי דיגמנר פרידר כבר כתב "אינני יודע אם יש עוד הדב[illegible] מאות של אנשים העושים צחוק מאופים בדיחה כאות כמו היהודים".

כמה שאסור לגבי מותר ליהודי

לומר בגלוי שיהודים הם לכל תחום אפשרי ובמיוחד לדעת הבדיחות, נחשב כמובן ל"אמירה אנטישמית". דברים כאלה מותר לומר רק בחוג המשפחה. כך גם בדיחות על יהודים. לגוי אסור לספר בדיחה על יהודי אלא אם הוא מבקש לעצמו צרות. אך מה שאסור לו מותר ליהודים אלן קינסברג, הידוע כמו אלן, ללאנגד שכיוד היהוע כלבי ברכו, לצלאן ריוזות, מל ברוקס, ולגראוצ'ו מרקס שאמר כי "איננו מוכן להיות חבר באותו מועדון שיהא מוכן לקבלו כחבר". דוגמה קיצונית יותר היא השאלה: "מה ההבדל בין פיצה ליהודי? פיצה אינה צועקת כשמכניסים אותה לתנור".

חסר היה ללא יהודי שיספר אותה ברבים כפי שעשה זאת הקומיקאי היהודי שביזד את הנוכחים במסעדה הרומנית היהודית בניו יורק. אך גם "בינינו" קיימת חלוקה ברורה בין "שונאים עצמיים" ל"אוהבים". אותה בדיחה שתסופר על ידי שני מספרים יהודים שונים תיחשב פעם אחת "בדיחה טובה מלאת אהבת ואמונת ישראל" ופעם אחרת כבדיחה "מורעלת שרק יהודים השונאים את יהדותם יכולים לספר". ובדוגמה: "שלושה סוחרים יהודים שותפים נסעו לחופשה בפלורידה. לפתע תופס אחד מהם את ראשו וזועק: אוי! שכחתי לנעול את הקופה. אל תדאג, אומרים שותפיו, הרי אנחנו כאן אתך". רבים צוחקים, אחרים סוגרים את פניהם ואומרים: "טוב בדיחות בשילוק".

אך מעבר לכך, מבטים חוקרי הבדיחה היהודית כי העובדה שיהודים יכולים לספר בדיחות על עצמם מצביעה על ביטחון עצמי, על יציאה מן הגלות ועל היעדר חשש לפגוע את הגויים בצחוק עצמי. "אלה, משום שהם כאומה מצליחים ובית, משום שהם כיהודים, אבל לך תסביר זאת לגוי". לכן אפילו כאשר מספר הבדיחה כי "אבותם רצו הם את יעדו משום שלא רצה להיות רופא" מתקבלת בצחוק מלא על ידי כולם ואיש אינו אומר "שטח... שטח..." עניין מיוחד הוא, לעומת זאת, כאשר מבוחנות הבדיחות לקטגוריות 'יהודי מיוחד'. הדוגמה הקלאסית היא "הנסיכה היהודית האמריקאית" או בקיצור הג'אפ. אחד מדפוסי ההתנהגות של הג'אפ הוא שהיא לעולם לא תודה שהיא ג'אפ. היא תצחק בקול רם כאשר יספרו בדיחה על הג'אפ. היא אפילו תתרום בדיחה משל עצמה על "אותך" ג'אפ. אך אם מישהו יעז לשאול אותה אם היא "שייכת" היא עלולה במקרה הטוב להפסיק ובמקרה הגרוע היא לא תדבר אתך יותר לעולם.

היא איננה מוכרת

בתורה יהודית, בת לאב רופא ולאם פעילה ב"הדסה", שלמדה במיטב בתי הספר התיכוניים וסיימה בהצטיינות את מכללת רדקליף, איננה סוטה. גם כאשר היא נושאת לספר שלם על ה"ג'אפ". האנתולוגיה המקיפה ביותר על הג'אפ נכתבה בספרה של אנה סקוזיה (המודה בבר "אפיות בעצמה") הבמאי "המדריך הרשמי של הג'אפ". על הכריכה כתוב: "המחיר 6 דולר. כשבלך 5.95". בפנים אפשר למצוא רשימות מלאות על מה צריכה ג'אפ ללבוש כדי להיות ג'אפ אמיתית, באיזה בתי ספר עליה ללמוד, לאיזה הורים עליה להיוולד. כאשר כל פרק מסתיים בשאלון המאפשר לקורא לבחון באיזו מידה ג'אפיותו אותנטית. שאלון מעניין במיוחד הוא הנסיכה של ישראל.

כן, לשאול מתבקש הקורא או הקוראת להשיב על השאלה "ישראל היא?" במבחר התשובות הבאות: א. מקום לטעת בו עצים כאשר מישהו מת במשפחה. ב. מקום לעריכת טקס בר מצווה. ג. המקום האחר — בנוסף לסאנדרס קלאב שלי — בו אני יכולה להרגיש שבאה משום שכולם יהודים. ד. מקום הליכה של ג'ינס גלוריאא. ה. מקום אליו שולחים תלמידי קולג' כדי להגדיל את מודעותם היהודית. ו. מבינת. ג. המקום בו חיים היהודים בעלי אבזרי המין הגדולים ביותר. במקום אחר בספר מודרך הגבר כיצד לקרב אליו ג'אפ. "אמור לה: מצחיק, גוצ'י". ואילו על השאלה "מה עושה ג'אפ לארוחת ערב?" תהיה התשובה הקלאסית: "הזמנות למסעדה".

מעניין, עם זאת, שהבדיחות על ג'אפ הנסבות לעתות ושחת פופולאריות בחוגים לא יהודים. הסיבה נעוצה ככל הנראה בהתמסדותו של חוג ה"יאפים". אלה הן ראשי תיבות המתארות את החוג האמריקאי הצעיר יחסית, בני ה־35-40, בעלי חינוך גבוה רב-מיוח, עורכי דין, רופאים, רואי חשבון או בעלי עסקים בתחום הטכנולוגיה הגבוהה, הנודעים בעלי "באלי" ובעלי "פיבור" איזופיים, שהצליחו לרכוש כבר דירה במנהטן ווילה בניו אינגלנד. אלה הם הג'אפ הלא יהודיים שאינם עדיין "ותיקים" במקצוע, ולכן אינם מוכנים עדיין לשמוע או לייצר בדיחות על עצמם. הסולידריות המעמדית, מגבר, מחייבת אותם לתת כבוד לעמיתיהם שיכירו את המושג "ג'אפ" אותו הם העתיקו מבלי לקרוא לו בשם.

בקיצור "ג'אפ" לא יספר בדיחה על "יאפי" ולהיפך. כך יוצא, שככל שמתרחב מעגלם של אלה, מצטמצם חוגם של מי שאינו שייך, מתנוון גם החומר ה"סקסואלי" ומצטמצמות הבדיחות. הועידה שתיערך בחודש יוני אשר תדון בהיבטים השונים של הבדיחה היהודית מרכזה, כאילו ניתן כבר לסתום את הגולל על היצירה ההומוריסטית היהודית ולהתחיל להגדיר אותה במסגרתי ניתוח אקדמיים.

האם מדברים כבר על אקדמיה, כדאי לזכור את מה שאמר הפילוסוף תומס הובס על ההומור. לדעתו ההומור הינו תולדה של תחושת פתע של עודף הערכה עצמית. אנו צוחקים כאשר מסתבר לנו שמצבנו טוב יותר בהרבה בהשוואה לאחרים. אנו גם צוחקים לשגיאות העבר שלנו, בתנאי שאנחנו התגברנו עליהן. התיאוריה הפסיכואנליטית מתאימה ל הומור היהודי ומהווה את תבנית סיבת קיומו. אני מוכנה לראות את האקדמאי היהודי האמריקאי אשר יהיה מוכן לדבר על "העליונות היהודית" כסיבה להומור מבלי לחשוש מפני "מה יאמרו האנטישמים".

מה שמרגיע בכל העניין הוא העובדה שאותו אקדמאי היה מסביר לנו או פסיכואנאליסט בן למשפחה מכובדת (עקרה) שיטול להרשות לעצמו לעסוק בהומור יהודי כמקצוע המשתייך בעצמו לחוג ה"ג'אפ"ס". מותר שכזה כדאי שיזכור, שהוא ואחרים היוו סיבה לספרה של אנה סקוזיה.

ה"יד החזקה"

אדמו"ר ישיש בן 85, היושב בניו ג'רזי, הקים תוך שנתיים גוף המונה 14 איש, שבו שני שופטים עליונים בדימוס, הפועל באמצעים משפטיים נגד הפוגעים בערכי היהדות

מאת נדב שרגאי

"מגילת העצמאות" של המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות, גוף שהגיח באחרונה מתקופה של אלמוניות ראשונית, נרשמה בראש חודש ניסן התשמ"ה, מעל דפי בטאון חסידי צאנז בארץ ישראל. זו תמצית המגילה: "אנדרלמוסיה ירדה על דורנו. דור יתום וחשוך זה, אור החושך מתמשים בו בערבוביה, מתנה שלוכי אמוני ישראל מתחזק והולך, עד שהוא גוזל מיפי הנפש שבחברה הישראלית את מנוחת הנפש שלהם הם לוטשים עין צרה על כבשת הרש שלנו. כתות ואנשים למיניהם משליטים על ההמון טשטוש, ערפל הדעות כזובות... רווקא ההתעוררות שפקדה את החברה הישראלית הרואה ביהדות החרדית כטורה וכתובת לקליעת חצי הלעג, היא שנתנה את האות, כי זו היא השעה ועתה יש צורך להפעיל צוות משפטנים, שיתגודדו נגדם במישור שעד כה לא יוחד לו מספיק תשומת לב והוא — המישור המשפטי.

"נוכח מצב זה ניצב כ"ק מרן האדמו"ר מקלויזנבורג, שליט"א, ולאחר התייעצויות ארוכות עם מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות במשכן קודשו שבקריית צאנז שבנתניה, הכריז במעמד אלפים על ההצעה, שנתגבשה החלטה — להקים גוף מיוחד של צוות משפטנים דתיים, לצדם של רבנים תלמידי חכמים מופלגים, יודעי דת ודין, אשר יתמודדו בתופעות האנטי-דתיות ובהסתה נגד הציבור הדתי".

הלשון המיוחדת, שאינה שגורה על פיות רבבות 'עמך', יכולה היתה אולי לטעת פקפוק בכמה לבבות ספקניים, בדבר רצינותו של כבוד תורתו האדמו"ר הקשיש (85) הרב יקותיאל יהודה הלברשטם, הוא האדמו"ר מקלויזנבורג. אולם המציאות ספחה על פיהם. כ"יד החזקה" — כך כינו חסידי צאנז את 14 חברי המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות — יושבים כיום שני שופטים עליונים בדימוס, הד"ר יצחק קיסטר והד"ר בן ציון שרשבסקי. חמישה פרקליטים, כתם מהשורה הראשונה של סוללת עורכי הדין בארץ: עו"ד ד"ר יעקב וינרוט, עו"ד נפתלי ליפשיץ, עו"ד מנחם ינובסקי, עו"ד חיים קאהן ועו"ד שלמה שרשבסקי. חברים נוספים במועצה הם הפרופ' זאב לב, יו"ר הנהלת המכון המדעי טכנולוגי לבעיות הלכה, הרבנים שמחה הכהן קוק רב ראשי ברחובות, שמואל שפטלר (ראש ישיבת צאנז), הרב יצחק הלפרין והרב דוד גרוסמן, ממגדל העמק, שבא רחום, לשעבר סמנכ"ל משרד הפנים. ומרכז הוועדה עו"ד יחזקאל רוזנברג, איש אמונו של האדמו"ר.

הרב הלברשטם, דמות נערצת על החסידים, היה הראשון שגינה לפני שבע שנים זריקת אבנים על מכוניות הנוסעות בשבת בכבישים ביירושלים. חלק מחסידי צאנז משרתים בצה"ל ומשפחות רבות בקרייה מניפות דגלים ביום העצמאות. האדמו"ר מקלויזנבורג, היושב דרך קבע בניו-ג'רזי, ארה"ב, לא יגדיר אולי את עצמו כציוני. אך בשלל החסידויות הדוגלים ביהדות חרדית, אין ספק, כי צאנז נמנית על היותר מתונים.

כמו ביקור אצל רופא

כאשר קמה הקרייה בנתניה הפיצו אנשי סאטמר כרוז שמנה נגד האדמו"ר מקלויזנבורג, "הקים את הקרייה בנתניה הטמאה ולא בירושלים הקדושה". בטקס הנחת אבן הי סוד לקריית צאנז בנתניה, הקריא האדמו"ר את המברק מהסאטמר ואמר, כי הטומאה-כביכול של נתניה מתבוססת בקדושה של ארץ ישראל, ואילו הקדושה-כביכול של סאטמר מתבוססת בטומאה של ארצות העמים. למועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות נתן האדמו"ר יד חופשית וצ'ק פתוח. לחסידים הסביר כי יתייחס אל חברי הוועדה כאל מקצוענים, בדיוק כפי שמתייחסים אל הרופא כשבאים אליו לביקור.

המועצה החלה לעבוד בכמה מישורים. נשלחו מכתבים, התרעות ופניות לעיתונאים, לכלי תקשורת וללשכת היועץ המשפטי לממשלה בדבר פרסומים, שלדעת משפטני המועצה היו בהם משום עבירות על הסעיפים בעניין הגבורה והשלת מרגש בין חלקי אוכלוסיה שונים בחוק לשון הרע. נעשו גם ניסיונות להפעיל סעיף בחוק העונשין המדבר על פרסום דבר, שיש בו משום פגיעה ברגשות דת. במישור נוסף התמקדה המועצה אחר הפרות של חוקי השבת, בעיקר חוק שעות עבודה ומנוחה, במפעלים ובמוסדות שונים בארץ.

מרכז המועצה, יחזקאל רוזנברג, קיבל את התלונות. עו"ד אפי פתור, היועץ המשפטי של המועצה, מיין ותרגם את התלונות המוצדקות לתשובות משפטיות. הפרקליטים שרשבסקי וקהן, יחד עם הרב שמחה הכהן קוק, היו מעין חוליית ביניים בין המבצע — פתור, לבין המרכז — רוזנברג. מליאת המועצה עצמה התכנסה פעם בחודש או חודשיים לדון בעניינים עקרוניים, ואילו אחרים הכה. [illegible] לשעבר ב"מעריב". הזל פועל כחבר המועצה.

באפריל 1985 פנתה המועצה ליועץ המשפטי לממשלה, הפרופ' יצחק זמיר, וביקשה להעמיד לדין בגין פרסום פוגע את יורם קיסוס. [illegible]

האדמו"ר יקותיאל הלברשטם

לאותה כתבה הם ציין קורא כי [illegible]

מיבום ליועץ המשפטי החדש

פניות נוספות לזמיר, על אותו רקע, שלחה המועצה בעקבות מאמרו של חיים הפר ב"ידיעות אחרונות". [illegible]

מס יורם פרי במאמרו "הכוח השחור" בביטויים חריפים ביותר נגד חוגים דתיים וכינה אותם "כוח שחור", "עובדי אלילים", בעלים באוב, חסידי מאגיה שחורה ועבדים לאמונות תפלות". והשווה אותם למכשפות.

חנה זמר, עורכת "דבר", כתבה בתגובה, כי אין היא סבורה שבמאמר היתה משום הסתה או אנטישמיות, אלא ניסיון להדר את המרכזה עם בעלי דעות קיצוניות במחנה הדתי. עם זאת, הודתה "כתגובה אישית", כי היא מצביעה על [illegible] לתשומת לבו.

בבקשה נוספת הגיבה המועצה בפנייה לראש עיריית ירושלים טדי קולק, על פרסום בעיתון, שבו נכתב כאילו הלוויה עיריית ירושלים [illegible] "על שום מה יש להבחין בין דם לדם ובין רכוש לרכוש" [illegible] לא נתקבלה.

הבקשה ליועץ המשפטי למשטרה, יורם בר סלע, [illegible]

"יהודי נורא ואיום"

נושא "כבד" אחר שבו עסקה המועצה הוא חוק הגזענות. עוד לפני שהתעוררו חברי הכנסת הדתיים בתרודה בת שנה בעניין זה, הפנתה המועצה המשפטית את תשומת לבם לבעיות שונות. [illegible] חבר המועצה, השופט העליון לשעבר קיסטר, אמר לפני כמה ימים בראיון לבטאון חרדי דברים חריפים לאלה שאמר לח"כ גאולה כהן שופט עליון אחר בדימוס, חיים כהן: "החוק אינו מוצא חן בעיני", אומר קיסטר. "עצם הנסות הכלה נוגעות לחוק הגזענים ואחר כך עוד להגדירה. זה עלבון נורא ואיום. הכלה נוגעות שייכת לנאצים ימ"ש... כיצד אפשר כלל להשוות יהודי לנאצי? כיצד המחוקק יכול להרשות לעצמו להכניס לגזענות 'רדיפות דת'? הרי לרדיפות האלה אין שום דמיון. הגזענות היתה גזענית, וחוקי נירנברג היו רדיפות כבית. סוף אין שום תופעה כזאת".

פרשה בפני עצמה, שגם לה טרם ניתן פרסום, הוא דבר החקירה שמנהלת עתה המשטרה בעקבות תלונה של המועצה, על "הפגנת החוקת עצמות" "לכרוישי גודע". כתבו המשפטנים באוי 1985 למשטרה, כי "כ־10.000 שלדים מצויים בידי ארכיאולוגים, או גופים אחרים, בין היתר באוניברסיטת תל אביב, בחלקה האנתרופולוגית, האוניברסיטה העברית, המחלקה האנטומית בבית הספר לרפואה, אגף העתיקות במוזיאון רוקפלר, במוזיאון יפו, במוזיאון הורוע ובבתי חוקרים פרטיים רבים". את האשמות בשם פתחו בצורה של מסמכים שצריך לתלונה זו, וציטט בעיפים מתוך ביזאת העם ומחוק העונשין. תנ"צ ניצב יוסף פרג הודיע למועצה, כעבור ימים בספר, כי הבכתב העביר לטיפול בחלק החקירות במטה הארצי.

"מערכות על מערכות ידעה היהדות הנאבנה זה שנים רבות, ובניה עוכרים לא אחת נרעשים ותמהים כל הסבטוס הגדול", כתב במאמר צאנז לפני שנתיים. "לבערה הזאת יש בתהנה הורדי קואליציה מקיר אל קיר. היד החזקה, המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות, פועלת תוך הסכמה נדירה בין כל פלגי היהדות החרדית. קודם שקמה המועצה, הציג האדמו"ר מקלויזנבורג את הסכמה. בעליו התחום ראשי הפלגים [illegible] הסכמה אפשר לכבוא את תמיכתם של ראשי ישיבת פוניבז', שהרב שך הוא נשיאה. בין החותמים האחרים על הסכמה: הרב שמחה זיסל ברודא, ראש ישיבת חברון, הרב יונתן סופר, הרב ניסים קרליץ וראשי בעלז.

יד חזקה, בת שנתיים, פורצת ועולה. עד כה הביזו אותה רק "בתוך המחנה". השלחנה, כאמור, בגיחה היד הזאת בהאלמוניות ובנבוה השפעה. מועמדים נוספים על הכנות של המועצה הם מבקר המדינה לשעבר הו"ד נבנצאל והפרופ' אפרים אורבך. עם נבנצאל כבר דיברו, עם אורבך עדיין לא.

هكذا من الأصل

אימלדה מרקוס: כך בוזבז הכסף

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

אימלדה מרקוס נהגה לצאת במטוס פרטי לניו־יורק, טוקיו ורומא כדי לערוך קניות

3000 זוגות נעליים, חמישה מרפים מלאים בתיקי גוצ'י חדשים לגמרי שתגי המחירים עדיין עליהם והם מלאים בכדורי נייר. 500 חזיות, רובן שחורות, וארגז מלא תחתוני בטן. בקבוקי בושם ענקיים, מכלי קרם נגד קמטים של כריסטיאן דיור. כספת בגודל חדר מלאה בתיבות־תכשיטים ריקות. כאשר נפתח בשבוע שעבר ארמונם של פרדיננד ואימלדה מרקוס לציבור כמוזיאון, לטשו עיניים בתדהמה זרים ופיליפינים כאחד במה שהיתה גברת הראשונה לשעבר השאירה מאחוריה. "זה המקרה הגרוע ביותר של צריכה ראוותנית שראיתי אי־פעם", אמר ציר בית הנבחרים סטיוון סולארז. "בהשוואה אליה, היתה מארי אנטואנט אשת־סל סמרטוטרית" (הכוונה היא לאותן הסרות־בית הסובבות ברחובות ארצות הברית ונושאות עמן את כל רכושן בסלי פלסטיק).

* * *

היה זה הלילה הראשון שבו יצאה אימלדה מרקוס לעיר מאז הגיעה להונולולו בחודש שעבר. בלוויית שתי בנותיה, בעליהן ובנה "בונג בונג" היא הופיעה במפתיע בבית־קפה בקואלה־הילטון. היא הזמינה את הפאסטה של היום, סלט ומנה אחרונה. היא גם ביקשה קוקה־קולה ובירה באדוויזר, והביאה את המנהל לידי פלצות כאשר מזגה אותן לכוס אחת. היא ובני לווייתה שוחחו ביניהם בשקט בעוד ארבעה שומרי ראש פיליפינים פוקחים עין. אז שילמה אחת הבנות במזומנים, השאירה תשר בינוני ואימלדה מרקוס חזרה הביתה לבעלה.

בימי תפארתה, כאשר שהתה בוולדורף טאוארס בניו־יורק, נהגה הגברת הראשונה לתת תשרים של מאות דולרים לנערים שליחים ואף העניקה לשוער ברמול אחד שעון קארטייה. אבל רחוקה הדרך מארמון מאלאקניאנג לבסיס חיל האוויר היקאם בהוואי. אחוזתה הנוכחית של אימלדה מרקוס צנועה בהרבה, והקירות — ועורכי הדין — סוגרים עליה. לרשותה עומדים עדיין משהו מתפארתה שלה בעבר, חלק גדול מבגדיה וכמעט כל תכשיטיה. חושדים כי היא אחת הנשים העשירות בעולם. אך נראה כי עושר זה הושג בדרכים מאוד לא כשרות, ולפיכך כעת לאחר נפילתה עומדים נכסיה בסכנה ושמה הטוב עולל בעפר. לאימלדה מרקוס היו שאיפות מרקיעות שחקים בכל הקשור למעמדה החברתי, ועל פי השמועה ראתה עצמה בשלב מסוים כחותנת יאה לנסיך צ'ארלס. כעת ידידים ומכרים ברחבי העולם נשאו אותה כאילו היתה קורבן של מחלה חברתית — עוני, למשל.

"הם היו מאוד מרשימים". אומרת אשת חברה אמריקאית שבזמנו ינקה את בני הזוג מרקוס בין ידידיה, אך החוששת כעת בבירור מהצמדת שמה לשמם. "היא היתה אישה איומה 'כל כך'", אמר על אימלדה ג'ון פרצ'יילד, המוציא לאור של "וויטמנס וואר דיילי" ו"מג־זין ו". "אבל היה לה קסם, מעין קסם רב־עוצמה ומפחיד". הקסם — והכסף — איפשרו ל"מלכה" אימלדה לכנס סביבה פמליה של שמות מפורסמים, כמה מהם קצת מרופטים, שנהרו למסיבותיה והשתכשכו במתנותיה.

לאחר שהחלה את הקריירה שלה כמלכת יופי בשוליים שפלים של עסקי השעשועים, עברה אימלדה לתפקידים גדולים יותר ושיחקה את ג'קי מול בעלה בתפקיד ג'ק, בתי מול קלייד שלה, אוויטה מול האיש החזק שהוא שיווק. בהתעשרה מעל ומעבר לכל החלומות שיכול לטפח אדם רגיל, היא צברה נכסים בהתמסרות מלאה לתאוותה זו, שהזכירה אותם רומאים מהתקופה העתיקה שפיטמו עצמם ואז הקיאו כדי שיוכלו שוב להתפטם. בסיוע אנשיה הנאמנים יכלה להוציא 12 מיליון דולר על תכשיטים ביום אחד בשווייץ, או לרוקן חנות ספרים בשדרה החמישית ולגלח משם כל ספר הנראה דקורטיבי בתוך חצי שעה.

אימלדה מרקוס שידעה בצעירותה עוני, היתה לאישה ניאורוטית שעברה פעם התמוטטות עצבים: היא חרדה מאובדן עושרה ומעמדה והזדהתה באורח אובססיווי עם ניקולאי ואלכסנדרה, הצאר והצארינה האחרונים של רוסיה. בעולם הדמיוני שראתה בעיני רוחה, היא היתה הדבר הטוב ביותר שקרה אי־פעם לארצה מוכת העוני. "אני הכוכב והעבד של האנשים הקטנים שלי", אמרה פעם למראיין. "כאשר אני יוצאת לפרברים ולשכונות אני מתלבשת היטב, כי אני יודעת שהאנשים הקטנים רוצים לראות כוכב".

כעת כמה אנשים גדולים יותר רוצים לראות את ספרי החשבונות של משפחתה. ממשל רייגן הבטיח בשבוע שעבר שחוקרים במנילה ובוואשינגטון יורשו לבדוק 1500 מסמכים פיננסיים שהוטסו להוואי עם מרקוס והוחרמו על ידי המכס האמריקאי. עורכי דין של הדיקטטור לשעבר השיגו צו בית משפט החוסם את ההחרמה, לפחות זמנית. אך אפשר שהמסמכים ישוחררו עוד השבוע ויעניקו לחוקרים את העקבות הטובים ביותר עד כה לעושרם המוסתר של בני הזוג מרקוס. הממשלה החדשה של קוראזון אקינו הקפיאה לפי שעה את כל נכסי המשפחה שנשארו בפיליפינים. היא אמרה כי איתרה חשבון בנק סודי בסכום 800 מיליון דולר על שם מרקוס, והיא שמעה טענות שלפיהן התכוון מרקוס לתת 67 מיליון דולר לפוליטיקאים אמריקאים שמרנים, לרבות רונאלד רייגן וג'ורג' בוש, בתחילת שנות ה־80. (פקידים אמריקאים מיהרו לכנות האשמה זו "הבלים").

* * *

בעוד המאמצים ליטול ממשפחתה את עושרה נמשכים, גילתה אימלדה סימנים של חוסר מנוחה. היא ובעלה החליטו, בניגוד למתוכנן, לא לעבור לבית הפאר בעמק מנואה — יותר מדי פרסום, יותר מדי שכנים לא מרוצים. אבל מקורות אמרו שאימלדה רוצה "נואשות" לעזוב את בסיס היקאם. היא ובעלה שקלו לעבור להתגורר עם בתם איירין ובעלה גרגוריו אראנאטה, ששכרו בית באחרונה. דובר על מעבר למדינה אחרת — סינגפור, אינדונזיה, יפן, מרוקו, מקסיקו וספרד היו בין המדינות שהוזכרו. ראש עיריית הונולולו פראנק פאסי אמר שנראה כי מרקוס עצמו מרוצה למדי משהותו בהוואי. אך אימלדה היא בעיה. "היא אינה מתכוונת להיות תקועה כאן כמו אשתו של איזה נפוליון באלבה", אמר. מקור אחר אמר שהגברת הראשונה לשעבר צללה "לתהומות היאוש" לנוכח האפשרות שתהיה דרך קבע בהוואי. "אפילו מאנילה תהיה עדיפה", צוטטה.

אפשר שמרקוס מודעת לעוד התפתחות מרגיזה מבחינתה: היא ובעלה הם נושא ללעגם של אי אלו אמריקאים. בהיקאם הבחינו אנשי הסגל הצבאיים ששמרו עליהם כי בני משפחת מרקוס הירבו לצפות בטלוויזיה והם התבדחו כי התוכנית האהובה עליהם היא "גלגל המזל". באחת הישיבות של אנשי ממשל רייגן העביר פקיד בכיר בקרב חבריו שאלון לגלגני. שאלה: מה הוא הענף התעשייתי האהוב על אימלדה? תשובה: מיינינג (משחק מלים: מיינינג פירושו מיכרות, ומיין פירושו שלי).

לפחות על פני השטח לא היתה אימלדה חסרה מעולם ביטחון עצמי. היא ראתה עצמה כזמרת מוכשרת שרק לעתים רחוקות מהססת לפצוח בשיר. היא זימרה־לחשה פעם את השיר "בגללך" ללינדון ג'ונסון, שקידמו על מקומו בקבלת פנים שנערכה לכבודו. היא מעריצה כל כך את יופיה, עד כי פורטרט שלה בעירום למחצה, בימיה הצעירים והרזים יותר, היה תלוי בארמון מאלאקניאנג. מא־מא, כפי שהיתה ידועה לכפופים לה, יכלה להתייחס ממש ביראת כבוד למרץ שלה עצמה ולכשרונותיה הארגוניים. ב־1981 הוציא הארמון הודעה לעיתונות שבה נאמר, כי הסגל המעריץ שלה מכנה אותה לפעמים "סר פרמאלד".

הגברת הראשונה המתנשאת והאוטוקרטית אינה אוהדת השוואות עם אווה פרון ("אני לא פרונה", הסבירה פעם) ולא קיבלה ברוח טובה דברי קינטור. לפני שנים היא אמרה לשגריר האמריקאי ויליאם סאליוון שפיליפינים עניים אינם אוהבים את טעמן של הלחמניות המתוקות שקיבלו באמצעות הסיוע האמריקאי. סאליוון שאל: "ניסית לתת להם עוגות?" מאוחר יותר רתחה אימלדה מזעם: "מה הוא חושב שאני? טיפשה? שמעתי על מארי אנטואנט".

מוצאה שלה ודאי שלא היה מלכותי. היא אמנם נמנתה עם משפחת רומואלדז העשירה, אך הביוגראפיה הרשמית שלה מתעלמת מהעובדה שאמה היתה אשתו השנייה המתוסכלת של חבר עני במשפחה גדולה זו. אמה של אימלדה חייתה עם חמשת ילדיה במוסך מט ליפול. "הילדים ואני ישנו יותר על קרשים ארוזים שהושמו על קופסאות חלב", נזכרת בת דודה שבאה לביקור. "באמצע הלילה יכולתי לשמוע את בכי התינוק (של האם)". כעבור זמן, כאשר היתה אשה יפה מוקפת מחזרים, לא שכחה אימלדה את עברה. "היא יעצה לי כל הזמן להשתמש בראש שלי", נזכרה פעם חברה לשעבר לכיתה, לורד דה לה קרוז. "אהבה אינה הכל. הביטחון חשוב".

* * *

יום אחד ב־1954 פגשה אימלדה את פרדיננד מרקוס, לאחר ששמעה אותו נואם בקונגרס הפיליפיני. הוא פתח במסע חיזורים סוער שכלל ביקור במרתף פרטי בבנק, שם הראה לה ערימות של דולרים אמריקאיים. פרדיננד ואימלדה נישאו 11 יום לאחר שנפגשו. היא התמסרה לקריירה של בעלה, אך ב־1960 תחת לחץ של 18 שעות פעילות רצופה ביממה, לקתה בהתמוטטות עצבים ונשלחה לבית־חולים בניו־יורק. היא עדיין נראית בלתי בטוחה בעצמה.

"תסביך הנחיתות שלה הוא עצום". אומרת פראסי ל' פסינאקים, לשעבר חברה ב"גברות הכחולות"; הנשים מהמשפחות הטובות בעלות הייחוס הטוב שסייעו לאימלדה באירוח הפוליטי שלה ושבעבר היו לבושות בשמלות כחולות נוסח ג'קי קנדי. בימיה הראשונים כרעיה הושפלה אימלדה על ידי השמנה והסלתה של מארחות החברה הפיליפינית. "היא אף פעם לא שכחה את זה", אמר ידיד, "והרבות מהן שילמו על כך מאוחר יותר כשנאלצו לנשק לה בישבן או ראו כיצד בעליהן סובלים בפוליטיקה ובעסקים". לדידה של אימלדה, נקמה היתה רק הנקמה הטובה ביותר. ברגע שאחזו אחיזה איתנה במוסרות השלטון, החלו בני הזוג מרקוס לצבור את עושרן של משפחות ידועות עשירות. משפחת לופאז הגדולה, לשעבר בעלת בריתו של הנשיא, איבדה בסופו של דבר את השליטה על העיתון שלה, חברת השירותים הציבוריים שלה ואת רשת הרדיו והטלוויזיה שלה לבעלי בריתו של מרקוס, וכהם בנג'מין (קוקוי) רומואלדס, אחיה של אימלדה.

אימלדה גם היתה מסוגלת להעניש את בעלה, בעיקר על פרשות האהבים שלו. במשך שנים היא שיווקה סצינות קינאה פרועות, אשר לדברי ידידיו של מרקוס, היה להן על מה להתבסס. פעם, על פי השמועה, הצדיק הנשיא פרשת אהבה, בהתלוננו על שאשתו סובלת מ"בתולייסיס". ב־1970 הודתה כוכבת הוליוודית, דובי ביימס, כי קיימה יחסים עם מרקוס. למעשה היא פירסמה הקלטה של הנשיא במיטה. זו היתה ההשפלה של אימלדה. "בפיליפינים בעל בוגדני צריך לשלם על כך כל חייו", אומר ידיד משפחה לשעבר. "מרקוס פשוט השתמש במסים שלנו".

נראה שהנשיא קנה את אשתו במסעות קניות ובתפקידים חשובים. מינה אותה למושלת מטרו־מנילה ולשרה להתיישבות אנושית. הזדמנויות לשלם שוחד היו בשפע, ולדברי אויביה, אימלדה לא הזניחה אותן. אנשי עסקים זרים למדו במהרה כי רצו לבוא עמה בקשר. "כמה פעמים כאשר באמת הייתי זקוק לדבר־מה, היא הציעה דרכים שונות כדי להאריך את התהליך", נזכר מנהל בכיר אמריקאי. "ברור כלל משמעות הדבר היתה להפקיד כסף במקום זה או אחר או לקנות רכוש בעבור מישהו".

אימלדה מרקוס הוציאה כסף בהיקף דומה. לעתים מזומנות מילאה מטוס פרטי ב"גברות כחולות" ויצאה לבזוז את ניו־יורק, טוקיו, רומא או עיר אהובה אחרת. היא קנתה בגדים לעשרות, מלבושים שלמים. מנהל חנות שפרש בבוסטון הזכיר ששילמה בעבור קניותיה בשטרות אמריקאיים מרשרשים, שכל אחד מהם הוחזק בידי משרתת. איגור קרופוטקין, לשעבר יו"ר חנויות הספרים של סקריבנר, תיאר כיצד אימלדה וגבירותיה השמו את חנותו בשדרה החמישית לפני כמה שנים. "הן נחתו כמו ארבה", אמר. "הן פשטו על כל החנות, ולקחו כל ספר שלישי מהמדפים, ולפעמים כל ספר שני — ספרי אמנות, שירה, קלאסיקה, מסעות, היסטוריה ביוגרפיה".

אימלדה גם ניסתה לאסוף ידידים. לאחר הבחירות לנשיאות ב־1980 בארצות הברית, נתנה תשר שמן לנער מעלית במלון כדי שיסדיר "פגישה מקרית" עם ננסי ורונאלד רייגן, שהתנשקו ממנה. מאחורי כל הזוהר היה בה דבר־מה פאתטי. "היא הוציאה את כל הכסף הזה אבל מעולם לא היתה לבושה בצורה מושכת", אמר ג'ון פארצ'יילד לכתבת "ניוזוויק" בלונדון. "היתה לה שאיפה גדולה לבלוט, היא רצתה להשתייך".

בהתאוננה על כך שהחיים עם פרדיננד היו "משעממים, משעממים, משעממים", ערכה מרקוס מסיבות שהיו אגדיות בעליבותן ובטעם הרע שלהן, שכמה מהן הונצחו באהבה על קלטות וידיאו. היא גיבשה חבורה של מבקרי־מסיבות נאמנים מחוג הסילון, לרבות הפסנתרן ואן קליבורן, השחקן ג'ורג' המילטון ואשת החברה כריסטינה פורד, אשתו לשעבר של הנרי פורד השני.

שמועות על חיי האהבה שלה הילכו במשך שנים. ב־1984, בראיון לעיתון במאנילה, נשאלה מרקוס מה תגובתה על כל אותם דיבורים בדבר "גברים ואהובים" בחייה. "זה מאוד מחניף", ענתה. "אבל אתם יודעים, כאשר כריסטינה פורד נהגה לבקר אצלי כולם אמרו שאני לסבית... פעם אחת הייתי עם פלאסידו דומינגו הזמר, והיו בערך 12 נשים ליד שולחן עגול אחד, ואף אחת מהן לא היתה נוגעת בי גם במלקחיים, מפני שאני הרי הייתי מלכת הלסביות".

תמונות מחיי הידועים לשימצה

אימלדה מרקוס עטופת תכשיטים, זוהרת — גם אם משמניה קצת מורקים — בשמלה שחורה הדוקה, מזמרת עם כל נשמה למיליארדר הסעודי עדנאן חאשוגי. "הבן הראשון" הידוע בכינויו "בונג בונג" הלובש עניבת פרפר נוצצת, מנצח על המשפחה כולה בשירה מזייפת של "אנחנו העולם". פרדיננד מרקוס מעניק את ברכתו לחיילים שזה עתה זוכו מאשמת רצח יריבו הפוליטי העיקרי בנינו אקינו. זמן מה לאחר מכן, מרקוס אינו יכול לעצור בעד צחוקו כאשר גבר שמן, לבוש רק בבגדי תינוק, מזנק לפתע מעוגת יום הולדת ענקית עשויה נייר.

הסרטים העליזים נראו לעיני העולם כולו בשבוע שעבר. בחיפושם בארמון מאלאקניאנג גילו חוקרים פיליפינים ערימות של קלטות וידיאו שבהן צולמו רבות ממסיבות הפאר שערכו בני הזוג מרקוס במהלך המשבר הכלכלי החמור ביותר של הפיליפינים. קלטת אחרת שנמצאה בדירתה של אימלדה במנהטן, הוצגה בקפיטול היל על ידי חברי תנועת "ניתני אקינו". הסרט מספטמבר 1985 מראה מסיבה שערכה אימלדה לכבוד חאשוגי בניו־יורק, שישה חודשים בלבד לפני נפילתה. המשתתפים במסיבה חייכו כאשר הגברת הראשונה זימרה למיליארדר "אם אתה אוהב אותי", והם צחקו בקול רם כאשר אימלדה רקדה בזוג עם חאשוגי המסורבל. הפסנתרן ואן קליבורן לא היה הרבה יותר טוב ממנו כבן זוג לריקוד אך דומה היה שלאימלדה לא איכפת.

סרטים אחרים הראו את מרקוס מרוחק, ומוכיר סגריק בתאפיה, בעוד אימלדה והילדים — יחד עם כמה מאות אורחים — התהוללו במסיבת יום הולדת על האיכסה הנשיאותית. דמויות קרטון מרקדות במסיבת ילדים בארמון מאלאקניאנג, כאשר הנשיא ואשתו הופיעו בעגלת גולף ותינוקות על ברכיהם. באחד הצילומים אפשר היה לראות את מרקוס החולה מוקף בצלמי הארמון, מנסה לחבוט בכמה כדורי גולף, כדי להוכיח שהוא בכושר טוב. "תעשו שזה ייראה אותנטי", הוא הפציר אל הצלמים, בעוד מיישר את כובעו. הוצגו כמה פעמים בלב ולב.

בין הצופים שצפו בעת בסרטים אלה היו בני הזוג מרקוס עצמם, שנראו קודרים וחמוצי סבר כאשר רשתות טלוויזיה אמריקאית הקרינו קטעים מסרטי הווידאו שלהם. לדברי מקורות בבסיס חיל האוויר בהיקאם, רגזו בני הזוג במיוחד על "הפלישה לפרטיות" שלהם, ובעיקר בגלל הצילומים של "בונג בונג" השר "אנחנו העולם".

האם כווית מאבדת את איזונה הפיננסי?

מאת וירוניק מורי

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

ירידת מחירי הנפט הגולמי, מלחמת המפרץ והתוצאות המורגשות עדיין של התמוטטות הבורסה בכווית, מעיבים על הנס הכלכלי של מדינה זו. עם זאת, זה משבר יחסי מאוד

כווית

שרי אופ"ק שהתכנסו בג'נבה ב־16 במרס מודעים לחומרת המצב של המדינות מייצרות הנפט. ירידת מחירי הנפט מאיימת על האיזון הפיננסי של כמה וכמה חברות בארגון. זה גם המקרה של כווית, אשר חרף העושר שצברה עלולה להתנסות במשבר כלכלי. פנטסיה בלב המדבר, שמרכיביה הם גמלים ומכוניות קדילאק, שטיחים יקרים וכורסאות קטיפה, שמש ותאורה מלאכותית — בערבוביה קיטשית־משהו זו חוגגת כווית את יום השנה ה־25 לעצמאותה. בכל חודש פברואר נערכו טקסים והונחו אבני־פינה. בבירה המקושטת בזרים נוצצים, להקות הילדות הקטנות המקושטות כבובות בחגיגות ירוד, מעידות על התלהבות, מהולה בפחד מפני פיצוצים. ולמרות המאמצים הנראים, משתתפים התושבים בחגיגות בלב ולב. לבם נתון לעניינים אחרים.

המלחמה הקורעת לגזרים את עיראק ואיראן, שכנותיה החזקות מדי, נמצאת כאן, קרובה מאוד, הדיה העוברים דרך הים מרעידים כל ערב את שמשות הבתים בעיר ומזכירים ללא הרף לנסיכות הקטנה את פגיעותה הרבה. במרכז, כמה מגרשי בנייה נטושים, בניינים ריקים למחצה והנמל שהיה בזמנו מלא וכיום הוא ריק, מעידים ששפע הנפט ועידן הכסף הקל אכן עברו מן העולם. נפילת מחירי הנפט הגולמי, המלחמה והתוצאות המורגשות עדיין של התמוטטות הבורסה לפני שלוש שנים, גברו על "הנס". מרות רוח ואי־נחת מעורפלות מסתננות לאירועים החגיגיים התוססים בבירתר, שבהם מקננות נשותיהם היפות של אנשי עסקים בחיוך על משבר האמון וההכנסות הפוקד את המדינה.

הכנסה לגולגלת — השנייה בעולם

אין כאן שום טרגדיות. במקום שבו כווייתי מוכה יכולים מאה מקסיקאים להיות טוב. על פי אמת־מידה בינלאומית, מוסיפה כווית להיות ארץ פלאים, ומכל המדינות מייצרות הנפט היא ללא ספק זו היכולה לעכל בצורה הטובה ביותר את תוצאות "החלום הנגוז". ההכנסה לגולגולת מוסיפה להיות השנייה בעולם, והדבר מורגש. אין מובטלים ועוד פחות מכך קבצנים בעורקי התנועה המטופחים בקפידה, שמשני עבריהם עומדים מגדלים, בניינים מודרניים ווילות; ארמונות פאר. לא אחת בסימן של ערבוב סגנונות בלתי מוצלח.

מוחמד א' ק', רמת־מעלה בכהונת השושה הכווייתית. הוא פקיד בכיר וגם נציג שבע חברות השקעות שווייציות. עבודתו זו רווחית הרבה יותר ממשרתו. הוא מתלונן: "אי אפשר למכור עוד כלום". אך לרשותו עדיין שני מעונות, לבד ממעונות נופש, חמש מכוניות פרטיות לבד משתי מכוניות שרד — והוא כמעט שוכח בתארו את "צרותיו" את מיליון הדולרים שגורלם תלוי ועומד במשפט המתנהל כעת: "אה, אני אוהב..."

"משבר כלכלי? בכווית? אין כזה", משתאה עלי האליפה אל סאבח, שר הנפט והאוצר. "האינפלציה היא כמעט אפסית, מחירי הדירות ירדו. המזון מצוי בשפע ובזול, הבנקים יציבים, על אף כל מה שאומרים. קיימת בעיה של הכנסות בעבור 100 או 200 אנשים. לא יותר מכך". צרכים מוגבלים, עתודות ניכרות, משאבים מרובים עדיין מעל ומעבר; אין ספק, כווית בכללותה מעוררת יותר קנאה מאשר רחמים. האוכלוסייה המעטה (1.6 מיליון תושבים) מונה רק 600 אלף אזרחים כוויתיים. השאר כמיליון מהגרים פלשתינאים, מצרים, איראנים, פקיסטאנים וכו', שנידותם נחשבת לשטתם ראוי להערכה. מאז הסתיו האחרון יוצאים מדי חודש 8000 יותר מכפי שמגיעים.

בכווית, האבטלה היא מושג אקזוטי. יתר על כן: מרבית התוצאות הגדולות של הכשרת תשתית השלמו. כאן אין למצוא "פילים לבנים", אותם פרויקטים יקרים וחסרי תועלת שבאופנה של שנות ה־70 הציפו את המפרץ, "האבדרטאות של עידן הנפט", מתלוצץ בריטי. אבל אפשר לראות כאן כבישים, בתי־ספר, בתי־חולים, תחנות־כוח, מתקנים להתפלת מי ים, בתי זיקוק בשפע, אפילו יותר מדי.

הכוויתים, המכונים "היהודים" של המפרץ, השקיעו בעניינים רציניים בניקיימא והם מתברכים בכך כיום. כווית, יחידה מבין המדינות במעמדה, התפתחה מיצרנית נפט גולמי פשוטה לחברה העוסקת בכל שלבי הייצור, מהבאר עד לתחנת הדלק. היא מזקקת כיום 60% מתוצרתה ומוכרת באמצעות רשתותיה כ־40%.

הכוויתים גם התחידו הרבה בצבר. העתודות הפיננסיות שהושקעו על ידי השלטונות בכל המרכזים הכספיים של העולם זה עשר שנים, מסתכמות ב־660 מיליארד פראנקים צרפתיים, על פי האומדן השמרני. פירוש הדבר הוא שכווית לבדה השקיעה מחצית מכלל ההשקעות של מדינות המפרץ בחו"ל. אם מוסיפים לכך את הנכסים הפרטיים, מתקרבים לסכום של 850 מיליארד פראנקים צרפתיים — סכום המקביל לחוב המקסיקאי, בעוד מספר התושבים עומד על מאית מאוכלוסיית מקסיקו.

מרוך־הצלה פיננסי

עתודות אלה שנותרו כמעט בשלמותן לאחר שלוש שנים קשות, מבטיחות למדינה לא רק מורך הצלה פיננסי נוח, אלא גם הכנסות משלימות משמעותיות, היכולות ברגע נתון לקזז את ירידת מחירי הנפט. התוצאה: לכווית יש סיכוי טוב לקיים מאזן תשלומים חיובי, ואין לה שום קושי לממן את תקציבה. "המדיניות שלנו היתה תמיד זהירה", מסביר עלי האליפה אל סאבח. "ניסינו לבנות עתודות כדי להשתמש בהן בתקופה של לחץ על מחירי הנפט הגולמי. הנפט הוא תעשייה מחזורית... אנחנו מנסים לתמוך בכלכלה. לפעמים היא מתקדמת, ברגעים אחרים היא עלולה להצטמצם במקצת... ואנחנו שואבים מהעתודות הכלליות. בכלות הכל, לשם כך יצרנו אותן".

שאלה: על מה מתלוננים איפוא? מדוע אותה אי־נחת עקשנית, אותו פחד מעורפל שקשה להסתירם מאחורי הפאר ה"בלוף" של כווית? משבר של העושר, העשיר יותר מדי, המופתע מבעיות כלשהן, מ"המצוקות הקטנות של האדון הגדול", מתבדח בנקאי שווייצי. "יש לנו יותר מדי בתי־חולים, יותר מדי כבישים, יותר מדי מכל דבר. זה חייב להיפסק. לכל דבר יש גבולות משלו", מודה בנקאי כווייתי, "אבל לא קל להדק את החגורה כאשר מתרגלים לאכול יותר מדי".

ובאמת בכך נעוצה הבעיה. שכן אם "המשבר" גורם לצופה מרחוק לחייך, הוא עדיין מורגש בקרב התושבים המקומיים במיתון עמוק בניקיימא ובמעין תסכול בלתי נסבל. משאבי ההכנסות העיקריות יבשו, בהעמיסם על חיי היום־יום אילוצים שמהם התעלמו במשך זמן רב. "עד 1982 היו בכווית שלוש דרכים להרוויח הרבה כסף: מסחר, ספסרות בעסקי דלא ניידי והבורסה. מלחמת איראן—עיראק הרגה את הסחר הימי עם צפון המפרץ, המיתון הוריד עד למחצית את מחירי הקרקעות, והתמוטטות סוק אל מנאח הרסה את בעלי המניות", אומר שגריר צרפת בכווית, ז'אן בראסו.

"הלם הנגר" בעסקי הנפט, הנחם את דרכי הפעולה של המדינה הכלכלית, אינו מתקבל ברוח טובה במדינה שכבר התנסתה בשורה של כישלונות, שהקשה ביותר בהם היה לפני שלוש וחצי שנים התמוטטות סוק אל מנאח. התמוטטות בורסה מקבילה זו, שנופחה באופן מלאכותי על ידי ספסרות קרקעית ושימוש בלתי חוקי בשיקים דחויים, היתה "המשגה" היחיד. הויתור היחיד של כווית ההדורה השקולה להשתוללות השנים המטורפות במפרץ. ההתמוטטות הזאת, שהתקבלה ככפירת חטאים, סימלה את הדרס, את הקרנטשיות, בקצרה: את סוף העולם. הכוויתים שגורשו באכזריות מגן העדן, שילמו מחיר יקר על סידוק יחיד זה שלהם.

עם זאת, המדינה לא קימצה באמצעיה. בשלוש שנים היא הוריקה 60 מיליארד פראנקים צרפתיים לבורסה הרשמית, כדי לתמוך בשעריה, והעניקה לבעלי החוב הגדולים ביותר כ־22 מיליארד פראנקים אשראי ציבורי. אך לשווא, הכסף שחולק כך הופקר ברובו בחו"ל. התוצאה הברורה היחידה על פני השטח של פעילות ממשלתית זו: המדינה היא שוב בעלת למעלה ממחצית (55%) ההון של חברות רשומות. ירידת הרווחים והצורך לבלום את הגרעון התקציבי, כופים צמצום בהוצאות הציבוריות, המושכות אליהן את כל הפעילות ובעיקר מבטיחות את הכנסות האוכלוסייה. וזו מורגלת מדי בבריבות של מדינה מגינה ופטרונית מכדי שתקבל ברוח טובה את "הצנע". קשייהם של השלטונות להניע את הפרלמנט "לבלוע" את ההעלאה המוצדקת של מחירי החשמל, שעד כה נמכר בעשירית ממחיר הקרן שלו, מלמדים על היקף הבעיה.

"משבר כלכלי? אבל אין עוד כלכלה" מתבדח בנקאי כווייתי. מאחורי החזית הרשנה של בירה מודרנית מדי, הנסיכות מפחדת. פחד של תקופה ארוכה, ארוכה מאוד, שהחייה עקב "המשבר" גם מחייה שדים ישנים. פחד אחר הוא מפני נקמת המדבר על נאות מדבר אלה של בטון ומיזוג־אוויר המשתלות כמו הזיות פאטה־מורגנה על ארץ חולית אפורה מוכת שמש, עירומה מעצים, ללא גבעות, ללא הכפר הקטן ביותר. "ארמונות הבנויים על חול". תמונה זו מטרידה את הרוחות, כמו אותן ערים בנות חלוף על גדות האמזונאס שנאכלו על ידי הג'ונגל לאחר שכל עושרן ואוצרותיהן מוצו עד תום.

זימבאבואה: השכלה לכל

מאת שילה רול

The New York Times

מיוחד ל"הארץ"

המגמה לתקן במהירות את עיוותי מערכת החינוך, כרוכה בהבטחות רבות מדי ועלולה להצמיח דור של אנשים מתוסכלים

הארארה, זימבאבואה

קבוצה של תלמידות בית־ספר לבושות תלבושת אחידה מסודרת וחובשות כובעי קש, התמגנה בהערצה בכוכבי פופ אמריקאים על עטיפות תקליטים המקשטים חלון ראווה של חנות תקליטים בעיר בירה מודרנית זו. עובר ושב נכנס לחלומותיהן בהקיץ כאשר שאל אותן, מה דעתן על החינוך שהן מקבלות. "האנשים שמנהיגים אותנו רוצים שתהיה לנו הרבה יותר השכלה ממה שהיתה לרבים מאבותנו ואימהותינו שלנו כאשר הלבנים ניהלו את הכל". אמרה רוזינה מאשיגאידזה, שהרימה את קולה כדי לגבור על מוסיקת הרוק הרמה שבקעה מחנות התקליטים לתוך המדרכה ההומה. "אני חושבת שזה דבר טוב".

הממשלה אומרת כי הרחבת הזדמנויות החינוך היא הישג מרכזי במאמציה של זימבאבואה לתקן את הפער בתנאי החיים של שחורים ולבנים, שהיה קיים לפני שמדינה זו זכתה בעצמאות ב־1980. הקדימות שהיא מעניקה להקמת בתי־ספר יסודיים ותיכוניים טובים במידת האפשר, שהלימוד בהם חובה לכל הילדים בלי הבדל גזע, הביאה לכך שמאות אלפי תלמידים שחורים זכו להשכלה שנשללה מהוריהם בתקופת שלטונו הלבן של איאן סמית. אך כפי שקרה במדינות אפריקאיות אחרות שניסו לשפר תנאי חיים במהירות ללא משאבים מספיקים, ההתרחבות העצומה מקרימה באורח דרמטי את יכולתה של הממשלה לממש את יעדה במלואו.

המדיניות גם גרמה להיווצרות ציפיות גדולות לזכות בהשכלה טובה ולאחר מכן בעבודה טובה, ציפיות שהממשלה אינה יכולה לענות עליהן בקלות. מורים ואחרים אומרים, שהשיטה כורעת תחת העומס והיא עלולה להצמיח (יחד עם גורמים אחרים) דור של אנשים מתוסכלים, שיחושו עצמם נבגדים. לדעת מומחה חינוך בהאראה, היה זה אידאלי להוציא לפועל את מדיניות החינוך של הממשלה בהדרגה, "אבל מבחינה פוליטית הממשלה אינה יכולה לעשות זאת. היא הבטיחה הבטחות רבות והיא רואה עצמה מחויבת למלא אותן".

רשימות המתנה

בתקופת סמית, רק שליש מהילדים השחורים גילאי בית־ספר למדו בבתי־ספר יסודיים. על פי החוק דאז, רק רבע מהם יכלו להמשיך את לימודיהם בבתי־ספר תיכוניים. רק שני בתי־ספר תיכוניים ממשלתיים במדינה היו פתוחים אז לשחורים. ברבומן ילדים לבנים שמנו רק 3% מכלל אוכלוסיית התלמידים, קיבלו 11 שנות חינוך חובה. סמית הכריז על ניתוקה של רודזיה מבריטניה ב־1965, והמשיך לשמש ראש ממשלה עד 1979, כאשר הבישוף אבל מוזורווה בא במקומו בשלב הראשוני של המעבר לשלטון הרוב השחור. ממשלתו של רוברט מוגאבה שעלה לשלטון ב־1980, החלה מיד לתקן את הפער המשווע במערכת החינוך.

החינוך אמור היה להיות חינם בבתי־ספר יסודיים, וניתנה סובסידיות נרחבות בבתי־הספר התיכוניים. מ־1980 עד 1984 עלה מספרם של הנרשמים לבתי־ספר יסודיים מ־800 אלף ליותר מ־2 מיליונים, ומספר תלמידי התיכון עלה מ־66 אלף ליותר מ־420 אלף. בניסיון לאפשר לשחורים רבים כמידת האפשר לרכוש חינוך גבוה יותר, בוטלה בחינת הגמר שנערכה לאחר שבע שנות לימוד בבית־ספר יסודי, והילדים עברו אוטומטית לבתי־ספר תיכוניים. על פי כמה דיווחים, עלה מספר הלומדים באוניברסיטה היחידה פי שלושה מאז העצמאות.

אך אף על פי שההוצאות על חינוך עלו פי חמישה, וב־1984 נגסו 16% מהתקציב, כורעת השיטה תחת משא כיתות צפופות יתר על המידה, מחסור בספרים ובציוד ומורים ללא הכשרה מספקת. רק 18% מבוגרי התיכון של 1984, הראשונים שלמדו במשך ארבע שנות התיכון לאחר העצמאות, עמדו בבחינות. ברבומן נכנסו 800 אלף בוגרים לשוק העבודה, שיצר רק 7000 מקומות עבודה. נראה שמשום כך ביטלה הממשלה בשנה שעברה את המעבר האוטומטי לבתי־ספר תיכוניים.

"עכשיו יש לך יודעי־קרוא המסוגלים לקרוא מודעות דרושים בעיתונות, שלרוע המזל אינן מרובות", אמר מומחה לענייני חינוך. "כביכול זוהי המטרה של לימוד קרוא וכתוב". בגלל הבעיות של בתי־ספר ציבוריים, יש לבתי־ספר פרטיים רשימות־המתנה עצומות ועל פי השמועה כמה הורים מכניסים את ילדיהם לרשימה עם לידתם. כמה חברות תרמו כסף לבתי־ספר פרטיים כדי להבטיח שילדי עובדיהם יתקבלו אליהם.

הממשלה מתמודדת עם בעיות אלה, בעודה מנסה להפוך את מערכת החינוך לכלי מרכזי בבניית מדינה חד־מפלגתית האמורה להיות סוציאליסטית. המטרה המוצהרת הרשמית של המנהיגים היא להכשיר סוציאליסטים צעירים, היכולים לשנות את פני החברה, ובמסגרת זו הם קראו לשים קץ לדגם החינוך האירופי הישן, המקדם את הקפיטליזם ואינו עונה על צרכיו הבסיסיים של העם.

מ"א משאבי אנוש
גיוס והערכת מנהלים בע"מ

לחברה העוסקת בפיתוח וייצור ממירי הספק/ספקי כח
דרוש
מנהל פיתוח

העיסוק: ניהול צוות פיתוח, ייזום מוצרים חדשים, סיוע למערכת השיווק והייצור.
הכישורים: תואר ראשון לפחות, רצוי תואר שני, בהנדסת חשמל/אלקטרוניקה. נסיון מוכח בניהול צוות פיתוח בנושא ספקי כח ממותגים.
למועמד המתאים תנאי תגמול מיוחדים במינם.
המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101 סודיות מובטחת

מושב בעמק יזרעאל מחפש **מנהל חשבונות ראשי** לעבודה במשרה מלאה
נא לפנות בכתב לוחסן רח' ההסתדרות 26 עפולה.

התזמורת הקאמרית הישראלית
לתזמורת הקאמרית הישראלית דרוש/ה צעיר/ה בעל/ת מרץ, יוזמה וגישה לקהל לטיפול במנויים ומכירת כרטיסים. רצוי נסיון קודם. נא לפנות בכתב עד 1.4.86 בצירוף קורות חיים ונסיון אל התזמורת הקאמרית הישראלית בית אסיה, ויצמן 4 ת"א, 64239.

דור כימיקלים בע"מ
מקבוצת דור־כרמל
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
התפקיד כולל:
★ ניהול מערכת חשבונאית מורכבת
★ דיווח חשבונאי ומנהלי תקופתי
★ טיפול בנושאי מיסוי
★ קיום קשר עם גורמים בתוך ומחוץ לחברה
הכישורים הדרושים:
★ בוגר ראיית חשבון — רואה חשבון
★ נסיון מוכח בניהול מערכת חשבונאית גדולה ובניהול צוות
★ יכולת תפקוד בתנאי לחץ בסביבה מורכבת
★ נסיון קודם בחברה תעשייתית.
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים לפי הכתובת הנ"ל למנה"ל כ"א.
— סודיות מובטחת —
ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
מזכירה בכירה
ללשכת המנכ"ל
הכישורים הדרושים:
★ נסיון קודם בעבודות משרדיות מגוונות
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית + הדפסה באנגלית ועברית
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד בצירוף קורות חיים, לת.ד. 11333 תל־אביב עבור "מזכירה".

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
פרמקולוג/ית
בעל/ת תואר שלישי בפרמקולוגיה, נסיון בתחומי הביוכימיה ומדעי החיים, ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. רצויה ידיעת השפות גרמנית ו/או צרפתית, יכולת ניהול משא ומתן, ארגון מעקב, וניתוח של ניסויים טוקסיקולוגיים, השתתפות בצוות אינטרדיסציפלינרי.
לקידום רישוי מוצרי החברה.

מועמדים יפנו בכתב יד ובצירוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר־שבע, 84100 סודיות מובטחת

לבניין משרדים מפואר בתל־אביב
דרוש
מנהל בית
בעל נסיון של 10 שנים לפחות בניהול בתי משרדים או בתי מלון ברמה גבוהה
הכישורים הדרושים:
1. ידע טכני כללי בתחום אחזקת מערכות חשמל, מכונות ומיזוג־אוויר.
2. תפעול מסעדות.
3. ניהול כח אדם (בערך כ־100 עובדים).
4. שליטה טובה בשפה האנגלית — כתיבה, קריאה ודיבור, הכרחי.
המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב־יד בצירוף קורות־חיים והמלצות לת.ד. 33636 ת"א 61336 (עבור מנהל בית)

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת.ד. 92 ירושלים 91920
משרה פנויה מס' 321/86/ח
סגן גזבר
חבל הצפון — חיפה
הכישורים הדרושים:
— השכלה רצויה בהנה"ח (סוג 3 לפחות).
— נסיון מוכח בן שנה לפחות בהנה"ח ממוחשבת.
— נסיון בהפעלת צוות עובדים ובהדרכתם.
— ידיעת השפה העברית על בוריה.
— כושר ניהול מו"מ, רצויות השתלמויות במנהל וארגון.
הדרגה המוצעת: י"ז—י"ט2 בדירוג האחיד, 5—8 בדירוג המח"ר.
התאריך האחרון להגשת מועמדות 31.3.86
כל המאמר בלשון זכר יש לראותו גם כמאמר בלשון נקבה.

נפתלי — גרפולוגיה תעסוקתית
מיון, הכוונה והתאמת עובדים, יעוץ אישי, גרפולוגיה משפטית ורפואית
אנו מחפשים עבור לקוח שלנו בת"א
ממונה על יחידת חשבוניות וגביה
למשרה מלאה מ־8.00—16.00
דרישות התפקיד:
★ מנהח"ש סוג ד' לפחות
★ נסיון של 5 שנים בעבודה מעשית
★ יכולת להפעיל צוות עובדים
★ קשר טוב עם לקוחות
נא לשלוח אלינו קורות חיים בכתב־יד בשפת אם ובציון היד הכותבת.
ת"א רח' הירקון 124 63573 טל' 240996, 03-229751

לחברה מסחרית המייצגת חברות כימיקלים
דרוש
איש מכירות
בתחום חומרי־גלם וכימיקלים לתעשייה
הכישורים הדרושים:
★ בוגר מוסד אקדמי בהנדסה כימית (אורגנית) או הנדסת חומרים.
★ שליטה בשפה האנגלית.
★ נסיון בתחום המסחר.
★ תנאים טובים למועמד המתאים ★
נא לפנות בשעות העבודה: 03-7518158.
סודיות מובטחת

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה
דרוש/ה מתכנת/ת
לפיתוח ואחזקה של תוכניות לעיבוד נתונים מינהלי ולפיתוח מסד נתונים
רצוי נסיון במערכת הפעלה V.M.S.
★ עדיפות תנתן לבעלי השכלה אקדמאית ולבעלי נסיון.
★ העבודה במסגרת צוות מצומצם ומאפשרת יוזמה וביטוי אישי.
נא לפנות בכתב בלבד אל: מרכז ארצי לבחינות ולהערכה, ת.ד. 26015, ירושלים 91260, עבור מבדין ע"מ.

ליורופקאר השכרת רכב
דרוש ה
דייל/ת להשכרה
מקום העבודה — תל־אביב.
יוצא/ת צבא + רשיון נהיגה.
ידע עברית אנגלית, רצוי שפה נוספת.
נסיון בעבודה בחברת השכרה.
טלפון: 03-247237, 03-235971

هكذا من الأصل

לובי בלוף

פעמים רבות תהיתי כיצד יוצאות מהשרוולה הדתית הולכות מפוצצות, תקיפות, חד־משמעיות, ותוך כמה דקות מתברר כי הן לא הוולדו כלל. איך יש בהן איומים ברורים המתנפצים לרסיסים ואיך לכל מתסתף יש נוסח סותר של ההלכה מוסמכת שסוכמה בטולך הדיונים? עד שהלובי הדתי פתח השבוע את שעריו לפני העיתונות וראיתי את האוויר יוצא מן הבלון הנפוח.

הם התכנסו לדון בהתנגדותם לחוק הגזענות. אהרן אבוחצירה יעץ להופיע בציבור כמחייבי החוק אבל כשוללי הנוסח. אברהם שפירא הוסיף לנהוג כבעל־הבית. ח"כ אבנר שאקי הסביר את הנושא מבחינה הלכתית. רפאל פנחסי מש"ס לא ידע בדיוק מה קרה ותהה מדוע הרבנים הראשיים לא הזמינו גם אותו לשיחה עמם, כמו את ח"כ דב שילנסקי. השר יוסקה שפירא ניסה להסביר לו כי הם לא הזמינו איש, והיו קולות רמים.

אברהם שפירא אמר כי התורה היא הכי דמוקרטית. דוד דנינו לא רצה שהציבור החילוני יפרש את התורה הקדושה כגזענית. שאקי הזהיר מאסון ליהדות. שפירא הציע לא סתם לברך אלא להודיע כי אם יחליטו על חוק הגזענות — כל הדתיים יפרשו מהממשלה. דממה.

איש לא התייחס לעניין ברצינות, כי ידעו שהחוק לא יגיע להצבעה ואין חשש שיצטרכו להגשים את האיום. כאשר מישהו הכביר את מאיר כהנא בשמע זמזום מלוחה: "מוחמד מיעארי, מוחמד מיעארי" למען האיזון.

אז פורשים?

השר יוסקה שפירא ממהר קם על רגליו ללכת והבטיח בלשון צד ל"ת "אחריך".

"אחריך" נוהר אברהם שפירא. "למה לא ביחד? ביחד" כי בלובי הדתי לא משאירים מישהו מאחור בקואליציה, ובוודאי לא לפני חלוקת כספי היהודיים.

"שיהיה ביחד, רק שיחול ח"כ אברהם לעכב כאן את השר יוסקה המסור. אז מתלוננים שאם הליכוד והמערך ינסו להצביע בעד החוק הנוכחי — כל הדתיים נגדו, ואולי הם לא יצביעו ואולי רק חלק יצביעו?

אחר־כך יצאו החוצה. חלק אמרו שיש אולטימטום, חלק אמרו שאין אולטימטום. כל מי שצפה בזה מן הצד ראה את ניגודי האינטרסים. ידע שבין אם יש ובין אם אין אולטימטום — בוודאי ובוודאי אין שרוולה דתית יציבה ומחייבת. השר דולה האמת קיימת רק ברמיזתם של הפוליטיקאים האחרים. או של התקשורת המשועממת. מישהו צריך רק לעשות להם "בווו!" אחד קצר, והלובי הזה יתמוטט.

יצחק נבון: מנע תקלה חינוכית

נבון קבע, "ואן ליר" יתקן

סוף הביקורות להלולה. כמה וכמה פעמים הודיע משרד זה על הספר "ישראל ושכניה הערביים", שהוציא לעשר כיתות תיכון מספר שנמוזק ממנו כל העובדות הבדוקות על פשרנותם ותרמתם של היהודים, ועל קיצוניותם התוקפנית של הפלשתינאים. כבר נאמר כי מבד אחד הושמטו הצהרת בלפור והיחודי דוד בן־גוריון אחרי המנהיגים הערביים וההסכמה הציונית לדחן בזד לוקת הארץ לפי ועדת־פיל והתואם לועדת אונסקו"פ ומגילת העצמאות, וכן סולקו ממנו מסמכים כמו האמנה הפלשתינית, המעידים על המגמה לחסל את ישראל.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון נדרש לעניין ברצינות. הוא מינה צוות לאחדות באגף לתכניות לימודים ואימץ את חוות דעתו, "שלפיה אין אפשרות לאשר את הספר כספר־לימוד.

לפיכך, בשנת הלימודים תשמ"ו לא יאושר המשך הניסוי בספר על־פי הגירסה המצויה עתה."

הצוות שהקים השר נבון קבע כי "... בספר קיימת התעלמות מוחלטת מיחסי יהודים־ערבים בארץ־ישראל מאז הצהרת בלפור ועד להקמת המדינה, תקופה שהיא אליבא דכולם תקופה מכרעת בהתפתחות היחסים. אין שום מידע על הקמת אש"ף, על מטרותיו ועל פעילותו. חסר בספר מידע בסיסי שיאפשר לתלמיד להתייחס לבעיית המורכבות, במקום זה מובאים קטעים תלושים מהקשרם, קשים לקריאה ולהבנה".

השר נבון העביר לידיעת מכון "ואן ליר" דיעות נוספות וקיבל בתשובה הבטחה כי הספר ישוכתב על־פי ההערות וחוות הדעת. הוא ייבדק שוב לאחר־מכן עד שיאושר לניסוי נוסף.

● נבון מנע תקלה חינוכית גדולה.

עיסקת הנשק הגלויה — חשאית ביותר

הנשק שמכרה צ'כוסלובקיה לישראל במלחמת העצמאות נהפך כבר למיתוס בלתי־נפרד מההיסטוריה של הצלת מדינת היהודים מהתקפה הערבית. מנהיגי רק"ח היהודים מנופפים באותה פרשייה כמעט כמו בשיר של אצ"ל "קנה אל קנה יצרייל". אני תוהה איך מספרים כך ב"אל איתיחאד" הקומוניסטי, בשפה הערבית. העסקה זכורה באפיזודה קצרה שנסתיימה מהר. הגוש הסובייטי הפנה את עורפו לישראל. אפס, זה לא מה שהעלה תוך בירור בארכיונים הד"ר אורי באיאלר מהאוניברסיטה העברית בירושלים. מתוך שפורסם ב"סטראטג'יק סטאדיס" מגלה כי היתה זו פרשיית אהבים ארוכה למדי.

דוד בן־גוריון הבין כבר בדצמבר 1946, שנרקמת תכנית להתקפה ערבית מזוינת על היישוב היהודי. ביולי 1947 תירגם משה סנה את דברי בן־גוריון לשיחה מעשית עם סגן שר החוץ הצ'כוסלובקי ולאדימיר קלמנטיס. זה הוביל להסכם עם מפעלי סקודה בצ'כוסלובקיה. היישוב העברי הסתיר את זהותו מפני מנהל המפעל. הרוכשים הציגו את עצמם כנציגי אתיופיה.

אמנם המשא והמתן החל כאשר לא־קומוניסטים פרו־ציוניים ניהלו את הממשלה בפראג, אבל כבר אז היתה צ'כוסלובקיה חלק מהגוש הסובייטי. אהוד אבריאל סבר שהצ'כים מוכרים את הנשק ברעבונם לדולרים, אבל יד הרוסים היתה בהחלטה. מה גם שהצ'כים נחלצו לסייע לישראל הנולדת, גם בתחום הכספי, וב־30 במאי 1948 קיבל בן־גוריון הודעה כי הבנק הלאומי שלהם יעמיד אשראי ניכר לממשלתו.

כעבור כמה חודשים גרם הלחץ הערבי להפסקת עסקת הנשק. בדצמבר עוכבו משלוחים וקבוצת טייסים ישראלים שהתאמנה שם הוחזרה לארץ. חוקרים רבים ראו בכך את סוף הרומן הקצר. אך מסמכי ארכיון המדינה, ההגנה ובן־גוריון "שפכו אור חדש על נקודה זו", כתב באילר. "הם הוכיחו בצורה משכנעת כי צ'כוסלובקיה הוסיפה למכור לישראל כמויות גדולות של ציוד צבאי לרבות נשק כבד, עוד תקופה ארוכה אחרי 1948".

בתחילת 1949 ציפה בן־גוריון ל־50 מטוסים. ב־1950 היתה גם פולין הקומוניסטית בתמונה. נשק צ'כי הועבר על אדמתה לישראל. מוואשינגטון כתב הנספח הצבאי חיים הרצוג כי אין זה מהלך מומלץ, כאשר ישראל מתאמצת במקביל לשכנע את וואשינגטון למכור לה נשק אמריקאי. ייבוא הנשק מצ'כוסלובקיה הגיע ל־25 אחוזים מכלל הרכישות הישראליות ב־1950. בשנה שלאחריה עוד נשלחו מטוסים.

החוקרים, הוסיף באילר, לא נתנו דעתם לביקור הרמטכ"ל הישראלי יגאל ידין בפראג, ביוני 1949. כעבור 34 שנים, סיפר ידין לבאילר כי בעותו מסע דן בין השאר בעסקת נשק. נראה כי המהפך ביחסה של צ'כוסלובקיה התחולל רק בפברואר 1951, כאשר משרד החוץ בפראג הודיע לשגריר שמואל אלישיב כי נדחית בקשת ישראל לרכוש עוד נשק.

מדוע נותרו רק השערות של באילר ואחרים. המסמכים הסובייטיים אינם רואים אור לעולם.

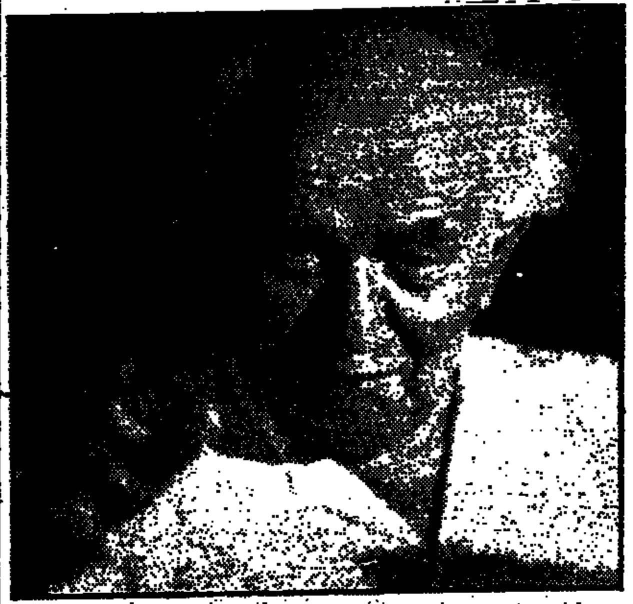
בן־גוריון: הראשון שיזם

ישראל כמופת לערבים

פעמיים הופתע המזרחן פרופסור עמנואל סיון למצוא התייחסות חיובית לישראל בעיתונות הערבית. לראשונה מצא ב"אל נהאר", הרואה אור בגדה המערבית, תמיהה מדוע כאשר נכנסים לאוטובוס במזרח־ירושלים נודף ממנו ריח כמו במיחשושה ואילו כאשר אותם נוסעים ערבים עולים לאוטובוס אחר (כלומר יהודי — ד.מ.) הם מתנהגים בנימוס ובאיפוק, אינם מעשנים בו והאוויר צח יותר. למה, שואל הכותב.

הפתעה יותר גדולה מצא סיון ב"אל אהראם". אניס מנצור, מי שהפגין פעם בפעם עויינות כלפי ישראל, אם כי תמך בהסכם השלום, ייסר את קוראיו. הנה, כתב, ישראל כמצרים מתחבטת בקשיים כלכליים. יש בה אופוזיציה ויש הפגנות ושביתות, אבל אין בה אלימות. מדוע לא ילמדו בני קאהיר ממנה ולא יתרסנו בשימוש באמצעים אלה?

מנצור פירסם את מאמרו ב"אל אהראם" לפני ועידת חרות.

מי המציא את הוועידה הבין־לאומית?

לא שמעון פרס ולא מנהיגי ערב לא הגו את רעיון הוועידה הבין־לאומית. משה ז'ק מעורכי "מעריב" גילה את אביה הסמוי. בקטע מספר הרש על יחסי ישראל ושתי מעצמות־העל, שפורסם ב"ג'רוזלם קוורטרלי", כתב ז'ק כי בן־גוריון ז"ל היה ראשון שהציע הקמת ועידה בין־לאומית לדון על שלום בין ישראל למצרים, או בין ישראל ושכנותיה. ראש הממשלה העלה את ההצעה ב־17 ביולי 1958 בשיחה עם השגריר מיכאל בודרוב.

הסובייטים, סקר ז'ק בפרסומת ידענית, רצו לתקוע יתד במזרח התיכון תוך השתתפות במציאת פתרון, ולמרבה ההפתעה לא תמיד התנגדה ישראל למאמץ הסובייטי.

ב־1960 הגיע בן־גוריון לארצות־הברית והציע לנשיא דווייט ד. אייזנהאור כי ארצות־הברית תתחיל להסדיר עם הסובייטים בדבר הגבלת מירוץ־החימוש במזרח התיכון. כעבור כמה שבועות נקראו השגריר אברהם הרמן והציר המדיני יעקב הרצוג לסטייט דיפרטמנט. שר החוץ כריסטיאן הרטר הטיח בפני הדיפלומטים הישראלים: "מה קורה אצלכם? מה המריץ את ראש ממשלתכם, ראש מדינה שהיא ביסודה פרו־מערבית, להציע כי נכניס את הסובייטים למזרח התיכון?"

בן־גוריון לא שינה את דעתו. באפריל 1963 הציע כי ארצות־הברית וברית־המועצות יערבו לביטחון של כל המדינות באיזור. הנשיא ג'ון פיצג'רלד קנדי מיהר לדחות את ההצעה. השגריר האמריקאי, ולוורת' ברבור, הוסיף כי הסובייטים אינם מעוניינים ביציבות באזור המזרח התיכון. — ציין משה ז'ק — בן־גוריון "לא שוכנע מתשובתו של השגריר האמריקאי ואפילו מסר לממשלת ארצות הברית כי במכתב למצות את הרעיון אל ניקיטה חרושצ'וב. הלה אף לא טרח להשיב למכתבו של בן־גוריון".

יורשו, לוי אשכול חזר על כך ב־1966. הסובייטים הפנו כתף קרה. הסממן הראשון שהסובייטים מעוניינים בוועידה בין־לאומית נגלה במגע סודי בין נציגם לבין פקיד ישראלי בכיר, שז'ק מסרב לחשוף את זהותו. הם התראו בוינה ב־1971. אך רק בפסגת הצמרת עם הנשיא ריצ'ארד ניקסון, ב־1972 גילו האמריקאים נכונות להסדר שהרוסים ישתתפו בו.

אחרי מלחמת ששת הימים החלה ישראל להסתייג מרעיון הוועידה הבין־לאומית, סיכם ז'ק. "לא בהכרח מתוך התנגדות לחסות הסובייטית. ישראל דבקה בדוקטרינה של משא ומתן ישיר בינה לבין ארצות ערב, וראתה בוועידה בין־לאומית מחסום לה".

מסלקה

★ משהו על הפולנים: מזכירו הפרטי של וינסטון צ'רצ'יל במלחמת העולם השנייה, ג'ון קולוויל, כתב יומן אישי שראה עתה אור בספר "שולי הכוח". בלונדון של אותה תקופה התרכזה קבוצה גדולה של גולים פולנים המקפידים על כבודם. יום אחד פגש בעל־היומן את המזכירה האנגלית שעבדה עם הגולים הפולנים ושאל, [illegible] מתנהלים חייה עמם. זה פשוט מאד — השיבה — במשך היום אני צריכה כל הזמן לומר לפולנים "כן, אדוני", ובלילה לומר להם ללא הרף "לא, אדוני".

ג'ון קולוויל (מימין) ליד גברת צ'רצ'יל

גרנות: הקצונה הבכירה היתה נגד הכניסה לביירות

קצינים איימו להפר הוראות הממשלה?

חרש־חרש נזעקה לדיון בוועדת החינוך של הכנסת ידיעה מפתיעה ומעוררת תמיהה, שבפיקוד הבכיר של צה"ל נרקמה תכנית להפר את פי הממשלה, אם תחליט להכניס את צה"ל לביירות. הסקופ שייך לח"כ אלעזר גרנות ממפ"ם:

"שקלתי אתמול או שלשום (לתת פומבי — ד.מ.) לגילוי של קצין בצנחנים, שאמר כי חודשיים לפני הכניסה לביירות — הקצונה הבכירה החליטה נגד הכניסה לביירות, והוא הוסיף שגם אם הדרג המדיני הבכיר היה מחליט בעד כניסה לביירות — הקצונה היתה מתנגדת."

פנחס גולדשטיין מהליכוד נדהם: "...אם אמר אותו קצין את מה שאמר, שאם היו מחליטים להיכנס לביירות, היו פועלים נגד הדרג הממשלתי — זה דבר שאין כמוהו במדינה של סדר, חוק והיררכיה. אם אכן אמר אותו קצין אותו דבר — לא יתכן שהדרג הצבאי יאמר לדרג המדיני לא. לא יכול להיות שיאמר מישהו, שאם יחליטו לעזוב את יהודה ושומרון נתקומם בדרך הרוע. לא זה ולא זה".

הקצין היה אלוף פעיל בעת המלחמה. שמו שמור במערכת ואצל גרנות.

ועדת החינוך עשתה עצמה כלא שומעת. היא עברה לסדר היום. אך לא ח"כ גולדשטיין. הוא פנה השבוע אל שר הביטחון יצחק רבין, והעמידו על חומרת הדברים, ותבע חקירה. כאשר עתה עלתה שוב פרשת אלי גבע והוכחשה בלשון בוטה בפי רפאל איתן — היתה לגילוי של גרנות חשיבות רבה מכפי שנבלעה ונקברה כמעט בוועדת החינוך.

חשמל במילכוד פוליטי

הפסדיה של חברת החשמל המזרח־ירושלמית משמשים כלי משחק בין ירדן, אש"ף וישראל

מאת אורי ניר

חברת החשמל המזרח־ירושלמית שרויה במשבר זמן רב. אך מעולם לא היה מצבה קשה כמצבה היום. סכנת פירוק מרחפת עליה, ורק צעד דראסטי יוכל למנוע אותו. מנכ"ל החברה, מוניר אבו־סעוד, יצא לבקש סיוע בירדן השבוע ובידיו איגרת, המבהירה כי אין הנהלה נענית לעצה הירדנית, ומעמידה תנאים שאינם קבילים להלוואת תמורת סיוע כספי לחברה. שוב התבררו תקוותיהם של קברניטי החברה להיחלץ מהמשבר הכספי בעזרת סיוע ירדני. עתה הם פונים לדרך ארוכה וקשה של מאבק משפטי, שתכליתו הפחתת מחיר החשמל שהם רוכשים בחברת החשמל הישראלית.

לפני חודשיים יצאה לירדן משלחת נוספת מטעם החברה כדי לגייס סיוע. הירדנים התנו את סיועם בארבעה תנאים. שניים מהם הופנו לישראל השניים — לחברה המזרח־ירושלמית. ישראל נדרשה להאריך את זיכיון החברה, שתוקפו יפוג בתום השנה הבאה, ולהפחית את מחיר החשמל שהחברה רוכשת מחברת החשמל הישראלית. החברה המזרח־ירושלמית נדרשה לפטר 40 אחוז מהעובדים ולקצץ 50 אחוז משכרם של הנשארים. ישראל נסרבה לפי שעה להיענות לדרישות שהוצבו לפניה. החברה דחתה בתוקף את הדרישות הנוגעות לעובדים.

יש להבין שירדן ידעה מראש כי דרישותיה לא יתקבלו, וכל מטרתה להוכיח כי כבעלת המאה תוכל לשוב ולהיות גם בעלת הדעה בכל הנוגע לעתיד החברה. המציאות שנוצרה הדגישה איפוא את צלעות המשולש הבעייתי הנוגע את שאלת גורלה של החברה המזרח־ירושלמית: ירדן, ישראל ואש"ף.

ירדן מוטרדת בראש וראשונה מהשתלטות אש"ף על החברה, במיוחד בתקופה האחרונה, לנוכח הקרע בין חוסיין לערפאת. החברה המזרח־ירושלמית היתה לפנים מעוז ירדני מובהק, ובמשך הזמן השתלטו על ועד העובדים כוחות המזוהים עם אל־פתח. יו"ר הדירקטוריון של החברה, אנואר נוסייבה, שהיה שר ההגנה בממשלת ירדן ואחד מראשי התומכים במלך בגדה, נוהג באופן נה קירבה רבה מאוד כלפי עמיתו בוועד העובדים. אובדן ההשפעה על החברה תורה לירדן הן מפני שמדובר בגוף הכלכלי הגדול ביותר בגדה, והן מפני שהחברה מהווה סמל: היא מספקת מידה של עצמאות פלשתינית בגדה, במיוחד בירושלים. ועד העובדים שלה, המייצג כ־500 עובדים, משמש מנוף דרך לוועדי עובדים אחרים ולארגונים לאומיים בגדה.

לחוסיין אין כל עניין להזרים כסף לגוף המונע ממנו השפעה בגדה, ומתנהל עתה עליה. המניע של המלך להוסיף ולהחזיק את החברה בחיים הוא בעיקר מניעת נפילתה לידי ישראל. לכן הוא במעמד לייעל את החברה, ולשם כך "הגניע" לחברה לפני שנה את המנכ"ל מוניר אבו־סעוד. אבו־סעוד העסיק תקופה ארוכה כחברות החשמל הירדנית ברבת־עמון, ולפני כן בתפקידים בכירים בחברה המזרח־ירושלמית. הוא מכיר מקרוב את בעיותיה של החברה, והירדנים קיוו מאוד שבהנהלתו יוכנו בחברה רפורמות מרחיקות לכת.

מאז מינויו חלפה שנה, ותוכניות החברה. כל ניסיון של אבו־סעוד לנקוט צעדי ייעול בחברה, נתקל בהתנגדות נחרצת של ועד העובדים. יו"ר מועצת המנהלים, אנואר נוסייבה, תמך בעמדותיו של הוועד, ושיתק למעשה את יוזמות ההבראה של המנכ"ל. בין המשיש הירדני לבין הבקשה של ועד העובדים המזוהה עם המועצה, הוא נוסייבה שמרחב התמרון שלו מוגבל מאוד, ובמשך השנה שעברה גם מינוי אבו־סעוד הודיע חמש פעמים על התפטרותו, אך חזר בו.

אנואר נוסייבה: מרחב תמרון מוגבל

אש"ף חושש לאבד את המאחז שנלקח מידיהם של תומכי המלך אחרי מאבקים מרובים. הנהלת החברה ועד העובדים שלה היו שמחים לקבל סיוע כספי ערבי שאינו ירדני. בנסיבות עיתונאים שכנוסה אחרי ההקשחה בעמדה הירדנית, האשים נוסייבה את ירדן בשיתוקה הכרוני של החברה. יו"ר ועד העובדים, עבד אבו־דיאב, הסיק את המסקנה ואמר כעבור זמן כי "אין מנוס מסיוע של מדינות ערב, ובראשן אש"ף, כדי להציל את החברה בטרם יהיה מאוחר מדי". אש"ף רואה את המאבק על השליטה בחברה כחלק מהמאבק על ההגמוניה בגדה, ושואב עידוד מהחיזוק לשוחם של תומכי המלך בשטחים, לאחר נאום האחרון בגנות ערפאת.

במערב ירושלים משקיפים על המתרחש בדאגה. החברה מהווה מוקד למתיחות ולהפגנות פוליטיות של ערביי השטחים. יו"ר ועד העובדים שלה חזר ומדגיש כי החברה היא הסמל של ירושלים הערבית. "בשבילנו, כמי שאינם מכירים בסיפוח מזרח־ירושלים," הוא אומר, "השמירה על הסמל הזה היא ערך ראשון במעלה. יש לשמור על ערביות החברה כדי שתמשיך לשמש מחסום מפני יהוד ירושלים. כל ניסיון ישראלי להשתלט על החברה יתקל בהתנגדות נחושה של העובדים, ננקוט כל אמצעי שבידינו כדי לסכל ניסיונות כאלה."

במשרד האנרגיה מודים שלא ליצור עימות. גם אבו־דיאב מגלה זהירות. בכל השביתות והעיצומים שהפעילו עד עתה עובדי החברה, הם הקפידו להימנע מפגיעה באספקת החשמל הסדירה. גם כאשר יש נפילות־מתח ברשת, מעדיפים העובדים לנתק אזורי אוכלוסיה ערבית, ובלבד שלא לפגוע באספקת החשמל לריכוזים היהודיים.

משרד האנרגיה, דורש מהנהלת החברה להיאבק לכיסוי החוב שלה לחברת החשמל הישראלית, המגיע ל־12 מיליוני דולרים. ראשי החברה המזרח־ירושלמית מכירים את התנאי הירדני לסיוע בכיסוי החוב — הארכת תוקף הזיכיון של החברה. אך במשרדו של השר שחל מבהירים כי שאלת הזיכיון אינה רלוואנטית כלל, כל עוד החוב לחברה הישראלית אינו מוסדר. בשפה פשוטה: מילכוד.

לפני כשנה וחצי הפסיקו הירדנים לספק לחברה את כספי הסיוע של הוועדה המשותפת להם ולאש"ף. מאז הולכת החברה המזרח־ירושלמית וצוברת חובות לחברה הישראלית, שממנה היא רוכשת 93 אחוזים מהחשמל שהיא מספקת לצרכניה. מחיר הרכישה נקבע לפי התעריף הרגיל של חשמל במתח גבוה, הנמוך ב־16 אחוזים ממחיר החשמל לצריכה ביתית. מההפרש שבין התעריפים אמורה החברה להתקיים. אלא שההפרש אינו מכסה אפילו את ההפסדים הנגרמים לחברה עקב ייצור עצמי של חשמל, בטורבינות דיזל מיושנות.

בדו"ח שהכין רואה החשבון יחזקאל פלומין, לבקשת היועץ המשפטי של החברה המזרח־ירושלמית, מפורטים הפסדי החברה מייצור עצמי מתוך סך הפסדיה. בשנת 1983–84 היה שיעור ההפסדים 95 אחוז, בשנת 1984–85 — 77.5 אחוז, ובשנה האחרונה — 105.4 אחוזים. כלומר, הפסדי החברה בגלל ייצור עצמי מקזזים את רווחיה מההפרש שבין תעריף הרכישה מהחברה הישראלית לבין תעריף המכירה לצרכנים. וכך, בהיעדר סיוע מירדן, משלמת החברה משכורות ל־500 העובדים שלה מקופה גירעונית, הצוברת חובות. ראשי החברה דורשים איפוא להוזיל את תעריף הרכישה. אך במשרד האנרגיה אומרים שהדבר אינו אפשרי, מפני שהחברה רוכשת חשמל במחיר העלות שלו לחברה הישראלית.

אנואר נוסייבה ויו"ר ועד העובדים שלו מתכוונים להמשיך את המאבק בדרך משפטית, ולדרוש את הוזלת מחיר החשמל שהם רוכשים. הדרישה מתבססת על דו"ח פלומין. לדבריהם כי החברה הישראלית גובה מהחברה המזרח־ירושלמית מחיר הגבוה ב־20 אחוז ממחיר העלות. "בינתיים", אומר נוסייבה, "הפתרון לבעיות החברה אינו נראה, כל עוד ישראל וירדן מתבצרות בעמדותיהן."

לפרסום דגש
דרוש/ה
מנהל/ת הפקה
כישורים נדרשים:
★ יכולת ארגונית
★ ידע ונסיון בהפקות לפרסום - דפוס, צילום וכו'
★ קשרים והתמצאות בשטח הדפוס ויכולת מו"מ עם ספקים
★ רשיון נהיגה
★ נסיון קודם הכרחי
משרה מלאה, 5 ימי עבודה 08:30-16:00
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 03-454195

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ומבוגרים) בע"מ
למעוניין בשליחות עם אתגר, לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי־חברתי
מוצע תפקיד של
מנהל/ת מתנ"ס
ב־ 1. ערד
2. מועצה אזורית תענך.
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שחרן.
★ נסיון בניהול בהיקף מחייב ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ נסיון קודם בחינוך ו/או בניהול חינוכי: רצוי בתחום החינוך הלא־פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.
מגורים במקום חובה הכרחי.
יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים.
המעוניינים יפנו בכתב עד שבועיים מיום פרסום המכרז אל אסתי בריאן, החברה למתנ"סים, גבעת ג'ינגר ירושלים 91034 – בציון המקום המבוקש.
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

ליעיל עזתה
אגודה להנהלת חשבונות בע"מ
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון של 3 שנים ומעלה
עצמאי
לניהול מערכת חשבונות למושב ולאגודות חקלאיות
בעל כושר לנהל צוות עובדים
המעוניינים יפנו בכתב עם ציון קורות־חיים ליעיל, מועצה אזורית עזתה, ד.נ. הנגב, טלפון 057-943760.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו בתל-אביב
דרוש
מסגר/מכונאי אחזקה
* בוגר בי"ס מקצועי
* בעל נסיון בתעשיה
* מגורים בגוש-דן
נא לפנות טלפונית לחביבה אשל, טלפון 03-336902.

למוסד ציבורי מרכזי בירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת אגף ניהול כספים – 9/86
דרישות המשרה:
★ השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או במשפטים;
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין ובן ידיעת השפות גרמנית ו/או צרפתית. כושר הבעה בכתב ובע"פ בשפות הנ"ל;
★ נסיון רב בניהול וארגון מערכות כספיות וכלכליות בהיקף נרחב בארץ ובחו"ל;
★ התפקיד מחייב נסיעות לחו"ל;
★ מקום מגורים בירושלים.
רק מועמדים/ות הממלאים/ות אחר דרישות המשרה הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב, בציון מפורט של תולדות חייהם, השכלה ונסיון עד ליום 31 במארס 1986, לת.ד. 7093, ירושלים, ולציין על־גבי המעטפה מכרז למשרת "מנהל אגף ניהול כספים".

לחברת אלכור בע"מ
דרושים
★ **מהנדס מכונות בכיר**
בעל נסיון מוכח בניהול ייצור. רצוי בשטח האלומיניום. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.
★ **מהנדסי/ הנדסאי מכונות**
בעלי נסיון של כשנתיים בייצור. רצוי בשטח האלומיניום, יועדפו בעלי נסיון בהפעלת ואחזקת מכבשים הידראוליים.
מועמדים מתאימים יעברו השתלמות בחברה בחו"ל.
נא לפנות בצירוף קורות־חיים ומכתב לכתובתנו: אלכור בע"מ, ת.ד. 583 כפר־סבא 44100.

דרוש
טכנולוג מזון
נסיון בעבוד פירות וירקות בתעשיית השימורים.
רצוי תושב אזור בית־שאן, טבריה או עפולה והסביבה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 348 בית־שאן 10900.

קו־אופ
לקו־אופ רשת הריבוע הכחול
דרושים:
א. טכנאי אלקטרוניקה
ב. טכנאי למחסן הבשר
ג. קצבים מנוסים
ד. קופאיות
ה. זבנים

מלון / כפר נופש
באזור הכנרת
מחפש
מנכ"ל
נסיון קודם בתיירות הכרחי
נא לשלוח קורות חיים בכתב יד לעו"ד ב. ברק, אבן גבירול 68 ת"א
טלפון 03-253444

למשרד רואי חשבון בתל־אביב
דרושים
1. רואה חשבון צעיר
2. בוחן / מבקר
המעוניינים יפנו בימים א'–ה' טלפון 03-661231

דואל
עובדים זמניים לפי שעות
דרוש
פקיד רישוי + תעודה
★ לסיווג תיקי יבוא
★ לעבודה באזור לוד
למתאימים שכר גבוה, תנאים סוציאליים, ארוחות והסעות.

למפעל ליצור מוצרי צריכה
דרושה
אשת מכירות
לאזור חיפה והצפון
על המועמדת להיות בעלת נסיון קודם במכירות ונסיון במשא ומתן עם מוסדות ארגוניים וועדי עובדים.
אם את עונה על הדרישות כתבי בצרוף קורות חיים לת.ד. 6335 ת"א 61061 עבור "אשת מכירות".

למפעלי דפוס כתר ירושלים
דרושים
1. דפסי אופסט – לעבודה במשמרות (אפשרות למשמרת ב' בלבד).
2. מונטג'רים
לפנות למחלקת כח־אדם, טלפון 02-521201

דרוש
לעבודה בקניה
מנהל פרוייקט
בעל נסיון מוכח ודיגע בענף הבניה. שהות קודם בקניה הכרחי.
המעוניינים יפנו בכתב יד עם פרוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 18023 ירושלים - 91180.

למפעל תנורי "בלדס" בראש־העין
דרוש
מנהל מחלקת מכבשים

هكذا من الأصل

אמיר גלבע: שירה של פרידה

הכל הולך, שירים
מאת אמיר גלבע
הוצאת הקיבוץ המאוחד, ת"א, תשמ"ה,
108 עמ'

מאת עלי מוהר

בשיר הראשון, כעין פתח־דבר, מציג אמיר גלבע את הנושא שעליו נסב הספר, את המוות המצפה בסופו ואשר אליו נוהר הספר כולו: "ארון לעצמי/אמות/אחרי לא/שובל עוד לא/כבות אך/עביב של/עצב לעד/יסוב סוחר/סחור במעגל/האור".

רק אחרי קריאות חוזרות ונשנות בספר מתחיל הקורא להשיג כמה תוקף יש להצהרת הפתיחה הזאת. ערימה ארון לעצמו היה, גם, ובייחוד, בעונה מאוחרת זו. ערימה נאמן לעצמו, ואיך, למרות ש"מסביב שחור/כי שח אור", התחיר אחרית, במעגל של אור, ספר שה־חיים גוברים בו על המוות, מעצבים אף אותו בצלמם, עד כי גם בור הקבר אינו אלא "פיר של פלא/בו אבוא שוב בכלא/שלפלא יהיה פתוח/לכל עבר וכל רוח/ול־עולם כך שוב תיפח לה/הי תישה לה כך הרוח". זו הרוח המנשבת בכל ספרי גלבע, ומחייה את כל שירתו, למן שורתה הראשונה — "בבוקר יום זה, מי השיב בי רוחות, מי יהדר הרוחות בשמש קרירה מלטפת". הה־תשובה על השאלה הראשונה הזאת, עתה היא ברורה — מי שהשיב רוחות בבוקר הרחוק ההוא, עמדה לו הרוח גם ביומו האחרון.

פיר של פלא — וספר פלא, ממש כמו ששרנו פעם, בכיתה א' בטקס קבלת הספר הראשון. וזהו אכן הספר הראשון שעורר כי מחדש את הצירוף הנשכח הזה, הפעם כפשוטו ובמלוא משמעותו. שיריו נכתבו במשך שנה, מ־5 באוגוסט 83 עד ה־8 באוגוסט 84: הם מובאים, כפי שביקש גלבע, בסדר כרונולוגי שהוא כשלעצמו מעורר השתאות, שכן אתה מתקשה להאמין שכך הם אכן עלו בו. הנכתבו כ"רישומים יומניים" בסדר שלם כלליך. ב־16 באוגוסט סיים גלבע לערוך את הספר, קבע לו שם, ובידיעה פנימית איתנה, שליוותה אותו כל השנה ההיא, צירף לכתב־היד פתק ובו ביקש שידידו, המשורר ט. כרמי, יטפל בהבאת הדברים לדפוס. כשבועיים חוצי אחר־כך, ב־2 בספטמ־בר 84', הלך לעולמו כמי שמלמה מלאכתו.

ואולם, בעשותו כן התחיר בעיה קשה למבקר השקול; כי הנה, נבואת־הלב שתואה בספר, התגשמה מחוצה לו, בסמיכות חשורה כמעט; הקול התוהה: "אם אעבור לארץ חיים אחרת מה אומר" כבר מדבר אלינו מארץ חיים אחרת, בהמשיכו — "לא אומר דבר. הלא זה היפה מכל שיכול להיות בבא ומכל שהיה בעבר". והשתיקה היפה המדברת האת מקרבת אל הקורא, עד לצמרר, את מנעה של ארץ חיים אחרת. התרחשות חוץ־ספרותית (שאמנם נרמזה בספר) העניקה לו כוח כה עז, עד כי לנוכח התערבות גסה זו של החיים, כלומר המוות, באמנות, מתעורר חשש כבד שמא יעיב טשטוש תחומים זה על השיפוט הספרותי הצלול!

אבל הספר עומד במבחן חמור זה. שיריו מתמודדים עם עולם שמעבר, עם דברים שהם מעבר־לשירה, ויכו־לים להם, עד כי עולה ההרגשה שאולי אין דברים שהם מעבר־לשירה, כאשר מדובר בשירה גדולה באמת. ועוד נדמה כי, בסופו של חשבון, הספר הוא המעניק משמ־עות נשגבת למוות, וגם לחיים, ולא להיפך.

*

בשיר השני מציב גלבע את המשימה שתעסיק אותו בשנתו האחרונה: "עלי להשיג משמעות הרגע הכליכול לחדול", שהוא "הרגע הקובע נצח לכלות הנפש". הוא מאריך ומתאר את הרגע הזה מבלי לחוס על עצמו — "כלומר חיים או כלות הכל", "כלומר קץ שאין עמו קול עוד זולת רחש מסוס ורקב, עד מתולע אחרון נעוב" — ואז מפתיע אותך לראשונה בצרוף ההר־מור, שעוד ישוב ויהכתב בהמשך, והוא אחד מפלאי הספר הזה — "כל זאת עלי סוף סוף להשיג, כלומר להבין כל עוד קוראים לי בשמי, ואני עונה ובקולי שלי".

ומכאן הוא מפליג הלאה, ובמהלך הקריאה מתברר כי מלבד המבט קדימה, אל הקץ, ומלבד הניסיון לבור "מה בין הרגע לפני שהוא לפני/לבין הרגע אחרי שר־לול להיות/הרגע אחרי", מכנס גלבע ב"ספרון" זה, כפי שקרא לו, כבאקראי ובהתמציתיות רבה, כמעט את כל עיקרי שירתו, שכן, זהו גם ספר של סיכום: תמצא בו את "הקור הטוב שלי" מ"דציתי לכתוב שפתי ישנים", ואת "הקרירה המלטפת": את בני המשפחה שנספו בשואה, ואשר רק להרף קט ניתן לו לחבקם ב"שירים בבוקר בבוקר", והנה הם נאספים לשבת עמו יחד בדממה, כלפני יציאה לדרך; את היחס הבלתי־אמצעי לדמויות התנ"ך האהובות עליו, ואת יאנוש הילדות, אשר פעם "בשבילו של יום ששי צעיר", בספר "שבע רשויות", גלשו אליו בנות הכפר לרחצה.

ובצד כל אלה דברים על שירה, כמו: "בשירים אין לומר עיקרים רק דברים צריכים כשיחים מן האדמה לבקוע, מענפי העץ כציץ להציץ", או: "כשאין שמחה בלב/איך יכתוב עצוב/כאשר שוב אין הוא/צריך לנחש עצוב". וגם התייחסויות ישירות אל שירתו שלו: "פעם יצאתי אל הכיכר והיתה/זו אשליה עצמית שהשלתה/גם אחרים ושמחתי/שיצאתי אל הכיכר..." ואתה נזכר ביציאתו המרהיבה אל כיכר השוק עם "מאה כוכבים, מאה צבעים, מאה כוכבים, מאה צבעים ובני צבע". ואילו עכשיו אין עוד אשליה עצמית. "...עכשיו/אני מדמיין שרה ריק ואני/מפוכח וריק ובודד/בוהה אל אין הרחוק/מעבר לכיכר שהשתרעה/כאן בעבר/ושותק".

אבל גם זו אשליה, כי גלבע אינו חדל עדיין מלצאת אל הכיכר. מיד בדף הבא היא מתרוממת פתאום, כיכר חרשת, מוחשית מאד (דיזנגוף? אחרים?) "והנה פה לעיני מתוח/לכיכר המתרוממת/שלוש איי־לות חן/עולות מן השירותים..." "ובעוד אני נבהל/מה אני עושה פה/הלא שם קציר חיטים/ורוח מצפה כה/והנה ממעלה כיכר/חן מבטת לאחור/ורחם אני רואה/ רוחה היא ששערה שחור..." והפגישה עם רוח מעלה זכר פגישותיו האחרות, עם רותב, עם שאול, עם משה... "נרדם נרדמת/באמצע יום בלב של עיר/והכיכר מתרוממת ומתרוממת/כגורן בקציר".

ופלא היות הכיכר לגורן הוא נס היות הפרוזה לשירה, וזהו נס שהפעים את גלבע בכל ספריו, מילא אותו גאווה לא נכבשת על ש"זורח שירי סביב על כל הראשים" "ואימרתי כטל רוחצה כל פנים". וגם בספר אחרון זה גלבע איננו רק "מפוכח וריק ובודד"; גם כאן ניכרת בו עדיין התרוננות מעצם מעשה השיר, ההר־לוך הרונן, המיוחד אך לו, "הילוך רונן כהילוכו אל השוקת של סייח צעיר, זה כך הלכתי בין אחי", כפי שכתב ב"שירים בבוקר בבוקר". הילוך זה, של הנער הנודד יחידי בעמק "זכל גבעול ממנו רם" אף הוא נכון "ללפות עמודי הרים". עדיין מוהר גם בחשבון אחרון זה, כאשר הוא כותב: "איזו גאות ניסכה בי עכשיו כמו/נצברו כל שברי שמחה ותיצחון/יחד לעמוד פנים אל פנים עם/אורקור הבוקר הזה ללכת עז/משוחרר מאלף ואחת מועקות/ולחצים שהשמו הנפש בדרך המהמור־רות/הארוכה לעלות על הדרך האחת שאין/ממנה חזרה עוד".

כך הוא הולך, "עתיק וצעיר ומוליד", וכך גם "השורה תהי מפכה/תרשה ועתיקה". ובהולכו כך, "עד ומשוררו", כי אז, אכן — "הכל הולך". לא רק "אל ריק הבל", כפי שהוא כותב בשיר ממנו לקוח שם הספר, כי־אם גם במובנו הפרטני, הסלנגי, של הצירוף הזה. בעונה מאוחרת זו הוא פטור מ"להוכיח" את כוחו, משוחרר ממוסכמות, ואם כך אז "עינרתות כך אטילה/ורקפת מתיפיפת/אחרון לי בלי כל רתע". ומותר גם "זהרו איילות", ומותר גם "להרוח צלע" כאשר "עם הרכבת המתגלגלת/(עם הרוח איילות) על פני הלך/גם אני כך אתגלגלה/(ולהרוח צולע) סלה צלע/לשרוך שירי ימי במילא/אעבור כך הלאה הלאה/הך לא הלאה כי למעלה/כבר הוכן לי פיד של פלא".

*

ומה עם החושך ומה עם הצער? גם כשהוא מתמודד עמם לא סרה מגלבע, בצד שירי הודיה ותפילה וכאב, חדוות השיר ותאוות השירה. "הנה" הוא אומר "אעשה כדור מן הצער/כמה צבעים בו ישוקו מול השמש/כמה צבעים בו יבכו עם ענן/בכוח אוריך עד אטילנו/מאפל של יער/מבוכה רודמת/בכוח אוריך עד אטילנו/עד חולם/סוער/ושאגן/והכדור שוזר/כל צבעי הצער/בכוח יפתחו/שער/אחר/שער/וכל רואיו/זה אל זה יאמרו/ודאי מעשה ידיו/של נער". שיר נפלא של קוסם שירה ותיק, עד חולם כנער.

וכבמעשה ידיו של נער, הספר לא רק מסכם, ולא רק מנסה להשיג את משמעות המוות — הוא גם בורא ומעצב אותו. האור של אמיר, הקור הטוב שלו, הרוח, רוחקים גם את רגלי החושך, כאשר הוא ניגש "להתהר בחושך להצב גוף ראש כתפיים גם/ידיים רגליים מנהרה של דמות הגוף..." ש"תשמור זכרון התמונות עם גשם הצל/השתקפות עמומה של הר..." וכך, בחלל שהותיר האיש שכבר איננו, "מנהרה של נהרה זורמת תנצור/דמות הגוף לעין אידעולם לעולם ולעולם/למן אידקצה לאידקצה הרוח בה/יפחד". שוב הרוח, ועוד הרוח, וכל הספר מצטייר כמנהרה של אור, של "נהרה זורמת" חיה.

כדי לעמוד על כוחו ויופיו של הספר הזה יש לקרוא אותו כסדרו ואין להניח גם שיר אחד. הדברים המעטים הללו רחוקים מלמצות את מלוא היקפו. כדי לחתום נביא עוד את השיר האחרון, השיר על עץ השדיף שפרח בחצרו של אמיר בחודש אדר בספריו האחרים, ואילו כאן, כבעליו, הוא נוטר "על גזר נותץ" ופורח פריחה אחרונה, מפתיעה, אחרי שכבר דומה היה, כי מת ולא יפרח עוד: "נא אברך אלוהי אבותי כאשר ברכו אבותי לפני/ואפילו אני נופל על פני ולא קם./למראה עץ השדיף הפתיע כאשר איכוב אכזבות/איך גבר על גזר נתוץ כאשר עוטה סתו קליפה צומק שחור/כאשר חומה חדאי עסיס אחרון הטיף שב מלאו קצות שריגיו/הניץ ירוק והפריח לבן שלג הטביע בחלל ועיני הרהיב עיקש/למות כלול כולו הודו אביב להם אסיף כאשר מלבלב כאשר/אל פריחה ופרי לעולם חי או מת רעבי".

וכך גם נפרד מאתנו אמיר גלבע, בהודיה, בברכו אלוהי אבותיו, כלול כולו הוד אביב, להם אסיף, כאשר מלבלב, כאשר אל פריחה.

אלא שכדרכו בחיים, בהשתהות אחרונה ליד הדלת, הוסיף עוד כמה שורות, שנכללו בשולי הספר, ושנכתבו ימים לפני פטירתו: "אני משער רגע אחרון/בלי אהבה בלי הרוך/ורגע אחרית/בלי מרכבה בלי קרון/ועם מעט ולא המון/ואולי דמיון שלפחות אחר". וכך, מי שפתח ב"בוקר", הוציא נשמתו ב"אור".

שיריו של אמיר גלבע מתמודדים עם עולם־שמעבר, עם דברים שהם מעבר־לשירה, ויכולים להם — עד שנדמה כי בסופו של חשבון, הספר הוא המעניק משמעות נשגבת למוות, וגם לחיים — ולא להיפך.

היהודי כאנטי־גיבור

עם מותו של הסופר היהודי־אמריקאי ברנרד מלמוד

הסופר היהודי־אמריקאי ברנרד מלמוד, שהלך השבוע לעולמו והוא בן 72, היה דמות מרכזית בספרות האמריקאית בת־זמננו. רוב גיבוריו של מלמוד הם יהו־דים, וגם אלה שאינם יהודים יש בהם מסגולות האופי היהודי, ופירוש הדבר שגיבורו של מלמוד הוא תמיד יהודי. היהודי של מלמוד מצוי בכל מקום ושורה בכל אדם, וזהו יהודי מאפוני שהמרכיב היסודי בו הוא הסבל.

ברנרד מלמוד נולד בניו־יורק ב־1914 להורים שה־גיעו לארצות הברית בתחילת המאה. הוריו, ילידי עיירות קטנות באוקראינה, היו בעלי חנות מכולת קטנה ומאחר שאמו סייעה ליד אביו בחנות, ראה אותם "מעט מאד בקונטקסט המשפחתי", כפי שהוא מספר באחד הראיונות הנדירים שהעניק. הורי מלמוד לא היו אנשים משכילים. "אבל אנשים רגישים היו", כפי שהעיד עליהם באותו ראיון. בביתו היו מצויים ספרים באידיש שלא יכול היה לקרוא, "ואני מצטער על כך. אני חש כאן חוסר מסויים, כשם שאני חש ביחס ללימוד נגינה שלא זכיתי בו".

אף על פי כן ניכרת בכל יצירתו השפעת התרבות האידית, וזו שספג אולי מאחר יותר כשקרא ספרות אידיש בתרגום אנגלי. הוא קרא את שלום עליכם, את מנדלי מוכר ספרים ואת שלום אש. ואולי כבר בילד־ותו השפיע מתרבות זו כשלקחוהו הוריו לראות תיאטרון אידיש. דודו אחי אמו עבד בתיאטרון כזה, ובן דוד אמו היה שחקן אידיש. כך זכה להתוודע אל הספרות האת הזאת.

משפחתו של מלמוד לא היתה דתית. אביו היה אתיאיסט ומתוך החינוך היהודי שקיבל היה קלוש ביותר. מעולם לא למד בחדר ולא למד עברית. אף על פי כן כל רמזויותיו יהודיות, כאמור. ומה שעשה אותן ליהודיות, לפי דבריו, הרי אלה: "רוחב החזון שלהם, אופי גורלם, היותם בני תמותה במדע, אוהרו והייהם, "גישותם, תחושת האחריות שלהם ומוסריותם". זאת, ועוד: "אהבת האדם והאל שמפעמת אותם". אכן, אחד המבקרים אמר על גיבורי מלמוד שהם "ודופיאל". מלמוד למד בסיטי קולג' של ניו־יורק ובסיימו התמסר לכתיבה ולהוראה. עוד בהיותו תלמיד בית־הספר העממי בברוקלין התחיל לכתוב. סיפורו הראשון ראה אור ב־1950 בכתב העת "האופר".

מלמוד כתב שבעה רומאנים. שישה מתוכם תורגמו לעברית. כן פרסם ארבעה קבצי סיפורים ששלושה מתוכם ראו אור בעברית. ספריו תורגמו לעשרים ואחת לשונות, בהן סינית ויפאנית. הסופרים החיים החביבים עליו ביותר היו בורחס, גרסיה מארקס, היינריך בל, גינטר גראס וסולז'ניצין.

ברנרד מלמוד הביא לספרות האמריקאית בת זמננו סוג חדש של גיבור: משהו מעין אנטי־גיבור. גיבורו של מלמוד הוא צאצא של גיבורי־ספרות אידיש ופולקלור יהודי, אותו בישגרא השלימזל הקלאסי שנעקר ממזרח אירופה, מן הגיטו, אל המציאות האמריקאית. והו על פי רוב אדם שנכשל בכל. כך בספרו "העוזר", שיש בו יסודות אוטוביוגרפיים מובהקים, יצר מלמוד דמות בעלת גדולה טראגית. גיבור הספר הוא חנווני יהודי בברוקלין שנכשל בכל. הוא נכשל כמפרנס, הוא נכשל כבעל והוא נכשל כאב.

(המשך בעמוד 19)

ברנרד מלמוד הביא לספרות האמריקאית סוג חדש של גיבור — משהו מעין אנטי־גיבור, אותו בישגרא, השלימזל הקלאסי, שנעקר ממזרח אירופה, מן הגטו, אל המציאות האמריקאית

בלי תעריפי הנחה

שיחה עם חוקר הספרות הפולני ארתור סנדואר לרגל ביקורו בארץ

מאת מיכאל הנדלזלץ

ארתור סנדואר (יליד 1913, סמבור, פולין), המבקר בימים אלה בישראל, הוא אחד ממבקרי הספרות הידועים בפולין, כשהביקורת היא רק פן אחד של יצירתו. הוא פרסם גם סיפורים וגם אוטוביוגראפיה, העוסקת בקורות חייו גם בעת השואה, כשהיה ממארגני הפרטיזאנים בסביבות עיר הולדתו, סמבור, תרגומים ליצירות — בין היתר — של אריסטופנס, אוריפידס, מאיאקובסקי וגיתה, אך שמו הולך לפניו במידה רבה בשל היותו מבקר חריף המלווה את הספרות העולמית והפולנית במשך כמעט חמישים שנה. "בלי תעריפי הנחה" — כפי שקובעת כותרת אחד מספרי המסות שלו.

גישתו הביקורתית הרחבה, העוסקת גם בבעי־ות התכנים וגם בצורות, בבעיות סוציו־היסטורי־ות ובאישיותו של המחבר קנתה לו מעריצים רבים והשפעה רבה, מה גם שהרבה לעסוק בהתמודדה הבאמנות בכתבי סופרים פולנים אותם הוא רואה כבולטים ביותר, כמו גומברוביץ' או ברונו שולץ. פעילותו המתמשכת והרציפה על רקע תהפוכות המשטר בפולין — לפני המלחמה, בעת הסטאליניזם; ועם ההפשרה, בתקופת סו־לידריות, המשטר הצבאי ואחריו — עוררה כלפיו הרבה ביקורות, מתנגים שונים ולפעמים סותרים בעת ובעונה אחת. עיון ברשימת כתביו ובכתביו עצמם ושיחה איתו מגלה אינטלקטואל פולני־יהודי מפוכח שראה הרבה דברים ולמד להיות עם כולם, כשהוא מקפיד להרגיז את כולם.

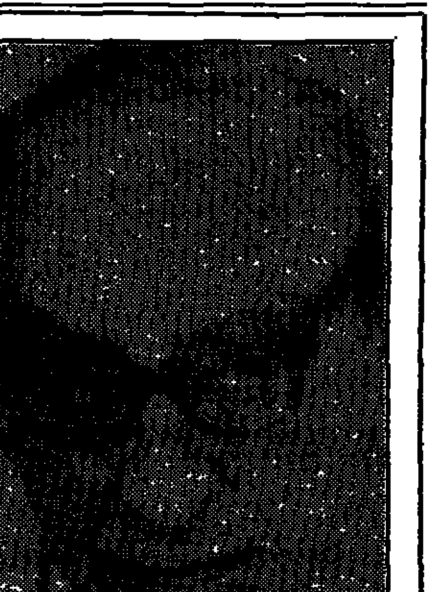

אין זה ביקורו הראשון של פרופ' ארתור סנדואר בארץ. החל ב־1955 ביקר כאן מספר פעמים, הן כשליח התרבות הפולנית, הן בביקורים משפחתיים. בפעם האחרונה היה כאן לפני עשר שנים, ללוויית אמו שהיה בארץ. העברית שבפיו רהוטה, והוא מתעקש לדבר עברית אף שאני מציע לנהל את הראיון בפולנית.

בשנתו ה־72 יכול פרופ' סנדואר להשקיף בסיפוק מסוים על פעלו הספרותי. אין ספור תרגומים, מן השירה והספרות הקלאסית לפולנית, וכרכים רבים של מסות, מאמרים ודברי־פולמוס, שיצאו לאור בשנות השמונים בכרכים מקובצים, ומפעל הוצאה־לאור זה עודנו נמשך. "לא עשיתי את כל מה שרציתי לעשות, כי גם השאפתנות היא מוגבלת", הוא אומר. "הגיע אותי אי־שקט פנימי שהביאני לביזור גדול לתחומי פעילות רבים".

הוא מודה שלא כתב את כל מה שהיה רוצה לכתוב, אך מסרב להודות שהדבר נבע מכך שלא הניחו לו לפרסם דברים שרצה לאמר. כשכתב בתקופה הסטאליניסטית, השתמש כמובן במינוחים מסוימים שהיו קבילים באותה תקופה. כך, כשכתב נגד הסופר הפולני קאזימייז' בראנדס לא כתב על סכנות הרי־אליזם הסוציאליסטי או על סכנות המארכסיזם, אלא על סכנות הוולגריזציה. אותן מסות, העוסקות בקבוצת משוררים שכתבו באותה תקופה, הופיעו עתה כמובן בכתביו המקובצים, עם הקדמה ומבהירה שבינתיים נוספו יצירות המחייבות בחינה של שיפוט, בשום פנים לא שינוי דעות. הוא סמוך ובטוח שלא כתב את מה שלא רצה לכתוב. תמיד היה לו מפלט אל התרגומים הפיוטיים, משפות רבות: עברית (ספר בראשית או שירי ביאליק), רוסית (כרך תרגומי שירה מבלוק, דרך פסטרנק עד מנדלשטאם) או גרמנית (זה עתה יצא תרגומו ל"פאוסט").

לזכותו הוא יכול לציין בסיפוק שהכעס המכוון אליו בא מכל הצדדים — המשטר והמתנגדים למשטר. הנוסחה שעיצב, הצריכה לשמש נר לרגליו של כל מבקר היא "בלי תעריפי הנחה". נוסחה זו עוצבה עוד בשנות החמישים, עם ראשית ההפשרה בה ניתן היה לסופרים לכתוב את מה שרצו, יחסית. סנדואר התייחס אליהם בלי תעריפי הנחה וללא רחמים. כדי לכסס את הסיסמא הזאת נאלץ לכתוב על שורה שלמה של סופרים בינוניים. זה עורר את גינויהם של סופרים שמתחת לרמה הבינונית: "אין לדבר הזה סוף. אבל כללית, לא כל כך מעניין אותי מה מתרחש בספרות הפולנית היום". הוא עונה בשלילה כמעט נעלבת על השאלה אם יש כיום בספרות הפולנית כישרונות כדוגמת גומברוביץ' או ברונו שולץ, עליהם כתב באהבה ובהבנה רבה, ובהם הוא עדיין רואה את גדולי סופרי פולין במאה הנוכחית. "הצרופים, כמובן, הם שלשפות זרות מתרגמים בעיקר את הסופרים הקלים להבנה ולקליטה".

הוא רואה את כוחו וייחודו כניסוחם של דברים שכל אחד חש במעומעם או במעורפל. אבל אינו מבטל, כך קבע עוד בשנות החמישים המאוחרות סיסמא שהיתה תקפה גם בימי הופעת הפתאומי של סולידארי־ות: "האומץ הזול, השכל התייקר". אף אם אלה ניסו־חים מן העבר הוא יכול להצביע על ניסוחים מעבר קרוב יותר, שלא הגבירו את הפופולאריות הבעייתית כבלאו הכי של מבקר מחמיר. כשקיבל מילוש את פרס נובל, הבליט סנדואר בחדות שזהו פרס פוליטי ולא ספרותי. הוא מראה במאמר המלווה ציטטות כיצד מביא מילוש את ניסוחיו של סנדואר על גומברוביץ' ושולץ בשם עצמו. הוא כתב מאמר ביקורתי אף על שירתו של האפיפיור הפולני.

בסוף שנות השבעים כתב בגלוי על "המדינה כמצנאט" ועל סכנותיה של כתיבה המיועדת למצוא חן, המקבלת את שכרה במילגות ופרסים מטעם המדינה. שוב נאלץ לעסוק בסופרים בינוניים, ודי לשמוע אותו מבטא כמה שמות כדי להבין איזו אי־נעימות מסב לו הדבר להיחשף שוב לטרחניות של הבינוניים ומטה שחשו זנוחים. לכך אולי לא נדרש אומץ מיוחד באווירה שבה הבשילה תנועת סולידאריות (סנדואר היה חבר בה בתחילה, אך פרש ממנה לאחר מכן). אולי מעט יותר העזה נדרשה כדי לקבוע, בשנת 1982, שבמקביל למצנאט המשותי של המדינה, קיים גם מצנאט משותי לא פחות של הדיסידנטים, המערב, והכנסיה.

את קביעתו זו העלה בספר קטן, שבכלל עתה בקובץ כתביו "היהודי בתרבות פולין" שתת־הכותרת שלו היא "דבר שלא אני הייתי צריך לכתוב". שם הוא כותב על יהודים יוצאי פולין (בגין או בשביס זינגר), פולנים ממוצא יהודי שיהדותם מעומעמת אפילו בתת תודעתם (בולסלב לשמיאן) והסוג השלישי, המעניין ביותר, בעלי זהות כפולה טובים. ברונו שולץ הוא עצמו. הוא מנסה לבחון את התסביכים והאילוצים הנובעים מכפל הזהויות.

אחד הפרקים בספר זה נושא את הכותרת "על לוח השחמט הבינלאומי", שם הוא אומר שכשם שקיים תסביך של נאמנות למדינה ששכח בצדה, כך גם קיים תסביך הנאמנות לתנועת המחתרת, להתנגדות או למערב. אם אתה כותב משהו הסוטה מקו הביקורת הרשמית, דינך שלא תודפס. הפרק הזה נפסל לדפוס בכתב עת מחתרתי, ויצא לאור בהוצאה רשמית. שאת מחתרתיה שימש להפליא. "פעם בשנות הששים קיבלתי מעין מקרן פרד. עכשיו, אחרי שכתבתי את מה שכתבתי לא הייתי מקובל". לא נראה שהוא מוטרד מכך במיוחד.

ב־1948, כשהוקמה מדינת ישראל, בא למשרדי ההגנה בפאריס, כדי להתגייס. לא קיבלו אותו. הוא חזר לפולין. מעולם לא חשב להגר, כי גם אם הוא מעריך את הישגי הסופרים שהיגרו, הוא רואה גם את חסרונ־תיהם, ואת הכוונה שלהם בהתנגחות מתמדת עם המדינה הפולנית. סנדואר חי בפולין ופועל בתוך המשטר שלה. בניגוד לאינטלקטואלים אחרים, לא יסרב להופיע בטלוויזיה הפולנית, הנחשבת לסמל שי־תוף הפעולה עם המשטר, כי הוא משתף פעולה עם המשטר הזה. "אי אפשר להתנגד ולהחזיק מדינה שבה אתה חי". אם יש אנטישמיות בפולין, למעט היהודים שנותרו בה, אם מעריץ שהוא תצא לאור, מאשר שתבעבע בסתר. אז מה אם הוא מקבל מכתב או שניים בשנה המביעים את המשאלה שהיה מתגורר גם הוא בעשן הכבשנים הנאציים. הוא לא מתרגש מזה.

הוא רואה את המציאות בעין מפוכחת, למרות שהוא מגדיר את עצמו כאדם איפוליטי, המתעניין בספרות. פולין היא בעיניו שדה התמרונים של מלחמת העולם השלישית. אולי היה יכול לתאר לעצמו משטר טוב יותר, אבל הוא אינו רוצה לדבר על כך. הוא חי במצב הקיים, נרשם לאגודת הסופרים החדשה, אחרי שזו הושבה פתוחה על ידי המשטר. 55 אחוז מחברי האגודה החדשה היו חברים גם באגודה הישנה, אם כי מספרי חברים אינם מצביעים על איכויות. לעומת הספרות — שהתפלגה לשתי ספרויות, בהן כל אחת נאמנה למצנאט אחר — התפתחה בפולין פובליציס־טיקה מצוינת, שהבולטים בין כותביה חברים באגודת העיתונאים החדשה.

סנדואר מודה בגלוי במה שמאשימים אותו מתנגדיו, שהוא משתף פעולה עם ירוזלסקי. ירוזלסקי נראה לו אדם מתון ונבון. הם נפגשים לשיחות אישיות, לא פעם ולא פעמיים. הוא אינו ירא את הצנזורה. לא רק מפני שהצליח לפרסם את מה שרצה לפרסם. גם אם הפרסום עוכב לפעמים לזמן קצר או ארוך. במאמר שפרסם בשנת 1965, בכתב־העת "קולטורה", שהוא מעוזם של מתנגדי המשטר בפולין, היוצא בפאריס, כתב על "הצנ־זורה והביקורת". המאמר הופיע אחר כך בקובצי כתביו בפולין. ראוי להדגיש שכותרת המאמר היא "דברים רעים על הצנזורה והביקורת". המוטו של המאמר הוא "האמת, כל האמת, ולא רק האמת" ובו הוא מנתח את הכוח, הנזק והתושיות שבצנזורה ובביקורת, ועוסק בסוציולוגיה של הצנזורה והביקורת בהן הוא רואה כר־זות המעצבים את חיי התרבות. גם כיום, מה שמעסיק אותו הוא להבין מהם כללי המשחק של הצנזורה. בימי סטאלין אי־אפשר היה להשלים עם הכללים. היום הכללים הם: אפשר להדפיס הכל, ורק לא להרגיז את השכן.

מאליו מובן שאין הוא ממעיט בחשיבותה של הביקורת, שהיא עיסוקו (מלבד כתיבת סיפורים, תרגו־מים והרצאות: הוא חוזר להרצות באוניברסיטת ורשה על המקורות היווניים, הרומיים והיהודיים של תרבות העולם) בה הוא רואה את הכוח המשפיע השני, לצד הצנזורה, על חיי התרבות. לפעמים יש להשפעה זו בי־טוי ממשי. כשלפני מספר חודשים החל סנדואר לקרוא בעיתונות התקפות על סרטו של קלוד לנצמן "שואה", האנטי־פולני כביכול, מבלי שאיש ראה את הסרט, הוא פנה למשרד ההסברה והציע לנסוע לפאריס ולהתרשם מן הסרט. הסרט השאיר עליו רושם רב ("ראיתי אותו בשלמותו שלוש פעמים. למרות שאני מגדיר עצמי כאיש השואה, והייתי ממארגני הפרטיזנים בסמבור ראיתי בו דברים שלא ידעתי עליהם"), גם אם חסר לו בסרט הצד של "חסידי אומות העולם". כששב לפולין, כתב מאמר ארוך בשבח הסרט. הצנזורה ביקשה לקצר את המאמר בשלושה עמודים כדי לאפשר את פרסומו ב"פוליטיקה". סנדואר אמר "הכל או לא כלום". לבסוף פורסם המאמר ומאמר המתפלמס אתו לצדו. הסרט הוקרן בפולין בבתי קולנוע ובטלוויזיה.

את שהותו הנוכחית בארץ הוא מנצל לעריכת הכרות עם הספרות העברית המודרנית. בעבר תרגם (ופרסם) את שירי ביאליק ושלונסקי וקרא את "מלך בשר ודם" של שמיר שלא השאיר עליו רושם רב. עתה, מתוך התלהבות ובעזרתו של דויד ויינפלד תרגם כבר לפולנית משיריהם של דליה רביקוביץ' ונתן זך. הוא התרשם עמוקות מעולמו השירי של דן פגיס, ומודע לכך שכדי לתת מבחר כלשהו בתרגום צריך לתרגם גם את עמיחי, אלא ש"חריזה ומשקל תובעים יותר זמן מפרוזה פיוטית בשורות מקוטעות".

האם הכתיבה על המדינה כמצנאט או על הצנזורה ומקומה בעיצוב התרבות אינם מקבעים את התופעה ומחזקים אותה? סנדואר מבקש לחזור על השאלה בפו־לנית ומשיב בעברית: "אינני יודע. אני חושב שלא. אולי דווקא הניסוחים הברורים מאפשרים להילחם בתופעות אלה".

משה בן־שאול / בן־פעמונים

מאת אריה לודביג שטראוס בשבת קראתי
מורי בכפר הנער
שהיה מטיל ליצר הרע הגדול
כאל תרבות יקה.
האם שם, חפש את בן־הפעמונים
שבמשל צאראדסטה?
כאשר ספר לתלמידיו עמד בחלון
השמים ובהם זו הבהל.
אני־יצר־יחזיר עמו, בהירים, לבנים.

דר־אומן מהלך בעבי היער
תשכח ממנו הכל

עד שיקבע באילו.
שיש לו צורה נאותה
אז יתגלה לעיניו לא פתח, לא שער,
רק כן, רק בן־פעמונים.

כך ספר מורי מכפר הנער
ועכשו אקשיב מחדרי
למרבד היער הלח
שכמהין מתחתיו גרים
ובא זכרו של לודביג שטראוס
ומטען הרנסאנס שלו
עם אירופה־אורינט.

מחווה ל"אמנות העניה"

תערוכה קבוצתית, מוזיאון תל־אביב, שדרות שאול המלך

מאת נסים מבורך

"דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית" הוא שמה של התערוכה הנידונה, שהיא מאלפת מאוד מצד הבנת־מהותם של הכוחות הדומיננטיים המשפיעים על האמנות המקומית והמתווים את דרכה.

הביטוי "דלות החומר" נושא בתוכו מסר פובליציסטי, שהוא רלוואנטי לאמנות החזותית באותה מידה שבה העניות או העשירות רלוואנטיות לאמונה הדתית. הדרוויניסיות, הלאמאיות הקבצנית, או משובצ־עותו של ישו הנוצרי שעשיר יזכה למלכות־שמים כשם שגמל יצליח לעבור בקוף־המחט, הם ביטויים לעוזרת־זרה לא פחות מאשר הצבתה של העשירות כערך דתי על־ידי הקאלוויניזם.

מסתבר, אפוא, כי המציאה האמנותית בתערוכה זו היא האוצרת שלה, הגב' שרה בריטברג־סמל. במאמר ערוך ומתוקן היטב היא מציבה תיזה, שלפיה נוצר בישראל זרם יחודי של "האמנות העניה", ה"ארטע פוֹוֶרָא". המאמר הוא בבחינת מלאכת־מחשבת עיונית־שכלתנית. ודווקא משום כך אין הוא ראוי לדיון במדור זה, מכיוון שאינו בחזקת יצירת־אמנות, אף התערוכה לא היתה ראויה לדיון כאן אלמלא היו מצויים חלק ממוצגיה בערכים שהאוצרת־המציגה לא חשפה אותם. מבחינתה דומה שהתערוכה כולה היא מעין אסאמבלאז' שהיא הרכיבה כדי להמחיש את רעיונותיה, והמכלול לאסאמבלאז' זה ערך אמנותי, אף שהמעצב, דהיר גל עשה בו מלאכה נאה ביותר.

מתקבל, אפוא, הרושם כי משפט המפתח להבנת גישתה של הגב' בריטברג־סמל הוא כי ה"עניות" מכוונת ל"פיחות מעמדו של החומר, סירוס הרושמיות שלו לצורך הרגשת החשיבה המופשטת", והעשייה מסורסת היא זרה לאמנות כשם שהעמדת המחשבה בתור ערך עליון בתוכה מחטיאה לחלוטין את המטרה.

ולגופם של המוצגים, הם מתחלקים לשני סוגים עיקריים: באחד מהם מתבטאת הדלות בכך שהם עשויים מגרוטאות, בלאי־סחבות, קרעי־ניירות ושברי־קרשים, או שהם מצוירים על יריעות מדולדלות או גיליונות נייר דלים במקום על בדים מתוחים בצורה מהוגנת. בסוג השני אמורה העניות להיות מעוגנת רק בצורת העיבוד החסכונית של הטכנה.

הסוג הראשון הוא שלילי עקרונית. מייצגי הבול־טים בתערוכה זו הם יהודית לוין, שהוציאה את כל כוחה על שברי־עץ מקשקשים ומזוהמים; נחום טבת, שמוצגיו הפיסוליים הם בעלי תכונות דומות לאלה הנזכרות; וכן עבודותיו של מיכאל דרוקס, אשר לפחות תיהם את גיבובי־החומרים שלו בתוך מסגרות המסמנות את האפקט הפורץ שאמור היה להתקבל. כמו כן יש לשאול עד מתי ישתעשעו משה גרשוני ותומכיו באורך־רוחם של הצופים, וזה באמצעות גיבובי צבעים רוחים ועשיית שימוש בלתי פוסק באלמנט העלול לעורר רושם של איזו מודעה אמוציונאלית, במוטיב השכל הצבאי.

במסגרת הסוג השני מתבלטות עבודותיו המצוינות של אריה ארוך, שיש בהן משום תגובה אינטואיטיבית, רגישה מאוד, למראה עיניו, ולא לגמרי ברורה זיקתן לעניין הדלות. גם תלמידו, רפי לביא, המוצג כמורה הוראה, מיוצג על ידי עבודות מצוינות מבחינת ערכיהן החזותיים, ערכים שאותם הוא מנסה, בדרכו הנומבנית, להסוות על ידי גילויים של שובבות ילדותית, לעתים תוך שימוש בחומרים דלים כתמונות הגזורות מעי־תונים. מעוררות התפעלות של ממש עבודותיו המינימ־ליסטיות של מיכאל גרוס, אשר מתמצת את הגוף ואת האור ומפיק עוצמה רבה מריכוזי־היסודות האלה. כך גם מיכה אולמן, משיג תוצאות מעולות בתחום הצורה הצבע, בדרכים חסכוניות, אך ללא עניות מגוללת מופ־גנת. מיכל נאמן, לעומתם, אינה מתאימה כלל לנושא המוצהר של התערוכה. עבודותיה עשירות בעבודת־מכחול, בצבעוניות מרתקת ורב־רובדית, עד שהתכנים שמוטלים לתוכן, כביצי־קוקיה לקן זר, אינם מסוגלים להשחית אותן. ראוי, בהזדמנות זו, גם לבדוק אם אמנם מוצדק היחס, הגובל בפולחניות המטופח כלפי קסטרמן מזה שנים אחדות.

עשרים ואחד הם המשתתפים בתערוכה זו. ולא ניתן להתייחס כאן לכולם. אבל ניתן לקבוע כי רובם משק־פים את הקוטב האחד שעליו מטלטלת האמנות הישר־אלית. זהו הקוטב של תכתיבי האוצרים הראשיים של המוזיאונים המרכזיים כאן, אשר מנווטים את העשייה המקומית על נתיבים מרבראליים מעוותים ומסוכנים. הקוטב השני הוא פעילות גלריות מסחריות מסוימות, המספקות ביקוש לסחורה "עשויה היטב", עשירה בתכ־לית העושר והוראי לא מתחום "האמנות העניה". זהו, תכופות, חומר פסבדו־סוריאליסטי שיש בו תערובת של קיטש מסווה ותעתוע גלוי. בין שני קטבים אלה, כמו בין סקילה לכאריבדיס, משייטת שארית־הפליטה.

אביבה אורי: דיוקן עצמי וציפור, 1956

העורך: [illegible]

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מחזה

חפצים, מחזה בשתי מערכות
מאת א.ב. יהושע
הוצאת שוקן, 1986, 77 ע'

"חפצים" הוא מחזה שאינו הולך בגדולות. הוא דומה לסוג הדראמות הרומנטיות שהאנגלים מתמחים בהפקתן לבימה ולטלוויזיה, הנסבות בדרך כלל על משברים משפחתיים, שבהם פורצות החוצה אמיתות שהסתתרו מאחורי מסך המוסכמות הבורגניות. ב"חפצים", זהו סיפור חיסולו של בית ישן השייך לאלמנה שבניה מצאו לה מקום בבית־אבות. האלמנה מנסה לחלק את החפצים הנדושים את הבית בין בנה, בתה והעוזרת הערביה. החפצים, המסרבים להיעלם, נהפכים להוכחות של העבר ומעלים על פני השטח מרירויות, האשמות ופתחים בין האם, הבן והבת, ומגלים קן מתפורר, שבניו אינם חשים עוד צורך לשחק בתפקיד הצבוע של "משפחה מאוחדת".

זוהי עלילה שעל סף הנורמאטיביות, שאינה מתפתחת לשום כיוון נוקב־באמת, לא לצד הזוועה של מעודמי־הנפש בנוסח ברגמן, ולא לצד האבסורד (אף כי גודש החפצים שאין־בהם־חפץ הוא מוטיב מוכר של תיאטרון האבסורד), אלא משלבת המחזה והריאליזם. ובכל מקרה אינה מטלטלת בטלטלה עזה במיוחד את עולמו של הצופה/הקורא. א.ב. יהושע מסרב לסמל בו בעיות חברתיות או פוליטיות, ואף מבליע במלות־השחקנים את הרצון שהמתרחש על הבמה יוכל להיתפס כסמל של משהו כוללני, אלא כממשות־לעצמה.

באחת השיחות שמנהל עזרא, בנה של האלמנה, עם עמית־לאוניברסיטה, הוא מזכיר לו מאמר שכתב על קפקא, ובו הוכיח שהשרץ מן ה"מטמורפוזה" חייב להיתפס "לא כמטאפורה או סמל או אלגוריה, אלא כממשה" (ע' 56). זוהי כמדומה דרישתו העיקרית של יהושע מן הצופים. הדבר עולה גם מעצם גרישת החפצים הפגומים הישנים על הבמה. האם האלמנה מנסה לשכנע את בניה שיקחו אותם, שהם "כמעט חדשים", ואילו הבנים מפצירים בה שתזרוק אותם. זהו מוטיב הזה — של חפצים שאיבדו את השימוש ומשמעותם — אומר דיין את המסר האנטי־סימבולי של יהושע. יש לשים לב שבמחזה מודגשים במיוחד חפצים שקופים למחצה, ובראש וראשונה הוילון, שאותה מוכרת האם לידידתו הצעירה של בעלה המנוח, והן משקפת־התיאטרון, שעזרא, הבן, טוען ש"לא רואים בה כלום" — שניהם חפצים הנועדים לאפשר למתבונן בעצם להיות רואה ואינו נראה. אלא שבמחזה מתהפכים היוצרות, החפצים, במקום להסתיר, מגלים את צפונות לבם של בעליהם וכמה "סודות" משפחתיים מביכים.

כאמור, זירת ההתרחשות אינה מעוצבת בנוסח תיאטרון האבסורד, אלא בהתכנות נטורליסטית מובהקת. והעלילה הקומית־למחצה אינה נוקבת תהו־מות. האם, אם יהודיה טיפוסית, המפריעה לבנה לשכב עם אשתו, והבן, המהלך תדיר עם מרווה בפיו, אינם יכולים שלא להצחיק, גם אם יש רגעים שבהם יוצאים לאור תסכולים ומתחים קמאיים. אף אפילו רגעי ההתפרצות והטחת האשמות ההדדיות נראים (לפחות בקריאה) כמו סצינות פינאלה אופראיות, שבהן שבים כל הגיבורים אל הבמה ושרים, כל אחד את התפקיד שהוקצה לו סביב איזו גוויה שחותה ומלאכותית. חסרונו של "חפצים" שהוא נעים־מדי. או שמא האשמה היא בציפיות המוגזמות שיש לנו מא.ב. יהושע המחזאי, בגלל א.ב.יהושע הסופר.

תרגום

פטר שלומיאל, נובלה,
מאת אדלברט פון שמיסו
מגרמנית: מרדכי טמקין
שלומיאל מצא צל, נובלה
מאת יהודה יערי
ספריית "תרמיל", הוצאת משרד הביטחון,
1985, 188 ע'

הנובלה הפנטסטית היא אולי הסוג הספרותי האופייני ביותר של הרומנטיקה הגרמנית, ומשם כבשה את ספרויות אירופה, מדנמרק של אנדרסן ועד צרפת של נרואל, וגדולתה הוכרה מחדש בידי הסוריאליסטים. בשלל הסיפורים הפנטסטיים והאגדות, המסתוריים במגמותיהם, בולטת הנובלה "פטר שלומיאל" של שמיסו בקודרותה הקפקאית ובזהירותיה, שלא פועמתה עד תומה מאז הופעתה ב־1814. מה המשמעות המסתתרת מאחורי סיפורו של אותו שלומיאל, המוכר לשטן את צילו תמורת בצע כסף, ונידון לחיי נדודים נצחיים?

את פתרון החידה מקובל לראות בביוגרפיה של בעליה, פרידריך — בן אצילים צרפתי, שנאלץ לגלות לגרמניה בפרוץ המהפכה הצרפתית, וחי כל חייו כנווד נקרע בין שתי מולדותיו. כשיצא גרמני נאלץ להילחם נגד צרפת, וכשחזר אליה לאחר המהפכה שוב לא הצליח להכות בה שורש, והיה כמי שאיבד את צלו, את זהותו. בפאריס התקשר למשוררת דה־סטאל, ליווה אותה במסעותיה, אף פרשת אהבתם נסתיימה בכפודפש, שהחזירהו לברלין. בשנת 1813 נאלץ לעמוד שוב לפני הבחירה הפטריוטית הבלתי־אפשרית בין גרמניה לצרפת. מהתקרעות בין הנאמנויות נולד "פטר שלומיאל" כאגדה מצחיקה שכתב שמיסו לשעשע בה את ילדי ידידו הטוב (היהודי) איציג. שמיסו מספר כיצד עלה הרעיון לנובלה: "באחד מטיולי אבדו לי כובעי, מעילי, כסותי ומטפחתי — בקיצור, כל חפצי האישיים. פוקה שאל אותי אם לא איבדתי גם את צלי, ושנינו ביותר ניסינו לדמיין מה היה עולה בגורלו של אדם כאיבד את צלו". כך נולד רעיון הצל האבוד, ונהפך לסמלה של מועקתו האישית של שמיסו כגולה נצחי, נטול זהות ושורשים, שאפילו נכסים בוחלות בו בשל כך.

פטר שלומיאל שבנובלה הוא עלם צעיר המתפעם מעושרו של איזה איל־הון המארח אותו. וברגע של הד־לבה הוא מתהם על הוזה עם נציג השטן, שבו הוא מעביר לרשותו את צלו תמורת ארנק־פלאים הנובע דינרי־זהב. העסקה מסמא את עיניו, אך הכרזתו של הצל מרחיק ממנו את הבריות בפחד. למרות כל ניסיונותיו להתגבר את מומו. מקריבה — מכרזו הצל מבצל את כודו של אהבתו כדי להתמלס על כספו ועל אהבתו, ולשלומיאל לא נותר אלא לקנות בשארית כספו מגפי פלא ולכלות את שארית חייו בנדודים ובחקירות טבע הארץ.

"פטר שלומיאל" היה אחד מרבי־המכר הגדולים של המאה ה־19. שמיסו מספר אפילו שבקניגסברג קראו לבן ללא־צל בשם "בן שלומיאל". המחקים צצו לעשרות, גם האגדן אנדרסן לא היסס לשלוח יד במוטיב הלא־רגיל הזה, של אובדן הצל כסמל לאובדן הכבוד־העצמי בעבור כסף. עורך ספריית "תרמיל" בחר לצרף לנובלה וריאציה ארצישראלית, פרי עטו של יהודה יערי. בסיפורו של יערי, שלומיאל הוא סמל הגולה היהודי הנצחי, אותו נצר־ישראל המביא בדרך פלא לגאולת ישראל. באמצעות הציונות. לאחר אימי השואה, זו נובלה בינונית ופתטית, המקלקלת במידה רבה את רושמו של "פטר שלומיאל" המקורי.

ביוגרפיה

גויא
מאת ליון פויכטוונגר
מגרמנית: צבי ארד
הוצאת זמורה ביתן, 1985, 432 ע'

מאחורי סיפור חייו של הצייר פרנציסקו גויא, אמן החצר הנהפך לנביא־הזעם של דורו, כתב פויכטוונגר את הצוואה הספרותית שלו עצמו. לאחר שהויתה את היהודה שוב ושוב במשך עשרים שנה, הגיע שנעביר את העבודה לפרויקט הביוגראפי הגדול היה ביקור במוזיאון הפראדו במדריד, איאו בשנות השלושים. אך צריך היה שיחלפו שנות דור — שבהן חווה פויכטוונגר את אימי הנאציזם והאנטישמיות ואת המקרתיזם בארה"ב, שאליה נמלט — עד להבשלת הרעיון לכלל רומאן בשנות החמישים.

כותרת־המשנה של הרומאן, במקור הגרמני, היא "דרך הייסורים אל הדיעה", ופויכטוונגר הדגיש שוב ושוב, כי "גויא" אינו רומאן ביוגרפי ולא היסטורי, וגם לא מסה בתולדות האמנות באיבריה — אלא סיפורו של אמן המתוודע לאחריותו הפוליטית, הנרתם למאבקים התרבותיים והפוליטיים של זמנו.

עד גיל חמישים היה גויא צייר־חצר מוכשר ולא יותר, שצייר דיוקנאות אצילים וציורי־גובלנים.

ופויכטוונגר מתחיל את הרומאן בשלהי תקופה־שלווה זו של חייו. הוא מרוצה מעצמו, בעל רכוש ובעל מעמד; הוא אוהב יין ונשים ומביט בשוויון־נפש על התלהטיה של החברה הספרדית. הוא מצייר מפני שתפקידו לצייר, ואת הפוליטיקה הוא משאיר לאחרים. אך הדי המהפיכה הצרפתית וההשכלה חודרים לבסוף מבעד לשריון האדישות שלו, בעזרת עוזרו הנמרץ אגוסטין אסטבה, המוכיח אותו על שמרנותו ופחדנותו. גויא נוכח בדלותו כאמן, ומתחיל — צעד אחר צעד — בשינוי טכניקת הציור המסורתית שלו. עמה משתנות גם דעותיו, עד שהוא בא להושיט עזרה לדון גספר, ממנהיגי ההשכלה הספרדית. המשכנע אותו בחשיבות השילוב של פוליטיקה ואמנות. פרשת אהבתו לדוכסית מאלבה, חרשותו והתוודעתו לעוולות החברתיות ושרירותיות הצר — כל אלה מובילים אותו להחלטה כי מעתה יצייר את החיים כפי שהם, בלי פרכוס, למרות אימת הרשויות. בסדרת תחריטי ה"קפריצ'וס" הוא מצייר את סכלות העם ואת מפלצתיותם של המנצלים, וממשיך בסדרות הידועות "עוללות המלחמה" ו"ראיתי זאת".

אימי הנאצים אינם חדלים לבצבץ מבעד לתיאורי הזוועה המוכרים את תחריטיו של גויא, וגם האינקוויזיציה הספרדית שברומאן אינה אלא אלגוריה שקופה למקרתיזם. כל אלה היקנו לפויכטוונגר את התואר המבוקש כל כך בשנות החמישים של "סופר מגויס", שהכשיר אותו בעיני הגוש הקומוניסטי והמערב כאחד. משני צדי מסך הברזל היה "גויא" לרב־מכר, והליווד התחרתה עם בריה"מ בהפקת סרט על פיו (לבסוף "סורפרה" ההפקה ההוליוודית בגלל איומים של צאצאי הדוכס מאלבה המופיע ברומאן באור שאינו מחמיא, כי יגישו תביעת דיבה נגד המפיקים).

לבני הנעורים

כדור הכסף, סיפור
מאת רות אלמוג
ציורים ועטיפה: דני קרמן
הוצאת עם עובד, 1986, 79 ע'

נדמה שיותר מכל, מתעבים בני־הנעורים את הספרות הנעודה להם על פי מרשמים חינוכיים מגבוה. גדולתו של ספר לבני־הנעורים טמונה במידת האומץ של מחברו לחרוג מהמרשם הגילאי הבטוח ולספק לנער תחושה של התמודדות עם "ספר למבוגרים". "בכדור הכסף" זימנה רות אלמוג לקוראיה אתגר כזה, שכן זה ספר הדורש התמודדות וסבלנות, אינו מפתה בעלילה סוחפת, ולמעשה — מתגר את הקורא הצעיר לקריאה מבוקרת של ספרות, ולהכנת כליה ומביה הפנימיים.

"כדור הכסף" הוא בראש וראשונה סיפור בגוף ראשון של אשה המגוללת חוויות שעברו עליה כילדה במושבה ארצישראלית בשלהי תקופת המנדט. חילופי המספנת בין המספרת המבוגרת לבין הילדה שהיתה לפני שנים, מודגשים הן ברמות הלשון השונות והן בשמות: שמה ה"רשמי" של המספרת הוא פנינה חלק, אך בילדותה אימצה לה את השם הלועזי גלולי קלירי, מפני שלא רצתה להיקרא על שם סבתה שנרצחה בשואה, והכריחה את כולם לכנותה כך. השמות השונים מסמלים גם שני מישורים של זמן: הזמן של המספרת הוא זמן סטאטי של הזיכרון. מתוארים בו נופים של המושבה, חוזי הילדים ומשחקיהם, הטיפוסים היוצאים דופן, כפי שהקפאו בתודעת המספרת. על גבי זמן הזיכרון, האמור לשמש מסגרת לסיפור העלילה העיקרי, נשזר אם אם, סיפורה של גלולי קלירי. גלולי מוצאת כדור העשוי גיירות כסף בלב שדה והופכת אותו ל"שלה". מיהו בעל הכדור, ומדוע השליך אותו לרגליה? תוך כדי חיפוש אחר "השודד" מתגלה לה, כבדרך אגב, עולמם הפנימי של שכנים משכבה האקסצנטריים, ובאמצעותם היא לומדת פרק בהלכות נפש האדם. השכן האחד הוא אוריהו הזקן הרגזן שמתברר כי הוא סב טוב־לב המטפל בביתו בנכד החולה במחלה אנושה. השכנה האחרת היא רבקה, הילדה הפסנתרנית, הספונה בביתה, אך מאחורי מסך ההתנשאות יוצאת נפשה למשפחה ולידידות.

סיפורו של כדור־הכסף אינו עלילה במובנה המקובל, אלא בעיקר מוטיב המקשר בין האפיזודות השונות, ומאחד את הזיכרונות שמעלה המספרת למקשה אחת.

זהו ספר לילדים הכמים ובעלי נטייה לפיוט, הנוטים "להתאכזב" מראש מעלילה המינימאלית, ומגודש התיאורים והחדירות הפסיכולוגיות.

ברנרד מלמוד

(המשך מעמוד 18)

בספר אחר, "חיים חדשים", מוצאים שוב את האנטי־גיבור הכושל, אלא שהפעם מדובר באינטלקטואל המנסה להתגבר על כשלונותיו וליצור לעצמו חיים חדשים. בסופו של דבר הוא מצליח לשבור את כל הכללים המחייבים אותו בחיים הרשים, כללי החברה שבה הוא מבקש להיקלט ואשר חלק ממנה הוא מבקש להיות. חייו מסתיימים באסון משום שהוא אידיאליסט שאינו מסוגל לקבל את המציאות כפי שהיא.

גם בקובץ הסיפורים "סיפורים על פידלמן" מצטייר בגיש־גרא, הפעם בצייר כושל יליד ברונקס המסתובב באיטליה עם תערוכת פסלים אלטורה מודרניים.

מלמוד ראה בספרו "המסרד" (יום הדין), שהוא מעין פרפרזה על משפט בייליס, את ספרו הטוב ביותר. הוא אמר על ספר זה "כתבתי על גיבור עממי. ניסיתי לחרוג מן ההיסטורי לעבר המיתולוגי. הרעיון העיקרי הוא — הגנת האנושות. כדי להגן על הודים, יש לפרשם ולבאים כאלכה".

בספר זה הציג מלמוד את הגורל היהודי בהתגלמותו המיוסרת ביותר, כלומר, כשהוא כרוך בעלילת־דם. זה סיפורו של אדם חלש תפסו ההתפר בלחץ הנסיבות לגיבור העומד בתוקף על נקיון כפיו ואינו נשבר. למרות היותו נתון לעינויים קשים ביותר. דמותו של יעקב בוק גיבור "יום הדין", היא דמות טיפוסית ליצירת מלמוד. דרך גיבור זה הוא מתאר סוג של יהודים חסר מודעות עצמית או סנטימנטליות של אנשים היודעים כי גורלם נחרץ ובכל זאת הם מתעקשים על קו הפעולה שלהם. ממש כחנוני הזקן בסיפור "יוקד המחייה" היודע כי הגורל שוקק בסמוך להמהו הקטנה יוכל את 27 שנות העבודה שהשקיע בעסקו ואף על פי כן הוא מתעקש להיאחז בו. הוא מתמוכם בתום שבעה חודשים, האם כי אין בכך מקום נגמה. הרי הוא יודע כי לפתח "לא הלך מערכת אל תוך הלילה הטוב".

אם המוטיבים של מלמוד דומים זה לזה במהותם, בין אם מדובר בפשוטי עם, באמנים או באינטלקטואלים, הנה גם הנושא שלו הוא אחד במהותו. הנושא החוזר ביצירת מלמוד הרי זו השאלה, כלום יכול אדם לברוא לעצמו חיים חדשים. השאלה אחת וגם התשובה אחת: אדם נולד מחדש לחיים כשהוא מגלה את התשוקה וכאשר הוא לומד למצוא איזון בין התביעות האותורות של התשוקה מצד אחד ושל התבונה מצד שני. נושא זה הוא התשתית האתית של היצירה המלמודית המצטיינת בתעוזות המבססי המבציאותי שבה, בחוסר דק, בארי ריאליזם ובהומאניות. בשל איכות סיפוריו הקצרים כונה מלמוד "צ'כוב של הגיטו היהודי". להערה זו יש להוסיף שמלמוד לא הגלה להפגיך את היהודי האמריקאי שלו לאמריקאי למחות שהוא חרג מתחומי הגיטו. לאמיתו של דבר ניצב מלמוד בין שני עולמות, הגיטו המזרח אירופי מזה והמציאות האמריקאית מזה.

מלמוד הוא ככל הנראה המשר במספרי דורו. הומור יהודי, ויש בו משהו מזוהה האופיינית למקרא. הוא אינו סופר חילוני, שכן עיניו מרכזי בקדושה. הוא ניחן בכוח תיאורי מעורר, ביכולת ונטייה לעומק הבעיות של המיעוטים באמריקה ובכשרון לעצב אווירה. חלוקות הדעות ביחס לשאלה איזה מספריו הוא הטוב ביותר. כמספר השואלים מספר הקביעות. יש הסבורים כי "המדירים", אותו סיפור על מפגש בין סופר יהודי לסופר כושי, ספר רווי מטאפורות המתעלה לכדי משל פילוסופי, הוא הטוב בהם. יש סבורים כי "העוזר", ספרו הנאראי של העולם הקטן, הוא הטוב בהם. אחרים מצביעים על "חיים חדשים" ויש שמכבבים את "יום הדין", הרומאן הטבעי במספר שלו, הנטבע על ביוגרפי והוא להתגבר בנית כפר כדי למכור רומאן זרם.

מספריו שראו אור בעברית: חיים חדשים (עם עובד); העוזר (עם עובד); תבית הקטנים (זמורה, ביתן, מודן); כתבו של המבורט (זמורה, ביתן, מודן); פרקי חיים של רובין (עם עובד); תלושי השכל תהילה (זמורה ביתן) ועוד.

(הבלה"ר: רות אלמוג)

מעולם הספרות והאמנות

ג'ון לה קארה: המיתוס של הבוגד

ג'יטר ספרו החדש של ג'ון לה קארה "מרגל מושלם" (הוצאת הודר אנד סטוטון) הוא מאגנוס פים, יועץ בשגרירות הבריטית בווינה שנקרא לשוב לאנגליה לרגל מות אביו. ונעלם. הוא מסתגר בבית בדבונשייר וכותב את זיכרונותיו. אלה כתובים בצורת מכתב ארוך המיועד לבנו ולג'אק ברותהר, איש השירות החשאי שגייסו והוא עודנו תלמיד. עתה איש זה רודף אותו. כשמכסים פים את הבתיבה הוא נמלט מרודפיו על ידי כדור שהוא תוקע בריקתו. יש בזה כדי לצער, כותב אנתוני ברג'ס בביקורתו ב"אובזרבר", שהרי עריקתו אל הצ'כים גורמה נזק מועט ביותר.

מדוע עורקים העריקים? נשאלת השאלה, ומכאן השירות החשאי האמריקאי לדראר משיב לברוחו: "אם עריקה היא התחדשות עצמית, כי אז היא גם דורשת לידה מחודשת... היודע אתה מדוע עריקים כה רבים עורקים? זה פנימה ההוצה מן הזהום כל הזמן. האם לא הבחנת בכך אצל העריקים — ברמר המשותף לכל החבורה המטורפת הזאת? הם כולם מוחזרי בגרות. סלח לי, אבל הם באמת כולם מזיני אמהות. האבן כה שחוסר לפים הרי זה אב. היה לו אב ריק פים, איש פשוט שעסק בשוק השחור, התערב בחבורה גרועה, הציג עצמו כקולונל או בארון לפי הצורך, שדד אלמנות ויתומים, אהב נשים יפות ושילם את שכר הלימוד של בנו בהמחאות שלא כיבד. בסופו של דבר מת מרודעותיהן של שתי זונות, וכך ורדפה אותו נבוזו עדי קבר. הוא מכר את ראשו למדע תמורת מאה שטרלינג ומישהו בא לתבוע אותו. הבן, מאגנוס פים. פורה את ראשו בהמחאה ואז הוא יוצא לכתוב את זיכרונותיו בדבון.

לפים יש כישרון לאהוב ויש לו צורך רב לקבל אהבה. השירות החשאי עונה על הצורך שלו בני אמונות. אגב כך הוא מתידד עם צ'כי, קרבנם של הנאצים, ובפתח נאמנות מסוג אחר. כאשר מאגנוס מגלה ששתי האמונות הללו מתנגשות זו בזו, מנצח אצלו הגורם האנושי. כפי שהוא אומר לבנו, הוא רואה את עצמו כגשר בין אביו בן־הבליעל לבין חיים חופשיים תקיים יותר שבהם לא יהיו כל סתירות או שאלות ביחס לנאמנות. למעשה, המשיך מאגנוס את דרכו של אביו, אם כי על רמה גבוהה יותר ובלא להזיק לאיש. את עריקתו הוא מתכנן בערמה של פושע.

מעריציו של ג'ון לה קארה ימצאו בספר זה בדיוק את אשר הם מבקשים — הפגישות בדרג גבוה בין הבריטים והזרים, הפרטים הפנימיים של עבודת המודיעין, הנשכות החשופות של הסוכנים תשחתיהם. גלריה של אנשים שהיינו רוצים לאהוב, אבל אשר מהם גם היינו מתרחקים אילו עלה בידינו לפוגשם. "כשאהבה היא באמת הבגד המרכזי" — כותב ברג'ס — "הרי זה מצער שאין שם שום אדם שניתן לאהוב אותו. אבל שירות הבזין נוהר ככל הנראה כדי להלום אנשים שקשה לאהוב אותם. הפרטים ברבד נופה, כעבה וריחה של וינה, כמו גם של ברלין ושל להבות המזוהמת, רבי־חזיות כמו תמיד. כישרונותיו של בר לה קארה במועים ליצירת רומאן של בגד".

אין ספק שהספר יפסס כיד אל ראש רשימת רבי־המכר בבריטניה ובאמריקה, שבה אוהבים ספרים עבי־כרס כספר זה בן ה־463 עמודים.

ברג'ס מעיר, כי יש מי שהציבו בעבודה שהתרומה הגדולה ביותר של הבריטים אחרי מלחמת העולם השנייה למיתוס של העולם היא דמותו של הבוגד. שהרי הערים הבוגד הוא גיבורם של כל כך הרבה ספרים פופולריים, כמו ב"הגורם האנושי" של גרהם גרין, ב"המשחק האינטסופי" של בריאן פרימן ובספרי לה קארה. אבל יש לקחת בחשבון את העובדה המצערת, כי אלמלא היו קיימים הבוגדים במציאות לא היו מופיעים בספרים.

The Perfect Spy
by John le Carre
– Hodder and Stoughton, 9.95

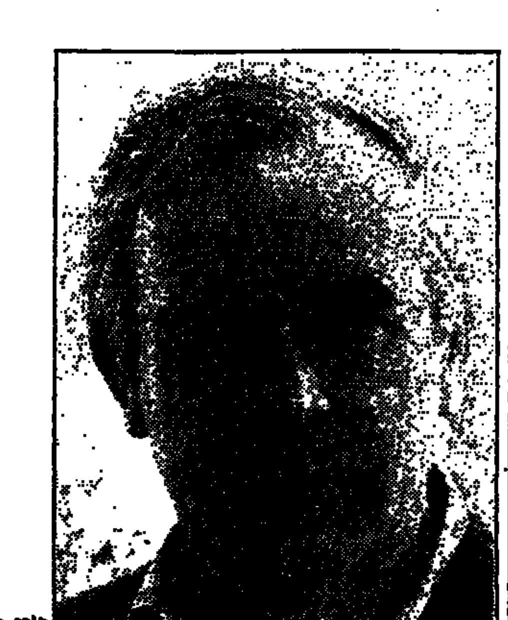
ג'ון להקארה: נשמות חשופות

קפקא: לפענח את הצופן

ספרו של ריצ'י רוברטסון: "קפקא: יהדות, פוליטיקה וספרות" (הוצאת אוכספורד, קלרנדון) מתמודד עם שתי סברות מנוגדות ביחס ליצירת קפקא. האחת אומרת שיצירת קפקא נכתבה בצופן שיש הכרח למצוא לו מפתח, שאלמלא כן לא יוכל הקורא לפענח את המסר שלה. השנייה אומרת שמדובר במערכת של חידות לא מתפענחות שעליהן אין לומר כל דבר נוסף, אף אי אפשר.

מחקרו של רוברטסון בא להוכיח כי שתי סברות אלה מוטעות, לפיכך הוא מתמקד בכמה מן הנושאים שעניינו את קפקא — ניסיונותיו להתמודד עם יהדות, אהדותיו התרבותיות־פוליטיות, שבאותן תקופה זו והתעסקותו העלובה ביצירות ספרות זרות. רוברטסון עושה זאת כדי להראות, ובאופן משכנע, כיצד כל אלה יכולים לשמש כדי להאיר את אמונותו המתפתחות הצולבת, בלא לתרגם אותה למונחים חיצוניים לה.

רוברטסון מצליח לזרוע אור על היבטים רבים ביצירותיו של קפקא תוך בחינת האופי הבוטח של לימודיו בעברית וביידיש, היסטוריה יהודית, ספרות זרה, על ידי בחינת מחודשת של האפוריזמים הקשים של קפקא ופרשנותם; ועל ידי בחינת השימוש שעשה בספרים אשר קרא לאור הכלל האומר כי "במקרים של השפעה, השותף הפעיל אינו זה המקרין השפעה, אלא זה שעליו היא מוקרנת".

יש לו לרוברטסון גם מה לומר על הציפיות של בני דורו של קפקא ביחס לדאגר וכיצד יצירת קפקא ממלאה או מפריכה ציפיות אלה. בכל לכל, הוא מרגיש עד כמה ניתן להשיג אם מתעלמים מתוחויותיו של מקס ברוד ביחס לטכסטים.

לדעת רוברטסון יחסו של קפקא ליהדות מכריע בפרשנות יצירתו. לדעתו היתה הכתיבה בשביל קפקא דרך לעשות אובייקטיביזציה של בעיות, כשאגב כך השיג ריחוק וניתוק מהן והביט בהן בפרספקטיבה. ספרו של רוברטסון מעגן את קפקא בקונטקסט הספרותי והתרבותי של זמנו ומקומו. לצורך זה הוא עושה שימוש נרחב במגוון רחב של ספרות רלוונטית. בהיסטוריה, פילוסופיה, פוליטיקה, ספרות זרה, מחקרו מרחיב את הבנת אמונתו של קפקא ואת התמודדותו האמיצה עם בעיות כמו הדיכוטומיה שבין התודעה ליטוח, בין השראה אישית לכללי החברה, בין הצורך הפנימי של האדם בדת לבין חוסר יכולתו להגיע לאותו ביטחון באמת המטאפיסית שאליה הוא עורג.

קפקא: ספרות ויהדות

Kafka: Judaism, Politics and Literature by Ritchie Robertson. Oxford: Clarendon press. 27.50

לחוף אגם ווּבגון

הספר המדובר ביותר בעונה זו בעיתונות האנגלית והאמריקאית הוא ספרו של גאריסון קילור "ימי אגם ווּבגון" (הוצאת "פאבר"). הופעת הספר לוותה בראיונות בכל העיתונים, בפרסום קטעים בכתבי־עת, בקריאות ברדיו, בכתבות בטלוויזיה ובתצלומים גדולים במוספים הצבעוניים. "דומה", כותב מבקר המוסף הספרותי של ה"טיימס" הלונדוני, "שגאריסון קילור לא הגיח מן המערב התיכון אלא שב מן המתים". וכל זה בשל דיוקן מחבר של עיר קטנה במינסוטה שבה לא מתרחש הרבה שואל המבקר.

למען האמת, יצר קילור עולם חי, רחוש באנשים, שאליו אפשר לחזור בהנאה רבה. כתערובת של בידיון וזכרונות "ימי אגם ובגון" הוא בפירוש ספר מרצלת, קובע המבקר.

אגם וובגון כלול במדינת מינסוטה, אם כי אינו מופיע במפה בשל רשלנותם של המודדים. תחילה נבנה בשם "אלבין החדשה" על ידי אנשי ניו־אינגלנד, שסברו כי תהיה זו בוסטון של המערב. וקיבל לבסוף את השם וובגון, שהוא ביטוי אינדיאני שפירושו: "ישבנו כאן" או "ישבנו כל היום בגשם וחיכינו לך". אגם וובגון הוא מקום המושב של מחוז "מיסט" העיר "ארץ הפנים שבלב לב הארץ". הוא "מיושב בעיקר על ידי נורווגים וגרמנים המתפללים בכנסייה הלותרנית של אגם וובגון (שמשמאל לבנק) ובכנסיית "גבירתנו של האמיתיות המתמידות" (מימין לכנסיה) ושתיהן אינן מצטיינות במאום". הספר הוא מצאצא למשפחת "אחים מקודשים", "כת כה זעירה שאיש מלבדנו ומלבד אלוהים לא ידע על קיומה".

משהו מאד מתרחש באגם וובגון. "רוב היום יכולת לעמוד לך באמצע הרחוב הראשי מבלי להפריע לאיש". יש שם מסבאה שבה יושבים הזקנים ומספרים זכרונות על כוסית "ייני־פרמינט", שהכרוע בבלא כהרף כהי־פעם, כך שיוכלו לומר להבקשם ששתו רק כוסית אחת. ויכנו ה"צ'אטאמאנסט" שאליו אתה נכל־של שני דולאר וחצי ובקבל קילו חזיר באנגם ובבתקי ברוקסאלו וסלט דובדבנים, אם זה יום שלישי. בימים אחרים יש בגוזן שונה.

באביב, מתקיימת תחרות בני קטוס על המכה הקרח, בני קטוס מוציאים את מכונת־הגרוטאה שלהם אל האגם, קושרים אליה שרשרת ברזל, מהזירים בה ומהמרים. אנשים מהמרים על השעה והיום שבה תשקע. ביום הזיכרון מתקיימת תהלוכה שבה מצטרפים האחים המקודשים אל הלותרנים שכן "אם אנו האחים נצא לברכנו זה יראה ככמה אנשים היוצאים לספה".

סגנונו של קילור קצבי ומטפטף בעגה המקומית. באחד הראיונות מספר קילור שלא היתה בביתם טלוויזיה וכי לא ראה סרט אלא בהיותו בן 18. אפשר שהתוצאות עובדת היותו מגוע מהשפעות התקשורת היא שאיפשרה לו לארוג את הזכרונות הביתיים שלו בדרך כה מרגשת. אין זה ספר נוסטאלגי, כי בצד ההומור שבו, יש בו גם תרעומת ומרירות. לקילור הכישרון לראות כך בבד את הילד שהיה ואת המבוגר שהילד הזה נעשה, אדם נאיבי ונבוך בעת ובעונה אחת.

סיפורי "אגם ובגון" מהווים עדות של תשובות קומיות נפלאות לבעיה המוצבת על ידי האמונה הפרוטסטנטית ש"בכוונה מבעים נועדנו להיות כאן". כשהכאן הוא כעין שום מקום כמו אגם ובגון.

הבלה"ר: רות אלמוג

תערוכות

פנים לכאן ולכאן

תערוכת אוסף האמנות המודרנית, מוזיאון ישראל, ירושלים

מאת ניצה מלינאק

שמונה־עשרה עבודות נבחרות — רובן גדולות ממדים — מתוך אוסף האמנות המודרנית של מוזיאון ישראל, מוצגות כעת באולמות הקומה התחתונה. ומהות התערוכה מוגה מכמה בחינות, ובראש ובראשונה מבחינת האסתטיקה של הצבה התלויה, שהיא מאוטית כל תצוגה. עם זאת, יש לתערוכה זו פנים לכאן ולכאן, ועל אף מספר ניכר של ציורים משובחים, מי שמחפש גדולות ייצא מאוכזב. שכן אי־אפשר למצוא ולוא יצירה אחת בתוך המכלול, העומדת בקריטריונים של יצירת מופת.

אף חידושים של ממש אין כאן, מה גם שרוב והנו של העבודות הוצגו כבר — ואף לאחרונה — באותו מוזיאון, בהזדמנויות אחרות, אם במסגרת תערוכות אוסף, אם במסגרת "הצגות מובחרות", ואם בתערוכות יחיד של אמנים שהתארחו ויצרו בארץ, על פי הזמנת המוזיאון או מטעם קרן ירושלים.

לפיכך, נעדרת מהתערוכה רוח של רעננות, המבקר בה אינו חש ולוא שמץ של אותו טעם מיוחד, קשה אמנם להגדרה מדויקת, שמזמנת הגדרת מוזיאון, המסקרן עם החידוש, או מצד שני, הרגשה מענגת, לעתים משכרת, של מפגש מחודש עם יצירות מוכרות ואהובות. שכן האוסף שלפנינו, להוציא שלושה ארבעה יוצאים מן הכלל — כמו ציוריהם של פראנסיס בקון (דיוקנו של לוסיאן פרויד), קארל אפל (התפרצות על ארום), פייר אלשינסקי (עננים מודרסים), אלמהרת קלי־אלסבאק עם עקומות, ובגרדה מסר־ימת ואליה אלמי הרים מכבונה — אינו מעודד ברוב המקרים תגובות מן הסוג האמור.

יתרה מזו, חלק מהיצירות המוצגות מתגלות במלוא חולשת יצירתן דווקא כשהן כלולות במסגרת תערוכת־אוסף. נעדרות עוצמה הבאה מכוח הרצף הסגנוני, המשמעות עם עבודות אמנים אחרים על אותו קיר. הכוונה בעיקר לתמונות מסוג "עולם תשרים" של פנג, או "הזוג הבוכה" של דייויד סאל, שהוא מעין פאראפרזה וולגרית על נושא הצייר והדוגמנית של פיקאסו, או לציור המתוכם של ג'ק גולדשטיין. חלקן, למשל עבודתו של רותקו, הינן פשוטו כמשמעו, מהעבודות הפחות מוצלחות של היוצר הגדול וחלקן אולי טוב היה אלמלא הוצגו משהוצגו — והכוונה במיוחד לקפסות סיגריות "טיים" של הבריטי הצעיר בזיליאן אפור (יליד 1958) שקשה להבין את הטעם לכלילתו במסגרת זו, גם אם מתייחסים אל היצירה הפיסולית בהמגר המתבקש.

חלק ניכר מהמוצגים אינו יכול להיות מובן כראוי, אלא במסגרת המיוחדת לה נוצרו. הכוונה ל"הולם הטלפון" מאת יונתן בר־הבספי ועוד יותר ל"נמר ועדימות הצייר" של מריו מרץ שהיווה חלק מהסביבה המיוחדת שיצר האמן האיטלקי בביתן בילי רוז הבירה. טוב היו עושים פרנסי המוזיאון אילו שימרו את תערוכת מרץ (המתייבצעים והאמנותיים המוצלחים ביותר שערך המוזיאון במשך כל שנות קיומו. כשמדובר באמנות עכשווית) בשלמותה — כולל האינ־לו ובעלי הכנף — ומבצא עבודה מקום לתצוגה קבועה.

עבודות אחרות כמו "אוף בית תמימי" של אליס אייקק, או "כוקר" של אבגם פרזינו, מאכזבות לבדי בראייה שניה. לעומת זה, יש טעם בהיכרות נוספת עם עבודותיו של אלבם בק, דוגמת "דיוקן קאזר־לייף" הבוצלת אבגם מן הדיוקנים המפשיים יותר שהוצגו לאחרונה במסגרת אוסף פרדריק ויימאן, אך מלבות על התפתחותו הסגנונית של אמן בעניין זה.

לסיכום, דומה שהתערוכה — המולאת אכגם לטובה בתוך הצגיות הכללית של תערוכות האמנות העכשווית הבקטביה או הזוטאה. המוצגות עתה בבקשתו — בעיקר לטובה הצעה. יותר בכל על ידות מבאתי המוזיאון, הנאלץ להיות תלוי בחסדי תרומות הנאלות ובתנות שלא תמיד עבודות בקני הבירה המובחרים.

יעקב דורצ'ין: מבוים ללא מתחים

בשורת הברזל החלוד

יעקב דורצ'ין, גלריה גורדון, בן יהודה 95, תל־אביב

מאת נסים מבורך

רגשה לא נוחה, עד כדי דחייה פיזית, מעוררים חומרים מסוימים. אורגאנים האחרים, אצל רוב הבריות, וזה כולל בלתי־נפרד מן התרגלים התרבותיים המקובלים. גרוטאות של ברזל חלוד נבנות עם חומרים אלה. שילובם של אלבמים קטנים של ברזל חלוד בתוך מכלול העבודי מוחמרים שאינם מלוכלכים, עשוי ליצור צירוף בלתי רווח. בשם שוזבבת ברזל חלוד בנסיבות סביבתיות המוזיאות את הצופה לעמוד במרחק רב כמו מסוגלת להיות לגיטימית. בהם, מוצגיו של דורצ'ין אינם מקלים בדרכים כאלה על הצופה. אלה הם להוות חלודים בדדים. שעלולים בהחלט לעורר רתיעה, בעיקר בהיות הצופה מצוי בקרבתם הפיזית בתוך הגלריה. חלקם מכוסים בכסכסורות תעשייתיות שונות, לכשל כוגם של אירוזציגים, וחלקם הלקים, אל רובם מרותכים בדי פרופילים באותו חומר, או תוספות הצבות.

שמותיהם של המוצגים, כגון "בית וספיראל", "בית רוב", "בית ושיוה", "שער צר" וכדו', ברמזים על קיומם של תבנים כלשהם. לצורות שהמרכזיים הם שערתיים וטיפוסות לעומת זה כתה כמוים מתהוה בין סיבו הבוכר של החומר המוצג לבין אורה הגאונות של הגלריה הזיא.

השיבוש בהוכרים המקובלים כי הוהים אינו גורר לאהוה כאן. כבי הצגו, במקובותינו ובמרכזים שבי הם, לשמתירתקי במהדאלת, הבי כישרונית. הבזית מלאות בבית בעופסים שאהבה צפה בהובה ובי רובה. בהשוואה להוכרים אלה הברזל החלוד בציריה, על דרך היחד כיות, בבקית יתה, בכל בקום. אלה הם מוצגים גולמיים, שכם אילו היו עשויים מפסולת־קלל או זהב טהור, הפק אם היה מבין במם. מסר אבבסתווזתי של מבס. הבה. אפתא, עיקר המהייהו של הצבה בהם תמתבם מתוצאה הכאבן הקיסר לטאת את קירבתם.

הספריה הציונית
על־יד ההסתדרות הציונית העולמית (המחלקה לארגון)

ספר חדש
עזרא מנדלסון: התנועה הציונית בפולין
שנות ההתהוות 1915–1926.
התיאור השיטתי המקיף הראשון על ציונות פולין בין מלחמות העולם
מהדורות חדשות
יצחק מאור: התנועה הציונית ברוסיה מראשיתה ועד ימינו
תיאודור הרצל: מדינת היהודים. בצירוף מסה מאת אלכס ביין
עוד ניתן להשיג
אפרים א. אורבך: על ציונות ויהדות; יעקב צור: "אני מאמין" ציוני; יעקב כץ: לאומיות יהודית, אליעזר שביד: מיהדות לציונות — מציונות ליהדות, וכן ספרים נוספים בסדרה "העם היהודי והציונות בדורנו"
ספרי "הספריה הציונית" מופצים על־ידי מוסד ביאליק
ת.ד. 92 ירושלים, טלפון 710502 • ניתן להשיגם גם בחנויות הספרים

בית התפוצות על שם נחום גולדמן

שעות הפתיחה: ימים א', ב', ג', ה': 10:00—17:00.
יום ד': 10:00—19:00.
שישי־שבת: סגור.
– לתיאום סיורים מאורגנים נא לפנות מראש בימים א'–ה' בין השעות: 9:00—13:00 בלבד.
תצוגת קבע וכרונוספרה: 2500 שנות חיים יהודים ברחבי העולם מוצגות תוך שימוש באמצעי הטכניקה המתוחכמים ביותר.

תערוכות:
1. ביקורים במרוקו, 1979—1985 תצלומים מאת רוי מיטלמן.
2. יהודים באתיופיה — רשמי מסע, 1983 צילומים מאת פרדריק ברנר.

אירועים:
1. מוסיקה יהודית באולם הקונצרטים הרצאה שמינית בסדרת הרצאות. מרצה: ד"ר אבנר בהט. יום ראשון, 23 במרץ בשעה 10:00.
2. "יציאת אירופה תש"ד — איך הושג הנצחון?" ערב עיון בסיוע הפרויקט הבינאוניברסיטאי לחקר מערכות ההעפלה ע"ש שאול אביגור. המכון לחקר הציונות ע"ש חיים ויצמן.
משתתפים: יצחק גנוז, מיכה פרי, מרדכי רוזמן, דב מילס. מנחה: אביבה חלמיש.
יום ראשון, 23 במרץ בשעה 19.00
3. הקרנת הסרט: "פני הנדיד" סרט של בית לוחמי הגיטאות "סרטי תעודה". יוצרי הסרט: חיים גורי, ז'אקו ארליך. מפיק: מניה אברהמי.
יום שני, 24 במרץ בשעה 20.30
דמי כניסה: 2.7 ש"ח; לחברי אגודת הידידים: 2 ש"ח.

השאלה שיקופיות למוסדות חינוך ותרבות בנושאים: פורים, פסח, מפגש חיילי הבריגדה עם ניצולי השואה, עליה וציונות.
על המעוניינים לפנות לארכיון בית התפוצות.

תערוכות נודדות ברחבי הארץ:
1. הגשר החי — מפגש המתנדבים הארצישראלים עם שארית הפליטה — פקולטה לחקלאות, רחובות.
2. לחופי המיצר — קהילות ישראל במרוקו הספרדית — מרכז קהילתי, מבשרת, ירושלים.
3. לחזור ולהיות — שארית הפליטה: משחרור עד שיקום — מוזיאון לוחמי הגיטאות.
4. היהודים האחרונים של רדאוץ — היכל שלמה, ירושלים.

בית התפוצות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2), רחוב קלאוזנר רמת־אביב. טל. 03־425161.
אוטובוסים: 13, 24, 25, 27, 45, 49, 79, 74, 274, 572.

סרטי עידו רגואן את דניאל
שמחים להזמינך לשמוח בשמחת
יהודה ברקן ע"ב המצלמה הנסתרת
החגיגה תתקיים בכל רחבי הארץ
החל ביום חמישי 20.3.
(החלה מכירת הכרטיסים !!)
ניפגש בסיבוב
ליהודה ועזרא
עשיתם את סרט המיתוות
הגדול מכולם עלו והצליחו
במוצאי שבת ניפגש בסיבוב
אריה רוזנבלום
קולנוע "אורדע" רמת־גן

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על
הענקת שתי מלגות פוסט־דוקטורליות
מקרן ולאצי־פיקובסקי בשנת תשמ"ז
לעוסקים במחקר באחד התחומים הבאים:
אלקטרוניקה, ביולוגיה שימושית,
כימיה שימושית, פיסיקה שימושית
יתקבלו מועמדים אשר קבלו את הזכאות לתואר דוקטור (Ph.D.) לא לפני 1983. המחקר יעשה באוניברסיטה העברית.
את הבקשות למלגה יש להגיש ללשכת הרקטור, האוניברסיטה העברית, הר הצופים, ירושלים 91905. בצירוף תולדות חיים, רשימת פירסומים, המלצות מבני סמכא בתחום המחקר של המועמד עד ה־18.4.86.

مكان الأصل

מכתבים למערכת הארץ

ראס בורקה — דבר לא השתנה

זו ליד זו התפרסמו ("הארץ" 17.3) ידיעה על נסיעתו של שר התיירות למצרים וכתבה על שיפור המעמד הרפואי המצרי בדרום סיני.

נסיעתו של השר היא מעשה מביש. בעוד כמה ימים ימלאו ששה חודשים לרצח בראס בורקה שבדרום סיני. שבעה מטיילים ישראלים — ארבעה ילדים, שתי נשים וגבר — נרצחו על ידי קבוצת חיילים מצריים. חייל אחד ירה בהם ופצע אותם והאחרים מנעו במשך קרוב לארבע שעות הגשת כל עזרה ונתנו לפצועים לדמם עד מוות.

החייל היורה אמנם הועמד לדין על ידי שלטונות מצרים, נשפט והורשע. אך החיילים האחרים, אלה אשר עמדו שעות ארוכות ליד ילדים מדממים בלי לנקוף אצבע, ואף איימו בנשק על רופאים וחובשים ישראלים לבל יגישו עזרה, חיילים אלה מתהלכים חופשיים ולא הועמדו לדין משמעתי.

בנסיבות המתוארות, כל בעל כבוד עצמי היה מפסיק את קשרי התיירות עם מצרים כל עוד לא הובהרו היטב אירועי ראס בורקה ולא הוסקו המסקנות המתחייבות מאירועים אלה. זו עמדה טבעית ומובנת מאליה. ושלטונות מצרים היו בסופו של דבר מקבלים עמדה זו ומכבדים אותה. בכך היינו מקרבים את השלום. שהרי שלום אמתי ייתכן רק בין עמים המכבדים את עצמם וזה את זה. עם מי שמשפיל את עצמו קשים לכל היותר שביתת נשק זמנית.

לצד ידיעה זו — ידיעה של איתן רבין על שיפור־כביכול במעמד הרפואי המצרי בדרום סיני. אך גם בימי ראס בורקה היתה מרפאה בנואיבה. הגעתי לשם עם שני ילדים פצועים אשר ניצלו בנס מן הטבח. במרפאה בנואיבה היו שני רופאים ואמבולנס. הפצרתי באחד הרופאים לצאת מיד לראס בורקה עם האמבולנס כדי לטפל בפצועים ולבקש עזרה רפואית נוספת מאילת. ד"ר אשרף יצא לראס בורקה רק שעה וחצי אחרי שהגעתי לנואיבה ושלטונות מצרים מנעו הגשת עזרה מאילת. הרופא השני שהיה אמור לטפל בילדים הפצועים, לא עשה דבר מלבד להורות לחובש מקומי לרחוץ במים פצע פתוח בצווארו של אחד הילדים. הוא אף לא התערב כאשר חובש זה רוחץ את הפצע במים מלוכלכים ורק התערבותו של חובש ישראלי שהיה אתנו מנעה "טיפול" כזה.

ירושלים — גרא קורן

כרוז־הסתה של הרבנות הראשית

לפני ראש השנה פרסמה הרבנות הראשית כרוז, שהופץ בגבעה הצרפתית בירושלים, נגד תפילות בבתי כנסת של היהדות הקונסרווטיבית. עתה מפיצה שוב הרבנות הראשית בגבעה הצרפתית כרוז, בחתימת הרבנים הראשיים. המזהיר הורים שלא לרשום את ילדיהם לבית הספר הנבנה של היהדות הקונסרווטיבית.

"כל המעוניין בחינוך ילדיו למסורת ישראל המקובלת מאז מעמד הר סיני ועד עתה", כתוב בכרוז "אינו מעוניין בחינוך העוקר חלקים מן התורה, ירשום את ילדיו אך ורק לבית ספר המחנך תלמידיו לקיום תורה ומצוות ולאמונה, ואל ישוו ויזהו את בתי הספר השייכים לזרם הממלכתי־דתי עם בתי הספר הקונסרווטיביים המכנים עצמם מסורתיים".

כרוז זה הופץ על נייר רשמי של הרבנות הראשית. האם יש לה רשות להסית נגד בית ספר מסורתי מבוזק? הרבנים הראשיים לא למדו דבר. הם ממשיכים לבזות את עצמם על ידי כרוזים כאלה, שאין להם כל השפעה.

ירושלים — משה קול

ביקורת שלא היתה

איננו יודעים על סמך מה קובע אברהם טל בתגובה על מכתבי קוראים ("הארץ" 18.3), שהנשיא "מתח ביקורת קשה על מערכת המשפט". הנשיא לא הוכיח כלל את בתי המשפט ורק אמר שבמקרים קיצוניים, שבהם מתפתח איום חמור על תשתיתה הדמוקרטית החוקית של המדינה — אין מקום לדקדקנות יתר. טל לא טרח לעיין בדברי הנשיא, ומכל מקום לא ביקש לקבל את נוסח נאומו בטרם פרסם את רשימתו הלגלגנית ("הארץ" 28.2).

אפשר להסכים עם הנשיא ואפשר גם לחלוק על דבריו, אבל אין שום צידוק לעלבון. מה גם שהדברים אמורים ביחס לתופעת הגזענות, שגם "הארץ" אינו אמור להקל ראש בסכנתה.

עמי גלוסקא
מזכיר אישי לנשיא המדינה

אברהם טל מעיר: ההבהרה הרשמית כי הנשיא לא מתח ביקורת על מערכת המשפט משנה, כמובן, את התמונה. חבל שההבהרה לא נמסרה מיד לאחר שהתפרסמה הידיעה הראשונה בעניין זה.

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושם

מלחמת בני־אור בשר שרון

ב"כימיקלים כמשל" (כתבתו של יגאל גורן, ב"מבט שני" יום ג') היינו עדים לעימות בין שמונת־טבע ישראלית נדירה, תעשייה מצליחה המאכלסת בבני־אור, לבין מנגנון החושך המפלגתי־הפוליטי של השר שרון ותאוביה, המנסים להשתלט על מפעלים אלה. הכתבה אמנם לא היתה חריפה ומחודדת דיה, ולא הדגישה את יצר ההרס של שרון ואת הפרימיטיביות של גאוניה. בתוך מציאות קשה של מפעלים מתמוטטים ופושטי רגל, בין פיטורים, מתאפיינת העקות של מובטלים — הנה סיפור הצלחה תעשייתי, סיפור הרש יחסית, בשנה מידה ברול — סיפורם של מפעלי כימיקלים בישראל.

כימיקלים לישראל הוא קונצרן של חברות כימיות, האמורות לייצא בשנה הבאה בלמעלה ממיליארד דולר (בין השאר, פוספאטים ברום וכיוצא באלה), אף להכפיל ייצואן. והנה מאיימת על קונצרן זה סכנה, בדמותם של מינויים פוליטיים במשרות־מפתח בכירות, ניסיון מכוון לפוליטיזציה. ביום שבו שודרה הכתבה, התבשרנו על מינויו של רפאל איתן, ממקורבי שרון, לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של כימיקלים לישראל, במקום ישראל סחרוב.

סחרוב, תעשיין בעל מוניטין ויכולת ניהולית, מביע בדרכו המאופקת דאגה רבה לנוכח השינוי באיכות האנשים במועצת המנהלים, בשנה האחרונה. בין הדירקטורים, אנו מגלים ללא קושי את פניו של עוזר השר. מר כ"ץ מבריז על נאמנותו לשר המסחר והתעשייה, כאילו יש למישהו ספקות בכך. ומגדיר עצמו, כאדם פוליטי. ולא רק הוא. במועצת המנהלים של החברה, שישבו בה לפנים אישים בעלי שיעור־קומה, אנו מוצאים עכשיו את אנשי־שלומו של שרון, עסקני חרות ומלחכי־פנכה. גם זו דרכו, להשתלט על החברה מלמעלה.

בכימיקלים לישראל אנו עדים עוד לתופעה חדשה בנוף הישראלי, שאולי יש בה כעין בשורה: ישראלים יפים, אנשי מקצוע בכירים בתפקידי מפתח, שהם גם ציונים אמיתיים ונשארו לעבוד בחברה מתוך מעורבות ומצפוניות, כאשר יכלו לקבל משכורות גבוהות פי־כמה בשוק האזרחי — אנשים צעירים יחסית, הרחוקים מן הכותרות, ומרשימים כל אחד בדרכו ובהישגיו, רוצים בהצלחת החברה ושומרים במשך שנים על כללי משחק הוגנים ביחסי העבודה. אלה התארגנו, וחתמו על עצומה והגיעו עד לבית־המשפט העליון, כדי לחסום את דרכו של שרון, ולמנוע מינויים פוליטיים ופוליטיזציה של החברה.

שרון נסוג בינתיים, נסיגה טאקטית, אבל הוא ממשיך לחתור בדרכו. הוא מאכלס את מועצת המנהלים באנשי־שלומו. האם יותן לשרון להצליח גם במשימת הרס זו? מדוע אין מי שיעמוד על דרכו, בטרם יהרוס גם את כימיקלים לישראל?

נורמה מצויה

האירוויזיון הקדם־אירוויזיון מעוררים בי בחילה פיסית ממש. וכך, מדי שנה בשנה אני מתקוממת, אוחזת בחילה ותמיהה, צופה במחזה המביש. תוהה איך הפכים עניין שלי לאירוע בידורי־טרכני, וכיצד זמרים טובים אינם מתביישים להשתתף בקירקס עלוב זה.

כבר הקדימו אותי אחרים, וכי תבר כי מלאכת הניחוש אינה קשה כלל. אין שום צורך בכושר נבואי: הפזמון התפל הגרוע ביותר, הוא הזוכה. ואילו זמרת בעלת קול נפלא ואישיות דראמתית, כריסה (אם כי היה אפשר לוותר על הגינונים הסקסיים הזולים של הפשלת המקטורן הצהוב) חמר גופי כבודה שדעבי אינם זוכים לייצג את ישראל.

והבעייה היא בעיית הצוחנים הבחורים. אולי מתגלה כאן התוך של טעם ישראלי מצוי, מרגם טעמו של הקהל הרחב; זה הטעם הקלוקל שהיה לנחלתנו. ולא רק בתחום הפזמון. די להסתכל ברחובות, באתרים ציבוריים, בבתים שאנשים מתגוררים בהם, בסרטי הקלנוע, בהצגות התיאטרון ובספרים הפופולאריים, כדי לגלות נורמה מצויה של טעם ולגארי, חוסר חוש אסתטי אלמנטרי. אפילו הקריה עירית תרבותית — חוץ ממתי מעט בה — נגועה בוולגאריות המצויה. ומה לנו כי נלין על האירוויזיון?

רבקה מיכאלי ודניאל פאר הם מנחים מקצועיים. לעומת הזולקלוקת של פאר, בולט ההומור הקשה, המתוסכס לעתים של מיכאלי. אבל השניים מרפיים הפעם כמו בובות. הם קוראים מן הכתב דברי קישור רצופים הומור מטומטם. אפילו הקהל באולם אינו צוחק ואינו משתעשע לשמע הבדיחות השדופות. רחמי נכמרים על השניים, אם כי הרי הם לא נאנסו להופיע. הנחמה הזוהרה — לא רק ישראל משתתפת בקרקס זה. אבל במדינות אחרות אין איש מייחס לזה חשיבות כלשהי. ואילו כאן מריבה שלמה עוצרת את נשימתנו. עד למשחק הכדורסל הבא של מכבי תל אביב.

אבא אבן: נואם מבריק

קיקרו: קירש קפיצה לדיון

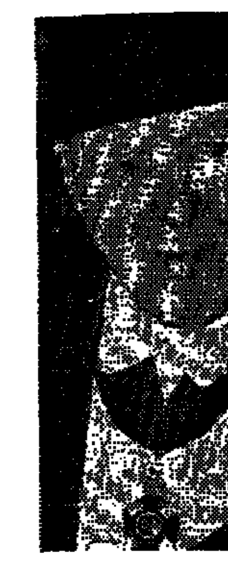

וינסטון צ'רצ'יל: נאום־שעשה־היסטוריה

נאומים ששינו פני היסטוריה

אם היינו זקוקה להוכחה, היא באה ביום חמישי לפני שבוע: כל מה שמצוי בשולי הספרות, למשל "הנאום הפוליטי כצורה ספרותית", זוכה לדיון מרתק ב"סוף ציטוט". מלבד כמה מלים על הספר, מפי רות בירנבאום, שעורה להביא לרשום את נאומי קיקרו (זה הספר ששימש כקרש־קפיצה לדיון) היה אפשר להסתפק באבא אבן בלבד. הוא היה נושא על כתפיו בהצלחה את משא "סוף ציטוט".

אבן הוא נואם מבריק, במסורת האנגלית הפורמאלית, שפתוחה הגיעה לשיאה במועדוני הוויכוחים המפורסמים של אוקספורד וקמבריג'. אולי הוא גם נואם מרשים פי־כמה מפוליטיקאי. אכן, בסדרה "מורשה", שצפינו בה לאחרונה, באו לביטוי מלא כישוריו הדראמטיים. ואם כי אבן אינו שחקן שייקספירי, כאשר קרא במשך התכנית את נאומו המפורסם של אנטוני מתוך "יוליוס קיסר", התעלה על רוב שחקני התיאטרון הישראלי.

לנו חסר חינוך טוב. אצלנו לא רק אין יודעים לנאום כהלכה, אלא תרבות הדיבור והויכוח בכללה לקויה. כל ויכוח מסתיים בדרך־כלל בצעקות ובצריחות ובגרונות ניחרים: אפשר לתלות רעה חולה זו במעורבות הרבה שלנו בעשיה. מכל מקום, תרבות הדיבור החסרה לנו עולה בקנה אחד עם תרבות חיים שאף היא לוקה.

פגמו ברישומו של הדיון הסתבכות מרביהם של נאומים גדולים. ירון לונדון ראה להתבצל על הקטע המאוד לא־מייצג מרבים של צ'רצ'יל. הרי אבן מגדיר את נאומיו של צ'רצ'יל כנאומים ששינו את פני ההיסטוריה, לצד משא גטיסבורג של לינקולן, וחזונות הנביאים. שבדרכם אף הם היו נאומים בחסר.

גם נאומיהם של היטלר ומוסוליני השפיעו על מהלך ההיסטוריה. הצוק עם ברוך קניפו. המעיד כי סגנון הנאום הוא סגנון הפוליטיקה. תורת־נאום מסוימת תואמת צורה מסוימת של פוליטיקה. כך במקרה של היטלר ומוסוליני, מכאן, ולעומתם צ'רצ'יל. שלא היה נואם של כיכרות. יש זיקה ישירה בין יכולת המנהיגות והיכולת הרטורית.

הרי כל פוליטיקאי הוא שחקן. הנואמים הגדולים באמת מצטיינים בתיאטרליות, במתח ובנופך הדראמטי שהם מעניקים למעמדים מסוימים, ובקשר הבלתי־אמצעי שהם מצליחים לכונן עם קהלם השבוי בידיהם. מנחם בגין, למשל, נואם מובהק של כיכרות, תיאטרלי מאוד. שרק עכשיו, בריחוק של זמן ודרגשות, אני מסוגלת להיווכח ביכולת הרטורית המעולה שלו.

שיא של חוצפה

בילדותי רווחו בדיחות על שיאים. אני מגלה שלא עבר זמנן, הן אקטואליות פי־כמה היום. ומה שיא החוצפה? דרישתה המפורשת של הנהלת הטלוויזיה הנוכחית לקבל לידה ערוץ שני, כאשר עניין זה יתממש. מר נחמן רז, יו"ר ועדת החינוך בכנסת, רואה הצעה זו כמתקבלת על הדעת. הוא לא צפה כנראה ב"מבט" של יום שני בערב, כדי להיווכח — מי שעוד זקוק להוכחות — כי זו חוצפה משוועת. הרי קצרה ידה של הנהלת הטלוויזיה להשתלט אף על מהדורת־חדשות אחת ויחידה מדי ערב; שלא לדבר על ארבע שעות־השידור היומיות, ששודרים בהן שיממון, חוסר־תושייה חדלות־דמיון; הקיצור, אפסות גמורה. ולאור ההצלחות הללו, ולנוכח השליטה המלאה שיש להנהלה זו על הועדים, העובדים, השידורים, ומה לא — באים הם ודורשים אף את הערוץ השני. כנראה, כדי להשמים ולחסל גם אותו.

ביום שני בערב, תקלה רודפת תקלה ב"מבט". עד שדניאל פאר מוצא לנכון להתנצל "על הבלאגן"; בדרך־כלל אף אין מתנצלים. אין לומדים לקח, וב"מבט" של יום שלישי בערב אמור רן רביב לדווח הישר מפגישת שמיר־לוי. אתם שמעתם אותו? אני לא שמעתי. ושוב, "סליחה על התקלה", ושוב נחזור אליכם לאחר־מכן. וכך ערב ערב, סדרה אידיוטית של תקלות ושיבושים.

אמנם "מבט" עשתה תרגילי התאוששות, ובימים רביעי וחמישי הובאו מהדורות ארוכות ומפורטות. אבל רביב עדיין אינו מצליח להעביר אלינו, לא את הדראמה ולא את האינפורמציה. אני נזכרת בגעגועים בימים המתוחים, ימי הסקופים של נסים משעל, בכתב לענייני מפלגות. נותר שמעון שיפר. הוראיין חוגג. השיטה היא לצפות בתמונות ב"מבט", ולהאזין לדיווחים ולפירושים ברדיו. גם אורי גולדשטיין נכשל ב"מבט" של ליל־שבת. כשהביא שלל רישומים אימפרסיוניסטיים לסכום ועידת חרות. שוב החמצה גמורה של הדראמה האנושית. אין אנו חשים באלימות שציינה את הועידה, והמשמעויות וההשלכות שלה אינן זוכות לפירושים ולהדגשה. האחד שהיה מסוגל להתמודד עם ועידת חרות הוא מוטי קירשנבאום. אבל את קירשנבאום מחביאים. שולחים אותו אל הצבאים ברמת הגולן — הם אינם יכולים לבוא עליו בטענות ובביקורות; ואולי עליו לעבור בדיקה ביטחונית־פוליטית כדי להשתתף במדיוחם של ציור ועידת חרות, ובינתיים, מי שמסוגל ולוא להרהר, כי יש להעביר לידי הנהלת הטלוויזיה הנוכחית את הערוץ השני, או שכוונתו להזיק או ששיפוטו אינו מאוזן.

שטיפת־מוח מטעה

התגובה הכללית ל"פגישה לאין קץ" (ליל שבת) לזכרה של השחקנית רחל מרכוס־אלתרמן, היתה כולה שבחים. אני חשה איפוא אי־נוחות מסוימת כאשר עלי לבוא ולהביע דעה מנוגדת. גם אני סבורה שהיתה זו תכנית טלוויזיה בנויה במקצועיות, ועשויה בטעם טוב. אלא שאני מגיעה למסקנה, שכולנו עברנו כנראה שטיפת־מוח טלוויזיונית. ומ"חיים שכאלה" ועד ל"פגישה לאין קץ" — איבדנו את חוש האבחנה ואת יכולת־השיפוט שלנו.

אולי אלה המגבלות שבמהותו של המדיום — מכל מקום, סיפורי חיים, כשהם מובאים על המרקע, לובשים אופי סנטימנטאלי־אינטימי של חברים מספרים־על. ואילו החיים האמיתיים — הטראגדיות, האכזבות, השמחות, שברון הלב, היסורים ואפילו המוות — עוטים ציפוי צלופני מבריק וזוהר. מקושט בסרטים צבעוניים; כאילו היו החיים בהנבנה־ידה מהודרת, כאילו היו מאוכלסים ביפים ויפות, לבושים כולם במיטב האופנה, כולם אוהבים, עם דמעה בזווית העין, כולם חברים בלב ונפש, כולם מספרים סיפורים בעלי אופי סנטימנטאלי מצוי, ומפגינים בעצם את כישוריהם ואת עצמם.

באווירה מידבקת זו נעלמת הדמות האנושית הנבונה בעופלים הצבעוניים, נעשית הרמגוית. סיפור חייה נהפך לסדרה משעשעת של אנקדוטות. ואיש אינו נוגע בעיקר — אלא רק במסיכות. רק השחקנית אורנה פורת, במין יושר מופגן, נדיר, חשפה טפח מחייה של רחל מרכוס, האשה שחיפשה בתיאטרון מפלט מחייה הפרטיים הטראגיים, ולא הניחה לסובבים אותה להשתתף ברגשותיה. היא התגוננה וחיפתה על בדידותה בדיבור בלתי־פוסק. אם לשפוט על פי כל אלה שהופיעו בתכנית, היתה רחל מרכוס מוקפת ידידים וחברים בלב ונפש. שלא זנחו אותה לרגע.

אני צופה ב"פגישה לאין קץ". ואף נהנית לפרקים למראה הופעה זו או אחרת, אבל בתוך כך אני חשה כאילו עולם הערכים שלי מסתלף ומשתבש, ככל שערכים אלה מקצועיים ואסתטיים יותר. יש בהם משהו מסולף ומטעה יותר. אם אין אנו יכולים להתגונן עוד מפני חוסר התרבות ומשטיפת המוח הטלוויזיונית — בכל זאת, ראוי לזכור לעתים, שהחיים אינם רק מופע. כל קשר בין מה שהטלוויזיה מציגה על האקרן שלה לבין החיים, הוא מקרי לגמרי.

סיפור פיקאנטי

לא לעתים קרובות, מזמן לנו סיפור פיקאנטי באמת, ב"מבט" של ליל־שבת. הפעם זכינו מן ההפקר. המספר קצין משטרה צבאית ראשי, תא"ל אמיל אלימלך, והוא אחראי ללא־ספק לעובדות, אם לא למינוחים. מאה שמונים רימונים נגנבו לא מכבר ממחסן נשק של צה"ל, והועברו לידי גורמים עוינים. בעיניו של תא"ל אלימלך מצטייר עניין מביש זה כ"פיקאנטי" להפליא. כך לפחות אנו שומעים ישר מפיו, בראיון אתו, בכתבה של איתן אורן, על מכת הגניבות ממחסני נשק צבאיים.

גניבות אלו חושפות שערוריה ביטחונית. הן מעידות על זלזול גמור של האחראים, שאחד מהם הוא ללא ספק קצין משטרה צבאית ראשי. השערוריה נחשפת לנגד עינינו, כאשר צוות הטלוויזיה עצמו, בלווית פרה תועה, נכנס למחנה צבאי, מגיע עד למחסן נשק פרוץ לרווחה, ועושה שם כבתוך שלו. אף מצפים שהרועה הבדווי יגיע אף הוא לשם, בעקבות הפרה האבודה. מה הפלא אם מפקד כוח 17 של אל־פתח מתגאה שאין הוא נזקק לנשק מעבר לגבול, מפני שצה"ל מספק לו את כל הנשק הדרוש לו. ובא קצין בכיר בצה"ל ובעיניו מצטיירת כי פיקאנטריה.

לרגע לא האמנתי למשמע אזני, אבל אני כבר מתרגלת. תא"ל אלימלך אינו היחיד המתבטא בשימוש במלים לועזיות שלא במקומן. אבל הבעייה אינה רק שימוש מוטעה במלים לועזיות, שהדוברים אולי אינם יודעים את פשרן, ולעתים קרובות אף מסרסים אותן. הבעיה היא הזבלה המתמשכת בלשון ובשפה העברית. נוצרה אצלנו נורמה של עברית משובשת ומסורסת עד לבלי־הכר. הדוברים אינם יודעים את הכללים הבסיסיים של השפה. אין הם יודעים להבדיל בין זכר לנקבה, בין יחיד לרבים. וכאשר הם מנסים לעתים לדבר בשפה גבוהה, תרבותית, כאילו, הם משבצים בדבריהם מליצות שלא במקומן. די להאזין לשרים, לחברי־הכנסת ולאישי־ציבור, עד שתצלנה האזניים. לעתים זה באמת פיקאנטי.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

יש לך עתיד בתעשיית העתיד

לחטיבת ההנדסה של התעשיה האוירית

דרושים/ות

משרה מס' 308:

מהנדסי אווירונאוטיקה/מכונות

לעבודה רבת עניין בתחומים הבאים:

★ תיכון מבנה ראשי ומשני במטוסים.
★ תכנון התקנות ואינטגרציית מערכות מטוסים.
★ תכנון חלקי מבנה מטוסים בחומרים מרוכבים מתקדמים.
★ אנליזות חוזק — באמצעות מחשב ובדיקות ידניות.
★ סיבולת נזק.
★ דינמיקה ועומסים.
★ אנליזות חומרים מרוכבים.
★ אנליזות פרוייקטים להתקנת מערכות במטוסים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ופירוט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: מינהל התעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100 (נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת).

מועמדים מתאימים ייענו.

סודיות מובטחת

לחברת ביטוח בתל־אביב

דרושות

מזכירת מחלקה
בעלת נסיון בניהול משרד

• ידיעה מושלמת בעברית ובאנגלית (שפת אם אנגלית).
• הדפסה בשתי השפות.
• קצרנות באנגלית יתרון.

פקידה/כתבנית
השולטת בעברית ובאנגלית
(אנגלית שפת אם יתרון)

• בוגרת תיכון.
• אחרי שרות צבאי.

מועמדות העונות על הכישורים הנ"ל מתבקשות לפנות בכתב־יד ל"משאבי אנוש", ת.ד. 29875 תל־אביב 61298 או להתקשר לטל. 03-658771 מיום ראשון.

— סודיות מובטחת —

יד־הנדיב
(קרן־רוטשילד)
מציעה לך להצטרף לצוות מצומצם
כמזכירה
במשרה מלאה.
תנאי עבודה מעולים
הכישורים הדרושים:
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, הדפסה מעולה בשפות עברית ואנגלית.
על המעוניינות במשרה להגיש קורות חיים והמלצות, אל: מר מ. ברלין, יד הנדיב, ת.ד. 7912, ירושלים 91078

מנהלים בע"מ
איוש ומיון מנהלים ועובדים בכירים

לחברת תעשייתית גדולה ומצליחה העומדת בפני הרחבת מפעליה בצפון

דרושים:

מנהל מפעל

מנהל חזק ועצמאי לתחומי ניהול מגוונים: נהול יצור, הנדסה וטכנולוגיה, הנדסת יצור. מועמד מתאים יהיה מהנדס תעשיה ונהול/ מכונות/אלקטרוניקה, בעל נסיון קודם בניהול עובדים, כושר ביצוע וארגון, יכולת עמידה בלחצים ובעומס עבודה.

מהנדס תעשיה וניהול

מהנדס צעיר ומבטיח, אפשרי מיד לאחר סיום לימודיו, המעונין להתפתח במסלול ניהולי בתעשיה.

מקום העבודה — צפון הארץ, הגליל המערבי.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל אביב 61046.

סודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

טכנאי־הנדסאי שרות למחשבים

GOULD

דרישות המשרה:
■ נסיון שנתיים בשרות מיני מחשבים וציוד היקפי מגוון בחברה מסחרית.
■ שרות צבאי בתחום קרוב יתרון.

לפנות: גולד
רח' אחוזה 117
רעננה 43373
טלפון: 052-454117

נופים חדשים במחשבים

ארגמן תעשיות
יבנה, ת.ד. 172, טל' 08-437811
למפעלינו דרושים:
מפעילי מכונות בכירים
הכשורים:
★ בוגרי צה"ל, בעלי כושר בריאותי תקין.
★ 10 שנות לימוד.
★ ידע בסיסי בשפה האנגלית (קרוא וכתוב).
★ כושר טכני.
★ נכונות לעבודה ב־3 משמרות.
★ מועמדים אשר יתקבלו לעבודה, יוכשרו במסגרת מרכז ההדרכה שבמפעלינו.

לבורנטית למעבדה (בייצור)
★ נסיון קודם בצביעות של בדי כותנה ו/או סיבים סינטטיים.
באשר לפרטים נוספים, נא לפנות למחלקת כח־אדם, לאמירה.

למרכז רפואי פרטי בראשל"צ
דרוש/ה
רופא/ת ילדים
לעבודה מלאה או חלקית
נא להתקשר 03-9599979

NCR
י. א. מיסוך ובניו בע"מ
לחטיבה למערכות תעשייתיות בחיפה ובצפון הארץ
דרושים
נציגי מכירות
למחשבים אלקטרוניים חדישים ולתוכנה תעשייתית בנושאי תפ"י ומערכות מתוחכמות למפעלים
הכישורים הדרושים:
★ מהנדסי יצור.
★ נסיון בעיבוד נתונים — הבדוי בתעשיה.
★ יוזמה, עצמאות ויחסי אנוש מעולים.
★ כושר ניהול משא ומתן.
★ רצוי נסיון במכירות.
★ ידיעה טובה בשפה האנגלית.
מקום מגורים הכרחי — אזור הצפון.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
המעוניינים יפנו בכתב יד, בציון קורות חיים, ל־NCR — י. א. מיסוך ובניו בע"מ, ת.ד. 11027 תל־אביב 63143, עבור משרה 10-3.
- סודיות מובטחת -
הקדם את המחר עם מחשב

דרושים
★ אחיות מוסמכות ומעשיות
★ כח עזר
עם אפשרות למגורים
לפנות לאחות הראשית
בי"ח ליכטנשטדטר
למחלות כרוניות
ת"א, יד אליהו, שד' החייל 4,
03-331414

EDITOR
English mother tongue
Communication and organisational skills. Acadmic. for challenging tech. publ.
Please send c.v. to:
MOR CARMI
Ben Avigdor
8, Tel Aviv

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
המכון לחקר המדבר — קרית שדה־בוקר
מכרז 9/86
דרוש ממונה על הכספים בקריה.
תאור התפקיד: א. אחריות להכנת התקציבים ומעקב. ב. ממונה על יחידת אספקה, מחסנים ורכב; ג. הכנת דוחות תקציביים לחוקרים בעניני מחקר ו/או תרומות.
הכישורים הדרושים: א. תואר אקדמי בתחום רלוונטי; ב. נסיון של 3 שנים במקצוע; ג. ידיעת השפות עברית ואנגלית.
הדרגה: 6—9 בדרוג המנה"ל.
למועמד מחוץ לבאר־שבע תינתן עזרה בדיור.
פניות בכתב בצרוף קורות חיים יש לשלוח למחלקת כח־אדם, אוניברסיטת בן־גוריון, ת.ד. 653 באר־שבע, עד לתאריך 30.3.86 עבור מכרז 9/86.

למפעל במפרץ חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
* עם ידע במחשב.
* המשרה מלאה.
* 5 ימי עבודה בשבוע.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 2170 (מיקוד 31040).

Required for our Netanya office:
EXECUTIVE SECRETARY
Full command of English.
Working knowledge of Hebrew.
Typing.
Administrative skills.
Some knowledge of bookkeeping.
Full time position, 5-day week.
For interview, write giving details about skills and experience to
Impact Company, P.O.B. 1122, 42110 Netanya

هكذا من الأصل